

QUADERNS 222-223

Quaderns de Pastoral és una publicació del **Centre d'Estudis Pastorals** de les diòcesis catalanes. La revista és oberta i plural en l'esperit dels Concilis ecumènic i provincial. Les opinions manifestades en els diferents articles són responsabilitat dels respectius autors. El pensament de la revista només es manifesta quan ho fa constar expressament.

QUADERNS DE PASTORAL

Revista del Centre d'Estudis Pastorals

Rivadeneyra, 6, 3r - Tel. 93 317 48 58 - Fax 93 302 51 09 - 08002 Barcelona

Director: *Josep M. Domingo*

Secretari: *Antoni Serramona*

Cap de redacció: *Anna-Bel Carbonell*

Consell de redacció: *Mn. Ricard Casadesús, Mn. Joaquim Cervera, Mercè Basté, Mn. Joaquim Brustenga, Mn. Manuel Claret, Mn. Antoni Román, Mn. Pere Milà, Mn. Joan Nadal, Javier Velasco i Mn. Joan Anton Cedó.*

Impressió: I.G. Santa Eulàlia - Santa Eulàlia de Ronçana.

Dipòsit legal: B-25.506/1969

Amb llicència eclesiàstica

Subscripció anual: 31 euros

Preu d'aquest exemplar: 9 euros

Amb la col·laboració de

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

sumari

Pòrtic pàg. 5

I.- La Conferència Episcopal Tarraconense

La pastoral de la CET pàg. 13

per Mons. Jaume Pujol, Arquebisbe Metropolità de Tarragona i Primat

A manera de mapa en relleu. La Conferència Episcopal Tarraconense, fruit del Concili Vaticà II. 200 reunions durant 42 anys pàg. 16

per Mons. Joan-Enric Vives, arquebisbe d'Urgell i secretari de la CET, i Mn. Aureli Ortín, diaca. Arquebisbat de Barcelona. Secretari adjunt de la CET

La CET, configuració i activitats pàg. 28

per Aureli Ortín, diaca. Arquebisbat de Barcelona. Secretari adjunt de la CET

El Concili Provincial Tarraconense 1995.

Avaluació i perspectives pàg. 37

per Mons. Carles Soler i Perdigó, bisbe emèrit de Girona

Catalunya com a unitat pastoral dins l'església hispànica i general pàg. 43

per Mn. Antoni Pladevall, Rector de Sant Quirze Safaja, bisbat de Vic i exdirector general del Patrimoni Artístic de la Generalitat de Catalunya

Unitat pastoral de les nostres diòcesis pàg. 53

per Mn. Miquel Barbarà, Canonge de la Seu Metropolitana i Primada de Tarragona.

El magisteri dels bisbes de Catalunya des de l'any 1969 pàg. 61

per Mn. Antoni Babra, rector de Sant Miquel dels Sants, arquebisbat de Barcelona. Professor de Moral Social a la Facultat de Teologia de Catalunya

II.- Els religiosos i religioses a Catalunya

La Unió de Religiosos de Catalunya (URC), una història de comunió i diàleg pàg. 73

pel P. Màxim Muñoz Duran, provincial dels missioners claretians. President de la URC

La URC, una presència transversal	pàg. 75
<i>per la Gna. Margarida Bofarull, religiosa del Sagrat Cor. Vicepresidenta de CONFER</i>	
La URC, vers un rostre genuí de la vida religiosa	pàg. 77
<i>pel G. Lluís Serra i Llansana, marista. Secretari general de la URC</i>	
Passió per Crist, passió per la humanitat	pàg. 79
<i>per Lourdes Perramon, oblata i directora d' El lloc de la Dona</i>	

III.- Organismes de la CET

Institucions d'ensenyament i formació

Les reunions de Rectors de Seminari i Delegats de Vocacions ...	pàg. 87
<i>Web oficial de la CET</i>	
Els Estudis Eclesiàstics Superiors a Catalunya	pàg. 89
<i>per Mn. Antoni Matabosch. Barcelona. Ex degà de la Facultat de Teologia de Catalunya</i>	

Reunions periòdiques de responsables

Les reunions de Vicaris Generals	pàg. 99
<i>Web oficial de la CET</i>	
Les reunions de Vicaris de Pastoral	pàg. 100
<i>per Mn. Jordi Figueras i Jové. Rector de Sant Joan. Vicari Episcopal. Arquebisbat de Tarragona</i>	
Clergat. Vida Consagrada. Ecumenisme	pàg. 105
<i>per AST. Redacció</i>	
Pastoral Universitària. Pastoral Penitenciària	pàg. 106
<i>per AST. Redacció</i>	
La família i la vida, dues referències importants per a la pastoral	pàg. 107
<i>pel matrimoni Blanca Roca Bitria i Juan Luis Salinas, delegats diocesans de Família i Vida. Bisbat de Lleida</i>	
Reptes de Pastoral Missionera a Catalunya	pàg. 113
<i>per Mn. Manuel Roig Rector de Santa Maria a Vilanova i la Geltrú, delegat de missions de Barcelona i Sant Feliu de Llobregat</i>	

El Departament d'Assumptes Econòmics pàg. 119
per Mn. Joaquim Fortuny Vizcarro, vicari general i ecònom.
Arquebisbat de Tarragona

Secretariats interdiocesans

El Secretariat Interdiocesà d'Ensenyament de la Religió (SIERC) pàg. 125
per Mn. Norbert Miracle i Figuerola, delegat d'ensenyament de l'Arquebisbat de Tarragona i rector del Seminari Interdiocesà

La Fundació Escola Cristiana de Catalunya pàg. 128
pel P. Enric Puig i Jofra, jesuïta i secretari general de la FECC..

Càritas Catalunya pàg. 133
per Carme Borbonès i Brescó, presidenta de Càritas Catalunya

Secretariat Interdiocesà de Catequesi pàg. 139
per Mn. F. Xavier Morell Rom, rector de Santa Clara, delegat de Catequesi i Catecumenat. Arquebisbat de Tarragona

Conservació i Promoció de l'Art Sagrat (SICPAS) pàg. 147
Web oficial de la CET

Mitjans de Comunicació Social (SIMCOS) pàg. 148
Web oficial de la CET

La Comunicació de l'Església Catalana pàg. 150
per Àngel Rodríguez Vilagran, responsable del Departament d'Audiovisuals del Bisbat de Girona

25 anys de "Signes dels temps" pàg. 156
per Francesc Rosaura, director i presentador de l'espai "Signes dels temps" de TV3 i coordinador de Programes Religiosos de Televisió de Catalunya (TVC)

Catalunya Cristiana i Ràdio Estel, al servei de les diòcesis catalanes pàg. 160
per Mn. Jaume Aymar i Ragolta, rector de Sant Francesc d'Assís a Badalona, Arquebisbat de Barcelona. Director de Ràdio Estel i Catalunya Cristiana

El Secretariat Interdiocesà de Joventut (SIJ), la pastoral de joves de Catalunya i Balears en xarxa i comunió pàg. 162
per Marisa Jiménez, Tarragona. Directora del Secretariat Interdiocesà de Joventut (SIJ)

El Secretariat Interdiocesà de Pastoral Obrera de Catalunya (SIPO)	pàg. 168
<i>per Mn. Josep Rodado, rector del Bon Pastor i Delegat de Pastoral Obrera. Arquebisbat de Barcelona</i>	
Secretariat Interdiocesà de Pastoral de la Salut (SIPS)	pàg. 171
<i>per Mn. Alfons Gea, rector de M .D. de Montserrat. Bisbat de Terrassa. Coordinador dels SIPS</i>	
Una història viscuda: la Pastoral de Turisme i Santuaris de ... Catalunya , <i>per Mn. Salvador Batalla i Gardella, rector de Santa Susanna. Bisbat de Girona. Ex responsable de la Pastoral del Turisme i Santuaris</i>	pàg. 174
<i>Comissions interdiocesanes</i>	
La comissió interdiocesana de litúrgia (CIL)	pàg. 183
<i>per Mn. F. Xavier Parés i Saltor, canonge. Delegat de Litúrgia del Bisbat d'Urgell</i>	
La Comissió Interdiocesana de Litúrgia de la Tarraconense, Secció de Música	pàg. 188
<i>per Carme Girart, Sots delegada de Litúrgia del bisbat d'Urgell</i>	
Les Delegacions d'Apostolat Seglar	pàg. 191
<i>per Anna Almuni, delegada d'Apostolat Seglar de Barcelona, membre de la Institució Teresiana</i>	
<i>Associacions i Moviments</i>	
Arxivers Eclesiàstics de Catalunya	pàg. 201
<i>Web oficial de la CET</i>	
Associació Bíblica de Catalunya	pàg. 202
<i>per Mn. Joan Magí Ferré. Arquebisbat de Tarragona. President de l'Associació Bíblica de Catalunya.(ABCat)</i>	

PÒRTIC

A tocar de les festes de Nadal presentem aquest número doble de *Quaderns de Pastoral* que ha estat molt laboriós en la seva elaboració, però que alhora ens fa una especial il·lusió pel contingut que podem oferir i pel que representa com a retrat d'una època i de l'actualitat present, del treball organitzat de l'església a Catalunya. D'una part del treball, és clar; només aquell més visible que queda reflectit en el subtítol del número: *els organismes de la Conferència Episcopal Tarraconense*. A la base de tot hi ha l'ingent treball quotidià de tots els qui conformen la comunitat catòlica a la nostra terra. El dia a dia dels laics i laiques, religiosos i religioses, ministres ordenats; la vida ordinària de les parròquies, comunitats, moviments, del conjunt de les diòcesis. Aquí només hem volgut recollir allò que, des de fa més de quaranta anys, els bisbes de Catalunya i els seus col·laboradors estan fent de manera conjunta per donar un impuls organitzat i una coordinació al seu treball pastoral, i que des del principi ha pres el nom de *Conferència Episcopal Tarraconense*, tal com es declara en una nota explicativa de les resolucions del Concili Provincial Tarraconense del 1995.

Aquest número de *Quaderns* havia estat repetidament suggerit pel consell de direcció del *Centre d'Estudis Pastorals*, format per delegats de tots els bisbes de Catalunya i de la Unió de Religiosos sota la presidència d'un dels bisbes de la conferència Tarraconense, actualment i des de fa anys, ho és el cardenal-arquebisbe de Barcelona. Creiem que publicar aquest recull panoràmic és un deure d'atenció i un servei ben propi del CEP com a centre d'estudis pastorals de les diòcesis catalanes. Forma part d'un treball de seguiment i de reflexió a partir de la vida eclesial i pastoral que es va donant a totes les nostres esglésies que fan camí a Catalunya. Aquest és el contingut ordinari dels temes de la revista *Quaderns de Pastoral*, associada a la tasca del CEP des dels inicis –només un any anterior (1968) als de la mateixa *Conferència Episcopal Tarraconense* (1969). I aquesta vida pastoral no només ha anat essent el tema constant de la nostra publicació, sinó que també la visió de conjunt del treball comú ha estat objecte d'atenció especial. Un precedent a destacar és el número 170-171 de l'any 1999 que portava el títol de “Trenta

anys de postconcili a Catalunya i les Illes. Memòria històrica de cada bisbat”.

Com podeu veure en l'extens índex d'aquest número doble que presentem, hi ha uns primers treballs generals que donen idea de la trajectòria global de la CET, una realitat ben important ja només fixant-nos en l'arc cronològic, ja quasi quaranta-tres anys; el nombre significatiu de reunions plenàries, més de dues-centes; la relació entranyable de membres del poble de Déu que hi han esmerçat el seu esforç al llarg dels anys, bisbes, preveres, diaques, religiosos, laics... un bé de Déu de cristians i cristianes de Catalunya que han cregut en la utilitat i la importància d'aquest servei. Vénen després unes col·laboracions des de la Unió de Religiosos, amb qui la CET manté uns lligams d'intercanvi i col·laboració estable des de fa molta anys, i que presenten alguna panoràmica actual de la vida religiosa a les nostres terres. I en tercer lloc oferim una llarga relació-presentació del treball dels organismes de la Conferència. Com si fos un retrat descriptiu de la web de la CET. No hem pogut ser absolutament exhaustius, però ens hi hem volgut apropar tant com hem pogut, i en ocasions posteriors ho anirem completant.

Aquí hem volgut fer una tasca sobretot informativa, sense eludir la valoració que demanaria un discerniment molt més ampli, però sobretot hem volgut donar un enfocament positiu en el doble sentit del terme: presentar allò que s'ha fet i es fa, amb la constància i positivitat del treball sostingut anys i anys, i alhora mostrar tot aquest actiu positiu de la realitat present de l'Església a Catalunya. Com tantes altres realitats de la vida, i de la vida eclesial, la Conferència Episcopal Tarraconense és alhora punt d'arribada i de partença continu. Resta el repte principal del seu reconeixement últim per part de la Santa Seu i de la constitució de la Regió eclesiàstica, tal com van demanar els bisbes després del Concili provincial i en les successives visites *ad limina* que, com a tal Tarraconense, han fet a Roma. Però mentrestant el treball no s'atura i ens cal una visió històrica de continuïtat. No partim de zero, la realitat de Catalunya com a unitat pastoral emergeix amb força una i altra vegada, ens cal la voluntat compartida d'anar-la acompanyant i servint i hi ha unes bases ingents de dedicació que permeten mirar endavant amb ànim i esperança.

Dèiem que ha estat un número laboriós. Hem d'agrair el gran esforç de col·laboració de tots aquells a qui hem demanat ajut per poder-lo confegir, a tots els organismes de la CET, començant

per l'arquebisbe president i els secretaris, bisbe i diaca, i a tots els qui signen algun article. I també al gran interès i treball del secretari del CEP, el P. Antoni M. Serramona, i la cap de redacció de Quaderns, la sra. Anna-bel Carbonell perquè aquest número pogués veure la llum.

Us arriba aquest *Quaderns de Pastoral* ben bé a les portes de Nadal i Any Nou. En uns anys en què la crisi econòmica i social afecta dolorosament bona part del nostre món. El bon desig que us expressem, fonamentat en l'esperança que ens ve del naixement del Fill de Déu, el podem comunicar amb les paraules amb què els bisbes de Catalunya es reafirmaven "al servei del nostre poble" en el seu document del 21 de gener passat: *ens proposem i proposem a tot el poble cristià que peregrina a Catalunya una nova primavera de l'esperit, una nova embranzida evangelitzadora al servei de tota la societat i una generosa entrega als més petits i necessitats: que cadascú en el seu entorn sigui flama ardent de fe i de caritat*". Amb els millors desigs per a tots vosaltres i en nom de tot l'equip del CEP i *Quaderns de Pastoral*, cordialment,

Josep M. Domingo Ferrerons
Director

*I. La Conferència Episcopal
Tarraconense*

La pastoral de la CET

MONS. JAUME PUJOL, Arquebisbe Metropolità de Tarragona i Primat.

El passat mes de setembre, el papa Benet XVI deia aquestes paraules a un nombrós grup de bisbes acabats de nomenar: «El bisbe, com vosaltres bé sabeu, no és un home sol, sinó que es troba dintre del *corpus episcoporum* que va des de les arrels apostòliques fins als nostres dies, unint-se a Jesús, “pastor i bisbe de les nostres ànimes”.»¹

Una important forma de fer visible la unitat del *corpus episcoporum* a les Esglésies amb seu a Catalunya, i especialment a partir del concili Vaticà II, ha estat l’anomenada Conferència Episcopal Tarraconense (CET), que agrupa els bisbes residencials i auxiliars de les actuals deu diòcesis de les províncies eclesiàstiques de Tarragona i Barcelona, que antigament formaven part d’una mateixa província eclesiàstica, la Tarraconense, la que, significativament, ha portat a terme més concilis provincials en tota la història de l’Església.

Els bisbes sabem bé que Crist ens demana una col·legialitat afectiva entre nosaltres, però sabem també que, com ens ho recorda la *Pastores gregis*,² cal una col·legialitat efectiva. Penso que el treball conjunt de

l’episcopat català a la CET és la conseqüència d’ambdues col·legialitats —afectiva i efectiva—, que ha permès que durant tots aquests anys poguéssim treballar i actuar de manera col·legial «al servei del nostre poble».

En els primers sis articles d’aquest número de *Quaderns de Pastoral* es pot llegir la història remota i propera de la vida de l’Església a casa nostra, la justificació doctrinal, jurídica i pastoral de la CET, així com el treball fet en les cent noranta-nou reunions realitzades en les quals s’han pres decisions importants que afectaven el conjunt de les diòcesis, i els documents que des de l’any 1969 l’episcopat amb seu a Catalunya ha publicat conjuntament.

En el missatge del concili provincial Tarraconense de 1995, proclamat a la Catedral de Tarragona el dia de Pentecosta d’aquell mateix any, els bisbes deien en relació amb aquest tema: «Les nostres diòcesis, amb la riquesa de les seves tradicions i amb els trets específics que els donen fesomia pròpia, constitueixen, tanmateix, una unitat pastoral. Ens hem sentit especialment moguts, en aquest Concili, a un treball cada dia

1. Benet XVI, discurs als bisbes, 15 de setembre de 2011.

2. *Pastores gregis*, 8.

més agermanat i més ben coordinat per a l'edificació de l'Església a Catalunya. Partim, en aquest sentit, de la realitat de la Conferència Episcopal Tarraconense que, al llarg de vint-i-cinc anys, ha creat comunió i ha promogut amb eficàcia una veritable pastoral de conjunt.»³ Actualment, la CET està a l'espera de l'aprovació, per part de la Santa Seu, de la regió eclesiàstica Tarraconense, que donarà personalitat jurídica conjunta a les deu diòcesis catalanes, en compliment d'allò que es demanava en la resolució n. 142 del concili provincial de 1995.

Fruit del treball pastoral dels bisbes de la CET i dels seus col·laboradors a les diòcesis, avui tenim una colla d'organismes, comissions i secretariats que treballen, amb més o menys intensitat, en tots els àmbits de l'acció pastoral conjunta.

De tots i cadascun d'aquests serveis i organismes podreu llegir-ne, en la segona part d'aquest número, una presentació sumària feta per preveres, religiosos, laics i laiques de les deu diòcesis que actualment tenen, o han tingut en el passat, alguna responsabilitat en aquest treball interdiocesà.

Llegint-los, hom s'adona que a les nostres diòcesis fa molt de temps que es treballa en comunió, amb seriositat i responsabilitat, sota l'impuls de l'Esperit Sant, i tenint molt presents els ensenyaments del concili Vaticà II, així com també la seva *re-*

ceptio que es va fer a les nostres Esglésies amb la «joiosa experiència eclesial» del concili provincial Tarraconense de 1995.

De cara al futur, em plau recordar que en la carta pastoral «Al servei del nostre poble» els bisbes exhortem a viure i practicar l'evangeli de l'esperança. Ho fem tenint present que aquest era el desig del beat Joan Pau II manifestat en la seva exhortació apostòlica postsinodal *Ecclesia in Europa*. Ho fem perquè creiem que en els nostres temps, plens de reptes de futur, enmig de signes de preocupació i signes d'esperança, cal posar «l'esperança en el Senyor, auxili nostre i escut que ens protegeix. És l'alegria del nostre cor i confiem en el seu sant nom» (Sl 33,20-21).

Penso que el nostre treball interdiocesà en aquests propers anys, tot mantenint allò de bo que s'ha fet fins ara, haurà de tenir ben present el gran repte que es planteja a l'Església que pelegrina a Catalunya: la primacia de l'acció evangelitzadora. Ens ho deia Benet XVI a la Sagrada Família: «Aquesta és la gran tasca: mostrar a tothom que Déu és Déu de pau i no de violència, de llibertat i no de coacció, de concòrdia i no de discòrdia.»⁴ Em pregunto què podrà aportar l'Església a Catalunya en aquest segle XXI que hem iniciat, i la resposta la trobo en les paraules que Benet XVI pronunciava en forma de pregària a la Sagrada Família: «Demano a Déu que en aquesta ter-

3. Missatge del concili provincial Tarraconense de 1995.

4. Benet XVI, Homilia en la consagració de la Sagrada Família de Barcelona.

ra catalana es multipliquin i consolidin nous testimonis de santedat, que prestin al món el gran servei que l'Església pot oferir i ha d'oferir a la humanitat: ser icona de la bellesa divina, flama ardent de caritat, camí perquè el món cregui en aquell que Déu ha enviat.»⁵

Aquest noble objectiu demana per part de tots, començant pels qui hem estat constituïts pastors de les Esglésies que peregrinen a casa nostra, un renovat esforç de comunió eclesial, que ens porti a intensificar la formació d'un laïcat preparat i compromès; el desvetllament d'una pastoral vocacional que impregni tots els àmbits eclesials; una vertadera opció pels pobres, els malalts i aquells que més pateixen les conseqüències de la crisi econòmica i de la manca de treball; una veritable dedicació a l'ensenyament i a la formació de les noves generacions; una aposta decidida per la defensa de la família i de la vida humana; una mirada missio-

nera a tota l'Església Catòlica «estesa d'orient fins a occident»⁶... I tot això, tenint present allò que l'Apòstol del nostre poble deia a la Carta als romans: «També nosaltres, que som molts, units a Crist formem un sol cos i som membres els uns dels altres» (Rm 12,5)

Les paraules que el papa Benet XVI adreçava als joves en la Jornada Mundial de la Joventut penso que són vàlides per a tothom: «D'aquesta amistat amb Jesús naixerà també l'impuls que porta a donar testimoni de la fe en els ambients més diversos, fins i tot allí on hi ha rebuig o indiferència. No es pot trobar Crist i no fer-lo conèixer als altres. Per tant, no us guardeu Crist per a vosaltres mateixos. Comuniquem als altres l'alegria de la vostra fe.»⁷

Tant de bo que, entre tots, sota l'impuls de l'Esperit Sant, puguem caminar cap a aquest sant objectiu.

5. *Idem.*

6. Actes del Martiri de Sant Fructuós de Tarragona.

7. Benet XVI, Homilia a Cuatro Vientos JMJ 2011.

A manera de mapa de relleu.

La Conferència Episcopal Tarraconense, fruit del Concili Vaticà II. 200 reunions durant 42 anys

MONS. JOAN-ENRIC VIVES, arquebisbat d'Urgell i secretari de la CET, i
MN. AURELI ORTÍN, diaca de Barcelona i vicesecretari de la CET.

El dissabte 15 de febrer de 1969 es reunien per primera vegada els bisbes de la Província Eclesiàstica Tarraconense i l'arquebisbe de Barcelona, amb els seus quatre bisbes auxiliars, a la Casa d'Espiritualitat "Maria Immaculada", a Tiana, al Maresme, sota la presidència del Cardenal Arquebisbe de Tarragona. Començava així el camí de la Conferència Episcopal Tarraconense (CET), per a estudiar els problemes comuns a les vuit diòcesis amb seu a Catalunya i per a coordinar les activitats pastorals, segons ho exigeix el bé comú de les Esglésies locals.

La Conferència Episcopal Tarraconense naixia com un fruit del Concili Vaticà II, com una concreció del seu Decret sobre el ministeri pastoral dels bisbes en l'Església, *Christus Dominus*, i en especial del seu capítol tercer, "La col·laboració dels bisbes en el bé comú de les diverses Esglésies". Diguem-ho amb les mateixes paraules del Comunicat de premsa d'aquella primera reunió: "Després del Concilio Vaticano II, como consecuencia de la colegialidad episcopal, se ha impulsado una mayor vinculación y corresponsabilidad de los obispos en su quehacer pastoral.

Esta corresponsabilidad pastoral se realiza por medio de la Conferencia episcopal nacional y también de las regionales... En la reunión habida ha quedado manifiesta la urgencia y la importancia de esta actuación pastoral a nivel de la región catalana."

Des d'aquella primera reunió, els bisbes de les diòcesis amb seu a Catalunya, els bisbes catalans, amb paciència i amor pastoral, durant quaranta-dos anys i dues-centes reunions han procurat seguir treballant conjuntament pel bé de les Esglésies

*La Conferència
Episcopal
Tarraconense
naixia com un fruit
del Concili Vaticà II,
com una concreció
del seu Decret
sobre el ministeri
pastoral dels
bisbes en l'Església.*

a ells confiades i també pel bé de tota la societat. No és possible, en els límits d'aquest article, fer-ne tota la història, però potser sí un esbós.

Els inicis

Els inicis de la Conferència Episcopal Tarraconense corresponen als anys 1969 i 1970, en què en fou president el Cardenal Arquebisbe de Tarragona i Primat, Benjamín de Arriba y Castro, vicepresident, l'Arquebisbe de Barcelona, Marcelo González Martín, i secretari, Ramon Torrella Casante, bisbe auxiliar de Barcelona.

El ritme de les reunions d'aquest inici va ser intens: l'any 1969 se'n van celebrar vuit i el 1970, set. Els estatuts de la Conferència els van aprovar a la reunió del mes de juny de 1969 i el primer document conjunt, *Comunicació pastoral dels bisbes de Catalunya sobre el celibat sacerdotal*, l'octubre del mateix any. El segon document, *Les estructures de l'Església*, el van publicar l'any 1970.

El primer organisme interdiocesà creat per la CET va ser la Comissió Interdiocesana de Litúrgia (CIL), al setembre de 1969, dirigida per Mons. Ramon Daumal, bisbe auxiliar de Barcelona. Les primeres reunions de la CET amb els superiors religiosos, representants dels distints Ordes i Congregacions, van tenir lloc també aquests dos primers anys. Diversos també van ser els temes tractats en les reunions ordinàries, que anaven des de qüestions relacionades amb les vocacions sacerdotals i religioses, la vida i ministeri dels preveres,

la preparació de l'Assemblea conjunta bisbes-sacerdots que havia de tenir lloc pròximament a nivell espanyol, les activitats del Centre d'Estudis Pastoral, creat a Barcelona l'any 1968, a qüestions relacionades amb l'ensenyament i l'educació o amb els sacerdots obrers i amb el projecte de llei sindical d'aleshores.

La consolidació

La consolidació de la CET correspon als anys 1971-1983 en què en fou president l'Arquebisbe de Tarragona i Primat, Josep Pont i Gol, vicepresident, el Cardenal Arquebisbe de Barcelona, Narcís Jubany Arnau, i secretaris, el bisbe de Lleida, Ramon Malla, des de l'any 1971 al 1977, i a partir d'aquest any el prevere de Barcelona, Lluís Martínez Sistach, que fou nomenat vicari general de l'arxidiòcesi barcelonina l'any 1979.

Durant aquests anys, la CET va anar fent públics diferents documents: *El pluralisme en la comunió eclesial* (1972), *Per un esforç de renovació i reconciliació* (a propòsit de l'Any Sant) (1974), el document de treball *Misteri pasqual i acció alliberadora* (1974), *Perspectiva cristiana de l'amor i de la sexualitat* (1975), *Mare de Déu de l'Advent* (1979) i *L'atur, escàndol i desafiament del nostre temps* (1980).

I progressivament es van anar constituint diversos secretariats interdiocesans que ajudaven a consolidar el treball conjunt en els distints àmbits pastorals: el Secretariat In-

terdiocesà de Catequesi (SIC), el Secretariat Interdiocesà de Mitjans de Comunicació Social (SIMCOS), el Secretariat Interdiocesà de Conservació i Promoció de l'Art Sagrat (SICPAS). I la coordinació a nivell català de les Càritas diocesanes en Càritas Catalunya. I les reunions interdiocesanes de vicaris episcopals de pastoral, de rectors de Seminari Majors i Menors, de delegats diocesans del clergat, de la vida consagrada, de pastoral vocacional, de missions, d'economia, de pastoral familiar, de pastoral penitenciària, de pastoral universitària. I l'Associació Bíblica de Catalunya, i el secretariat dels Arxivers Eclesiàstics de Catalunya, i la Coordinació Catalana de Colònies, Casals i Clubs d'Esplai. I la promoció dels Minyons Escoltes i les Guies Sant Jordi i dels distints moviments especialitzats d'Acció Catòlica, el d'Infants i Joves (MI-JAC), la Joventut Obrera Catòlica (JOC-JOBAC), l'Acció Catòlica Obrera (ACO), la Germandat Obrera d'Acció Catòlica (GOAC), els Joves Rurals d'Acció Catòlica (JARC). I el Moviment cristià de Joves i d'Adults de Pobles i Comarques de Catalunya, el moviment juvenil Hora-3 i el Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians (MUEC), entre d'altres. Alguns d'aquests organismes interdiocesans vinculats a la CET treballen també pastoralment a les illes Balears, amb l'aprovació dels seus bisbes.

Els bisbes van seguir de prop durant aquests anys els esdeveniments polítics i socials que afectaven el país i la societat catalana i espanyola i es van pronunciar públicament en diverses ocasions, tant per

demanar clemència en els casos d'imposició de la pena de mort, com per condemnar les accions terroristes, o reiterar la seva convicció que en l'àmbit sociopolític calia aconseguir un reconeixement més efectiu de tots els drets de les persones i dels grups socials o manifestar la seva viva preocupació pel present i el futur de la llengua i la cultura catalanes, en consonància amb els sentiments dels seus diocesans.

També durant aquests anys es van institucionalitzar les reunions de treball conjuntes entre els bisbes de la CET i els professors de la Facultat de Teologia de Catalunya, per tractar qüestions teològiques de referència i les seves implicacions pastorals. Des de l'any 1976 es va estudiar i dialogar sobre el sentit de l'hermenèutica, la indissolubilitat del matrimoni i el divorci, la problemàtica de l'avortament, qüestions en torn de la mort i la resurrecció de Jesús, els models d'humanismes actuals i les seves incidències ètiques, temes d'escatologia, el ministeri ordenat en el si de la responsabilitat eclesial i la presidència de la celebració eucarística i qüestions en torn del sagrament de la penitència.

Així mateix, i des de l'any 1981, es van institucionalitzar les reunions de la CET amb representants de la Unió de Religiosos de Catalunya. Els primers tres anys van tractar sobre la col·laboració necessària entre els bisbes i els superiors majors pel que es refereix a la fidelitat al magisteri de l'Església en les catequesis, en les predicacions i en els escrits dels preveres i dels religiosos, la pastoral de

joventut a Catalunya i l'ensenyament de la religió a les escoles.

En aquells anys, els bisbes de la CET van aconseguir dues vegades la visita "ad limina" a la Santa Seu, els anys 1976 i 1982.

Cap a un compromís més intens de treball conjunt: el camí i la celebració del Concili Provincial Tarraconense

La nova etapa de la CET correspon als anys 1983-1997 en què en fou president l'Arquebisbe de Tarragona i Primat, Ramon Torrella Cascante, vicepresidents, el Cardenal Arquebisbe de Barcelona, Narcís Jubany, fins l'any 1990, i el seu successor en la seu barcelonina, el Cardenal Ricard Maria Carles Gordó, i secretari, Mons. Lluís Martínez Sistach, ordenat bisbe auxiliar de Barcelona l'any 1987 i promogut a la seu de Tortosa l'any 1991.

En quant als documents conjunts dels bisbes de la CET, el primer d'aquesta etapa va ser *Arrels cristianes de Catalunya* (1985), al qual van seguir *Emmanuel, Déu és amb nosaltres* (1989), *La litúrgia, font de la vida espiritual* (1991), *Església i món rural* (1992) i *El dejuni que Déu vol* (1997). A més d'aquests documents, la CET, sigui la Plenària sigui la Secretaria, publica diverses notes o exhortacions pastorals amb motiu d'esdeveniments importants de divers ordre en el camp religiós i en el sociopoliticocultural.

Als organismes interdiocesans creats en les etapes anteriors s'hi van

afegir en aquesta el Secretariat Interdiocesà d'Ensenyament de la Religió (SIERC), el Secretariat Interdiocesà de Relacions entre els Bisbes i els Religiosos (SIRBIR), el Secretariat Interdiocesà de Pastoral de la Salut (SIPS), el Secretariat Interdiocesà de Pastoral de Joventut (SIJ), el Secretariat Interdiocesà de Pastoral Obrera (SIPO), el Secretariat Interdiocesà de Pastoral del Turisme i de Santuaris i el Gabinet d'Informació de l'Església a Catalunya (GIEC), adscrit primer al Secretariat Interdiocesà de Mitjans de Comunicació Social (SIMCOS) i, des de l'any 1996, directament a la Secretaria de la Conferència. I la CET promou també la Fundació Sense Cadenes i el seu Centre Català de Solidaritat (CECAS) per a la rehabilitació dels drogoaddictes, com a institució comuna de l'episcopat català i de les Càritas diocesanes dels bisbats de Catalunya.

També en aquests anys es constitueixen diverses Comissions Mixtes entre la CET i diferents Departaments de la Generalitat de Catalunya per tractar d'aquells assumptes i matèries que en l'àmbit estatal són competència de la Generalitat: la Comissió Mixta de Patrimoni Artístic, la Comissió Mixta de Pastoral de la Salut i la Comissió Mixta de Mitjans de Comunicació Social. I així mateix se signen convenis amb determinats Departaments de la Generalitat, com són el del Servei Religiós als Centres Hospitalaris, el del Servei Religiós als Centres Penitenciaris i el del Servei Religiós a les Universitats (SAFOR).

A les periòdiques reunions de la CET amb els professors de la Fa-

cultat de Teologia de Catalunya s'hi agreguen també professors de la Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya i en aquesta etapa es tracten i estudien els següents temes: la funció legislativa i administrativa del bisbe diocesà; la pregària; corrents de pensament que tenen forta incidència en la societat occidental respecte a la fe cristiana; aspectes de la bioètica; la mariologia; modernitat i postmodernitat: fe i valors ètics; la política familiar de la Comunitat Europea; fe cristiana i sagraments; el diàleg interreligiós.

Pel que fa a les reunions de la CET amb representants de la Unió de Religiosos de Catalunya es tracten i debaten la incidència de la LODE en les escoles de l'Església; la pastoral sanitària; la vocació al ministeri sacerdotal i a la vida religiosa; la formació cristiana a l'escola; l'aplicació de les *Mutuae Relationes* a Catalunya; els religiosos a l'escola: nous reptes, nous plantejaments i noves respostes; i la doctrina social de l'Església i els religiosos de Catalunya en el centenari de la *Rerum Novarum*.

Les visites “*ad limina*” a la Santa Seu durant aquesta etapa de la CET van ser els anys 1986 i 1991.

Tot el treball interdiocesà de conjunt culminarà en la convocatòria i celebració del Concili Provincial Tarraconense, reprenent una tradició sinodal molt antiga. El lema del Concili va ser *Esperit, què dius a les Esglésies de la Tarraconense?* i els bisbes de la CET s'expressaven així en l'exhortació pastoral sobre el Concili provincial: “L'anunci oficial de convocatòria del Concili Provincial

Tarraconense el primer diumenge d'Advent de 1992, la consulta per a la seva preparació a l'inici de la Quaresma de 1993, l'etapa diocesana de reflexió durant l'any 1994, i, especialment, les dates de la seva celebració durant l'any 1995, han suscitat una viva expectativa arreu, i de forma especial en les nostres vuit Esglésies diocesanes que tenen la seva seu a Catalunya, interpel·lades per aquesta pregunta: Esperit, què dius a les Esglésies de la Tarraconense? Pregustació d'aquest anunci havia estat ja la celebració del IX Centenari de la restauració de la Seu Metropolitana i Primada de Tarragona, iniciada a Vic en 1991 i closa a Tarragona l'any següent. El maig d'aquell mateix any se celebrà la Trobada del Clergat de Catalunya a Poblet, on es va fer el primer anunci de la convocatòria del Concili Provincial Tarraconense.”

El Concili Provincial Tarraconense fou inaugurat el 21 de gener de 1995, a Tarragona, i clos, també a Tarragona, el 4 de juny del mateix

El Concili Provincial Tarraconense fou inaugurat el 21 de gener de 1995, a Tarragona, i clos, també a Tarragona, el 4 de juny del mateix any, solemnitat de la Pentecosta.

any, solemnitat de la Pentecosta. Les sessions de treball, per a tractar i debatre els quatre temes conciliaris, van tenir lloc al Centre Borja, de la Companyia de Jesús, a Sant Cugat del Vallès, durant vuit caps de setmana.

Els quinze arquebisbes i bisbes, reunits en Concili, acompanyats per cent quaranta-quatre membres conciliaris amb dret a veu i vot consultiu, trenta-nou membres sense vot, alguns amb veu, i quatre representants d'altres confessions religioses, van estudiar, debatre i es van pronunciar sobre quatre grans temes: l'anunci de l'Evangeli a la nostra societat, la Paraula de Déu i els sagraments en les nostres Esglésies, la sol·licitud pels més pobres i marginats i la comunió eclesial i la coordinació interdiocesana de les nostres Esglésies. Les diverses propostes en relació a cadascun dels temes es van concretar en cent setanta resolucions que van ser aprovades pels bisbes, els únics que tenien vot deliberatiu, d'acord amb el dret de l'Església.

La Santa Seu, a qui competia la revisió dels acords conciliaris perquè poguessin entrar en vigor, hi va donar el reconeixement, la "*recognitio*", per mitjà del cardenal prefecte de la Congregació per als Bisbes, el 5 de juny de 1996, el 7 de juny els bisbes membres del Concili van signar el decret de promulgació de les resolucions conciliaris i el 29 de juny del mateix any, solemnitzat dels apòstols Pere i Pau, entraven en vigor.

L'aplicació de les resolucions del Concili Provincial Tarraconense

Amb el reconeixement per part de la Santa Seu del treball conciliar començava la seva aplicació, no només a nivell de cadascuna de les diòcesis, sinó també en l'àmbit interdiocesà. En aquesta nova etapa de la CET (1997-2004), en fou president l'Arquebisbe de Tarragona i Prímat, Lluís Martínez Sistach, vicepresident, el Cardenal Arquebisbe de Barcelona, Ricard Maria Carles, i secretari, el Bisbe auxiliar de Barcelona, Joan-Enric Vives Sicília, nomenat l'any 2001 Bisbe coadjutor d'Urgell i el 2003 Bisbe diocesà i Copríncep d'Andorra.

Gran part de les reunions de la CET d'aquests anys van estar dedicades a l'aplicació de les resolucions conciliaris en l'àmbit interdiocesà i al seguiment de la seva aplicació en cadascuna de les diòcesis catalanes. Fruit d'aquest treball va ser l'aprovació del *Directori de Pastoral Sacramental. I part. Els sagraments de la iniciació cristiana* (2000), d'un volum de *Pregàries del cristià* (2000), del *Directori de la parròquia. Directori de l'arxiprestat* (2001), del *Projecte global de Pastoral Catequètica per a les diòcesis de Catalunya* (2000), de la *Proposta de pastoral universitària en el marc de la pastoral de la cultura* (2000), de la *Proposta d'apostolat seglar associat de Catalunya* (2002) i del *Cantoral litúrgic bàsic* (2004).

Molt treballada va ser també pels bisbes la resolució n. 142, en què "el Concili urgeix que les Esglésies que

tenen la seu a Catalunya aconseguixin una comunió interdiocesana i una acció pastoral més coordinada, i que, després d'estudiar les diverses possibilitats i avantatges, segons la legislació eclesiàstica vigent, procurin trobar, d'acord amb la Conferència Episcopal Espanyola, la corresponent solució jurídica, amb vista a una acció evangelitzadora i pastoral més eficaç i a una presència eclesial més significativa a Catalunya, bo i mantenint la relació institucional amb la Conferència Episcopal Espanyola.”¹. En aquesta qüestió, els bisbes de la CET van optar per demanar la constitució de la Regió Eclesiàstica Tarraconense, que comprngui totes les diòcesis amb seu a Catalunya, i després del llarg tràmit de l'aprovació de la proposta per part de la Conferència Episcopal Espanyola, l'han presentada a la Santa Seu, a la Congregació per als Bisbes, i n'estan esperant la resposta.

Durant aquest període, els bisbes han fet públics altres documents, com són la *Carta dels bisbes als joves de les diòcesis de Catalunya* (1998), el *Missatge a les famílies* (1998), *A l'alba del nou segle*

(2002) i *Al servei de l'anunci de la fe* (2003).

Així mateix, la CET ha seguit mantenint les trobades d'estudi amb els professors de les Facultats de Teologia i de Filosofia de Catalunya i ha tractat sobre els desafiaments ètics de la societat actual i la resposta de la moral cristiana; la funció, importància i valor teològic del magisteri dels bisbes, i de Jesucrist com a únic salvador. Pel que fa a les reunions amb representants de la Unió de Religiosos de Catalunya s'ha tractat dels laics i els religiosos a les escoles cristianes; el procés de l'evolució de la vida religiosa a Catalunya i les seves perspectives de futur; l'evangelització a l'escola cristiana i la pastoral vocacional a la vida religiosa i consagrada.

Cal destacar també d'aquests anys la visita “*ad limina*” a la Santa Seu l'any 1998, la benedicció i inauguració dels locals dels serveis centrals de la CET, al carrer dels Àngels, a Barcelona, i la celebració del cinquè aniversari de la cloenda del Concili Provincial, a Tarragona. Així com la celebració de l'Any Verdaguerià 2002, amb una trobada de preveres i diaques de les diòcesis catalanes, a Vic.

1. Convé citar aquí la *Nota explicativa prèvia*, reconeguda també per la Santa Seu, que fa referència a l'ús del nom “**Conferència Episcopal Tarraconense**” i que precedeix el text de les cent setanta resolucions conciliars. La Nota diu així: “La denominació “Conferència Episcopal Tarraconense” es va fent servir des de fa alguns decennis per a significar les reunions dels senyors bisbes de la Província Eclesiàstica Tarraconense i de l'Arxidiòcesi de Barcelona i el conjunt de serveis comuns. Per aquesta raó apareix en algunes resolucions del Concili Provincial Tarraconense, si bé aquesta denominació no significa ni la naturalesa ni les facultats de les conferències episcopals tal com vénen regulades en els cànons 447-459 del *Codi de Dret Canònic* de 1983. Aquesta denominació s'adaptarà al que es decideixi en conformitat amb la resolució 142.”

Una nova etapa de creixement

El dia 15 de juny de 2004 la Santa Seu erigia les diòcesis de Terrassa i de Sant Feliu de Llobregat, desmembrant-les de l'arxidiòcesi de Barcelona, de la qual les feia sufragànies. Naixia així la Província Eclesiàstica de Barcelona, la qual, amb la Província Eclesiàstica Tarraconense, constituirà des d'aleshores el nou àmbit de la Conferència Episcopal Tarraconense. En aquesta etapa, que és l'actual, la CET és presidida per l'Arquebisbe de Tarragona i Primat, Jaume Pujol Balcells, n'és vicepresident l'Arquebisbe de Barcelona, Cardenal des de l'any 2007, Lluís Martínez Sistach, i en segueix sent secretari el Bisbe d'Urgell, Mons. Joan-Enric Vives Sicília, nomenat l'any 2010 Arquebisbe a títol personal, "ad personam".

Els documents publicats per la CET en aquests darrers anys han estat *Creure en l'Evangelí i anunciar-lo amb nou ardor* (2007), *Pau, apòstol del nostre poble* (2008) i *Al servei del nostre poble. 25 anys d'Arrels cristianes de Catalunya* (2011).

Han prosseguit les reunions de la CET amb els professors de les Facultats de Teologia i de Filosofia de Catalunya, tractant de la laïcitat i el laïcisme; la proposta de l'Evangelí en l'actual context cultural i de la problemàtica i conseqüències de l'actual crisi econòmica i de la reflexió des de la Doctrina Social de l'Església. L'any 2011 els bisbes han participat també en un Curs de comunicació. Pel que fa a les reunions amb els representants de la Unió de Religiosos

de Catalunya s'ha estudiat i dialogat sobre la formació cristiana de la infància i de la joventut en les actuals circumstàncies; sobre el document de la CET, *Creure en l'Evangelí i anunciar-lo amb nou ardor* i sobre la presència de la Vida Consagrada en el món de la salut.

Esdeveniments importants d'aquests anys han estat també la visita "ad limina" a la Santa Seu, l'any 2005, i la celebració, a Montserrat, del desè aniversari del Concili Provincial Tarraconense; la celebració, a Tarragona, de l'Any Jubilar, amb motiu del 1750è. aniversari del martiri del bisbe sant Fruituós i dels seus diaques Aguri i Eulogi, les beatificacions del Dr. Josep Samsó i del P. Josep Tous (2010), així com de la beata Anna Maria Janer (2011) i la visita del Sant Pare Benet XVI a Barcelona per dedicar la basílica de la Sagrada Família (2010).

Avui formen la Conferència Episcopal Tarraconense Mons. Jaume Pujol Balcells, Arquebisbe metropolità de Tarragona i Primat, president i encarregat de l'àmbit de l'ensenyament; el Cardenal Lluís Martínez Sistach, Arquebisbe metropolità de Barcelona, vicepresident i encarregat de l'àmbit de l'apostolat social i del Centre d'Estudis Pastoral de les diòcesis catalanes; Mons. Joan-Enric Vives Sicília, arquebisbe-bisbe d'Urgell, secretari i encarregat de l'àmbit de la litúrgia; Mons. Xavier Salinas Viñals, bisbe de Tortosa, encarregat de l'àmbit de la catequesi i del catecumenat; Mons. Agustí Cortés Soriano, bisbe de Sant Feliu de Llobregat i encarregat de l'àmbit de la pastoral familiar i de la pastoral

del turisme i dels santuaris; Mons. Joan Piris Frígola, bisbe de Lleida i encarregat de l'àmbit de les missions; Mons. Josep Àngel Sáiz Meneses, bisbe de Terrassa i encarregat de l'àmbit dels Seminaris i de la pastoral vocacional; Mons. Romà Casanova Casanova, bisbe de Vic i encarregat de l'àmbit de les relacions amb els religiosos; Mons. Francesc Pardo Artigas, bisbe de Girona i encarregat de l'àmbit de la pastoral de joventut i del patrimoni cultural; Mons. Xavier Novell Gomà, bisbe de Solsona i encarregat de l'àmbit de l'apostolat seglar; Mons. Sebastià Taltavull Anglada, bisbe auxiliar de Barcelona i encarregat de l'àmbit dels mitjans de comunicació social i de la pastoral obrera i Mons. Salvador Cristau Coll, bisbe auxiliar de Terrassa i encarregat de l'àmbit de la pastoral de la salut.

La història que va començar fa quaranta-dos anys segueix avui. Als arquebisbes i bisbes de la CET toca prosseguir-la i a tots els fidels de les Esglésies a ells encomanades secundar-la, per fer present a la nostra terra i en la nostra societat el missatge sempre nou del Senyor Jesús.

Alguns dels reptes que avui es presenten a la CET

- És evident que si els Bisbes de Catalunya hem de viure la comunió entre les nostres deu Diòcesis i entre nosaltres, i ens hem d'ajudar a ser i actuar com a vertaders apòstols del Crist, cal que siguem fidels primer de tot en allò de més essencial que hem rebut i que conforma la

nostra missió apostòlica: viure l'Evangeli i anunciar-lo amb nou ardor i plena fidelitat, amb totes les seves conseqüències, així com mantenir-nos en la fidelitat a les nostres arrels cristianes perquè tornin a donar nous fruits de vida i ens mantinguem, així, al servei del poble que ens ha estat confiat per Déu mateix. Per això ens cal mantenir-nos a l'escolta de l'Esperit, humilment, per aprendre a discernir amb valentia i determinació allò que cal fer apostòlicament en aquests nous moments històrics de la societat europea, i de Catalunya, més en concret.

Els Bisbes de Catalunya hem de viure la comunió entre les nostres deu Diòcesis i entre nosaltres, i ens hem d'ajudar a ser i actuar com a vertaders apòstols del Crist.

- La CET, en continuïtat amb el que ja va dir respecte al nou Estatut de Catalunya, valorava positivament tot allò que el progrés de l'autogovern pot aportar a Catalunya: redreçament del país, suport a la llengua i a la

cultura pròpies, enfortiment de les institucions catalanes i millora del seu finançament. I reclamava atenció a les necessitats reals del país, amb sentit de solidaritat fraterna i de respecte mutu entre els ciutadans de Catalunya i els de la resta d'Espanya. Però el repte continua essent com fer sentir la nostra veu quan es vagin concretant els temes al Parlament i a la societat catalana, com per exemple la dimensió ètica de la vida, el matrimoni i la família, la dignitat de la persona humana, la llibertat d'ensenyament pròpia d'una societat democràtica i pluralista, i el respecte pels més dèbils, sobretot els no nascuts i els malalts terminals.

- Tenim el repte de viure una comunió efectiva i afectiva entre les Esglésies que fan unides el camí de la fe a Catalunya, entre els Bisbes de les 10 Diòcesis i les dues Províncies eclesiàstiques, i sempre en plena comunió amb la Seu Apostòlica, seguint la llarga tradició de "romanitat", tan viva a Catalunya. Els bisbes i els presbiteris canvien, es renoven, la vivència del Concili Provincial Tarraconense queda una mica lluny, i els reptes són nous, diferents i molt complexos... però cal anar units, pacientment units, per fer real la comunió eclesial i donar un testimoniatge d'amor i de servei a la societat catalana actual. Accions pastorals envers els fidels amb gran mobilitat, diàleg amb les Administracions que legislen per a tot

Catalunya, ajuda mútua, cooperació amb els religiosos i les institucions que ells tenen en titularitat, atenció als nous moviments, especialment pel que fa als joves, la pastoral dels sagraments, els preveres que vulguin fer el seu servei superant els límits diocesans i col·laborant entre ells, institucions com la Facultat de Teologia que reclamen que totes les Diòcesis hi participem, o el Centre d'Estudis Pastorals, confiança per a afrontar reptes complexos per part d'una sola Diòcesi, la nova evangelització... Cap Diòcesi ni cap bisbe poden bastar-se sols, ni han de tancar-se en una Església autocomplaguda, sinó tendir a ser Església unida per la caritat i que es veu a si mateixa, enmig del món, com a reflex de la comunió intratrinitària.

Tenim el repte de viure una comunió efectiva i afectiva entre les Esglésies que fan unides el camí de la fe a Catalunya.

- Acollir la relació amb la Conferència Episcopal Espanyola com una possibilitat de visió àmplia, de mitjans d'acció més efectius en tants camps, de recepció i de respostes a les lleis

de l'Estat que afecten els fidels de Catalunya perquè els Acords amb la Santa Seu els ha firmats l'Estat i es concreten amb accions de la CEE, i no tant de les províncies eclesiàstiques. Pensem en temes com nous catecismes, presència a l'escola concertada i a la pública, redistribució del fons comú interdiocesà a partir de l'IRPF, documents en temes crucials com bioètica, economia, etc. Les dificultats que s'han viscut de plena sintonia en alguns temes, o en el lideratge, o en la manera d'entendre la presència enmig de la societat (cf. alguns temes espinosos tractats en documents de tota la CEE sense poder-ho fer abans per províncies eclesiàstiques, algunes opinions de la COPE, els límits diocesans, etc.) no han de ser obstacle per a continuar refent sempre la comunió i la responsabilitat compartida, i aportar amb responsabilitat la sensibilitat pròpia de Catalunya a la pastoral per al conjunt de l'Estat.

- Obertura a Europa i al món, sobretot al món hispanoamericà. La relació de comunió ecle-

sial ha d'anar més enllà d'Espanya, perquè la catolicitat sigui ben plena. La promoció de la visió europea sempre tan estimada i valorada a Catalunya, la comunió amb la pastoral que es duu a terme en altres països europeus i per part d'altres Conferències de Bisbes Europeus, amb desafiaments pastorals semblants als nostres. I Amèrica llatina, amb tants vincles, i ara amb emigrants d'allà, que ens aporten nova saba a les parròquies i al país... Pensem en la nova evangelització, el desafiament de respondre al diàleg fe i cultura, l'acompanyament del camí dels gentils vers la fe, els qui volen tornar a creure, el servei d'atenció a les noves pobreses i la formació del voluntariat (Càritas), l'atenció a la pastoral vocacional renovada, la relació d'estima pel treball dels religiosos i les seves específiques aportacions en tants camps pastorals i d'evangelització, la resposta a la immigració, a la presència de l'Islam i altres religions que ara són ben notòries a molts llocs de Catalunya, etc.

- Cal repensar com ens podem ajudar entre les Diòcesis de la CET envers els desafiaments pastorals nous, que ens van sorgint. Sobretot no podem tenir els mateixos preveres, religiosos i agents pastorals a ple temps i molt ben formats que teníem fins ara. I ens cal un compartir solidàriament les ajudes en alguns temes més que en d'altres. Per exemple amb

La relació de comunió eclesial ha d'anar més enllà d'Espanya, perquè la catolicitat sigui ben plena.

ajudes entre el clergat de diòcesis veïnes i entre delegacions diocesanes (materials disponibles, accions, conferencians, formació permanent, etc.); pèrits per als tribunals eclesiàstics i els arxius diocesans; formació permanent dels agents pastorals i missions; seminaris, acompanyament de la vida religiosa, apostolat seclar... Convinrà també revisar el funcionament de les comissions, àm-

bits o secretariats interdiocesans actuals per fer-los més efectius i crear-ne també algun de nou: per exemple un àmbit interdiocesà de projecció de la cultura cristiana que agrupés els esforços que estem fent a cada Diòcesi per la nova evangelització o una major comunicació del que fem envers les Universitats i l'alta cultura, o l'atri dels gentils.

Cal repensar com ens podem ajudar entre les Diòcesis de la CET envers els desafiaments pastorals nous.

L'Esperit Sant que no cessa d'actuar com a ànima de l'Església i de suscitar les respostes adequades dels cristians perquè Crist sigui anunciat a cada generació i perquè el Regne de Déu arribi i avanci, ens donarà la seva saviesa i la seva força, sabent que som servents sense cap mèrit, i que només estem fent el que calia fer.

La CET, configuració i activitats

AURELI ORTÍN, diaca. Arquebisbat de Barcelona. Secretari adjunt de la CET.

Constitució i membres de la Conferència

La Conferència Episcopal Tarraconense (CET) es va constituir l'any 1969 i està integrada pels bisbes de la Província Eclesiàstica Tarraconense i els bisbes de la Província Eclesiàstica de Barcelona, i es reuneix per a estudiar els problemes comuns a les deu diòcesis i per a coordinar les activitats pastorals, segons ho exigeixi el bé comú de les Esglésies particulars. El president de la CET és l'Arquebisbe de Tarragona.

Hi ha constància, al menys verbal i, en tot cas en notes i dietaris dels bisbes de les diòcesis catalanes –entre altres- que, durant les quatre sessions conciliars (1962-1965) i en l'immediat post-concili (1965-1969) els bisbes de Catalunya van haver de posar-se d'acord, diverses vegades, sigui com a formant part de l'episcopat espanyol, sigui com a Província Tarraconense. No es pot parlar pas, encara, de la Conferència Episcopal Tarraconense. Ni tan sols l'espanyola (CEE) que no es va constituir fins ben acabat el Vaticà II, i encara amb reticències, en ares de la col·legialitat episcopal, de la llibertat religiosa i de la litúrgia, entre altres temes de la nova sensibilitat conciliar). Un dels temes que obligava i urgia era el de la llengua vernacle. No era pas l'únic tema. (Observem que en el primer decret conciliar sobre Litúrgia no es parla d'idiomes, –fàcilment reduïbles a idiomes nacionals–, sinó de llengües vernacles a la que el nostre idioma, per tant, podia accedir un cop aprovada la norma del n° 36 § 3 i 4 i altres derivades del c. III de la Sacrosanctum Concilium. Els experts conciliars catalans – designats per l'Episcopat espanyol, per algun dels Ordinaris o bé pel Papa mateix, (entre altres Mons. Albert Bonet, P. Adalbert Franquesa, i l'observador laic Ramon Sugranyes de Franc o el Dr. Josep Perarnau). Alguna cosa tenien a dir i la van dir. I els nostres bisbes (els bisbes de les 8 diòcesis) des de la primera a la quarta sessió alguna cosa havien de decidir i d'acord, a més a més, amb els seus germans en l'episcopat espanyol la van dir i la van decidir. I cal dir que amb un bon encert.

(Vegeu els darrers capítols de: “Actas de las Conferencias de Metropolitanos”.- V, Carcel Ortí. BAC 1994. pp. 612-644) (AST. Redacció)

Són membres de la Conferència els arquebisbes i bisbes residencials, els coadjutors i els auxiliars, amb jurisdicció tots ells en l'àmbit de la Província Eclesiàstica Tarraconense o de la Província Eclesiàstica de Barcelona.

Actualment la formen:

Mons. Jaume Pujol Balcells, arquebisbe de Tarragona, president
Cardenal Lluís Martínez Sistach, arquebisbe de Barcelona, vicepresident
Mons. Joan-Enric Vives Sicília, arquebisbe-bisbe d'Urgell, secretari
Mons. Xavier Salinas Viñals, bisbe de Tortosa
Mons. Agustí Cortés Soriano, bisbe de Sant Feliu de Llobregat
Mons. Joan Piris Frigola, bisbe de Lleida
Mons. Josep Àngel Sáiz Meneses, bisbe de Terrassa
Mons. Romà Casanova Casanova, bisbe de Vic
Mons. Francesc Pardo Artigas, bisbe de Girona
Mons. Xavier Novell Gomà, bisbe de Solsona
Mons. Sebastià Taltavull Anglada, bisbe auxiliar de Barcelona
Mons. Salvador Cristau Coll, bisbe auxiliar de Terrassa

La Conferència compta amb una Comissió Permanent que està integrada pel

- president,
- el vicepresident i
- el secretari general de la CET.
- La Secretaria de la CET té l'ajut d'un vicesecretari, que actualment és el diaca Aureli Ortín, de Barcelona.
- De la Secretaria de la CET depèn el Gabinet d'Informació de l'Església a Catalunya (GIEC).

En són Prelats emèrits

Cardenal Ricard M. Carles Gordó
Arquebisbe emèrit de Barcelona

Mons. Jaume Camprodon Rovira
Bisbe emèrit de Girona

Mons. Carles Soler Perdigó
Bisbe emèrit de Girona

Mons. Francesc Xavier Ciuraneta Aymí
Bisbe emèrit de Lleida

Mons. Ramon Malla Call
Bisbe emèrit de Lleida

Mons. Jaume Traserra Cunillera
Bisbe emèrit de Solsona

Mons. Pere Tena Garriga
Bisbe auxiliar emèrit de Barcelona

En foren membres els Bisbes anteriors traspassats

Cal notar que en període de Seu Vacant, sobretot els primers anys van assistir a alguna reunió i en alguns casos els Vicaris Capitulars. Com també podia donar-se el cas que algun prelat hagués delegat la seva veu i vot en algun altre eclesiàstic o per procurador com en el cas de les sessions del Concili Provincial Tarraconense. (AST. Redacció)

Cardenal Benjamín de Arriba y Castro
Arquebisbe metropolità de Tarragona, 1948-1970

Mons. Josep Bascuñana López
Bisbe de Solsona, 1964-1977

Mons. Josep Capmany Casamitjana
Bisbe auxiliar de Barcelona, 1968-1979

Mons. Joan Carrera Planas
Bisbe auxiliar de Barcelona. 1991-2008

Mons. Ramon Daumal Serra
Bisbe auxiliar emèrit de Barcelona, 1968-1997

Mons. Antoni Deig Clotet
Bisbe de Solsona, 1990-2001

Mons. Marcelo González Martín
Arquebisbe coadjutor de Barcelona, 1966
Arquebisbe (titular) de Barcelona, 1967-1971

Mons. Josep M. Guix Ferreres
Bisbe auxiliar de Barcelona, 1968-1983
Bisbe de Vic, 1983-2003

Arquebisbe Joan Martí i Alanis
Bisbe d'Urgell, 1971-2003

Mons. Ramon Iglesias Navarri
Bisbe de Lleida, 1943-1969

Cardenal Narcís Jubany Arnau
Bisbe de Girona, 1964-1972
Arquebisbe de Barcelona, 1971-1990

Mons. Ramon Masnou Boixeda
Bisbe de Vic, 1956-1983

Mons. Miquel Moncadas Noguera
Bisbe de Solsona, 1977-1990

Mons. Josep Pont i Gol
Arquebisbe metropolità de Tarragona, 1971-1983

Mons. Ramon Torrella Cascante
Bisbe auxiliar de Barcelona. 1968-1970
Arquebisbe metropolità de Tarragona, 1983-1997

Bisbes encarregats dels diversos sectors de la pastoral interdiocesana

Per a estudiar i per a proposar mitjans de coordinació en l'àmbit de totes les diòcesis de la CET per a cadascun dels sectors de l'activitat pastoral, la Conferència elegix un bisbe encarregat d'aquesta tasca, generalment en coincidència amb l'adscripció que té a les Comissions corresponents de la Conferència Episcopal Espanyola.

Els disset sectors de l'activitat pastoral estan encomanats als següents bisbes

Apostolat seglar	Mons. Novell
Apostolat social	Cardenal Martínez Sistach
Catequesi	Mons. Salinas
Centre d'Estudis Pastorals	Cardenal Martínez Sistach
Economia	
Ensenyament	Mons. Pujol
Joventut	Mons. Pardo
Litúrgia	Mons. Vives
Missions	Mons. Piris
Mitjans de Comunicació Social	Mons. Taltavull
Pastoral Familiar	Mons. Cortés
Pastoral Obrera	Mons. Taltavull
Pastoral de la Salut	Mons. Cristau
Pastoral del Turisme i Santuaris	Mons. Cortés
Patrimoni Cultural	Mons. Pardo
Relacions amb els religiosos	Mons. Casanova
Seminaris i Pastoral vocacional	Mons. Saiz

Reunions

La primera reunió de la CET tingué lloc el 15 de febrer de 1969. Des d'aleshores ha celebrat dues-centes reunions, unes cinc reunions anuals, les quals tenen normalment una durada de dos dies.

Tots els membres de la CET poden suggerir temes per a tractar en les reunions. El President i el Secretari confeccionen l'ordre del dia de cada reunió, el qual es lliura amb la suficient antel·lació i amb la documentació pertinent a tots els bisbes. Per tal que les decisions de la CET siguin jurídicament obligatòries, han de ser promulgades a les diòcesis pels respectius bisbes diocesans.

Des de l'any 1976, i en el si de les seves reunions, la CET ha dut a terme jornades de treball i estudi amb professors de la **Facultat de Teologia de Catalunya**, i darrerament també amb els de la **Facultat Eclesiàstica de Filosofia** de Catalunya i altres invitats, amb els quals ha estudiat els següents temes: sentit de l'hermenèutica; la indissolubilitat del matrimoni i el divorci; l'avortament; la mort i la resurrecció de Jesús; models d'humanismes actuals i les seves incidències ètiques; l'escatologia; el ministeri ordenat en el si de la corresponsabilitat eclesial i la presidència de la celebració eucarística; qüestions entorn del sagrament de la penitència; la funció legislativa i administrativa del bisbe diocesà; la pregària; corrents de pensament que tenen forta incidència en la societat occidental respecte a la fe cristiana; aspectes de la bioètica; la mariologia; modernitat i postmodernitat: fe i valors ètics; la política familiar de la Comunitat Europea; fe cristiana i sacraments; el diàleg interreligiós; desafiaments ètics de la societat actual i resposta de la moral cristiana; la funció, importància i valor teològic del magisteri dels bisbes; Jesucrist, únic salvador; la laïcitat i el laïcisme; la proposta de l'Evangelí en l'actual context cultural.

Així mateix, i des de l'any 1981, la CET ha mantingut reunions amb representants de la **Unió de Religiosos de Catalunya**, amb qui ha tractat els següents temes: la col·laboració necessària entre els bisbes i els superiors majors pel que es refereix a la fidelitat al magisteri de l'Església en les catequesis, en les predicacions i en els escrits dels preveres i dels religiosos; la pastoral de joventut a Catalunya; l'ensenyament de la religió a les escoles; la incidència de la LODE en les escoles de l'Església; la pastoral sanitària; la vocació al ministeri sacerdotal i a la vida religiosa; la formació cristiana a l'escola; aplicació de les «*Mutuae Relationes*» a Catalunya; els religiosos a l'escola: nous reptes, nous plantejaments i noves respostes; la doctrina social de l'Església i els religiosos de Catalunya en el centenari de la «*Rerum Novarum*»; laics i religiosos a les nostres escoles cristianes; el procés de l'evolució de la vida religiosa a Catalunya i les seves perspectives de futur; l'evangelització a l'escola cristiana; la pastoral vocacional a la vida religiosa i consagrada; la formació cristiana de la infància i de la joventut en les actuals circumstàncies; el document de la CET *Creure en l'Evangelí i anunciar-lo amb nou ardor*.

Sobre aquest particular trobareu en aquest mateix número diversos articles preparats per l'equip actual de la Unió de Religiosos de Catalunya (URC).
(AST. Redaccions)

Concili Provincial Tarraconense

Una visió actual de l'Església catalana hauria de tenir present no solament les Resolucions del Concili Provincial, sinó també el mateix fet del Concili com a esdeveniment.

Prescindim de tractar de nou el tema del Concili, en aquest número, ja que la nostra revista se'n va fer ressò abastament durant la preparació, la celebració i l'aplicació. (AST. Redacció)

L'any 1995, entre els mesos de gener a juny, i després de tres anys de preparació, tingué lloc a Tarragona i Sant Cugat del Vallès, el Concili Provincial Tarraconense, presidit per l'aleshores arquebisbe de Tarragona, Mons. Ramon Torrella. Hi prengueren part els bisbes de les set diòcesis de la Província Eclesiàstica Tarraconense i els de l'Arquebisbat de Barcelona, així com altres fidels de les esmentades Esglésies, tal com prescriu el Dret Canònic.

Les 170 resolucions del Concili Provincial foren reconegudes per la Santa Seu el mes de juny de 1996. Com a fruit del Concili, i durant aquests onze anys, els bisbes han publicat el *Directori de Pastoral Sacramental. I part i El directori de la parròquia i de l'arxiprestat*, i altres documents que han anat concretant l'esperit i les resolucions del Concili.

Actualment, la CET està a l'espera de l'aprovació, per part de la Santa Seu, de la **Regió Eclesiàstica Tarraconense**, que donarà personalitat jurídica conjunta a les deu diòcesis catalanes, en compliment a allò que es demanava en la resolució n. 142 del Concili Provincial.

Documents

Volem deixar constància dels principals documents o orientacions publicats pels bisbes de la CET.

És un tema major que el nostre episcopat ha vetllat sempre amb particular diligència.

L'estudi que ens en fa Antoni Babra ja posa de relleu el valor que cal donar a aquestes orientacions. (AST. Redacció)

Els principals documents elaborats i publicats per la Conferència Episcopal Tarraconense són els següents:

El celibat sacerdotal (1969)

Les estructures de l'Església (1970)

El pluralisme en la comunió eclesial (1972)

Per un esforç de renovació i reconciliació (a propòsit de l'Any Sant) (1974)

Misteri pasqual i acció alliberadora (document de treball) (1974)

Perspectiva cristiana de l'amor i de la sexualitat (1975)

Mare de Déu de l'Advent (1979)
L'atur, escàndol i desafiament del nostre temps (1980)
Arrels cristianes de Catalunya (1985)
Emmanuel, Déu és amb nosaltres (1989)
La litúrgia, font de la vida espiritual (1991)
Església i món rural (1992)
El dejuni que Déu vol (1997)
Carta dels Bisbes als joves de les Diòcesis de Catalunya (1998)
Missatge a les famílies (1998)
Directori de Pastoral Sacramental. I part. Els sagraments de la iniciació cristiana (2000)
Directori de la parròquia. Directori de l'arxiprestat (2001)
A l'alba del nou segle (2002)
Al servei de l'anunci de la fe (2003)
Creure en l'Evangelí i anunciar-lo amb nou ardor (2007)
Pau, apòstol del nostre poble (2008)
Al servei del nostre poble (2011)

La CET, sigui la Plenària sigui la Secretaria, ha publicat diverses notes o exhortacions pastorals amb motiu d'esdeveniments importants de divers ordre en el camp religiós i sociopoliticocultural. Al final de cada reunió de la CET, la Secretaria fa públic un comunicat i en ocasions se celebra una conferència de premsa.

La Conferència Episcopal Tarraconense manté el seu patrocini sobre diverses realitats molt importants: *la Bíblia Catalana –traducció interconfessional–*, la col·lecció *Documents del Magisteri* i la col·lecció *Clàssics del Cristianisme*.

Organismes vinculats a la Conferència

Deixem constància dels organismes, Institucions, Secretariats, Comissions i altres realitats vinculades a la CET per a un proper número on desitjàriem de presentar-los exhaustivament.

Només avancem la relació d'aquests organismes vinculats. (AST. Redacció)

Institucions d'ensenyament i formació:

Facultat de Teologia de Catalunya (FTC)
 Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya (FEFC)
 Centre d'Estudis Pastorals de les diòcesis catalanes (CEP)

Secretariats Interdiocesans:

Càritas de Catalunya
 Catequesi (SIC)
 Conservació i promoció de l'art sagrat (SICPAS)

Ensenyament de la religió (SIERC)
Mitjans de comunicació social (SIMCOS)
Pastoral de joventut (SIJ)
Pastoral obrera (SIPO)
Pastoral de la salut (SIPS)
Pastoral del turisme i dels santuaris
Relacions bisbes i religiosos (SIRBIR)

Comissió Interdiocesana:

Apostolat Seglar (CIAS)
Litúrgia (CIL)

Reunions interdiocesanes de responsables de:

Clergat
Economia
Missions
Pastoral familiar
Pastoral penitenciarària
Pastoral universitària
Pastoral vocacional
Rectors de Seminaris Majors i Menors
Vicaris episcopals de pastoral
Vida consagrada

Associacions i Moviments:

Hi ha una llarga llista d'associacions i de moviments que tenen una relació institucional amb la CET, segons estableixen els respectius Estatuts, com són: Arxivers Eclesiàstics de Catalunya; Associació Bíblica de Catalunya; Coordinació Catalana de Colònies, Casals i Clubs d'Esplai; Infants i Joves d'Acció Catòlica (MIJAC); Minyons Escoltes/Guies Sant Jordi; Joves Rurals d'Acció Catòlica (JARC); Joventut Obrera Catòlica (JOC-JOBAC); Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians (MUEC); Acció Catòlica Obrera (ACO); Germanat Obrera d'Acció Catòlica (GOAC) i Moviment cristià de Joves i d'Adults de Pobles i Comarques de Catalunya.

Alguns dels esmentats organismes interdiocesans vinculats a la CET treballen també pastoralment a les Illes Balears, amb l'aprovació i beneplàcit dels bisbes de Mallorca, Menorca i Eivissa.

Programes de ràdio i de televisió:

La CET patrocina setmanalment l'emissió de *la Missa*, per Televisió Espanyola a Catalunya, el programa *Signes dels Temps* per Televisió de Catalunya i el programa *Paraules de Vida*, a Catalunya Ràdio.

Relacions amb l'Administració

La CET es relaciona amb els Departaments de la Generalitat de Catalunya pel que fa a aquells assumptes i matèries que en l'àmbit estatal són de la competència de la Generalitat. Així, existeix la Comissió Mixta sobre Patrimoni Artístic, la Comissió Mixta sobre Pastoral de la Salut i la Comissió Mixta sobre Mitjans de Comunicació Social. Aquestes comissions tenen dos copresidents: el bisbe encarregat de la respectiva matèria i el conseller corresponent.

S'han signat convenis amb els respectius Departaments de la Generalitat, com són el del Servei Religios als Centres Hospitalaris, el del Servei Religios als Centres Penitenciaris i el del Servei Religios a les Universitats (SAFOR).

D'aquestes relacions i del treball de les Comissions mixtes també se'n faran ressò els respectius Secretariats en el proper número de la nostra revista. (AST. Redacció)

Serveis centrals

La Presidència, la Secretaria de la CET i els Secretariats interdiocesans tenen els seus serveis centrals al carrer dels Àngels, 18, de Barcelona. La seva adreça electrònica és: info@tarraconense.cat. L'adreça electrònica del Gabinet d'Informació de l'Església a Catalunya és: giec@tarraconense.cat. El telèfon és el 934 123 094 i el fax, 934 123 109.

La pàgina web de la Tarraconense és: www.tarraconense.cat

*Informacions actualitzades i datades a Barcelona, 11 d'agost de 2011
per part de la Secretaria de la CET*

El Concili Provincial Tarraconense 1995. Avaluació i perspectives

MONS. CARLES SOLER I PERDIGÓ, bisbe emèrit de Girona.

El Concili Provincial Tarraconense del 1995 va ser un intent noble i sincer d'aprofundir en els principis doctrinals i en les intuïcions i propostes pastorals del Concili Vaticà II i d'aplicar-les en els bisbats amb seu a Catalunya.

El Concili Provincial Tarraconense del 1995 va ser un intent noble i sincer d'aprofundir en els principis doctrinals i en les intuïcions i propostes pastorals del Concili Vaticà II.

El Vaticà II era el referent. Calia concretar i realitzar el famós agglomerament, la intenció inicial de Joan XXIII, en convocar el Concili.

Podem avançar que el CPT és ben viu, perquè és ben viu el Vaticà II, malgrat els atemptats que ha rebut i rep. Joan Pau II va proclamar que era el Concili que havia de guiar els passos de l'Església en el segle XXI.

Va ser insistent la pregària de milers i milers de cristians de tot Catalunya, durant la preparació, l'etapa diocesana de reflexió i la celebració del Concili, demanant: "Esperit, què dieu a les nostres esglésies?" Les celebracions litúrgiques en les jornades conciliars van ser exemplars i realment estimulants. Es va desvetllar una **gran esperança**. Però no les mateixes esperances per a tots.

Evangelitzar la nostra societat plural i secularitzada era la finalitat primordial. Calia que tots fóssim evangelitzats.

Fou intens el treball de preparació i amb gran participació:

Consulta prèvia (60.000 persones) per conèixer els anhels i esperances del poble de Déu.

Etapa diocesana de reflexió: 3.153 grups; 31.500 persones. De fet hi van intervenir unes 42.000 persones.

No es van presentar a la deliberació del Concili propostes elaborades en cap cúria episcopal ni en cap gabinet tancat de savis. Tanmateix no van ser pas pocs "els pares i mares conciliars" que no van participar en la consulta prèvia ni en la fase diocesana de reflexió sobre els resultats dels quals van treballar els relators i ponents de cada capítol.

Distribuïdes en els 4 capítols: Anunciar l'Evangelí a la nostra societat; la Paraula de Déu i els sagraments en les nostres esglésies; la sol·licitud pels més pobres i marginats; la comunió eclesial i la coordinació interdiocesana de les nostres esglésies, **170 resolucions constitueixen un bon compendi de doctrina pastoral** amb clar propòsit de respondre a reptes ben ponderats i facilitant-ne la concreció i els camins i mitjans.

Almenys 27 mans van intervenir en la redacció de les resolucions. No s'ha apreciat cap contradicció ni dificultat d'encaix en cap de les 170 resolucions. Cal atribuir-ho a l'Esperit Sant i al contacte diligent dels relators i ponents entre si i amb la Secretaria del Concili.

Em sembla particularment convenient **avui** recordar i subratllar per a les nostres esglésies la novetat que aporta el CPT. És novetat del Vaticà II, concretada i aplicada per a nosaltres. Davant la nostra societat secularitzada i plural, l'Església no ha de condemnar el món que el Fill de Déu ha vingut a salvar, sinó que ha d'acceptar i estimar la societat actual, perquè és la nostra i perquè, en ella, les dones i els homes de bona voluntat malden per descobrir la veritat i el bé. La nostra societat actual i la història que l'ha configurat.

Com diu Mn. Rovira Belloso, El CPT lluny de ser un rosari deslligat de 170 afirmacions, demana el mateix canvi de mentalitat que el Concili Vaticà II (És a dir,) una visió alhora escatològica i històrica (on cal anar i on som) de l'Església, media-

ció visible però transparent del Déu invisible que crida tothom a la santedat; una gran estima de la comunió, la col·legialitat i la sinodalitat, que aquí coneixem com a corresponsabilitat; i una visió clara de l'Església local, amb els seus elements que la fan realment catòlica: l'Evangelí, l'Eucaristia, la caritat amb els pastors i amb els més pobres i marginats, ja que tots ells constitueixen l'essencial catòlic que fa l'Església comunió de lloança a Déu. (Cf. JM^a. Rovira Belloso. "Del Vaticà II al Concili Provincial Tarraconense". (Cf. Res. 2. 4. 48. 76 i 77).

Anunciar Crist als qui el descobreixen és el que el CPT entén per evangelització, bo i reconeixent que es tracta de tot un procés, com adverteix Pau VIè. Cf. Res. 1

Per mediació visible i transparent del Déu invisible, vegeu Res. 4

Una Església que crida tothom a la santedat. Basta llegit Res. 76.

El CPT, ja en la resolució primera, "urgeix la revitalització, la vertebració i l'articulació de totes les comunitats cristianes, les quals tenen com a centre la persona de Jesucrist, per tal que siguin evangelitzadores i evangelitzades: acollidores, fidels a la missió d'ajudar gent molt diversa a refer la seva experiència de Déu, humils, fraternes i obertes a les altres comunitats". Diu també la res.1: "Es per això que ens volem comprometre encara més a favor de la comunitat cristiana, capaç de relació i de diàleg amb la gent que desconeix Crist... perquè elles siguin una mediació cada cop més

oberta entre Déu Pare i els homes i dones que Déu estima”.

Tot el Concili està centrat en un clar cristocentrisme.

En la revitalització de les comunitats cristianes amb un real reconeixement del laicat.

I la vertebració i articulació de les comunitats i dels seus membres en l'Església local amb especial sol·licitud pels pobres i els marginats.

En la resolució 2, insta tots els membres de les nostres esglésies a assumir la missió d'anunciar la salvació de Crist, tot il·luminant amb la fe i l'esperança de les grans qüestions de l'existència, a les quals sols l'amor de Crist pot donar sentit ple. Sentint-se interpel·lat pel distanciament mutu entre l'Església i molts dels homes i dones del nostre país, indiferents o practicants només ocasionals, demana l'estudi d'aquests processos, les seves causes i les seves conseqüències. En tots els textos apareix una especial sensibilitat pels allunyats de l'Església tot reconeixent la nostra possible culpabilitat.

En tots els textos apareix una especial sensibilitat pels allunyats de l'Església tot reconeixent la nostra possible culpabilitat.

El nostre Concili Tarraconense estava en línia amb la nova evangelització i amb l'Atri dels gentils. El seriós compromís l'expressen ben clarament les resolucions 4 i 5. Les 170 resolucions responen al present i són obertes al futur amb visió històrica i escatològica alhora.

El nostre Concili Tarraconense estava en línia amb la nova evangelització i amb l'Atri del gentils.

La necessària “recognitio” de Roma, per ser promulgades les resolucions del CPT, va trigar un any. Això vol dir que s'ho van mirar amb lupa. Em consta que van arribar a Roma denúncies i advertiments de que no se'n podia esperar res de bo del nostre CPT. Quan finalment va arribar la “recognitio” no vam rebre cap correcció substancial. Només correcció d'un “frare” en una citació bíblica; que s'havia de dir escola catòlica, en lloc d'escola cristiana i que s'havia de precisar que el consell d'economia parroquial el presideix sempre el rector. Desaconsellaven la freqüència de trobades interdiocesanes del clero.

Tot això era per omplir la plana. Perquè, per a la dificultat de veritat, vam haver de negociar a la Secretaria d'Estat, amb el “Sostituto” per a les relacions amb els estats, i buscar la solució amb la Congregació

dels bisbes. La dificultat era la Conferència Episcopal Tarraconense, a la que el CPT es remet en moltes resolucions. La solució va ser la “nota explicativa prèvia”, que encapçala la publicació de les resolucions.

La dificultat venia d'aquí, del Centre. Penso que d'uns dictàmens pericials, potser presentats per via diplomàtica. Darrere Tarraconense hi llegeixen Catalana amb la sospita de voler colar barbaritats teològiques i pastorals. No van trobar cap barbaritat ni cap error. Volien vetar la CET. Tanmateix continua viva i actuant.

Senyalo també algunes DIFICULTATS

Estrenàvem sistema. Fins el Vaticà II, els concilis provincials eren cosa de bisbes i d'alguns abats més importants. Ara, en la línia del Vaticà II, el canó 443 estableix la participació de tot el Poble de Déu i determina la seva proporció amb vot consultiu. Reserva el vot deliberatiu als bisbes.

Aquesta novetat causava que pràcticament tots els participants, de tots els estaments eclesials, no en-certéssim a situar-nos sempre en el context pròpiament conciliar. Un concili no és el mateix que una conferència episcopal ni que un consell pastoral. Va faltar catequesi prèvia? Aclariments de Presidència? Per malaltia del President o doble presidència?

Dintre de l'Aula conciliar no tothom semblava tenir prou clar que:

La conferència episcopal és un organisme **ordinari, permanent de diàleg, exclusiu de bisbes.**

El consell pastoral és també organisme **ordinari, permanent, per assessorar, amb vot, per se, consultiu, al bisbe diocesà o al rector.**

El Concili és un organisme **extraordinari i ocasional, que té data de convocatòria i de clausura, per prendre decisions** sobre una o més qüestions determinades en la convocatòria.

En el nostre cas, feia 238 anys de la convocatòria del darrer concili. A més, l'objectiu principal, com s'ha dit abans, era concretar i aplicar a casa nostra, el Vaticà II, al cap de 30 anys, en que tantes coses havien canviat, però en fidelitat als seus principis i intuïcions i propostes pastorals El Vaticà II va ser també, un concili obert a una gran varietat de temes.

Ja en la consulta prèvia sobre possibles temes, va aparèixer la petició insistent sobre la Conferència episcopal catalana. Va ser una consigna que es va difondre i es va mantenir durant totes les etapes del Concili.

La Conferència Episcopal Tarraconense, ja abans de la celebració del Concili, va deliberar seriosament la qüestió i va concloure unànimement, sense cap excepció, que era inviable. Però va ser el tema estrella durant tota la celebració del Concili. L'únic tema que semblava interessar a la majoria dels MCS. Era tam-

bé l'interès i objectiu primordial de molts ciutadans cristians. Alguns dintre també de l'aula conciliar.

Com ja he avançat, va causar la gran dificultat per a la recognitio romana. I ha motivat el desinterés de molts pels molts resultats positius del CPT.

A manera de balanç

Les delegacions diocesanes i els diversos secretariats interdiocesans han revisat i adaptat els seus estatuts i procediments a la llum i a la lletra de les resolucions del CPT, després d'una seriosa reflexió.

Les delegacions diocesanes i els diversos secretariats interdiocesans han revisat i adaptat els seus estatuts i procediments a la llum i a la lletra de les resolucions del CPT.

S'han redactat els directors demanats pel CPT, encara que no tots. Però sí els molt importants, de la parròquia i de l'arxiprestat i el de la iniciació cristiana, promulgats a tots els bisbats amb seu a Catalunya.

La sort i l'èxit pastoral del CPT, la seva influència en l'activitat i l'estil pastoral, la disponibilitat a una acció conjunta dels bisbats de Catalunya, la desitjada i proclamada unitat pastoral, tan àmpliament i ben tractada en el capítol quart del nostre concili, tot això està molt lligat a la vigència efectiva dels principis doctrinals i propostes pastorals del Vaticà II.

Avui sembla que, després d'una eufòria potser excessiva i a interpretacions abusives, ens hàgim cansat o potser s'hagi volgut corregir tant, que potser estem travessant una etapa barrejada d'enyorament, correcció, perplexitat. Tanmateix tant el Concili ecumènic com el nostre provincial porten el segell d'autenticitat eclesial.

El període preconciliar, que sembla que alguns enyoren mitificant-lo, no va ser pas tan gloriós com es pensen. Perquè de fet se sentia arreu la necessitat de canvi i veritables profetes l'anunciaven i seriosos moviments el preparaven, com el moviment litúrgic, el moviment bíblic, l'ecumènic, l'empenta dels moviments d'apostolat seglar.

No hi ha retorn al passat. És passat! Vindicar-lo és estèril !

Tornarà el Vaticà II. Joan Pau II serà profeta. Va dir que el Concili Vaticà II guiarà els passos de l'Església en la travessia del segle XXI. Amb el Vaticà II, el CPT pel que fa a concretar-lo i aplicar-lo a Catalunya. Com hem dit ja més amunt, el CPT i les seves resolucions miren, es projecten al futur. Si circula l'aire fresc de les benauran-

ces, se superen les pors i que no sigui imprescindible el certificat d'ortodòxia ni la medalla de progressista, per viure i actuar en l'Església. Llavors el cos doctrinal, els objectius i l'estil pastorals del CPT

del 1995 seran ben útils i se'n veurà la validesa. Perquè el CPT és ben viu. L'impuls i les resolucions del nostre Concili del 1995, com el Vaticà II, han de ser, per molt temps a venir, referència obligada.

Catalunya com a unitat dins l'església hispànica i general

MN. ANTONI PLADEVALL, rector de Sant Quirze de Safaja del Bisbat de Vic i Ex director general del Patrimoni Artístic de la Generalitat de Catalunya.

El concepte d'Església catalana ens és familiar i l'entendem fàcilment els que en formem part i vivim dintre del que considerem territori de Catalunya, que és no precisament el que ara s'anomena Catalunya autonòmica; no ens és, però, tan fàcil ubicar-lo en l'espai i en el temps o dins d'un concepte eclesial més ampli. Això és degut bàsicament al fet que el concepte i espai català es presten i s'han prestat a molt diferents interpretacions al llarg dels temps.

Aquí s'intentarà raonar com al llarg dels segles sempre hi ha hagut un sector d'Església hispànica, que per la seva peculiar situació geogràfica i per les seves singulars circumstàncies històriques, pastorals i en particular lingüístiques, s'ha considerat com una part concreta i força ben definida dins l'església hispànica o ibèrica i fins dins l'Església universal.

Aquesta visió, forçosament molt lleugera i acotada de l'Església de Catalunya, respon a la petició d'una breu síntesi que ens ha estat demanada per la Secretaria del CEP i es basa en estudis i reflexions més àmplies, sintetitzades en el nostre llibre *Història de l'Església a Catalunya*, Edit. Claret, 3ª edició, Barcelona 2007 i en particular en la bibliogra-

fia que l'acompanya en les pàgs. 329-337.

D'entrada cal admetre que el corònim Catalunya no es fixa fins el pas del segle XII al XIII i que en els seus inicis la nostra església, ben documentada i amb jerarquia des del 259, era part de l'església hispànica o més exactament de la Hispània Citerior.

*El corònim
Catalunya no es
fixa fins el pas del
segle XII al XIII.*

1. Els orígens i el seu afermament

Prescindint de l'ample llegendari amb que s'ha envoltat l'origen de la nostra església i de la majoria d'esglésies particulars, gairebé sempre totalment gratuït, consta certament la seva existència, potser ja quan feia algunes generacions que existia en l'espai de la futura Catalunya, l'any 259, quan sofrí el martiri a Tarragona el seu bisbe Fructuós, acompanyat dels seus diaques Auguri i Eulogi.

Per tant des d'aquest moment hi ha ferma constància d'una església organitzada en la capital de la Hispània Citerior i d'una successió només circumstancialment interrompuda de bisbes, que, almenys des del 388, quan el bisbe Himeri va rebre la primera decretal coneguda d'un papa, la del papa Sirici, tenia ja, per disposició del mateix papa, la missió de comunicar-ne el seu contingut a la resta de bisbes d'Hispània. Aquest fet es considera l'origen de la primacia del bisbe de Tarragona sobre tota la península, que segles més tard li serà discutida i entorpidida per la Seu de Toledo, creada en l'època visigòtica.

Poc després que el rei visigot Euric (475-476) ocupés i reemplaçés a Tarragona el domini romà tradicional, el papa va nomenar vicari per a la Tarraconense a l'arquebisbe Cesari d'Arle (508), que d'acord amb el bisbe Joan de Tarragona, va convocar un concili el 516, que era tingut, fins fa poc, com el primer de la llarga cadena de concilis provincials de Tarragona, que són una característica del seu passat.

És difícil seguir els passos de la formació de l'Església de la Tarraconense, però el 343 ja hi ha referència d'un bisbe, de nom Pretextat, a Barcelona i d'un bisbe, del que no es diu el nom, a Girona, el 400. El cristianisme estava ja estès per tota la província eclesiàstica regida per Tarragona l'any 420, quan es va convocar a la mateixa ciutat el primer concili, conegut des de fa pocs anys, per tractar sobre uns llibres tinguts per herètics. En aquesta reunió o concili hi intervenen set bisbes de diòcesis desconegudes, excepte els

d'Osca i de Lleida, que havien provocat el litigi que motivà la reunió del concili.

A partir del concili de Tarragona de l'any 516, per tant d'època visigoda i d'altres que li seguiren, es té coneixença de l'existència i del nom de bisbes de les diòcesis d'Empúries, Urgell, Osona-Vic, Tortosa i dels abans esmentats de Barcelona i Girona, els quals, amb els d'Aragó, Navarra i el bisbat d'Oca, proper a Burgos, formaven la gran província vinculada a Tarragona. El 450 es creà la diòcesi d'Ègara-Terrassa i poc després la d'Elna, filial directa de Narbona, per estar a l'altra banda dels Pirineus.

Cal retenir el nom de Narbona, la capital d'una notable província religiosa de l'antiga Gàlia romana, que més tard fou sotmesa pels visigots i que per això des del 589, època de conversió al catolicisme dels visigots, els seus bisbes participaran amb els de la Tarraconense en els famosos concilis religioso-polítics de Toledo.

Tota aquesta organització provincial i episcopal rebrà a partir del 711 una forta sotragada per la invasió del sarraïns, que en principi no varen desfer l'organització cristiana d'Espanya, però si la de Catalunya o de l'Ebre per amunt, segons es creu, perquè els seus bisbes en varen aliar amb el cabdill visigot Ardó, que els feu resistència.

Se suposa que restaren alguns bisbes al sector pirinenc, com ho testificaria la mort del bisbe Nambad a Llívia el 731 i la prompta ocu-

pació de la Seu d'Urgell on pel 781 ja hi consta el bisbe Just, originari de l'església visigoda o del centre d'Hispania, però no es té notícia de cap organització concreta ni hi ha cap informació directa sobre la resta de bisbats del sector català. Es creu més aviat que la majoria dels seus bisbes fugiren dels invasors, com va fer el bisbe Pròsper de Tarragona que, amb set capellans que l'acompanyaven, arribà per mar fins al golf de Gènova, on hi fundà un monestir.

L'intent dels sarraïns era el d'ocupar també la França, cosa que emprengueren arribant fins a Poitiers el 732, fet que féu decidir els prínceps carolíngis Pipí i Carlemany de passar a l'ofensiva i per això el 778 les tropes de Carlemany traspassen els Pirineus per ajudar el valí de Saragossa i a la vegada crear al sud dels Pirineus una marca o frontera armada, la coneguda com Marca hispànica, per aturar els avenços dels sarraïns.

Fracassat aquest primer intent de l'any 778, que va acabar amb la derrota de Roncesvalles, Carlemany, encara només rei dels francs, es va atreure, entre el 785 i el 789, la gent de Girona i d'Urgell que es passaren a la seva obediència i així es va crear el primer nucli cristià ben organitzat al sud dels Pirineus, que nosaltres coneixem inicialment com a Marca hispànica.

Tot seguit Lluís el Piadós i alguns comtes de la part franca o carolíngia emprengueren noves campanyes per ampliar aquesta Marca i ocuparen Cardona i Osona el 798 i Barcelona el 801. El seu intent era el

d'arribar fins a Tortosa i l'Ebre, però la recuperació no varen passar del Penedès. Poc després (825) una revolta interna dels indígenes i sarraïns tornà a deixar desorganitzat el sector central de la part ja recuperada o sigui el Ripollès, Osona i el Bages, terres o comtats que a partir del 879 ocuparà i reorganitzarà definitivament el comte Guifré el Pilós.

Ara, sota el domini i protecció carolíngia continuarà l'ocupació cristiana vers el Pallars i Ribagorça, i veurem que tot seguit es posen ja en funcionament els bisbats d'Urgell, Girona, Barcelona i més tard Vic, no en canvi els d'Empúries i d'Égara-Terrassa.

El fracàs de l'expedició carolíngia que pretenia arribar a l'Ebre i la creació vers el 1039 de dos petits, però forts regnes de taifes, a Tortosa i a Lleida, pararen durant un parell llarg de segles tot avenç cristià vers el sud i així el domini cristià no passarà, fins entrat el segle XI, de la línia fronterera del Gaià.

2. L'església catalana alt medieval

L'Església de la Tarraconense mentre va estar mancada d'un cap religiós propi i estigué sotmesa al domini franc, prendrà o adoptarà un caire o manera de fer pròpies que faran que a partir d'ara es pugui parlar d'una església singular o almenys amb unes característiques i manera de ser diferents de la resta de l'església hispànica.

Tarragona no es restaurarà definitivament fins el segle XII, per això

les noves diòcesis que s'anaren organitzant a partir de finals del segle vuitè es varen posar sota l'obediència de l'arquebisbe de Narbona, la vella província eclesiàstica que, tot i haver estat un petit període també ocupada per la invasió sarraïna, fou conquerida i organitzada pels francs l'any 759.

L'arquebisbe de Narbona a partir d'ara s'ocuparà de l'església de la marca i un dels primers actes ben documentats serà el de l'any 980, quan enviarà dos arxiprestos, amb llibres i normes pel culte, per a restaurar la diòcesi d'Osona-Vic, recentment conquerida per Guifré el Pilós; un d'aquests arxiprestos Gotmar, serà consagrat bisbe el 986. També consta que Narbona va gravar per aquesta causa la nova diòcesi amb un tribut contra el qual en protestarà i n'obtindrà l'anul·lació un altre bisbe de Vic el 906.

Narbona comptava amb dotze diòcesis sufragànies, entre elles la d'Elna i no era forastera a la gent de les diòcesis de la Marca perquè des de l'època visigoda hi havia hagut ja una estreta relació entre els bisbes d'ambdues províncies. Ara però, serà diferent, serà l'església de Narbona la que suplirà en tots els ordres l'antiga metròpoli de Tarragona.

El vell veïnatge no fou però obstacle perquè la subjecció a Narbona no sempre fos ben acollida o del gust de les diòcesis catalanes, tot i que no era infreqüent que clergues catalans ocupessin diòcesis de la narbonesa i fins de la mateixa seu de Narbona. Subsistia entre els bisbes i magnats de la vella Tarraconense el desig de refer la seva antiga província

eclesiàstica amb seu a Tarragona o a alguna altra diòcesi del país. D'això en són mostra alguns intents de secessió, el primer promogut pel clergue cerdà, Esclua, que s'auto-proclamà bisbe d'Urgell, que anomenarà un bisbe nou per Girona i afavorirà la creació d'una nova diòcesi al Pallars, antecessora de la que un xic més tard s'establirà a Roda d'Isàvena de la Ribagorça. Més singular fou l'intent de fer-se consagrar arquebisbe de Tarragona de l'abat Cesari de Santa Cecília de Montserrat, el qual, amb l'ajuda o complicitat d'un sínode de bisbes gallecs i lleonesos, es féu consagrar arquebisbe de Tarragona, dignitat però que no li fou mai reconeguda ni acceptada per cap bisbe del país.

L'intent més seriós de refer la província eclesiàstica de Tarragona, ara amb seu provisional a Vic, el portaren a terme el 970 el comte Borrell II de Barcelona i el bisbe de Vic, Ató. Tot i que la temptativa contava amb butlles i el beneplàcit del papa, el nou arquebisbe fou assassinat l'any següent per partidaris de Narbona, cosa que frustrà de nou l'intent.

La vinculació a Narbona no fou pas del tot negativa i aportà a l'església catalana singularitats que marcaran més la seva diferència de la resta d'esglésies hispàniques. La primera fou la ràpida adopció de la litúrgia romana, que Carlemany havia imposat als seus dominis a partir de l'any 800, quan fou coronat emperador pel papa; les nostres diòcesis adoptaren tot seguit els llibres i formularis de la litúrgia romana vinguts a través del regne franc, escrits

amb lletra carolíngia que foren causa que a casa nostra s'abandonés tot seguit l'escriptura visigòtica, que trobem encara present en uns pocs dels documents més vells. També hi entraren noves festes i maneres de celebrar i pregar diferents de la resta d'Espanya on la litúrgia romana no serà introduïda fins l'any 1080 pel legat papal Ricard de Marsella, en un sínode celebrat a Burgos. Les nostres velles biblioteques catedralícies guarden encara algun d'aquells còdexs vinguts de l'altra banda dels Pirineus.

El contacte amb el Llenguadoc ajudà també a la perfecció de l'idioma català aleshores en període de gestació i ben aviat els primers trobadors del país adoptaran l'idioma provençal per la seva millor plasticitat; en els textos més antics escrits en català, com la Cançó de Santa Fe, probablement escrita a Cuixà, i fins en les homilies d'Organyà, s'hi veu una clara influència del provençal.

La nova litúrgia romana, imposada per Narbona trobà també opositors entre el clergat autòcton del país com els preveres Tirs i Baió que a Barcelona i a Terrassa no empraven la litúrgia del seu bisbe i per això foren amonestats i castigats en el sínode franc d'Atigny del 878.

Una altra conseqüència de la vinculació inicial dels nostres comtes i de la seva separació gradual, aprofitant discòrdies internes o el canvi de dinastia, serà el trencament gradual i sobtat, a partir del 988, dels nostres comtes amb els reis francs i per contraposició ara inicien el seu acostament i constants visites als papes de

Roma, a partir del 950, per trobar en ells el recolzament papal a la seva ruptura amb els reis francs.

A Roma acudiran de manera molt sovintejada abats, bisbes i comtes per a obtenir butlles de confirmació dels seus béns i privilegis i molt aviat alguns comtes i magnats, començant pels comtes de Besalú i més tard fins algun sobirà, es faran súbdits personals de la Santa Seu. Aquestes butlles supliren els preceptes i diplomes dels reis carolíngis que a Catalunya s'acaben el 990. Paul Kehr, el gran estudiós dels antics documents papals, constata amb admiració que el petit estat medieval català té més butlles i relació amb Roma que la resta d'Espanya i fins que moltes nacions o estats europeus més importants de l'època.

Un tema anhelat i recurrent d'aquesta etapa era el desig de la restauració de la ciutat i metròpoli de Tarragona, que s'aixecava com a terra de ningú a poca distància de les fronteres cristianes. La por a noves escomeses sarraïnes i la falta de gent era la principal causa d'això.

La conquesta de Toledo pel rei Alfons VI de Castella i Lleó, el que s'autoproclamarà "emperador d'Hispania", el 1085, i el seu intent de refer la unitat visigoda peninsular, va esperonar al bisbe reformador de Vic, Berenguer Sunifred de Lluçà, a emprendre, amb l'ajuda del comte Berenguer Ramon II i aviat també dels partidaris del seu nebot Ramon Berenguer III, la restauració de la dignitat i de la ciutat de Tarragona, cosa que només va obtenir jurídicament el 1091 i que va fracassar

militarment per la divisió política entre els comtes i magnats catalans.

No obstant, des del 1091 es va restaurar la província i dignitat metropolitana de Tarragona i es trencà del tot amb Narbona. També des d'aleshores començà una sorda lluita contra aquesta separació, feren els metropolitans de Toledo per l'ambició o intents de refer la pretesa unitat religiosa d'Espanya, que des de bon principi mai va obtenir la plena adhesió dels bisbats catalans.

3. Consolidació de l'església catalana a l'època baix medieval

Els canvis polítics experimentats al país a partir de la unió dinàstica del Casal de Barcelona amb el regne d'Aragó el 1137, capgiraren la política catalana que passà de les aspiracions de domini llenguadocià dels reis Alfons I i Pere I (1172-1213), frustrats per la lluita i croada contra els albigesos i el nou enfocament que li donaren el rei Jaume I i els seus successors amb les conquestes de Mallorca (1229), València (1238) i Múrcia (1266) i ben aviat, a partir de 1282 amb la nova política italiana i mediterrània.

Durant aquest temps s'afermà la primàcia eclesiàstica de Tarragona a desgrat de les oposicions que trobà per part dels arquebisbes toledans. Aquests li discutiren la seva expansió a gran part dels territoris conquerits per Jaume I vers València i Múrcia, a la vegada que li arrabassaren l'antiga diòcesi d'Oca que s'integrà a Burgos i passa a dependre directament de la Santa Seu. A

finals del segle XIII la metròpoli de Tarragona s'estenia per totes les diòcesis catalanes llevat de la d'Elna, per les aragoneses i per Pamplona del regne de Navarra, i a partir d'ara també va incloure la ciutat i diòcesi de València i, a la part nord d'aquest regne, el sector de Borriana-Castelló, integrat a Tortosa. En canvi no pogué integrar el sector d'Alacant i el de Sogorb per impedir-li Toledo; el primer, el d'Alacant, fou unit a Cartagena i el segon a la nova diòcesi d'Albarrassí.

Pel que fa a les Illes Balears, la diòcesi de Mallorca, amb Menorca, que es disputaven els bisbes de Girona i de Barcelona, fou unida directament a la Santa Seu, mentre que Eivissa i Formentera, conquerides per Guillem de Montgrí, s'uniren a l'arxidiòcesi de Tarragona.

També per aquest temps l'esperit de reforma, iniciat a Cluny i reprès per Roma, serà causa d'una dura campanya per alliberar l'Església de la subjecció feudal, de la simonia o compra de càrrecs eclesiàstics, per depurar-la moralment i unificar-la amb la litúrgia romana. La ja tradicional amistat amb Roma va fer que els nostres bisbes, en particular els més destacats, com Berenguer Sunifred de Lluçà, de Vic o Sant Oleguer, de Barcelona i Tarragona, acceptessin plenament la reforma romana i l'apliquessin als seus bisbats i creessin les canòniques agustinianes, com a mitjà per reformar les comunitats de clergues que depenien d'ells. A Girona i a Besalú es reuniren els primers concilis reformadors als anys 1068 i 1078. Ben aviat la reforma s'aplicà a tots els llocs on els bisbes

tenien accés i fou també causa que des d'ara els bisbes fossin elegits pels capítols catedralicis i no imposats per comtes o magnats mitjançant pactes o simonies.

La vitalitat de l'Església catalana o tarraconense es manifesta sobretot amb les sèries de concilis i sínodes dels quals la província de Tarragona en serà ben aviat un model, molt superior a la gran majoria de metròpolis europees i sobretot hispàniques. Això i el zel de molts bisbes caracteritza en aquest moment la nostra església.

La vitalitat de l'Església catalana o tarraconense es manifesta sobretot amb les sèries de concilis i sínodes dels quals la província de Tarragona en serà ben aviat un model.

No cal oblidar mai el paper dels ordes religiosos en el nostre passat, però explicar això seria tema d'un altre treball tant o més extens que el present. Els vells ordes benedictins, cistercencs, ordes militars o de redempció de captius havien acomplert al llarg d'èpoques anteriors un notable paper religiós, cultural i fins d'endegament i formació del país. En aquesta etapa de la nostra història

el protagonisme el tindran sobretot els nous ordes mendicants, introduïts al país entre els anys 1214 i 1219. Aquests ordes acostaren més al poble l'espiritualitat que els tradicionals, que vivien més apartats de la societat i tancats a la seva vida i regles tradicionals. El Cister o els benedictins reformats afincats fortament al país entre el 1150 i el 1176, en les dues branques femenina i masculina, ja havien aportat una clara renovació, però aquesta és molt menys important que les dels ordes mendicants, sobretot dels dominics, amb el seu gran conseller i jurista, el dominicà Ramon de Penyafort, que va fer que, vers el 1250, cinc diòcesis catalanes estiguessin regides per bisbes dominicans.

Però la vitalitat i preocupacions de l'església tarraconense o catalana es manifesta sobretot en el seu esperit conciliar o tendència a discutir i legislar sobre els problemes més importants de cada moment.

La reforma gregoriana encetà un seguit de concilis a partir del 1068, però aquests no tenen ni un punt de comparança enfront de la sèrie conciliar que s'inaugurà a partir del 1229, tinguda pels estudiosos com la més singular de l'Església medieval en general i, no cal dir-ho, de la resta de l'Església hispànica.

La va iniciar, el cardenal de Santa Sabina o legat papal, Joan Halgrín d'Abbeville, el qual, acompanyat pel jove Ramon de Penyafort, va recórrer totes les diòcesis catalanes i amples sectors de la resta d'Espanya per imposar les decisions del gran concili medieval, el IV Concili de

Laterà, celebrat pel papa Innocenci III, el 1215. Manava el concili de Laterà que per a mantenir la vida i disciplina eclesiàstica es reunís cada any un concili a totes les províncies religioses, el tercer diumenge de Pasqua, i a cada diòcesi un sínode, el dia de Sant Lluc o 18 d'octubre.

Aquests bons desitjos no es compliren mai del tot enlloc, però l'església catalana, tant pel que fa als concilis com als sínodes, s'esforçà molt per obeir els manaments conciliaris.

El primer concili el va convocar el legat papal el 1229 a Lleida, per ésser la diòcesi més central de la província religiosa tarraconense, amb la presència de l'arquebisbe Aspàreg de la Barca.

Per tenir una idea de la gran quantitat de concilis celebrats a Tarragona, podem resumir que entre 1220 i 1454 se'n varen celebrar 50 a Tarragona, sense comptar-ne alguns d'altres ocasionals en altres capitals de diòcesis de la província, 12 entre el 1455 i 1476 i uns quaranta entre 1564 i 1757. La reunió de concilis fou prohibida en temps moderns per disposició reial i, a desgrat d'això, hi ha notícies i documentació de tres concilis ja convocats però impeditos de celebrar. El que es va celebrar el 1995 a Sant Cugat del Vallès fou un nou intent de represa conciliar, però tots sabem les dificultats, sobretot posteriors, amb que es va trobar.

De tots aquests concilis en dóna la data i un petit resum el *Diccionari de Historia Eclesiàstica de Espanya* de Q. Aldea, T. Marin i J. Vives,

edició del CSIC, 4 volums, Madrid 1972-1975.

En ells es discutien temes molt variats com disposicions sobre la vida, cultura i exemplaritat dels clergues, contra els heretges, sobre els jueus i sarraïns que convivien amb la societat cristiana, sobre la vida dels laics i els que queien en excomunió, sobre festes litúrgiques, contra els usurpadors de béns eclesiàstics, urgència de celebració de sínodes diocesans o fets ocasionals com els judicis fets als templers catalans entre 1310 i 1312, etc.

A ells assistien bisbes, abats, teòlegs o bé representats seus, aviat en nombre més escàs, perquè la Tarraconense es va veure retallada de les diòcesis d'Osca, Tarassona, Calahorra i Pamplona en crear-se, el 1318 la província eclesiàstica de Saragossa i de les diòcesis de Cartagena, de Mallorca, d'Oriola i de Sogorb el 1492 en crear, el papa Alexandre VI, la província de València. El 1564 s'uní a Tarragona la diòcesi d'Elna, però fou una unió efímera que durà fins el 1674.

4. Església catalana dels temps moderns

Són molts els fenòmens o les causes històriques que influïren en la grisor cada vegada més accentuada de l'església catalana dins del context de l'església hispànica entre els segles XV al XIX.

A tall de simple enumeració, recordem algunes de les causes d'aquesta esmentada grisor. Un d'elles, i no la

menor, fou el baix poblament de Catalunya o del regne d'Aragó al llarg dels segles XIV al XVI que farà que tot el regne en el seu conjunt sumés uns 900.000 habitants enfront dels set o quasi vuit milions de la resta d'Espanya; influí també el canvi de dinastia del 1412 que introduí a la Corona d'Aragó una dinastia castellana, totalment abocada als interessos hispànics, amb només alguna petita excepció; va completar tot això el casament de Ferran II d'Aragó amb Isabel I de Castella (1469) i la dissort d'una monarquia amb poca personalitat, sobretot al llarg dels segles XVII al XVIII, mal dirigida per vàlids o ministres ineptes.

Els efectes per al poble i Església catalana són evidents i continuats com l'exclusió de la corona aragonesa a les empreses d'Amèrica sobretot quan les coses anaven més bé; la introducció de la inquisició castellana a la corona d'Aragó; la creació de la Congregació benedictina de Sant Benito el Real de Valladolid en la que vincularen els monestirs catalans de Montserrat i Sant Feliu de Guixols i les seves filials; el malestar social del país que es traduí en un actiu banditatge i una singular persecució de bruixes, com a culpables de tot el malestar social; la intrmissió constant d'abats i bisbes castellans a la nostra església. A desgrat de la "Llei de filiació o estrangeria", que exigia que els nostres bisbes i abats fossin persones naturals del país, etc.

Tot això produí un estancament i fins oposició que es constata en algun dels concilis de Tarragona i fins amb revoltes socials, però que sem-

pre s'acabà cedint a les imposicions foranes.

El Concili Tridentí (1545-1563), al que assistiren cinc bisbes catalans en les dues darreres sessions, serví per posar un xic d'ordre en molts aspectes de la vida religiosa. La seva aplicació serà causa de la reunió de vuit concilis provincials a la Tarraconense, entre 1572 i 1600, per ajudar a aplicar les seves disposicions; una d'elles molt important fou la creació d'un seminari a cada diòcesi per a la formació dels capellans. Se'n crearen cinc de nous i a la resta de bisbats adaptaren per a aquest fi col·legis religiosos ja existents.

La intrmissió dels reis, sobretot a partir de Felip II, en els temes religiosos fou cada vegada més forta i no sempre positiva; a ell es deu que el 1592 el papa secularitzés totes les canòniques agustinianes de Catalunya, que unís Montserrat i Sant Feliu de Guixols a la congregació claustral de Valladolid separant-los de la Tarraconense i sobretot que es creés la nova diòcesi de Solsona el 1595 perquè ajudés a impedir, amb altres diòcesis frontereres, la penetració del protestantisme europeu a Espanya.

Sense preocupar-se del "principi de naturalitat" o contra l'estrangeria dels clergues que devien exercir a Catalunya, principi que fou abolit per Felip V el 1716, cada vegada més, des de finals del segle XVI, les diòcesis catalanes les trobem regides per bisbes castellans o de la resta d'Espanya, cosa que s'accentuarà al segle XVIII i farà que el castellà penetri cada vegada més al país en detriment del català.

Contribuí a això la Universitat de Cervera, creada per Felip V després d'haver abolit les vuit universitats que Catalunya tenia abans del 1716. A Cervera s'ensenyava en castellà i la universitat tenia el dret de revisar tots els llibres que s'editessin al país, la majoria en castellà, llevat d'alguns pocs de tema religiós.

Era típic i consta en alguna consuetud que el predicador de festa major d'algunes localitats importants devia fer-ho en castellà, a desgrat que molta gent no l'entengués.

És l'època del barroquisme artístic i mental que caracteritza més d'un segle i mig que, junt amb el neoclàssic que el seguí, van influir no solament l'art sinó tota l'actuació d'aquest temps, molt més caracteritzat per manifestacions externes i grandiloqüents que per aportacions noves. És aquest aspecte que tenen la majoria de les escasses activitats que donen relleu al segle XVIII i inicis del següent; aquest darrer, marcat sobretot per les idees renovadores vingudes de França i que dividí la societat entre els que accepten les noves idees i els que s'aferran a un tradicionalisme estèril i a un clar integrisme que perdurà fins que el romanticisme d'avançat del segle XIX s'hi podrà imposar. A Catalunya, i sobretot entre les societats més rurals, és la divisió entre carlistes i liberals la que caracteritzà tot el segle i donarà cobertura a unes ideologies sovint molt oposades.

Tot i les moltes circumstàncies sovint adverses contra les particularitats tradicionals de l'Església catalana, el seu esperit, els costums

religiosos i l'ús del català es mantenia en el poble senzill i es manifestava en la vida familiar i externament en festes i aplecs, gràcies en bona part al zel i actuació del clergat senzill, fill del poble i més en contacte amb ell.

Les particularitats tradicionals de l'Església catalana, el seu esperit, els costums religiosos i l'ús del català es mantenia en el poble senzill i es manifestava en la vida familiar i externament en festes i aplecs, gràcies en bona part al zel i actuació del clergat.

Això propiciarà que quan el romanticisme faci reviure l'esperit tradicional del país, mai apagat del tot, es desperti o sorgeixi una generació d'eclesiàstics de prestigi, tant en l'aspecte religiós, com cultural, que coincidirà amb una societat oberta a tota innovació i esperançada en fer reviure l'esperit tradicional català i que donarà com a fruit una renovació cristiana i cultural, que serà objecte d'un altre estudi especialitzat sobre aquest tema.

Unitat pastoral de les nostres diòcesis

MN. MIQUEL BARBARÀ, canonge de la Seu Metropolitana i Primada de Tarragona.

1. No és una dèria

No tractem un tema menor. Potser algun lector, només en llegir el títol, ja tindrà la temptació de deixar-ho estar, pensant que ja ha sortit la dèria d'algú, en aquest cas jo, l'autor d'aquest article. Penso que sóc dels primers, i des de fa temps, que vaig tractar i divulgar aquest plantejament de la unitat pastoral que han de formar les nostres diòcesis. Però estic convençut que no és una dèria.

2. El territori de les diòcesis amb Seu a Catalunya

En dir les nostres diòcesis se suposa que entenem que, en el nostre cas, ens referim a les diòcesis amb Seu a Catalunya, que eren vuit i ara són deu. Per això podem dir que no n'hi ha prou en dir que Catalunya ha de ser una unitat pastoral, perquè les nostres diòcesis inclouen territoris que són de València i Andorra, que és un estat independent. En això de vegades hem estat poc curosos i hem ferit susceptibilitats. Quan els bisbes van convocar la reunió de preveres, pel 4 de maig de 1992, a Poblet i l'Espluga de Francolí, en la qual l'Arquebisbe Torrella va anunciar la possibilitat de celebrar un Concili Provincial Tarraconense (CPT), la primera convocatòria la van fer anunciant una reunió del clergat català. Des de la Franja de Po-

nent, que llavors encara era del Bisbat de Lleida, van fer arribar als Bisbes que si era una reunió del clergat català ells no hi participarien, però si era de clergat de la Tarraconense sí que hi assistirien. Van canviar la convocatòria i hi van venir.

3. Per què diem “Tarraconense”

En les responsabilitats interdiocesanes que hem exercit des de Tarragona sempre hem estat molt curosos en no ferir susceptibilitats. Alguns es pensen que ho fem per a dir “tarraconense”, per posar de relleu Tarragona, però no, s'equivoquen; ho fem perquè “tarraconense” és més exacte i abraça més, en la realitat actual, que tractar només de “català”, encara que ens ho estimem molt. Quan alguns parlaven de “concili català” nosaltres procuràvem suavitzar les coses per no precipitar el que ens

En les responsabilitats interdiocesanes que hem exercit des de Tarragona sempre hem estat molt curosos en no ferir susceptibilitats.

temíem que passés i que va passar i de quina manera va passar!

Fins i tot actualment sembla que n'hi ha que volen restringir el terme “tarraconense” a la Província Eclesiàstica Tarraconense, donat que s'ha creat la Província Eclesiàstica de Barcelona. Referint-nos a la primera d'aquestes dues províncies és correcte, però per a identificar les dues províncies juntes és adient i és clar parlar de “tarraconense”. No cal remuntar-nos a la història de quan la Província Eclesiàstica Tarraconense abraçava la major part del territori hispànic i de la Catalunya Nord i ha anat veient, al llarg de la història, com les filles es feien grans i es creaven les metropolitanes de Pamplona, Burgos, Saragossa, València... i, des de fa pocs anys, Barcelona.

4. Una anècdota curiosa

L'Arquebisbe Pont i Gol explica una anècdota molt curiosa. El Cardenal de Arriba i Castro havia pensat convocar un Concili Provincial Tarraconense (CPT). Existeix el decret que s'havia preparat per a convocar-lo. I va convocar una reunió de representants dels diferents bisbats sufraganis per a tractar-ne. El llavors Mn. Josep Pont i Gol –després bisbe i arquebisbe– va ser el representant del Bisbat de Solsona i hi va assistir com a tal. A la reunió van començar identificant els membres de la reunió. Algú havia preparat una llista pel Cardenal en la qual hi figurava Elna com a bisbat sufragani. En llegir Elna, des del Cardenal a tots els participants, es van emportar un ensurt indescripti-

ble i es va quedar en una anècdota. Tanmateix, van desaconsellar en aquell moment de convocar un concili.

5. L'agrupació dels nostres Bisbats: la Conferència Episcopal Tarraconense (CET)

Els Bisbats amb Seu a Catalunya, després de separar com a sufragània de Tarragona la Diòcesi de Barcelona, van veure que havien d'unir-se en una realitat que les agrupés per motius pastorals. Ja l'any 1969 van constituir voluntàriament la **Conferència Episcopal Tarraconense (CET)** formada per les Diòcesis de la Província Eclesiàstica Tarraconense i l'Arquebisbat de Barcelona que feia pocs anys que se li havia donat l'estatut d'Arquebisbat directament dependent de la Santa Seu. Es va imposar el seny pastoral per damunt de les estructures jurídiques. I això es va fer essent Metropolità de Tarragona el Cardenal de Arriba y Castro i Arquebisbe de Barcelona Marcelo González. En va ser el primer secretari Ramon Torrella, llavors Bisbe Auxiliar de Barcelona. Amb l'arribada a Tarragona de

El Dr. Pont i Gol sempre deia que la vida havia d'anar pel davant i que després ja li donarien les pautes adients.

l'Arquebisbe Pont i Gol es va reforçar i vitalitzar molt aquesta Conferència i es van crear molts organismes interdiocesans. El Dr. Pont i Gol sempre deia que la vida havia d'anar pel davant i que després ja li donarien les pautes adients. Van ser uns anys de molta vitalitat pastoral i conjunta.

6. La nota explicativa prèvia de l'aprovació de les resolucions del Concili Provincial Tarraconense (CPT)

Aquesta unió voluntària ha estat molt positiva i ha donat molt de joc. Deixem ara la qüestió de si se n'hauria pogut treure més rendiment. Es va crear abans de l'actual Codi de Dret Canònic de 1983 i tots som ben conscients que no té les facultats que aquest Codi atribueix a les Conferències Episcopals. El posar Conferència Episcopal Tarraconense a les resolucions del Concili Provincial Tarraconense va ser un dels esculls per l'aprovació d'aquestes resolucions per part de la Cúria Romana. Els nostres Bisbes van donar les explicacions corresponents a Roma i l'aprovació de les resolucions (la "recognitio") conté una "nota explicativa prèvia" molt important que diu: *La denominació "Conferència Episcopal Tarraconense" es va fent servir des de fa alguns decennis per a significar les reunions dels senyors bisbes de la Província Eclesiàstica Tarraconense i de l'arxidiòcesi de Barcelona i el conjunt de serveis comuns. Per aquesta raó apareix en algunes resolucions del Concili Provincial Tarraconense, si bé aquesta denominació no signifi-*

ca ni la naturalesa ni les facultats de les conferències episcopals tal com venen regulades en els canons 447-459 del Codi de Dret Canònic de 1983. Aquesta denominació s'adaptarà al que es decideixi en conformitat amb la resolució 142.

7. La "corresponent solució jurídica" demanada pel CPT

La resolució 142, que es va qualificar de **vinculant i prioritària**, diu: *El Concili urgeix que les esglésies que tenen la seu a Catalunya aconseguixin una comunió interdiocesana i una acció pastoral més coordinada, i que, després d'estudiar les diverses possibilitats i avantatges, segons la legislació eclesiàstica vigent (cf. Cànon 432-434; 447 i 448), procurin trobar, d'acord amb la Conferència Episcopal Espanyola, la corresponent solució jurídica, amb vista a una acció evangelitzadora i pastoral més eficaç i a una presència eclesial més significativa a Catalunya, bo i mantenint la relació institucional amb la Conferència Episcopal Espanyola.*

Va costar molt que aquesta resolució fos aprovada en els termes exposats. L'Arquebisbe Torrella va anunciar que es faria una comissió per a estudiar les esmentades *diverses possibilitats i avantatges*. No ens consta que es constituís aquesta anunciada comissió ni que es fes aquest proposat discerniment. Es va optar per demanar la *regió eclesiàstica* com una opció ja presa sense que fos possible presentar cap altra alternativa. El sol fet de proposar-ho ja es va veure malament. El re-

sultat és que setze anys després d'acabat el Concili Provincial Tarraconense no tenim *la solució jurídica* demanada.

8. Ara anomenar Conferència Episcopal Tarraconense és legal

Des que Roma va aprovar aquella *nota explicativa prèvia* és legal, aprovat per Roma, fer servir el nom de Conferència Episcopal Tarraconense per a expressar la *comunió interdiocesana i una acció pastoral més coordinada* de les nostres deu diòcesis. Tanmateix la impressió, potser superficial i vista des de fora, és que ara que és legal és quan es fa servir menys. Paradoxes de casa nostra que en sabem molt de fer coses d'aquestes!

9. Els organismes interdiocesans en el CPT

El Concili també es va ocupar i preocupar pels organismes interdiocesans. La resolució 143, qualificada de **vinculant**, diu així: *El Concili determina de donar nou impuls i vigor als secretariats i comissions d'abast diocesà ja existents i proveir la creació dels que es creuin convenients per a nous camps pastorals. Per això proposa:*

- *Revisar la tasca que han fet fins ara i els seus estatuts, a fi de precisar millor les seves competències i funcions.*
- *Equipar-los de recursos necessaris per a la seva feina.*
- *Garantir-los l'efectiva vinculació i dependència de la Con-*

ferència Episcopal Tarraconense.

- *Assegurar-los la coordinació amb els organismes corresponents de cada bisbat.*

Ens podem preguntar legítimament si s'ha fet el que demana aquesta resolució acordada com a **vinculant**. Hi ha camps pastorals en els que tot això que es diu aquí està molt oblidat i desdibuixat, essent comprensius i volent ser respectuosos.

10. Unitat pastoral per raons eclesials i pastorals, no polítiques

Si estic convençut que parlar d'**unitat pastoral de les nostres diòcesis** no és una dèria vegem per quina raó el CPT (R 138, prioritària) demana *el compromís de mantenir, assegurar i enfortir la unitat pastoral de les Esglésies que tenen la Seu a Catalunya*. Diu que ha de ser *per raons d'ordre eclesial i pastoral i no pas per raons polítiques*.

11. La identitat de cada església diocesana dins la unitat pastoral

En primer lloc aquesta R 138 afirma la *consciència que l'Església de Crist es realitza en cada Església diocesana i que és indispensable mantenir la seva identitat com a "Església particular en la qual hi és present i operant l'Església de Crist"* (CD II).

És molt important aquesta afirmació sobre el que és cada església

particular. Ho vam experimentar molt clarament al CPT. En parlar d'unitat pastoral de les nostres esglésies no es pot menysvalorar el que ha de ser cada diòcesi des del punt de vista teològic, però també des del punt de vista existencial. Cada diòcesi té la seva identitat, el seu presbiteri, la seva història, el seu tarannà, els seus símbols, els seus sants, els seus prohoms... Potser fer servir la paraula **unitat** pot donar la impressió que es respecta poc aquesta identitat de cada església particular. No ha de ser així. No es tracta del "cafè per a tots". El sentit és el de treball de conjunt, de treball de grup, en el qual cada subjecte manté la seva identitat i treballa junt amb els altres, colze a colze, per les coses que és bo que es facin junts. Dins la unitat pastoral cada diòcesi s'ha de sentir reforçada.

En aquest context, cada diòcesi –i això en cada lloc del món– ha de ser conscient que viu en un context socio-cultural concret, com ho és el nostre, en una nació, com ho és la nostra, en una societat concreta, com ho és la nostra i en una cultura determinada, com ho és la nostra. En tot això cal que siguem fidels a les afirmacions dels nostres Bisbes en el document magisterial i importantíssim "*Arrels cristianes de Catalunya*", del 1985, acceptat i incorporat al CPT i recentment ratificat pels nostres Bisbes actuals.

12. Necessitat de la unitat pastoral de les nostres Diòcesis

Conseqüent amb tot això la R 138 del CPT continua exposant la neces-

sitat d'aquesta unió en aquests termes: *No es tracta de crear un super-església, però, seguint el que proposa el Vaticà II, afirmem la necessitat de la reunió de les diòcesis d'una "regió" o d'una realitat socio-cultural concreta en una "agrupació orgànica d'esglésies" (cf. LG 23d), i així possibilitar la inculturació de la fe i que l'Evangelí parli totes les llengües.*

13. La unitat pastoral ha de manifestar la catolicitat de l'Església

El CPT, amb molt d'equilibri i amb molt de seny, després d'afirmar la necessitat d'aquesta unitat pastoral respectant la identitat de cada església particular, afirma que *la comunió entre les nostres Esglésies, expressada en aquesta unitat pastoral, ha de manifestar la catolicitat de la fe apostòlica i la comunió amb l'Església de Roma, que presideix el successor de Pere.*

En el CPT queda molt ben situada la necessitat de la unitat pastoral de les nostres Diòcesis i el sentit de pertinença a l'Església catòlica universal. És bo de subratllar-ho perquè de vegades el fet d'emprar la paraula **unitat** –com ha quedat clar abans– podria entendre's com si s'anul·lés el que és propi de cada diòcesi o com si disminuís la comunió amb l'Església universal, catòlica.

14. Funcions que corresponen a la unitat pastoral segons el CPT

Ben expressat el lloc que correspon a la **unitat pastoral de les nos-**

tres Diòcesis, el CPT, en la mateixa resolució, expressa de manera més clara les funcions que li corresponen. Afirmar que *només així l'Església pot fer-se eficaçment present en la nostra societat, no per dominar, però sí per tractar les qüestions que afecten el bé comú, els problemes socials del país, la convivència ciutadana, els drets dels immigrants a ser acollits, la nostra identitat com a poble, etc.*

No cal dir que aquesta comunió de les nostres Diòcesis comporta el plantejar-se de manera conjunta moltes qüestions eclesials que és bo, i moltes vegades necessari, que tinguin una resposta també conjunta en bé de tot el Poble de Déu que peregrina al nostre país.

15. La nostra tradició conciliar

El CPT (R 139) expressa el desig que tingui continuïtat *la recuperació de la nostra tradició conciliar*. Són més de 1.600 anys de tradició de Concilis Provincials Tarraconenses. Malgrat el bon desig, això ara s'ha acabat. El Concili Provincial el pot convocar el Metropolità, sense autorització prèvia de Roma, *amb el consentiment de la majoria de Bisbes sufraganis (CIC, 442)*. En aquest context nostre actual de CET no em puc imaginar que una de les dues Províncies Eclesiàstiques que hi ha actualment a Catalunya convoqui un Concili Provincial sense comptar amb l'altra. Si ho han de fer les dues juntes ja no és un Concili Provincial sinó una altra classe de Concili Particular (CIC 439-446) que no es pot convocar sense el consentiment de

la Cúria Romana. Això ja ho fa molt diferent. Ho podem pensar veient tot el que va passar amb el CPT de 1995.

16. Sobre la convocatòria del CPT de 1995

Quan es va convocar el CPT de l'any 1995 el Metropolità, l'Arquebisbe Torrella, el va convocar sense demanar autorització prèvia a la Santa Seu. El que es va necessitar fou que s'autoritzés l'Arquebisbat de Barcelona, llavors directament dependent de Roma, a què entrés en el Concili amb la fórmula de Provincial. La Santa Seu ho va autoritzar però d'una manera singular: que l'Arquebisbat de Barcelona pogués sortir del Concili quan volgués (!). Jo diria que o s'hi entra, amb totes les conseqüències, o no s'hi entra. En aquell moment hi va haver qui ho va interpretar com una arbitriietat o menysvaloració del Concili per part de Roma. Però pels temes que vam tractar a la Comissió d'Estudi que van crear els Bisbes –bastant secreta– per a discernir si era aconsellable de convocar un Concili o no, per la manera com es va plantejar la incorporació de l'Arquebisbat de Barcelona i com ho va defensar un en concret, abans que es demanés a Roma, vaig entendre clarament que *de Roma ve el que a Roma va!*

17. El català llengua pròpia i l'acolliment dels immigrants

Dues qüestions molt importants per la unitat pastoral.

El CPT (R 140) *referma l'ús del català com a llengua pròpia de l'Església a Catalunya*. I en la resolució següent (R141) diu que *amb la mateixa fermesa amb què afirmem la identitat catalana, la seva llengua i la seva cultura, per exigències pastorals ens comprometem fermament a reconèixer la dels altres i a acollir totes les persones i grups en llur pluralitat cultural. Els cristians d'aquesta terra –bisbes i preveres, religiosos/ses i laics/ques– ens sentim cridats, especialment en aquesta hora del Concili, a ser signe de comunió eclesial universal, per causa de la presència de germans i germanes provinents d'altres cultures i nacio(nalitat)s, i per això volem acollir la identitat cultural dels immigrants i la seva sensibilitat religiosa, i, a la vegada que ajudem amb respecte a integrar-se en el país, volem enriquir-nos amb les seves aportacions humanes i espirituals peculiars.*

18. Les resolucions del CPT, un bon marc per la unitat pastoral

Molts conjunts de diòcesis segurament que desitjarien tenir un marc pastoral com són les resolucions del CPT del 1995.

En aquell esdeveniment hi van participar –sobretot en les etapes preparatòries– milers de fidels de les nostres Diòcesis. Es va tenir molta cura de respondre a les preguntes que s'estaven fent amb fidelitat als ensenyaments de l'Església. Moltes vegades es van haver de fer equilibris que no sempre van ser compresos. Mentre molts treballaven amb il·lusió en les respostes del CPT,

potser vam ser una mica “innocents”, perquè mentre fèiem això hi havia qui ens denunciava a Roma com si no fóssim fidels. D'altres ens van bescantar als mitjans de comunicació social demanant el que no era realista de fer. Suposo que a hores d'ara alguns deuen haver reflexionat sobre el “paper” que van fer al Concili. Tant de bo algú hagués rectificat públicament. Com que en algun cas s'ha parlat de manera pública i notòria de què hi ha hagut alguna conversió, penso que els que en vam patir les conseqüències, potser de manera irreparable, tindríem dret a rebre els efectes d'una pública conversió que normalment comporta també una reparació dels danys i, com a mínim, en aquest cas, una adhesió també pública i notòria a les resolucions del nostre Concili. En bé de les persones i de la mateixa institució. Potser ja s'ha fet –cosa que ens hauria d'alegrar– però ho desconec.

Ha passat moltes vegades que des dels nostres mateixos ambients hem tirat pedres a la nostra teulada i hem tirat per terra coses molt bones. La història seria llarga i les llistes de fets d'aquesta mena, també.

19. Avançar amb un “coneixement cumulatiu”

Malgrat tot, les resolucions del CPT es poden considerar encara un bon marc pel treball de la unitat pastoral de les nostres deu Diòcesis. És excessiu i frustrant que cada dos per tres, en les qüestions pastorals, s'hagi de començar de nou, com per exemple assistir a una trobada sobre algun tema pastoral, trobar-nos per-

sones que fa molts anys que en trac-tem i veure que els ponents ho exposen com si fos la primera vegada que se'n tracta (!).

Un bon treball d'unitat pastoral suposa anar avançant tenint en compte el que s'ha tractat, i el que s'ha fet, i anar esmenant, rectificat, canviant o afegint el que calgui. Es podria fer amb les resolucions del CPT. És tot un procés que cal seguir i no només actes aïllats. Si no s'avança amb un "coneixement cumulatiu" es perden moltes energies i es frustren persones, fins a perdre'n pel camí. Això suposa també la socialització ben feta dels que comencen de nou, que se sumen al camí, i al procés, i no l'han de començar de nou.

20. Comunió eclesial i espiritualitat

El fet de treballar amb plans pastorals diocesans i en una unitat

pastoral de les nostres deu Diòcesis no és només una qüestió d'estratègia, sinó sobretot una qüestió de comunió eclesial i fins i tot d'espiritualitat. I tal com acabem els sermons: Així sia!

Treballar amb plans pastorals diocesans i en una unitat pastoral de les nostres deu Diòcesis no és només una qüestió d'estratègia, sinó sobretot una qüestió de comunió eclesial i fins i tot d'espiritualitat.

El magisteri dels bisbes de Catalunya des de l'any 1969

MN. ANTONI BABRA, rector de la Parròquia de Sant Miquel dels Sants. Bisbat de Barcelona. Professor de Moral Social a la Facultat de Teologia de Catalunya.

El magisteri dels Bisbes de Catalunya aquí presentat, versarà sobre aquelles temàtiques d'incidència en diversos camps de la pastoral eclesial des de l'any 1969 fins avui, en l'àmbit de la Conferència Episcopal Tarraconense (les vuit Esglésies de Catalunya, 1969-2004; les deu d'avui). No serà una anàlisi doctrinal a fons dels documents col·lectius fets públics en diverses ocasions, sinó que intentarà mostrar els camps de les seves orientacions com a exercici col·legial de la seva funció docent. Esbrinarem i comentarem quina ha estat la preocupació dels nostres Pastors diocesans agrupats en la Conferència Episcopal Tarraconense (CET). Molts d'aquells documents reiteren ensenyaments o posicions de l'episcopat espanyol o de la Santa Seu; de vegades hi ha ensenyaments radicats en el propi context català puntualitzant un tema eclesial o moral, adreçat a les respectives diòcesis o bé a l'opinió pública o als poders civils. En definitiva, l'ofici del Bisbe diocesà en comunió amb el Sant Pare i amb tota l'Església universal, comporta l'ofici d'ensenyar, anunciant als homes l'Evangelí del Crist.

El carisma del *ministerium*

El carisma del *ministerium* comporta la varietat de serveis, funcions

i tasques dins de l'Església. Aquesta varietat de carismes són a la base dels diversos sectors, àmbits i camps de l'ofici pastoral dels bisbes, col·legialment.

La carta als Efezis (4,11-12) n'és un clar reflex dels diversos dons, activitats i funcions diverses que dinamitzen la vida de l'Església. L'ofici d'*Apòstol*, pel qual es funda i s'organitza la Comunitat de Fe; *Profeta*, que interpreta els signes dels temps en un moment històric a la claror de la Paraula divina; *Evangelista*, pel qual la Bona Nova és anunciada de manera atractiva i agrega nous fidels; *Pastor*, segons el qual la comunitat se sent conduïda, protegida i singularment estimada; *Doctor*, pel qual el cos doctrinal de la comunitat s'aprofundeix i la catequesi i la teologia expliquen la raó de creure, d'esperar i d'estimar segons els designis de Déu sobre el present. Així, doncs, els diversos documents col·lectius de la CET estan al servei d'aquest *ministerium* apostòlic, exercint la *diaconia ex-fidei* la *diaconia fidei*, tal com a vegades solia expressar-se el cardenal Martini. Podríem dir, que el post-Concili Vaticà II es va caracteritzar per una renovació *pastoral* (de l'Ofici de Pastor eclesial); mentre que el post-Concili Provincial Tarraconense s'ha caracte-

ritzat per l'*evangelització* (de l'Ofici Evangelista), que en boca del Bisbe Torrella seria: "Una Església que sigui més evangelitzada per poder ésser més evangelitzadora" (1994). Val a dir, que entre diaconia *ex-fide* i diaconia *fidei* no hi ha dissociació sinó unió eficaç d'una amb l'altra, car, entre promoció humana de la vida concreta i evangelització hi ha llaços molt forts, tal com assenyala *Evangeli nuntiandi*.

El fenomen de l'especialització

La diversitat de carismes dins de la Comunitat dona lloc a la diversitat de serveis i, en conseqüència, a l'especialització d'activitats i càrrecs; però també la realitat d'extenses àrees regionals o de nacionalitat històrica són, al seu torn, una "especialització" del carisma apostòlic encarnat en l'Església d'un "lloc".

La diversitat de carismes dins de la Comunitat dona lloc a la diversitat.

Una primera qüestió que hem d'afrontar és, doncs, el significat i les conseqüències concretes del que podem anomenar "especialització". "Especialització" en un triple sentit: 1) La *corresponsabilitat regional dels Bisbes* en la tasca pastoral que afecta a una regió o província eclesialística per raó d'idiosincràsia, llengua, història comuna i consciència col·lectiva com és el cas de la crea-

ció de la Conferència Episcopal Tarraconense (el Concili Vaticà II ja va donar peu a aquesta coresponsabilitat regional quan *Lumen gentium* va fonamentar la col·legialitat episcopal impulsant les Conferències episcopals nacionals i també les regionals). 2) L'especialització de les *tasques eclesials*, dels seus àmbits d'incidència, de la diversitat de problemàtiques que requereixen l'estudi i el conseqüent "Document" o "Nota" de pronunciament dels Bisbes sobre una determinada deliberació. 3) Les *conseqüències* són: una estructura canònica funcional (aspecte positiu per a l'actuació pastoral legítima a nivell de la Província eclesialística) i l'organització d'una complexitat de treball (aspecte organitzatiu i de coordinació interdiocesana): és a dir, la creació canònica de les Conferències episcopals provincials amb el seu Secretariat i amb els seus equips de treball formats per múltiples experts. En definitiva és la progressiva complexitat en "especialització" del personal de l'Església, dels seus àmbits pastorals (catequesi, família, litúrgia, acció social, joventut, universitat, turisme, món obrer, món rural, patrimoni, economia, etc.) amb reunions periòdiques i estructures adients. Alguns sociòlegs de la religió han anomenat aquest procés com "especialització de la religió oficial".

Tots aquests aspectes foren tractats i justificats a la Reunió dels Bisbes de la Província Eclesialística Tarraconense, amb el Comunicat de la reunió: "Necessitat de valorar i actualitzar les estructures eclesials al servei de l'evangelització de l'home" (15-2-1969). En aquest Comu-

nicat, d'evangelització no n'hi havia gran cosa; tot era una justificació de les estructures dins la institució eclesial pel fet que es respirava una creixent oposició a les mateixes, i, d'altra banda, una fonamentació teològica de la necessitat que té l'Església formada per una comunitat espiritual i per una societat visible proveïda d'òrgans jeràrquics visibles al mateix temps que per voluntat divina (LG 8). Estructures en constants "renovació i transformació seguint la moció de l'Esperit" i "sota el guiatge de la Jerarquia o en comunió viva amb ella", afirmava el document.

Documents col·lectius de diaconia *ex-fide*

Què entenem per diaconia *ex-fide*? Suposa el servei d'obertura i de diàleg amb el món, des de la Fe. Agrupem aquí tots aquells documents col·lectius de diversa naturalesa (Documents pastorals, Nota, Comunicat, etc.) emesos pels Bisbes de Catalunya reunits en Conferència tarraconense, que per la seva temàtica en matèria de fe i costums –en sentit ampli–, tenen per objecte el servei a la justícia, l'acció social,

*Què entenem per diaconia ex-fide?
Suposa el servei d'obertura i de diàleg amb el món, des de la Fe.*

l'ajut de la promoció humana, la pastoral dels Drets humans, la protecció de la vida humana, precisions davant l'opinió pública o crida als poders públics, com també les Notes dels Bisbes de Catalunya davant les eleccions per al Parlament de Catalunya. Les seves reflexions tenen per destinataris tots els homes i dones de bona voluntat de les diòcesis catalanes, és a dir, de tota la comunitat humana, partint, això sí, de la confessió baptismal inherent a l'acció del poble de Déu guiat per la seva Jerarquia.

Dins d'aquesta classificació destacarem, per raó de la seva temàtica, els següents:

- 1.- "El comentari sobre el *Projecto de Ley Sindical*" (1-5-1969 i 28-10-1969). Els Bisbes esperen que la nova llei sindical tingui en compte els principis de l'autèntica representativitat, autonomia organitzativa, independència de tota política, llibertat de reunió, expressió i acció segons un sindicalisme inspirat en la doctrina social de l'Església.
- 2.- "Nota dels Bisbes de Catalunya davant les eleccions per al Parlament de Catalunya" (30-1-1980). Els Bisbes mantenen una posició constant: a) prendre consciència de la importància del fet; b) que l'elegit President de la Generalitat posarà en joc molts valors que transcendeixen l'àmbit merament polític i afecten a la persona, la família i el sentit religiós dels ciutadans; c) que

els Bisbes no se senten neutrals davant decisions que toquen els drets humans i els valors ètics i religiosos; d) l'urgent obligació de votar; e) als candidats se'ls demana sinceritat i claredat en els programes, honestetat, joc net en la campanya electoral i respecte als altres candidats; f) als electors se'ls demana informació i discerniment dels programes i responsabilitat en el dret al vot; g) a la Comunitat cristiana se li demana que pregui en les Eucaristies per una convivència basada en la veritat, justícia, solidaritat, pau i llibertat, segons els postulats de la *Pacem in terris*.

3.- “L’atur, escàndol i desafiament del nostre temps” (3-11-1980). Els Bisbes analitzen metodològicament les causes i conseqüències de l’atur, on a Catalunya superava els dos-cents mil aturats; fan una crida general a contribuir, a remeiar el problema de l’atur.

4.- “Arrels cristianes de Catalunya” (27-12-1985). Els Bisbes parlen del fet nacional català amb un encomiable esperit d’amor i de servei a Catalunya, rica per la seva història mil·lenària, la seva cultura identitària, l’afany de progrés de la seva gent, alhora que constata el gran canvi cultural del present i, finalment, recorda que el cristià no està a la terra per salvar-se ell sol, sinó que desitja el bé de tota

la comunitat camí de la pàtria benaurada i eterna.

5.- “Nota sobre el document *Consideracions sobre l’embrió humà*, publicat per l’Institut Borja de Bioètica, el dia 9 d’octubre de 2009” (19-10-2009). Els Bisbes es fan resso de l’esmentat Document i puntualitzen que les opinions expressades no estan d’acord amb la doctrina catòlica sobre la dignitat inviolable de tot ésser humà, la defensa de l’embrió fecundat, diferent de la mare. Alhora que els Bisbes manifesten el compromís de l’Església per estar a prop de les dones que hagin d’afrontar un embaràs en situacions humanament difícils.

6.- “Al servei del nostre poble. 25 anys d’*Arrels cristianes de Catalunya*” (21-11-2011). Els Bisbes commemoren l’esmentat Document i fan un repàs del seu missatge, reafirmen la seva validesa i actualitat, alhora que renoven el compromís eclesial envers el servei al poble de Catalunya. Les noves reflexions se centren a insistir en la contribució del cristianisme i de la nostra Església per la nova evangelització, s’esmenta el testimoni d’Antoni Gaudí, els nous reptes actuals en el terreny de la laïcitat positiva, la democràcia participativa, la globalització, el fenomen dels fluxos migratoris, la crisi econòmica, la família, l’educació i l’ecologia.

Documents col·lectius de diaconia fidei

Què entenem per diaconia *fidei*? Suposa el servei de la Fe a la pròpia Comunitat, en tant que continuadors de la fe apostòlica (Ac 5,32). Testimonis de l'Esperit en l'Església. Agrupem aquí tots aquells documents col·lectius de diversa naturalesa (Documents pastorals, Nota, Comunicat, etc.) emesos pels Bisbes de Catalunya reunits en Conferència Tarraconense que per la seva temàtica en matèria de fe i costums –en sentit estricte–, tenen per objecte el servei a la fe en les diverses formes d'evangelització, d'orientació pastoral o de recolzament de la comunitat cristiana que pelegrina a la Tarraconense. Els destinataris són tots els batejats de les diòcesis catalanes, àdhuc els Joves dels Aplecs de l'Esperit.

*Què entenem per diaconia fidei?
Suposa el servei de la Fe a la pròpia Comunitat, en tant que continuadors de la fe apostòlica.*

Dins d'aquesta classificació tenim, per raó de la seva temàtica, la major part dels Documents. En destaquem els següents:

1.- “La penitència cristiana: conversió de cor i sagrament” (di-

mecres de Cendra, 7-3-1973). Els Bisbes fan una invitació a la penitència i una àmplia catequesi. La invitació a la penitència parteix de les dades bíbliques, cristològiques, de l'home redimit per la gràcia de Crist Salvador i, també, de les dades que proporciona l'home d'avui en el seu afany de renovació tant en l'ordre social com en l'ordre intraeclesial, però, que en molts casos aquest afany de millorar no s'aparella prou amb l'actitud bàsica de millorar cada dia la nostra íntima relació filial amb Déu, com a penitents. “És temps d'examen i de renovació personal i comunitària, en l'oració i en l'acció”, afirma el Document.

2.- “Per un esforç de renovació i reconciliació. A propòsit de l'Any Sant” (16-2-1974). Els Bisbes reflexionen sobre l'Any Sant de la “Renovació” i de la “Reconciliació” convocat pel Papa Pau VI, tanmateix en aquest cas els Bisbes exerceixen una labor docent d'especial atenció a la concreta situació dels fidels en les diòcesis catalanes, parant esment en la problemàtica familiar, la preparació al matrimoni, les relacions prematrimonials, el futur de la família i la joventut. L'assessorament amb alguns especialistes fou un signe d'especial interès per atansar-se a la realitat, alhora que constaten que cal treballar en una formulació de la doctrina de l'Església

adaptada al nostre temps. D'aquí vindria el proper document *Perspectiva cristiana de l'amor i de la sexualitat*.

3.- "L'escola cristiana que volem" (26-10-1976). Els Bisbes recullen una àmplia reflexió de la F.E.R.E., d'educadors i pares d'escoles cristianes de les nostres diòcesis. Fan referència, d'una part, a una escola al servei de la persona i del país, i d'altra part, a allò específic de l'escola cristiana: l'evangelització, la instrucció religiosa, l'educació de la fe, i un tema de continu freqüència entre escola cristiana i parròquia i Església local, afirmant que "l'escola cristiana ha de fer seus els criteris pastorals de l'Església local i sentir-se'n col·laboradora", aquest tema va tornar a sortir en el Concili Provincial Tarraconense.

4.- Comunicació "En els cent anys de la declaració de la mare de Déu de Montserrat com a patrona de Catalunya" (23-4-1980). Els Bisbes aprofiten l'efemèride per renovar una devoció a la Verge Maria que impulsí el dinamisme evangelitzador de les comunitats cristianes, tot fent-ne una aportació vàlida a la construcció de la Catalunya del present i del futur. Exhorten particularment les parròquies a peregrinar a Montserrat durant el Centenari.

5.- "Orientacions per a una pastoral pre-matrimonial" (30-1-

1980). Els Bisbes plantegen de manera general aquestes orientacions que s'hauran de concretar en la pastoral de conjunt de cada diòcesi. Comencen afirmant el magisteri catòlic sobre el matrimoni viscut "en el Senyor", l'amor autèntic entre un home i una dona i l'educació en l'amor i la sexualitat que no es pot improvisar. Tot seguit passa a detallar-ne situacions diverses en què moltes parelles de nuvis demanen el sagrament del matrimoni. Una orientació que finalment ha calat en la societat i en les parròquies és la necessitat d'una bona preparació des d'almenys tres mesos abans del casament, a fi de mantenir el necessari diàleg pastoral, l'assistència a cursos i una maduració aprofundida amb temps.

6.- "Celebrem l'Any Marià" (28-5-1987).

7.- "Convocatòria del Tercer Congrés Litúrgic de Montserrat" (8-9-1989). Els Bisbes aprofiten per avaluar com ha estat rebuda la reforma litúrgica a Catalunya en els darrers vint-i cinc anys amb el Missal, Leccionaris i Litúrgia de les Hores en català, per tal de prosseguir amb "fidelitat a la tradició i obertura al progrés legítim", afirma.

8.- "Església i món rural" (27-4-1992). Els Bisbes són conscients del moment de transformació i de crisi per al món

rural i plantegen orientacions per a les iniciatives apostòliques en tots els qui treballen i viuen en aquest àmbit. Crec que fou un Document molt esperat i estimat pels capellans del món rural (jo aleshores era rector de Sant Pau d'Ordal) i van fer-ne força difusió. Analitzen els trets característics dels pobles, la feina de pagès, el despoblament a les zones de muntanya, les infraestructures i els serveis, i fins i tot les expectatives que ocasiona la integració en l'anomenat Mercat Comú. Prossegueix amb el problema del manteniment cultural dels joves, les escoles en els pobles petits, el projecte de futur per al món rural i la crisi religiosa que afecta la vida de les parròquies. Tanmateix, "la missa del diumenge és la principal expressió comunitària de la fe i continua essent un acte del poble i, en algunes parròquies petites és ja l'únic acte col·lectiu que hi ha", afirma. Això últim, per experiència (a Sant Pau d'Ordal, St. Sadurní d'Anoia, Monistrol d'Anoia i ara a Cabrils) sé que això és veritat.

9.- "Convocatòria d'un Concili Provincial Tarraconense" (14 a 16-10-1992). Els Bisbes el convoquen amb quatre finalitats: 1) Renovar i mobilitzar l'acció de les nostres diòcesis. 2) Aconseguir animar-se a seguir més Jesús, construir l'Església i ser testimonis

compromesos al servei del nostre poble. 3) Fer arribar l'anunci de la Bona Nova, fidelment i d'una manera entenedora, als homes i dones del nostre temps. 4) Potenciar la coordinació de l'activitat pastoral de les diòcesis catalanes. Heus ací, que després d'una etapa preparatòria del Concili, el 21 de gener de 1995 s'inaugura a la catedral de Tarragona i el 4 de juny del mateix any se'n farà la clausura del Concili a la catedral de Tarragona, en la solemnitat de la Pentecosta. El 29 de juny de 1996 entren en vigor les resolucions conciliars. Com s'ha dit moltes vegades, el Concili de la Tarraconense ha estat un projecte comú de les esglésies que pelegrinen a Catalunya atentes al que tantes vegades va ser sensible el Concili Vaticà II: els Signes dels Temps. Efectivament, la Constitució pastoral *Gaudium et spes* es fa especial ressò dels esdeveniments de l'hora present i els interpreta a la claror de l'Evangelí (GS 4). Igualment les Esglésies a Catalunya fornides del mateix alè de l'Esperit, i en comunió eclesial, fan referència al magisteri, l'acaten amb obediència filial i interpreten amb un profètic i savi discerniment comunitari, tot allò que li és d'interès comú.

10.- "El dejuni que Déu vol" (12-2-1997). A propòsit de la imposició de la cendra quaresmal, els Bisbes recorden

—en plena època de l'enriquiment ràpid del joc a la Borsa, *Gescartera* esclatarà el 2001, les immobiliàries i l'expansió mundial— que la pobresa segueix sent una realitat social de dimensions universals. Em va alegrar que el Document fes esment a les campanyes contra la fam (que ordinàriament promou Mans Unides), alhora que recupera les reflexions de les resolucions del CPT 77,86,89-93,104 relatives a “viure de manera habitual l'opció pels pobres en la nostra vida”.

Conclusió

D'aquest brevíssim recorregut del magisteri dels Bisbes de Catalunya, crec que en podem extreure un petit Programa-Síntesi doctrinal de tot el que s'ha dit, i que podem expressar

en un No i un Sí (Joan Pau II va pronunciar un discurs final als joves estudiants de Costa Rica, el 1983, utilitzant aquesta fórmula senzilla de síntesi-programa).

No al pecat. No a l'atur. No a la irresponsabilitat política contrària als valors ètics i religiosos. No a l'avortament. No a l'egoisme. No a la secularització del nostre poble. No al desànim.

Sí a Jesucrist. Sí a fer Església. Sí a les arrels cristianes de Catalunya. Sí al servei del nostre poble. Sí al respecte a la vida des de la concepció fins la mort natural. Sí a l'evangelització. Sí a la joventut dels Aplecs de l'Esperit. Sí a l'escola cristiana. Sí a la litúrgia. Sí a la missa dominical. Sí al Concili Provincial Tarraconense. Sí als Signes de l'Esperit. Sí a la coordinació interdiocesana. Sí a Santa Maria de Montserrat.

II. Els religiosos i religioses a Catalunya

Els Ordes i Congregacions Religiosos amb implantació als diversos bisbats de Catalunya, es reuneixen en un organisme propi i mixt que és la Unió de Religiosos de Catalunya (URC). Té un precedent en la Reunió periòdica dels Abats i Provincials que es va començar a celebrar també els anys 60.

En articles anteriors ja hem vist com un dels aspectes constants al llarg de 40 anys de reunions de la CET no hi falta mai una reunió anual en la que participen els religiosos de la URC. També hi ha una reunió periòdica dels Delegats per a la Vida Consagrada, que veurem en l'apartat III.

Ens ha semblat que, encara que la URC no es pot considerar un organisme que depengui jurídicament dels bisbes, tampoc no és una realitat apart en l'Església catalana; ben al contrari: els religiosos i religioses en el seu conjunt i en la seva singularitat són, moltes vegades la cara més visible i més propera de l'Església davant molta gent.

Aquest número no és exactament la guia dels organismes i institucions de la CET, sinó que ens servim de la guia oficial per tal de donar una visió sumària de la organització i treball de l'Església al nostre país, entesa com a unitat pastoral. Una visió que seria greument incompleta i parcial si no teníem en compte la vida religiosa.

Cal tenir present que a Catalunya hi ha un Vicariat de la Prelatura de la Santa Creu i de l'Opus Dei que té jurisdicció pròpia. Com també la té el Vicariat Castrense que és una diòcesi personal en el territori de tot l'Estat amb jurisdicció pròpia. (AST. Redacció)

La Unió de Religiosos de Catalunya (URC), una història de comunió i diàleg

P. MÀXIM MUÑOZ DURAN, claretià i president de la URC.

L'any passat celebràvem els 30 anys de la Unió de Religiosos i Religioses de Catalunya (URC). Fou exactament el 29 d'abril de 1980, quan els superiors i les superiores majors de les congregacions amb comunitats a Catalunya, també les de vida contemplativa, decidiren d'aplegar-se en una mateixa institució que promoguéssin l'animació i formació, la coordinació i col·laboració entre els seus membres, i la representació, diàleg i cooperació amb la CONFER espanyola, de la qual forma part, amb els bisbats i altres institucions eclesials, socials i culturals de Catalunya. Objectiu seu és també promoure el coneixement d'aquest estil de vida dins de l'Església i la societat, sempre en funció d'un millor testimoni i servei evangèlic al nostre poble en la pluralitat de carismes, presències i tasques que els religiosos i les religioses portem a terme.

La URC ha estat, sens dubte, un dels fruits de la renovació marcada pel Vaticà II en la línia d'una església de més comunió, participació i diàleg, cap endins i cap enfora, de complementaritat entre homes i dones i entre els diversos carismes, també entre vida religiosa i diocesana. Aquesta nova institució ha respectat i fins encoratjat la continuïtat de les dues plataformes (masculina i femenina) existents: l'anomenada

RAP (Reunió d'Abats i Provincials) i les reunions de Superiores Majors, que s'han convertit en un enriquidor espai no «formal» de convivència i reflexió fraterne.

Un moment important de l'URC que afavorí enormement el coneixement mutu i la presència pública de la vida religiosa a Catalunya fou el Congrés de la Vida Religiosa de Catalunya, que es celebrà amb una nombrosa participació, entre els anys 93 i 95. En tres fases, corresponents al clàssic veure-jutjar-actuar, cospà la realitat de la vida religiosa a casa nostra, aprofundí en els elements essencials d'aquesta forma de vida dins de l'Església i assumí compromisos concrets en els àmbits de la col·laboració mútua, com, per exemple, la creació de l'Associació CINTRÀ. La URC, com a institució de coordinació i col·laboració, celebra dues assemblees generals a l'any, que, a més d'abordar els temes habituals d'una assemblea, constitueixen un moment molt enriquidor d'informació, formació i temes d'actualitat. La junta directiva i el secretari general van portant el dia a dia de la vida i els projectes. També existeixen altres instàncies de coordinació i animació com el CEVRE (que organitza la formació inicial i permanent), la Vocolia de Pastoral juvenil-vocacional i la JURC (àmbits

dels religiosos i religioses joves). En els altres escrits podeu trobar les instàncies de representació i coordinació que la URC cuida respecte a la Conferència Episcopal Tarraconense (CET), els diversos bisbats, la Facultat de Teologia de Catalunya, l'Escola Cristiana de Catalunya, etc.

Pensem que la URC ha estat i ha de continuar essent un bon instrument de comunió, diàleg i participació entre les diverses famílies religioses i entre aquestes i tota la xarxa viva que és l'Església de casa nostra, en les seves múltiples realitats de testimoni, anunci de l'evangeli, educació i servei als més necessitats.

Sempre des del nostre peculiar estil de vida personal i comunitari.

La URC ha estat i ha de continuar essent un bon instrument de comunió, diàleg i participació entre les diverses famílies religioses i entre aquestes i tota la xarxa viva que és l'Església de casa nostra.

La URC, una presència transversal

GNA. MARGARIDA BOFARULL, religiosa del Sagrat Cor, vicepresidenta de CONFER.

La vida religiosa a Catalunya és servidora en molts àmbits civils, socials i eclesials; podem dir que és una presència transversal a la societat i Església catalanes.

La vida religiosa a Catalunya és servidora en molts àmbits civils, socials i eclesials; podem dir que és una presència transversal a la societat i Església catalanes.

En l'àmbit de l'educació, les congregacions religioses tenim una aportació important al país, tant pel que fa a les nombroses institucions educatives que posem al servei de la societat i l'Església, com pel que fa a l'animació i presència en àmbits de la que podríem anomenar educació «no-formal», és a dir, fora de les institucions (en el lleure, voluntariat, etc.). Som al centre i a les perifèries i barris de les nostres ciutats i pobles.

Els religiosos som presents a escoles i universitats, en tasques de

docència i de recerca, d'acompanyament i pastorals, en editorials i llibreries. Formem part de l'Escola Cristiana de Catalunya, som a la Facultat de Teologia de Catalunya i a la Universitat Ramon Llull de manera més institucional, però també hi ha religiosos en centres i universitats públiques o d'altres titularitats.

Fomentar i expandir la cultura, investigar, educar i promoure la justícia són tasques que duen a terme molts religiosos. Alguns han tingut reconeixements específics i la majoria s'han entregat de manera humil i generosa no buscant sinó el bé de tots, especialment dels més febles.

Una altra aportació significativa és en l'àmbit sociosanitari. La vida religiosa es fa present en hospitals (tant propis com públics), llars i residències d'avis, centres de tractaments específics, presons, escoles d'infermeria, en el camp de la salut mental, en unitats d'investigació, en comitès d'ètica assistencial, en instituts de Bioètica, en centres i llars d'infants i joves, en ONG...

No podem oblidar tampoc la gran contribució de molts religiosos que han estat missioners durant molts anys i que en retornar a Catalunya fan una gran aportació apropant cultures, ajudant a integrar-se aquí persones de diversos països en els quals

han viscut, promocionant les persones i acompanyant-les des del coneixement de les realitats dels seus llocs d'origen.

Hi ha també presències institucionals com és la Xarxa Àfrica-Europa Fe-Justícia (AFJN).

L'aportació de la vida religiosa a l'Església de Catalunya és molt significativa. Hi ha religiosos a les parròquies en diversos serveis: catequesi, esplai, ministeri sacerdotal, Càritas, pastoral de malats, pastoral penitenciària, consells parroquials i diocesans, pastoral juvenil i universitària, de tercera edat, formació i animació, musicals i artístics, etc. Són nombrosos, també, els serveis pastorals en l'àmbit de l'espiritualitat: exercicis, recessos, acompanyaments, etc.

L'aportació de la vida religiosa a l'Església de Catalunya és molt significativa.

Els religiosos de Catalunya ens organitzem també internament. L'URC promou diversos àmbits de trobada i actuació: RAP (reunió d'Abats i Provincials), trobades de Superiores Majors, CEVRE (Centre d'Estudis i Vida Religiosa), grups generacionals, etc.

Els religiosos de Catalunya ens organitzem també internament. L'URC promou diversos àmbits de trobada i actuació: RAP.

Cada cop hi ha més presències intercongregacionals: Escola Cintra al barri del Raval de Barcelona, projecte Benallar per a l'atenció i acolliment d'immigrants, etc. Moltes tasques les duem a terme en col·laboració amb els seglars. Hi ha una gran presència, personal i discreta, de les religioses i religiosos en gairebé totes les instàncies de la vida social i eclesial catalana.

La URC, vers un rostre genuí de la vida religiosa

G. LLUÍS SERRA I LLANSANA, marista. Secretari general de la URC.

Tots els membres de l'Església fruïm dels dons de l'Esperit, però cadascú, en funció de la gràcia i de la vocació rebudes, en desenvolupa més un que l'altre. Tots tenim dues mans, però uns són esquerrans i uns altres, dretans. En la vida eclesial succeeix alguna cosa semblant. Tots pertanyem a la dimensió institucional i, a la vegada, a la dimensió carismàtica, però amb matisos i intensitats diferents.

Tots pertanyem a la dimensió institucional i, a la vegada, a la dimensió carismàtica, però amb matisos i intensitats diferents.

Quan el Dret Canònic afirma que «l'estat de vida consagrada, per la seva naturalesa, no és ni clerical ni laïcal» (cànon 588 § 1) defineix amb claredat un fet que sovint s'oblida. La divisió entre clerical i laïcal apunta a la dimensió institucional de l'Església. La vida religiosa, al contrari, se situa en una dimensió carismàtica i escatològica, diferent de l'anterior. Els religiosos poden ser

sacerdots o germans, però aquesta divisió és secundària en la seva essència, tot i que les realitats històriques han creat diferències importants. El risc de la vida religiosa és abandonar l'espai que li és propi i diluir-se, ja sigui en l'espai clerical o en l'espai laïcal.

El Concili apunta amb claredat vers el punt específic de la vida religiosa quan afirma que la seva última norma és el seguiment de Crist, tal com ho proposa l'Evangelí (PC 2a), i que esdevé la regla suprema. Tots els cristians són cridats al se-

Tots els cristians són cridats al seguiment de Crist, però les religioses i els religiosos viuen aquesta vocació des de la seva especificitat. Aquest és el rostre genuí de la vida religiosa i, per extensió, de la vida consagrada.

guiment de Crist, però les religioses i els religiosos viuen aquesta vocació des de la seva especificitat. Aquest és el rostre genuí de la vida religiosa i, per extensió, de la vida consagrada.

El desafiament de la vida religiosa és viure la tensió, en fidelitat creativa, entre la dimensió institucional i la dimensió carismàtica, entre el culte (sacerdoci) i la transformació social (reialesa) enfront del profetisme (anunci i denúncia), entre les realitats temporals i l'anticipació escatològica (el do de la fraternitat en comunitats de germans i de germanes), entre les realitats diocesanes i l'Església universal. Esdevé motiu d'alegria observar l'equilibri i la proximitat del papa Benet XVI envers la vida religiosa, a la qual dóna suport sense vacil·lacions i amb manifesta clarividència.

La URC, conscient d'aquesta dinàmica espiritual, valora des del seu espai eclesial propi, al qual la vida consagrada (i religiosa) i les Societats de Vida Apostòlica són cridades,

la comunió eclesial amb els pastors i la integració com a Poble de Déu. Cada dos anys la seva Junta Directiva es reuneix amb la Conferència Episcopal Tarraconense (CET), per dialogar, pregar i reflexionar. El SIR-BIR (Secretariat Interdiocesà de Relacions Bisbes i Religiosos), presidit per un bisbe delegat de la CET, esdevé una eina de trobada i una manera d'afavorir les relacions mútues.

Resulta tan necessari com apassionant mantenir i, si cal, recuperar l'espai propi de la vida consagrada, que no és ni clerical ni laïcal. Compromís gens fàcil, però que respecta el buf de l'Esperit. Entendre aquesta realitat no és una tasca exclusiva de la vida consagrada, sinó que pertany de manera indefugible a tota la comunitat cristiana. Mai l'especificitat de la vida religiosa no hauria de ser motiu d'exclusió o allunyament per part de ningú. Les diferències entre les diverses vocacions no impliquen cap amenaça a la comunió eclesial. Al contrari, la garanteixen.

Passió per Crist, passió per la humanitat

LOURDES PARRAMON, oblata i directora d'El lloc de la Dona.

«Passió per Crist, passió per la humanitat». Aquesta ha estat l'expressió que s'ha utilitzat per parlar del sentit i contingut de la vida religiosa, arran d'aquest títol en el II Congrés sobre Vida Consagrada.

Aquest estiu una companya de feina comentava: «estic comptant els dies per a les vacances i anar a la muntanya: és la meva passió», i pocs dies després el meu cunyat se n'anava a dormir passades les 4 de la matinada perquè «el llibre que llegia era tan apassionant que no el podia deixar».

Avui en dia, parlar de «passions» que tenen el seu focus en Crist i la Humanitat pot semblar estrany. És tan senzill com haver descobert una persona, Jesús, i constatar que tot allò que proclama i viu ens «apassiona» fins al punt de superar les dificultats, viure amb responsabilitat i esperança les exigències i no poder distanciar-nos-en sense sentir que es fon la il·lusió.

Per sort, aquesta passió no s'es-cull, sinó que ens és donada, i és quan intentem viure-la que parlem de Seguiment de Jesús. Un seguiment que porta implícita la passió per la Humanitat. Crist mateix es desvia per generar vida i espais de Regne, molt especialment amb els que la societat vol apartar més.

Així doncs, l'URC aglutina la vida religiosa, en la seva gran diversitat de carismes, per testimoniar una passió per la humanitat que neix i expressa la crida de Déu a posar la pròpia vida al servei dels altres. Es tracta d'un anhel punyent, fins al punt de cercar que les accions quotidianes siguin un revulsiu o un petit gra de sorra, segons el cas i les possibilitats, perquè cada persona pugui veritablement ser persona.

La URC aglutina la vida religiosa, en la seva gran diversitat de carismes, per testimoniar una passió per la humanitat que neix i expressa la crida de Déu a posar la pròpia vida al servei dels altres.

Des d'aquest rerefons hem de comprendre l'anhel dels religiosos i religioses per facilitar una bona educació als infants i joves; acollir els immigrants; acompanyar els malalts, la gent gran o els discapacitats; fer-se presents en barris obrers i popu-

lars; oferir noves oportunitats a les dones que s'han vist en la prostitució o que han patit violència; formar en valors els futurs agents polítics, econòmics, eclesials o culturals; obrir espais a qui ningú vol perquè estan al marge de tot, i tants altres serveis i projectes que es desenvolupen, sobretot, en llocs de frontera.

Fer-ho des de la discreció i sense tenir present edats, capacitats, procedències, creences..., perquè així ho va fer Jesús.

Fer-ho des de la discreció i sense tenir present edats, capacitats, procedències, creences..., perquè així ho va fer Jesús. I fer-ho no com a «superheroi», sinó com a expressió d'un carisma i un do caracterís-

tics de cada grup religiós, que s'interpreten i actualitzen comunitàriament.

Aquesta és, potser, la gran riquesa de la vida religiosa, una vida viscuda amb aquestes dues passions –que són una– i que compta amb l'acompanyament i suport del grup. La comunitat de vida i la família congregacional són espais de referència, comunió, confrontació i també discerniment per a noves crides i projeccions; noves potser no tant en el «què» com en el «com», tot mostrant el Déu Pare, que és misericòrdia i solidaritat.

Viure així és un do que cal, però, mimar a través de la pregària, com a espai de relació personal i coneixement d'aquest Crist que ens ha apassionat i que ens dona la percepció d'una realitat que vol ser més humanitzada.

Per sort, hi ha qui, des d'un carisma molt especial, converteix gairebé tota la seva vida en una pregària intercessora per a la humanitat sencera.

III. Organismes de la CET

La Conferència Episcopal se serveix de diversos organismes en l'exercici de la seva missió pastoral. Els presentem a continuació. En alguns casos, pocs, hem hagut de recórrer a la pàgina web de la CET. En la majoria hem demanat la presentació d'algú que coneix la realitat des de dins.

*Aquestes realitats, ja ho veureu, estan agrupades en distintes categories que les fan mínimament homologables: **Institucions** d'ensenyament i formació; **Reunions** interdiocesanes de responsables; **Secretariats** interdiocesans; **Comissions** interdiocesanes i **Associacions** i **Moviments**. No ens toca a nosaltres variar la classificació dels organismes que de ben cert en alguns casos pot resultar inadequada. Creiem que respon més a circumstàncies històriques i sensibilitats ocasionals que no pas a una planificació freda i rigorosa.*

Institucions d'Ensenyament i Formació

*Com a realitat que afecta alguns bisbats hi ha el **Seminari Interdiocesà**. Els altres seminaris –majors i menors– ubicats a les respectives diòcesis són de responsabilitat de l'ordinari diocesà.*

***Seminaris** i **Vocacions** mereixerien un tractament en profunditat. No ens estem, però, de donar-ne una breu nota informativa.*

*Les altres dues grans institucions docents són la **Facultat de Teologia de Catalunya (FTC)** i la **Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya (FEFC)** ubicades totes dues a l'edifici del Seminari Conciliar de Barcelona.*

*Una tercera institució que depèn de la CET és el **Centre d'Estudis Pastorals** des d'on es publica aquesta. No en fem cap presentació, perquè els lectors ja tenen ubicat aquest centre i en coneixen les activitats*

Sí que en canvi hem demanat una col·laboració sobre els Centres d'estudis superiors a tot Catalunya. (AST. Redacció)

Institucions d'ensenyament i formació

Les reunions de Rectors de Seminari i Delegats de Vocacions

Web oficial de la CET.

Reunió periòdica dels Rectors de Seminaris

Els rectors de seminari es reuneixen quatre cops l'any per tal de reflexionar sobre temes concrets de la vida del seminari, per preparar la campanya del Dia del Seminari al voltant de Sant Josep, i per estudiar temes de fons relacionats amb les vocacions al ministeri presbiteral. A final de curs dediquen tres dies a una trobada d'estudi i d'avaluació del curs més intensa.

Reunió periòdica dels Delegats de Pastoral Vocacional

Els delegats de Vocacions de les diòcesis amb seu a Catalunya i la vocalia de Joventut-Vocacions de la URC, es troben diverses vegades a l'any per tal de compartir experiències pastorals i portar a terme algunes activitats conjuntes.

Al mateix temps és un espai per reflexionar junts sobre les qüestions que afecten el foment de les vocacions cristianes: anàlisi de la situació actual, mirada als joves d'avui, mitjans eclesials per acompanyar els joves, les recomanacions de l'Església per la pastoral vocacional...

La trobada conjunta dels delegats estimula a portar endavant noves iniciatives, a mirar junts el futur i a animar-se mútuament.

Objectius

1. Portar a terme iniciatives conjuntes de pastoral vocacional.
2. Reflexionar sobre la vocació i la pastoral vocacional.
3. Compartir experiències i materials.
4. Publicar alguns materials per a les diòcesis.

Activitats

1. Cadena de Pregària per les Vocacions. El mes de novembre es prega per les vocacions amb una cadena de pregària indefallent. Hi participen totes les diòcesis (3 dies cada diòcesi).
2. Jornada Mundial de Pregària per les Vocacions. El quart diumenge de Pasqua es porta a terme aquesta celebració i la divulgació del material.
3. Publicacions: L'última ha estat el llibre de pregàries: "Pregar per les Vocacions" editat pel CPL, n. 73 de la col·lecció "Celebrar". També Missatge del

- Papa en la Jornada Mundial de pregària per les Vocacions.
4. Participació a la trobada de delegats de vocacions a Madrid.
 5. Reunions dels delegats cada 2 mesos a la seu de la Conferència Episcopal.
 6. Relació amb els rectors de seminaris.

Els Estudis Eclesiàstics Superiors a Catalunya

MN. ANTONI MATABOSCH, Barcelona. Ex degà de la Facultat de Teologia de Catalunya i director de l'ISCREB.

La situació actual dels estudis eclesiàstics superiors a Catalunya es pot considerar com a bona i abundant, sobretot a rel de la renovació del Concili Vaticà II. Aquest article vol donar-ne una panoràmica. Fa 50 anys la situació era molt diferent per uns motius que ara explicarem.

La sortida de les Facultats de Teologia de les Universitats

En el conjunt del territori espanyol la creació de Facultats de Teologia és sovint tan antiga com la creació de les mateixes universitats. El centre més antic és l'*studium* de Palència (1208), seguit bastant més tard per Salamanca (1396). En el segle XV s'erigeixen facultats a Valladolid (1418), Lleida (1430), (1438) Palma de Mallorca (1438), Girona (1446) i Barcelona (1450). Al segle XVI hi ha un veritable esplet de noves facultats: València (1500), Sevilla (1505), Toledo (1520), Santiago (1526), Sahagún i Granada (1534), Oñate i Baeza (1542), Gandia (1546), Osuna (1548), Àvila (1550), Almagro (1553), Saragossa (1552), Burgo de Osma i Oriola (1555) i Tarragona (1572). Al segle XVII se n'afegeixen cinc de noves: Tortosa (1600), Oviedo (1604), La Laguna (1612), Solsona (1614) i Pamplona

(1624). La proliferació de Facultats de Teologia fa baixar el nivell acadèmic, crea rivalitats i descrèdit, de manera que a principis del segle XIX hi ha 24 facultats teològiques, 45 seminaris diocesans i un munt d'estudis generals d'ordes religioses, en gran part en situació econòmica i acadèmica precàries.

De fet, a Catalunya, foren suprimides totes les Facultats de Teologia el 1717 i més tard ho foren també les regides pels jesuïtes (1768). Durant el segle XIX hi ha una progressiva desaparició d'aquests centres superiors. El 1807 se suprimeixen deu de les facultats anomenades menors; el 1824, les universitats espanyoles es redueixen a 10 i només cinc d'elles conservaven facultats de teologia: Madrid, Oviedo, Sevilla, Valladolid i Saragossa. El 1852 se suprimeixen totes les facultats, en base a l'article 28 del Concordat de l'any anterior. Després d'una breu restauració d'algunes d'elles, ve la supressió definitiva el 1868 amb un decret del Ministre de Foment, Ruiz de Zorrilla que diu: "Se suprime la facultad de teología en las universidades; los diocesanos organizarán los estudios teológicos en sus seminarios del modo y en la forma que tengan más conveniente".

Durant el mogut segle XIX espanyol, els governs liberals i els càrrecs universitaris il·lustrats imposen a les Facultats de Teologia els professors, els programes d'assignatures i els llibres de text sense tenir en compte l'ortodòxia doctrinal, i provoquen un clima de tensions molt seriós. El Nunci de l'època proposa (l'any 1851) sortir de la universitat i crear quatre grans seminaris centrals (un d'ells en el territori de l'antiga corona d'Aragó), on s'atorgarien graus majors, i un seguit de seminaris diocesans que només atorgarien el batxillerat. Només el bisbe de Lleida D. Pedro Cirilo s'oposa a la supressió de les facultats de teologia, sense èxit. De fet se suprimiren les facultats sense substituir-les pels quatre seminaris centrals. Els estudis teològics quedaren desconnectats del pensament contemporani, de la relació diària amb les altres disciplines acadèmiques i reclosos, en general, en uns estudis neoescolàstics d'escassa volada. Com una excepció el 1897 es creà l'anomenada "Universitat Pontifícia de Tarragona", tot i que era un seminari metro-

Els estudis teològics quedaren desconnectats del pensament contemporani, de la relació diària amb les altres disciplines acadèmiques i reclosos.

polità amb poder de donar els graus en Filosofia, Teologia i Cànon (tal com havia previst el Nunci el 1951). La Constitució Apostòlica "Deus Scientiarum Dominus" determinà unes exigències acadèmiques que obligà al seu tancament el 1933.

Haurà de passar molt temps abans de fer un canvi radical a aquesta situació, com a fruit important de la renovació del Concili Vaticà II. Hi ha hagut intents de reintroduir la teologia dintre de les universitats catalanes, com es el cas de la Càtedra de Teologia que funcionà un cert temps quan es crea la Universitat Autònoma de Barcelona i que anys mes tard s'intentà ressuscitar sense èxit. Es creà el Secretariat de Teologia a la Universitat per tal d'introduir ni que fossin alguns cursos dins les universitats com a crèdits de lliure elecció. Tots aquest esforços mostren el convenciment que teologia i món universitari ja no poden estar més separats. El que és difícil és trobar la manera adequada de fer-ho. Una de les formes que proliferà des dels anys seixanta fou la creació per part de la Santa Seu, a petició de les diòcesis, de centres superiors d'estudis eclesiàstics fora de les universitats, però amb voluntat d'estar molt a prop dels centres i del pensament universitari civil.

La Facultat de Teologia de Catalunya

Fou erigida el 7 de maig de 1968 a partir de dues institucions ja existents: la Facultat de Teologia de la Companyia de Jesús, a Sant Cugat i el Seminari Conciliar de Barcelona, que es convertiren respectivament en la Secció de Sant Francesc de Borja i de Sant

Pacià de la “Facultat de Teologia de Barcelona”. A partir del curs 1984-85 es remodelà la Facultat amb la fusió de les dues Seccions i s’anomenà des d’aleshores “Facultat de Teologia de Catalunya” amb seu a Barcelona. La Companyia gestiona un Institut de Teologia Fonamental.

Pel Reial Decret 3/1995, de 13 de gener de 1995, els títols de les Facultats de Teologia i Filosofia i els dels Instituts de Ciències Religioses tenen plena equivalència amb els títols universitaris de l’Estat espanyol. Donat que la Santa Seu forma part dels països europeus que signaren la Declaració de Bolònia sobre l’Espai Universitari Europeu, les facultats Eclesiàstiques i els Instituts Superiors s’estan adaptant des de fa uns anys a la nova normativa.

La Facultat ofereix un primer cicle d’estudis de tres anys i un segon cicle de dos anys amb cinc especialitats (Teologia Sistemàtica, Sagrada Escripura, Moral, Litúrgia i Teologia Fonamental) i el tercer cicle del Doctoral.

La Facultat té una constel·lació de centres que hi estan relacionats de diferents maneres. Dos són Centres incorporats: l’Institut Superior de Litúrgia i l’Institut de Teologia Fonamental, que atorguen títols de llicenciat i doctor. Un Centre afiliat: el Centre d’Estudis Teològics de Mallorca (CETEM). Estan patrocinats per la Facultat sis Instituts Superiors de Ciències Religioses: Barcelona, Girona, Lleida, Mallorca, Tarragona i Vic, nascuts els anys seixanta i refundats per la Congregació per a l’Educació Catòlica el 31

de maig de 2010; els estudis presencials són sempre vespertins.

L’any 2006 se signà un Conveni entre la Universitat de Barcelona, la Universitat Ramon Llull i la Facultat de Teologia per crear l’“Aula Lulliana” i enguany s’està cursant un Màster sobre “Gnosticisme i càbala” conjuntament amb la Universitat de Barcelona.

La Facultat organitza també cada any congressos, simposis i cicles de conferències sobre temes bíblics, teològics o històrics. Ofereix també activitats d’extensió universitària, com són el Curs de Pastoral de preparació al ministeri presbiteral, l’Escola de llengües (l·latí, grec i hebreu), la formació permanent i el curs d’aprofundiment bíblic. El conjunt d’alumnes de la Facultat i de les institucions que depenen de la Facultat està al voltant dels 2.500.

El Secretariat de Publicacions de la Facultat edita cinc col·leccions: Col·lectània Sant Pacià, “Qüestions Teològiques”, Studia, Textus, Subsidia”, “Literatura Intertestamentària” i “Clàssics cristians del segle XX”. La Facultat té dues publicacions periòdiques: “Revista Catalana de Teologia” i “Arxiu de Textos Catalans Antics”. L’Institut de Teologia Fonamental publica “Actualidad Bibliográfica de Filosofía y Teología” i “Selecciones de Teología”.

Diputació, 231- 08007 Barcelona
Tel. 93 453 49 25
Fax 93 451 52 12
administracio@teologia-catalunya.cat
www.teologia-catalunya.cat

Facultat de Filosofia de Catalunya

La Facultat de Filosofia fou creada per la Congregació per a la Educació Catòlica el 25 de juliol de 1988, per reconversió de la Facultat de Filosofia de la Companyia de Jesús. És un dels membres fundadors, l'any 1990, de la Universitat Ramon Llull.

Ofereix els tres cicles d'estudis de filosofia. El grau brinda una formació en els grans corrents filosòfics de tots els temps i se centra en el comentari dels autors principals, la reflexió sobre les grans preguntes que afecten l'home i el diàleg entre les diverses tradicions filosòfiques. Es pretén que l'estudiant assoleixi una síntesi doctrinal sòlida, i que adquireixi també una formació metodològica que li permeti iniciar-se en la investigació i arribar a una especialització en els àmbits de la filosofia teòrica, la filosofia pràctica i la història de la filosofia i de la ciència.

Es pretén que l'estudiant assoleixi una síntesi doctrinal sòlida, i que adquireixi també una formació metodològica que li permeti iniciar-se en la investigació i arribar a una especialització.

El "Màster oficial en recerca en filosofia i estudis humanístics" va dirigit als llicenciats en qualsevol titulació de lletres i presenta l'especificitat de combinar la filosofia i les humanitats, amb una atenció especial a l'art i la literatura, amb un accent especial a la tradició humanística cristiana. També ofereix la "Llicenciatura en Humanitats", de caràcter interdisciplinari, amb coneixements en història, art, literatura i pensament. El "Curs de postgrau en patrimoni eclesiàstic" ofereix una formació per especialistes en la gestió del patrimoni cultural a fi que adquireixin uns coneixements específics sobre el patrimoni eclesiàstic.

Publica les col·leccions de llibres "Eusebi Colomer", "Lliçons Inaugurals", "Humanitas" i "Pensar per con-viure", i la revista "Comprendre".

Diputació, 231- 08007 Barcelona
Tel. 93 453 43 38
Fax 93 453 09 57
facultat@filosofia.url.es
www.filosofia.url.edu

Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona (ISCREB)

L'Iscreb va néixer de la transformació de l'Institut de Teologia de Barcelona (creat el 1972) i erigit per la Congregació per a l'Educació Catòlica el 18 de novembre de 1996.

Brinda, especialment als laics, una formació teològica i d'altres ciències humanes, amb la finalitat de proporcionar als seus alumnes una sòlida formació acadèmica i pastoral. Ofereix una doble modalitat

d'estudis: presencial (amb uns 150 alumnes) i virtual/per internet (amb uns 700 alumnes). La modalitat virtual s'inicià l'any 2000 i rebé l'aprovació del primer cicle l'any 2003 i la del segon cicle l'any 2008; es tracta de l'únic Institut Superior existent que té permís per expedir títols amb estudis virtuals.

En ambdues modalitats es poden obtenir els títols de Batxillerat/Diplomatura i de Llicenciatura en ciències religioses. En el primer cicle de tres anys s'estudien les matèries més bàsiques: els temes teològics (Déu, Crist, l'home, l'Església, els sagraments), el pensament actual i la història de la filosofia, la Bíblia, la història de l'Església, els temes morals (societat, sexualitat, bioètica), les ciències de la religió (psicologia, sociologia i fenomenologia religioses, música i fe, art i fe, etc.).

Els estudis presencials posen l'accent en dos àmbits. Un sobre la Bíblia, amb una Llicenciatura en dos anys especialitat en "Teologia Bíblica" i un curs bàsic de Bíblia en un any (que també es pot fer per internet). L'altre accent és el diàleg i ofereix l'especialitat en "Diàleg Interreligiós, Ecumènic i Cultura" en dos anys.

La Llicenciatura en ciències religioses per internet ofereix l'especialitat en "Identitat Cristiana i Diàleg", que és una síntesi dels dos àmbits propis de l'Iscreb.

La novetat d'enguany és l'oferta d'un Màster en "Identitats religioses i diàleg" conjuntament amb la Universitat Ramon Llull i d'un segon

Màster que s'oferirà el curs vinent sobre "Diàleg interreligiós". Són presencials i també poden ser en part virtuals.

Gràcies a convenis de col·laboració amb els bisbats de Terrassa, Sant Feliu de Llobregat i l'Escola de Teologia del Maresme, l'Iscreb organitza cursos que s'imparteixen en els tres llocs. En col·laboració amb la Fundació Escola Cristiana de Catalunya ofereix sessions de formació per a mestres i professors. També hi ha la possibilitat de cursar els crèdits necessaris en la modalitat virtual per a l'obtenció de la DECA per a primària i secundària. Prepara també per a la prova d'accés a la universitat per a més grans de 25 i 45 anys.

L'Iscreb publica la col·lecció de lliçons inaugurals.

Diputació, 231- 08007 Barcelona
Tel. 93 454 19 63
Fax 93 323 73 73
secretaria@iscreb.org
www.iscreb.org

Institut Superior de Ciències Religioses Don Bosco

Neix l'any 1995 en el si del Centre Teològic Salesià Martí Codolar (creat el 1966), ambdues institucions dependents de la universitat pontifícia salesiana de Roma.

El seu alumnat (uns 60 estudiants) està format bàsicament per religioses de diferents països. Ofereix un primer cicle d'estudis de tres anys, similar als altres Instituts Su-

periors, però tots els seus estudis tenen una orientació preferentment pastoral i es poden cursar en horaris de matí o de vespre.

La llicenciatura aporta una especialització en pastoral en els diversos àmbits: parroquial, educatiu, de la salut, de l'acció social, dels Mitjans de Comunicació Social.

Ofereix també cursos presencials de capacitació per a professors de religió (DECA).

Av. Cardenal Vidal i Barraquer, 1
-08035 Barcelona
Tel. 934 291 803
Fax 934 208 817
secretaria@marti-codolar.org
www.marti-codolar.org

Institut Superior de Ciències Religioses de Girona (ISCRG)

Fou erigit l'any 1996 per transformació de l'antic Institut de Teologia de Girona creat l'any 1988.

Te uns destinataris i un pla d'estudis similar al dels altres Instituts Superiors. El freqüenten un centenar d'alumnes. L'especialitat del bienni de Llicenciatura és "El medi cultural i social del fet cristià i la praxi pastoral".

Ofereix també els cursos per tal d'obtenir la Declaració Eclesiàstica de Competència Acadèmica (DECA) per a formar professors de religió de primària i secundària. Ofereix crèdits de lliure elecció als universitaris.

Pujada Sant Martí, 12- Apartat
117-17080 Girona
Tel. 972 20 04 62
iscr@bisbatgirona.cat
www.bisbatgirona.es/institut

Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida (IREL)

Creat el 1966, la seva Guia afirma que "el tarannà que desitgem viure és el propi d'una comunitat universitària cristiana, que no esgota la seva tasca en la transmissió d'uns coneixements i uns continguts acadèmics, en l'aprenentatge d'un mètode teològic de treball i en el desenvolupament d'uns hàbits de recerca, sinó que ho vol fer des d'una actitud d'acolliment de les persones, des de la creació d'un clima d'unitat i des de la cooperació entre tots els que formen part de l'IREL".

Ofereix a uns cent vuitanta alumnes estudis dels dos cicles acadèmics. La Llicenciatura està especialitzada en "Teologia pastoral fonamental, especial i acció pastoral". Té els estudis per a l'obtenció de la DECA. L'IREL té també el Departament de Pastoral Aplicada "Mossèn Bonaventura Pelegrí" que imparteix una formació teològica, espiritual i psicopedagògica a aquelles persones que volen exercir diversos ministeris i serveis eclesials. Ofereix crèdits de lliure elecció als universitaris.

En col·laboració amb diverses institucions realitza també altres activitats acadèmiques (cursos, seminaris, jornades, conferències) i sis seminaris permanents (espiritualitat carmeli-

tana, doctrina social de l'Església, de professors universitaris, del Concili Vaticà II i Francesc Castelló).

Edita la col·lecció "Quaderns".

Canonge Brugulat, 22- 25003
Lleida
Tel. i Fax 973 28 15 38
irel@telepolis.com
www.irelleida.com

Institut Superior de Ciències Religioses "Sant Fructuós" de Tarragona (INSAF)

Fou erigit el 1966 i vol continuar la tradició d'estudis teològics universitaris de la "Universitas Tarraconenses" del segle XVI i de la "Universitat Pontifícia de Tarragona" del segle XIX i XX.

Té un centenar d'alumnes a qui ofereix els dos cicles d'estudis i la preparació per a professors de religió (DECA). El cicle de Llicenciatura ofereix l'especialització en "Cristianisme Antic" en el que l'alumne aprofundeix en els estudis de la Patrologia, Arqueologia cristiana i Epigrafia. Amb l'assoliment de la Llicenciatura, es completen uns estudis que capaciten per a comprendre el cristianisme des de dins i per a entendre el fet de la religió en el món d'avui. Ofereix crèdits de lliure elecció als universitaris.

En conveni amb la Universitat "Rovira i Virgili" ofereix un Màster sobre coneixement de les religions.

Publica la col·lecció "Estudis de Teologia i Ciències de la Religió",

coeditats amb Publicacions de l'Abadia de Montserrat i les lliçons inaugurals.

Adreça: Sant Pau, 4 - 43003 -
Tarragona
Tel. 977 233 833
Fax 977 244 427
insaf@arqueisbattarragona.cat
www.insaf.arqueisbattarragona.cat

Institut Superior de Ciències Religioses de Vic

Després del Concili Vaticà II es creà a Vic l'Escola de Teologia i a Manresa el Centre de Pensament Cristià. El 1998 es creà l'Institut Superior que imparteix els dos cicles d'estudis.

Edita la Col·lecció de "Textos" que aplega una sèrie de treballs, generalment de petites dimensions i que guarden memòria dels actes realitzats a l'Institut. Té una setantena d'alumnes.

Adreça: Ronda Francesc Camprodon, 2 - 08500 Vic
Tel. 93 88615 55
Fax 93 889 19 09
secretaria@iscrvic.org
www.iscrvic.org

Altres centres d'estudis eclesials no universitaris

A Catalunya hi ha unes quatre institucions de formació que no poden impartir estudis amb titulacions universitàries, però que exerceixen una valuosa tasca d'ensenyament. Es tracta de *L'Institut de Teologia Es-*

piritual de Barcelona, associat a la Pontifícia Facultat de Teologia “Teresianum” de Roma, que ofereix dos anys d’estudis. A la diòcesi de Tortosa hi ha un *Centre Agregat* de l’Institut Superior de Ciències Reli-

gioses San Agustín en els seus estudis a distància Al bisbat de Solsona hi ha *l’Escola de Formació de Laics*. Finalment, al bisbat de la Seu d’Urgell hi ha la *Càtedra de Pensament Cristià*.

Reunions periòdiques de responsables

Les reunions de Vicaris Generals

Web oficial de la CET.

En l'organigrama de la CET hi consten unes reunions periòdiques de responsables d'organismes que són vitals en la vida de cada diòcesi i en el conjunt. No ens fariem una idea cabal de la vida de l'Església catalana si no fèiem menció de cadascuna d'elles.

Comprenen diverses àrees de l'acció pastoral, començant pels Vicaris General i els de Pastoral que són fonamentals en la vida diocesana i en la vida del conjunt de la nostra Església.

Altres, en canvi podrien perfectament constituir un secretariat interdiocesà, a la vista dels seus objectius i finalitats. (AST. Redacció)

Les reunions de Vicaris Generals, de la web oficial de la CET

El conjunt dels vicaris generals de les diòcesis representades a la Conferència Episcopal Tarraconense es reuneix periòdicament.

Normalment ho fan dues vegades a l'any: una en una diòcesi de la pro-

víncia eclesiàstica Tarraconense i una altra en una diòcesi de la província eclesiàstica de Barcelona.

No és un organisme erigit com a tal. Com que es tracta d'un col·lectiu de càrrecs que són *l'alter ego* de cada bisbe, no tenen la funció de prendre decisions sobre temes sense el consentiment explícit de cada un dels seus bisbes.

Normalment els temes que tracten són de caire informatiu. Aquest intercanvi és molt útil a l'hora de prendre decisions de govern a cada bisbat.

A vegades els bisbes els encomanen algun tema, i en aquest cas es tracta de presentar les propostes als bisbes, els quals decideixen el que creuen convenient. Així es va fer amb les *Orientacions sobre els expedients matrimonials*, i actualment els bisbes els han encarregat que estudiïn com afecta a la gestió de les diòcesis la legislació civil sobre la protecció de dades personals.

Un dels vicaris actua de secretari del col·lectiu.

Les reunions de Vicaris de Pastoral

MN. JORDI FIGUERAS i JOVÉ, Rector de Sant Joan. Vicari Episcopal. Arquebisbat de Tarragona.

Punt de partida

La pastoral és l'eina dinamitzadora de l'Església, i especialment a Catalunya. És per això que les reunions de vicaris episcopals de pastoral, que tenen encomanda directament aquesta missió, resulten importants i essencials. Cal remarcar que durant força temps les reunions es feren conjuntes amb els de les Illes.

La pastoral és l'eina dinamitzadora de l'Església, i especialment a Catalunya.

Ja és assumit que el treball pastoral conjunt a Catalunya és anterior al Concili Vaticà II. Efectivament, el concili ecumènic va remarcar i potenciar la feina que s'anava fent des de feia temps i que mai deixà de realitzar-se, tot i que el Concili va fer que el que era una intuïció fos una vivència i alhora una necessitat: treballar conjuntament, aglutinar esforços i comunicar experiències. Tot per una millor resposta a la societat que anava canviant d'una manera accelerada i alhora sense saber ben bé on anava.

El treball conjunt en el camp de la pastoral s'evidenciava sobretot en l'Acció Catòlica, tant la general com en els moviments especialitzats. També l'escoltisme, moviment evangelitzador en el camp del lleure, actuava amb força a moltes parròquies i contrades de la nostra geografia.

El Concili Provincial Tarraconense

El Concili Provincial Tarraconense, amb tota l'experiència acumulada, pot parlar de la pastoral en un sentit precís. Ho fa a la resolució 119, del capítol quart anomenat "La comunió eclesial i la coordinació interdiocesana de les nostres esglésies."

El Concili Provincial Tarraconense, amb tota l'experiència acumulada, pot parlar de la pastoral en un sentit precís.

"Tota la pastoral ha de tenir unitat, aquella unitat que brolla de la Pasqua i de la Pentecosta, vives i operants en l'Església gràcies a la presència de Crist ressuscitat que

dóna l'Esperit Sant als fidels. Afirmem la complementarietat de les gran accions pastorals i llur necessària interrelació. El servei de la Paraula, el servei de l'Eucaristia i dels sacraments i el servei de la caritat són, tots tres, constitutius i interdependents. No podem reduir la pastoral a un problema de simple organització i coordinació, sinó que s'ha de reconèixer el llegat de Crist a la seva Església per tal que sigui vida abundant per als seus membres. El Concili Provincial Tarraconense demana als pastors i als fidels de les nostres Esglésies que, en l'acció pastoral, no separin ni oposin mai la dimensió evangelitzadora de la litúrgica ni de la solidària amb els pobres" (ac 2, 42; SC 6 i 10; CP 33).

Amb aquesta formulació es fonamenta el sentit de les reunions, establint quin és el fonament de la pastoral i quina és la seva fita. Els mitjans seran les eines que s'hauran de debatre a cada temps per veure quines són les més adequades i les més eficaces per aconseguir els objectius.

Un gruix important de la primera part del Concili Provincial Tarraconense, "anunciar l'evangeli a la nostra societat," va enumerant quins són els camps de la pastoral i com s'ha de fer perquè el treball conjunt sigui més eficaç en bé de l'evangelització.

Parla en primer lloc que l'Església ha d'anunciar Crist a tots el homes i dones, després precisa els "creients allunyats" i desgrana seguidament, punt per punt, àmbits pastorals dels qui han rebut, almenys un primer anunci de l'evangeli: la catequesi, l'escola catòlica, els professor a

l'escola, el diàleg cristianisme-cultura, la cultura popular i els mitjans de comunicació, la nova situació intercultural i interreligiosa, la pastoral obrera, la pastoral de la salut i el món rural. És en aquest context que entra de ple la missió del laïcat en l'evangelització, sempre en la pastoral de conjunt.

En primer lloc la referència a la joventut. El CPT insisteix en la necessitat d'arribar als joves i de fer-hi un treball preferencial.

Però anem altre cop a la resolució 119 del Concili Provincial Tarraconense. Parla en primer lloc del fonament i de l'origen de tota acció pastoral: la Pasqua de Jesucrist i el do de l'Esperit. L'origen i alhora la unitat vé del mateix Senyor Ressuscitat que dóna a la seva Església el do de l'Esperit Sant.

Segueix després senyalant la complementarietat i la interrelació de l'acció pastoral. En l'acció pastoral no hi departaments independents entre ells sinó que hi ha camins que comuniquen un àmbit pastoral amb un altre.

La mateixa resolució es refereix a la relació entre les grans dimensions fonamentals i distintives de l'Església: la Paraula, amb totes les dimensions d'evangelització i catequesi; els sacraments pel que fa a la celebració de la fe; i la caritat en la vessant social que arriba fins i tot als més allunyats i als no creients o bé fidels d'altres confessions.

Aquesta mateixa interdependència fa que també les accions pasto-

als es comuniquin les unes amb les altres i s'interrelacionen a l'hora que s'influencien mútuament.

Organització i coordinació

Un accent important és el de l'organització. Expressament la resolució 119 senyala que “no podem reduir la pastoral a un problema de simple organització i de coordinació, sinó que s'ha de reconèixer el llegat de Crist a la seva Església per tal que sigui vida abundant per als seus membres.”

Ara bé, l'organització i la coordinació és necessària. Per tant un tret de les reunions de vicaris de pastoral és ajudar a l'elaboració de diferents directoris per tal que la tasca evangelitzadora sigui més fructosa, com són els “Directori de la Parròquia i el Directori de l'Arxiprestat.” Aquests dos directoris defineixen i orienten la missió tant de la parròquia com de l'arxiprestat pel que fa a cada document.

Així doncs una de les tasques que corresponen als vicaris de pastoral és dur a terme, de manera col·legiada, les resolucions del concili Provincial Tarraconense, pel que fa a les resolucions 128 i 129 que parlen de fer els dos directoris esmentats. La resolució 128 defineix el què i el qui ho ha de fer: “El CPT determina que els bisbes elaboraran un directori marc de pastoral parroquial per a les diòcesis de la Tarraconense que defineixi i orienti la missió de la parròquia avui”. Seguidament exposa que els bisbes ho encarregaran als vicaris generals i episcopals. I prossegueix

la mateixa resolució afirma: “...(els quals ho faran amb la col·laboració d'altres preveres i laics amb experiència de treball pastoral).”

Una de les tasques que corresponen als vicaris de pastoral és dur a terme, de manera col·legiada, les resolucions del concili Provincial Tarraconense.

Tant un directori com l'altre parlen del treball en conjunt, dels serveis específicament eclesial i del reconeixement i la promoció de la missió dels laics i laiques en les seves vocacions específiques i els seus serveis propis. No cal dir la referència important dels Consells i la coordinació amb altres grups i entitats.

Reflexió final

En les reunions els vicaris episcopals de pastoral haurien de tenir present de manera prioritària els punts següents:

La sociologia: Les reunions dels vicaris de pastoral han de tenir a mà les dades sociològiques, tant pel que fa a la situació eclesial com a la de la societat en general, ja que l'evangeli es dirigeix a tots els pobles. Aquestes dades s'han de reno-

var periòdicament donat que els canvis que experimenta el nostre país són importants.

Recordem que a la celebració del Concili Provincial Tarraconense pràcticament no es fa cap esment a la immigració d'altres països, que era una realitat que començava a donar-se i algunes contradiccions ja era evident, però no era generalitzada com ho és avui, amb tota la riquesa i la problemàtica que això suposa. Molts dels nousvinguts el primer contacte amb l'Església és mitjançant Càritas, que de retruc és un camí de relació i alhora de possible integració. Pels immigrants cristians i sobretot els catòlics la celebració sacramental, encara que pugui ser esporàdica, és una eina més vers una relació normalitzada, així com la catequesi pels més petits i adolescents.

Molts dels nousvinguts el primer contacte amb l'Església és mitjançant Càritas, que de retruc és un camí de relació i alhora de possible integració.

Un cop més es veu que les tres dimensions de l'Església queden interrelacionades al servei d'un mateix subjecte que és assistit, evangelitzat i participa de la comunió eclesial per l'eucaristia i els altres sacraments.

Els signes dels temps: Un segon punt a tenir present són les “signes dels temps” que es manifesten tan a l'interior de l'Església: parròquies i comunitats, moviments i camps pastorals; com en la societat. Són expressions de masses que es mouen, s'organitzen i fan alguna reclamació.

El mateix silenci de tants que ni ho expressen verbalment ni es manifesten és també un signe dels temps; són els més pobres que ni tenen capacitat de reclamar perquè no entren als escenaris de la societat.

En són exemples: la crisi econòmica i tot allò que comporta; la pau que encara no té estada en el nostre món i la fam que cada dia menja més terreny.

La intuïció de futur: Finalment caldrà la intuïció per obrir camins per indicar noves rutes que seran noves maneres de fer a l'Església per un millor servei al món. En les reunions de vicaris de pastoral cal molta serenitat, molt de diàleg i ser molt agosarats per a plantejar propostes que potser ara no es veuen ni viables ni necessàries però que caldrà anar posant-les sobre el paper dels Plans de Pastoral, en paraules a les reunions de la diòcesi i dels arxiprestats, en el Consell Diocesà i Arxiprestal de Pastoral, amb diàleg amb tots els agents. Seran propostes que el temps anirà afaiçonant i polint.

Finalment cal remarcar que el treball del vicari episcopal de pastoral és en el camp propi, la diòcesi

El treball del vicari episcopal de pastoral és en el camp propi, la diòcesi i els arxiprestats, dinamitzant els agents de pastoral.

i els arxiprestats, dinamitzant els agents de pastoral perquè la missió evangelitzadora de l'Església sigui una realitat que no quedi tancada en el propi lloc sinó que el porta a treballar de conjunt i coordinat amb els vicaris de pastoral de les altres diòcesis.

Una missió, la dels vicaris episcopals de pastoral sempre actual i de futur.

Clergat. Vida Consagrada. Ecumenisme

AST. Redacció.

En alguns casos el bisbe delega en un prevere tot el que fa referència a la vida material i espiritual dels seus sacerdots. Son els **Delegats per al Clergat**. En altres casos el bisbe mateix assumeix personalment l'atenció als seus capellans o la delega puntualment en el Vicari general o en un prevere proper.

També existeix a cada diòcesi un Delegat per a la **Vida Consagrada** per atendre tot el que fa referència a les mútues relacions del bisbe amb els Ordres i Congregacions religio-

ses, Societats de Vida Apostòlica, Instituts seculars, Pies Associacions, particularment les femenines. També ells tenen les seves reunions periòdiques.

A cada bisbat hi ha una Delegació **d'Ecumenisme**. Es reuneixen periòdicament. Tracten els temes que fan referència a les relacions entre les distintes confessions cristianes: diàleg, cooperació, pregària per la Unitat. Un camp cada vegada més ampli i actual degut al fenomen creixent de les migracions.

Pastoral Universitària.

Pastoral Penitenciària

AST. Redacció.

En el seu moment es va crear la reunió periòdica dels qui treballen en el **món universitari** i que es reuneixen periòdicament. A mesura que hi ha Universitat o Extensió universitària a totes les ciutats importants, aquest camp de la pastoral és atès per aquest organisme. La presència religiosa als campus, les associacions d'estudiants catòlics, els llocs de culte quan n'hi ha, l'ensenyament optatiu de la religió, els Centres cristians dels universitaris (CCU) són aspectes d'aquesta coordinació pastoral.

També hi ha a cada bisbat una Delegació de **Pastoral Penitenciària**. En el camp de l'acció social de l'Església aquest és un aspecte que sempre ha estat atès. Compartir, col·laborar i ajut mutu són sempre els punts de coordinació.

Alguns dels camps de l'acció pastoral de l'Església com aquests dos i altres com ensenyament, patrimoni artístic, pastoral de la salut, sovint demanen acords i pactes de col·laboració amb el poder civil autonòmic que normalment es resolen amb Comissions Mixtes per a cada realitat.

La família i la vida, dues referències importants per a la pastoral

MATRIMONI BLANCA ROCA BITRIA I JUAN LUIS SALINAS, delegats diocesans de Família i Vida. Bisbat de Lleida.

Dins l'estructuració de les nostres diòcesis, la pastoral té com a fita important les qüestions referents a la família i a la vida, tant pel que fa a la necessitat de difondre el model de família que es desprèn de l'Evangelisme de la seva crida a l'amor i l'ajudar les famílies cristianes a viure-ho, com de propagar entre la nostra societat aquest model, com, en tercer lloc però igual d'important, per la tasca que la família ha de fer com a *agent de pastoral de la família* en difondre el missatge del Crist i ajudar a viure els seus membres i d'altres famílies segons l'estil d'*home nou* que Ell ens va mostrar, portant-los a viure autènticament com a cristians, coherents i responsables, capaços de donar raó del Crist des de la pròpia vida en l'amor.

És evident que aquest àmbit de pastoral és d'una importància cabdal donat que en la família conflueixen molts altres, gairebé tots, ja que són els seus membres els que són obrers, professionals, infants, van a la catequesi, són joves o de la gent gran, estan malalts o tenen temps per disposar lliurement del lleure,... representa que qualsevol dels altres àmbits estan adreçats a persones que viuen en una família.

Pel que fa a *la vida*, ens trobem que està molt vinculat a la família,

per les raons que hem comentat anteriorment, i perquè és en ella on es genera físicament com a conseqüència de l'amor que hi ha (tinguem present que la família és una comunitat d'amor que genera vida), i per ser on, normalment, es desenvolupa el procés de la vida des de la concepció fins a la mort natural de la persona. A més a més, cal dir que en l'actualitat, en aquest aspecte, s'ha de treballar intensament per tal que la nostra societat no abandoni el respecte a la vida dels éssers humans trepitjant-la, tan pel que fa al mantenir-la des de la concepció fins al moment del seu termini natural, respectant el devenir de la persona segons la voluntat de Déu, com pel que fa a la qualitat i les condicions en les que ella es desenvolupa.

Conscients d'aquesta importància, tots els bisbes de Catalunya tenen nomenats delegats de pastoral que s'encarreguin d'aquests dos àmbits, cinc dels quals, en l'actualitat (any 2011) són preveres i els altres cinc matrimonis (d'ells dos són diaques permanents). Cadascú d'ells, com és lògic per tal d'abastar totes les tasques que es desprenen i poder afrontar-les en comunitat, té un equip de coordinació d'aquesta pastoral al seu bisbat. Aquests equips tenen forma i composició molt di-

versa segons les necessitats de cada delegació.

Des del convenciment que *Catalunya ha de ser entesa com una unitat pastoral*¹, i ja des de fa més de quinze anys, els delegats de les diferents diòcesis van començar a compartir idees, materials, projectes,... i d'una manera esporàdica es reuniren. Des del 2004, però, veient la necessitat de fer-ho i la importància creixent que cada vegada anaven prenent aquests dos àmbits dins la societat, els delegats de Família i Vida de les deu diòcesis amb seu a Catalunya decidiren trobar-se quatre vegades durant el curs (algun cop han estat tres i d'altres cinc), amb l'objectiu de parlar sobre aquest àmbit de pastoral, aprofundir en situacions concretes, estudiar possibles accions a portar a terme, formar-nos i copsar les necessitats existents a la nostra societat, coordinar les actuacions que s'han realitzat conjuntament per tal de fer present el tema de la família o el de la vida a nivell de tota Catalunya, estimulants i provocant la reflexió, el seu coneixement o, com a mínim, amb l'objectiu de donar conjuntament els criteris Evangèlics i de l'Església respecte de qüestions punyents de molta incidència social.

Tot i aquesta coordinació, estudi de situacions en comú,... les línies d'actuació de cada bisbat queden a la decisió i responsabilitat del delegat corresponent en comunió amb el seu bisbe, donat que cada Església local té la responsabilitat pròpia de

com portar a terme la pastoral de la manera més adient pel seus fidels.

Les línies d'actuació de cada bisbat queden a la decisió i responsabilitat del delegat corresponent en comunió amb el seu bisbe.

Aquesta iniciativa es porta des del format de *reunions periòdiques dels delegats de família i vida de Catalunya*, sense que s'hagi establert cap tipus d'organisme que li doni cobertura (no s'ha creat un secretariat, ni una comissió interdiocesana, ni un centre d'estudis, ni de coordinació,...), essent exclusivament una manifestació de la responsabilitat dels seus membres que ho valoren i consideren necessari. La reunió es fa entorn al bisbe delegat de la Conferència Episcopal Tarraconense per a la família i la vida, Mons. Agustí Cortés, el qual la presideix. Un dels delegats actua de secretari i s'encarrega de convocar-la en les dates establertes a principis de curs, de moderar les sessions, d'aixecar l'acta, i de fer algunes gestions que resulten necessàries pel desenvolupament de les sessions. Podríem dir que les trobades esdevenen amb un caràcter estrictament pastoral dins l'àmbit de la família o la vida.

Definició de l'àmbit de pastoral

La millor manera de definir l'àmbit de pastoral al que ens estem referint és la de fixar uns objectius que l'emmarquin. Pel que fa a la família, podríem redactar l'objectiu general de la mateixa com:

La Pastoral de la Família es proposa fer per tal d'anunciar el Crist a la nostra societat des de la perspectiva del que suposa la vivència de l'amor en la família. És per això que considera molt important la preparació de les persones joves per a la vida en família, ajudant-les a viure-la des de l'amor segons l'estil de vida que ens mostrà el Crist, tot desenvolupant la capacitat de reeixir la pròpia família².

Atendre les famílies en les seves necessitats morals, espirituals, relacionals, socials i físiques, tot anunciant-les l'Evangelí per tal d'arribar a fer present el Crist dins les seves quotidianitats.

Té com a objectiu *atendre les famílies en les seves necessitats morals, espirituals, relacionals, socials i físiques, tot anunciant-les-hi l'Evangelí per tal d'arribar a fer present el Crist dins les seves quotidianitats, conformant les seves actuacions i realitats vitals a l'home nou que Ell ens proposa i ajudant, així, a la salvació dels seus membres.*³

Considerant que es tracta de donar a conèixer una manera de viure que fa bé a l'ésser humà perquè és pròpia de la seva naturalesa i satisfà les seves necessitats vitals, espirituals i afectives, la Pastoral de la Família recolzarà, animarà, orientarà i participarà en aquelles iniciatives que puguin posar en pràctica les diòcesis, els arxiprestats i llurs paròquies, les escoles, grups d'esplai, associacions, organismes oficials, la societat en general,... tot desenvolupant la necessitat pastoral d'ajudar a viure les famílies segons el model que Ell ens va mostrar, tot tenint-lo present a les seves vides com si Crist fos un mes de casa seva⁴. És per això que també es ficarà a disposició dels altres àmbits de pastoral, per tal d'ajudar-los a tenir present en les seves actuacions la dimensió familiar de qualsevol persona, i la necessitat d'atendre-les des d'ella, ajudant-les a viure la vida de família des de l'amor quotidià que n'és una espurna i signe de l'Amor.

En aquest sentit, farà per tal d'incidir en la formació dels adoles-

2. Cf *Directorio de la pastoral familiar de la Iglesia en España*, CEE 2003.

3. Cf *Exhortació apostòlica Familiaris Consortio*, Joan Pau II, 1981.

4. Cf Concili Provincial Tarraconense, nº 33-46.

cents i joves, en les noves parelles que s'atansen al sagrament del matrimoni i en les famílies tot ajudant-les a trobar-se amb d'altres i afavorint l'organització de grups de formació de matrimonis.

La Pastoral adreçada a les famílies és l'acció de l'Església vers elles. Donada la realitat de la nostra societat actual, la consideració amb la que es veu la institució familiar i els condicionaments que l'envolten, cal cercar i promoure la dedicació i comprensió a les famílies, acollint especialment les que viuen situacions especials, tot restant atents i considerant les seves necessitats i les funcions que li són pròpies, alhora que es respecta el seu protagonisme en el desenvolupament i la realització de la pròpia convivència, la seva dinàmica, tipus de relacions, vivències,... segons la pròpia idiosincràsia i el desig de reeixir que cadascuna desenvolupi.

La Pastoral adreçada a les famílies és l'acció de l'Església vers elles.

L'objectiu general en l'àmbit de la vida es pot redactar tot dient que ens porta a *tenir com a fita el propagar i treballar, en els àmbits diocesans i socials en general, l'atenció*

*a la persona i tot el que l'envolta pel que fa al procés de la vida des de la seva concepció fins al moment d'iniciar de forma natural, la plenitud de la vida amb el Pare, tot defensant la seva integritat i dignitat, els seus valors i el dret a la vida que l'és propi*⁵.

Des d'aquesta pastoral es farà per tal de defensar les persones, especialment les que es trobin en situacions difícils o extremes de necessitat espiritual, psicològica, física o social, i es cercarà promoure un esperit favorable a la defensa dels seus drets, situant com a fonamental, i primer, el dret a la vida.

Els temes relacionats amb aquest àmbit de pastoral

Sense ànims de ser exhaustius, però intentant delimitar una mica més l'abast d'aquest àmbit, podem senyalar un seguit de temes que li són propis, així, tindrem com a qüestions de les que la pastoral de la família s'ha d'ocupar, tot allò relacionat amb la relació de la parella, la tendresa, les emocions, els sentiments, l'afectivitat, la sexualitat, la comunicació, la donació, l'acollida de l'altre, l'amor, el perdó, la reconciliació, el retrobament, la il·lusió i la capacitat de tornar a començar i reeixir, l'espiritualitat dins la família, la pregària, la vivència i transmissió de la fe, la relació de la família amb l'entorn i els parents, el fills, la relació amb ells, l'educació, la viduïtat, el avis,

5. Cf *Carta Encíclica Evangelium Vitae*, Joan Pau II, 1995; i *Instrucció Dignitas Personae*, Congregació para la Doctrina de la Fe, 2008.

el projecte de vida que es té, els valors que informen la vida, la relació vida laboral-vida familiar, l'economia familiar i l'administració dels propis bens de la família, els conflictes i la convivència, el nuviatge, el matrimoni, la família com a objecte i agent de pastoral, l'atenció a les famílies en situacions difícils, la família com a element de generació i cohesió social, la família com escola d'amor, de vida, de solidaritat,... l'acció social de la família, la transmissió de la cultura, el dol, l'acompanyament que la família fa dels seus membres quan es troben en situacions difícils,...

Aspectes tractats en les sessions de les trobades de delegats

Els aspectes tractats sempre han estat relacionats amb les necessitats del moment i les inquietuds dels delegats, desenvolupant-los des d'un pla general que després permetés a cadascú aplicar-los a la seva diòcesi en comunió amb el bisbe propi.

Així, a tall d'exemple, s'han tractat temes com:

- la vivència cristiana dins les famílies
- la situació de la formació de noves famílies
- l'acolliment als nuvis
- l'estil i la forma dels acollidors de promesos i d'altres famílies
- els agents de pastoral de la família
- la preparació al sagrament del matrimoni

- la missió de la família cristiana i la seva relació amb la societat
- situació actual de les famílies a la nostra societat
- l'economia i la seva incidència a les famílies
- el valor de tota vida humana
- anar creant cultura de la vida
- la família cristiana al servei de la vida humana
-

A més a més, s'han tractat de coordinar accions de difusió a nivell de tots els bisbats (des dels mitjans de comunicació de tota Catalunya), i de fer actuacions unificades en el temps com les Setmanes de la Família. S'ha coordinat el treball previ i l'assistència a V Encontres Mundials de la Família a València, i la preparació i treball previ dels corresponents a Mèxic i Milà.

S'ha treballat en la preparació del document *Orientacions pastorals per l'acolliment de promesos* que van signar els bisbes.

S'ha redactat el document conjunt *Estimem i servim la vida*.

Darrerament, en tres ocasions, s'ha demanat a algunes persones de rellevància en el coneixement de l'entorn de la família, la seva col·laboració per tal d'aprofundir en un tema concret. D'aquesta manera es va tractar

- la família vista des de la legislació actual pel Sr. Joan Rigol
- el tractament a l'escola cristiana de temes com la vida, la

sexualitat i l'amor, la família,... pel P. Enric Puig

- *El tracte institucional de la família a Catalunya*. Diàleg amb l'Honorable Sr. Josep Lluís Cleries, Conseller de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya).

Per últim cal dir que aquestes trobades han servit, així mateix, per tal

de reflexionar, aprofundir i establir línies d'actuació en moments puntuals de la vida de la nostra societat.

Es pot trobar un referent a d'aquest àmbit de pastoral (i de les trobades) a

<http://www.tarraconense.cat/index.php?inc=organigrama> i a les pàgines web de les diferents delegacions o als apartats que tenen a les dels seus bisbats corresponents.

Reptes de Pastoral Missionera a Catalunya

MN. MANUEL ROIG, rector de Santa Maria a Vilanova i la Geltrú, delegat de missions de Barcelona i Sant Feliu de Llobregat.

El Concili Provincial (CPT) va aprovar l'any 1995 les resolucions n. 159 a 164, per fomentar la dimensió missionera universal de les nostres Esglésies locals. Cada diòcesi ha de respondre a les paraules de Jesús, "Aneu per tot el món ..." (Mt 28) i "Com el Pare m'ha enviat també us envio jo." (Jn 20). També en la nostra generació escassa de vocacions i de joventut. Aquestes resolucions conciliars foren fruit de, i són ara orientació, per a les reunions de col·laboració mútua dels delegats i delegades episcopals de Missions de les diòcesis de la Tarracense.

L'any 2007 teníem a les diòcesis amb seu a Catalunya coneguts per les delegacions de missions uns 900 missioners i missioneres que es re-

L'any 2007 teníem a les diòcesis amb seu a Catalunya coneguts per les delegacions de missions uns 900 missioners i missioneres.

partien així: uns 500 a Barcelona, uns 80 a Vic, uns 50 a Tarragona, Lleida, Solsona, Girona; uns 30 a Tortosa, Urgell, Sant Feliu i Terrassa. La majoria religioses i religiosos, uns pocs laics i preveres diocesans.

Missions Episcopals i Pontifícies

Els delegats i delegades comptem, per tal d'animar la dimensió missionera a cada diòcesi, amb una colla de persones que col·laboren voluntàriament i d'altres que tenen un contracte amb OMP. També amb la conciliària d'un bisbe encarregat per la CET, actualment Mons. Joan Píris, bisbe de Lleida.

Les mateixes persones som també Directors Diocesans de les Obres Missionals Pontifícies. Són les del Domund, la Infància Missionera, les Vocacions Natives i la Unió Missional del Clergat. Aquesta última vetlla per la formació missionera, tant de clergues com de laics i publica versions internacionals de la revista OMNIS TERRA.

Les 4 Obres foren acollides durant el segle XX per la Congregació Pontifícia de la Propagació de la Fe. Les campanyes les prepara el Director de les OMP a Espanya, actual-

ment D. Anastasio Gil, prevere i ara fa 20 anys Mons. Josep Campmany. S'ajuda d'un consell de 15 Directores diocesans. De Catalunya participen en el Consell Nacional de les OMP dos Directores diocesans. Té un bon secretariat a Madrid (carrer Fray Juan Gil, 5) i la col·laboració periòdica dels directors diocesans de tota Espanya. Ell participa a Roma en l'assemblea anual, que selecciona els projectes missioners que han de rebre l'ajut monetari de les tres Obres. Així distribueixen cada any les col·lectes de les campanyes i els donatius de comunitats i particulars. També publica Gesto, pels nens i Supergesto, pels Joves. Són revistes bimensuals acompanyades per altres ajudes impreses, no periòdiques, de formació específica en la missió. Hi ha vuit carpetes de temes per a la formació d'animadors missioners.

Comptem amb el treball de la Comissió Episcopal de Missions de la CEE i el seu secretariat. El mes de març del 2011 va publicar unes "Orientacions per a la cooperació missionera per a les diòcesis d'Espanya".

Treball de Formigues

Els delegats diocesans es reuneixen quatre vegades l'any, des de fa uns trenta anys. Fins al curs 2009-2010 ho han fet conjuntament els de Catalunya amb els delegats de les illes Balears. Actualment només es troben els de Catalunya. Revisen i planifiquen accions conjuntes. Preparen i avaluen les campanyes anuals: octubre, Nadal i maig.

S'han preocupat al llarg dels anys de la dimensió missionera a la catequesi, de nens i de confirmació; de la preparació dels joves, amb recessos vocacionals i campaments de tallers de dimensió missionera i acollir testimonis de missioners. Per a la formació de voluntaris de les delegacions de missions hem fet jornades conjuntes, que durant força anys s'han realitzat a Vallvidrera.

Participen en les seves reunions un representant d'OCASHA (Obra de Cooperació Hispano Americana-Cristians amb el Sud) i un altre de l'SCAM (Servei Conjunt d'Animació Missionera). Aquest servei ofereix un equip de missioners i missioneres que, entre anys d'estada a la missió en passen uns pocs a Europa, per animar la pastoral ordinària de les parròquies i els arxiprestats en la dimensió missionera. Aquests missioners del Servei Conjunt són membres d'alguns instituts exclusivament missioners.

Les Fonts

Proposo al lector un repàs d'alguns escrits vigents que ens guien en la pastoral missionera.

Les dimensions missioneres que presenta el Concili Provincial depenen del document "Ad Gentes" (Vaticà II):

- En el n. 37: "Vivint el Poble de Déu en comunitats, sobretot diocesanes i parroquials, en les que d'alguna manera es fa visible, a elles pertany també donar testimoni de Crist davant de

la gent. La gràcia de la renovació en les comunitats no pot créixer si no expandeix cadascuna els camps de la caritat cap a l'extrem de la terra, i no té, dels que estan lluny, una preocupació semblant a la que sent pels seus propis membres. D'aquesta manera, tota la comunitat prega, coopera i actua entre la gent per mitjà dels seus fills, que Déu tria per a aquesta empresa altíssima.”

La gràcia de la renovació en les comunitats no pot créixer si no expandeix cadascuna els camps de la caritat cap a l'extrem de la terra.

- I en el n. 38: “Tots els bisbes han estat consagrats per a la salvació, no pas d'una sola diòcesi, sinó de tot el món, i els afecta el manament de Crist de predicar l'evangeli a tota criatura.”
- I en la “Redemptoris Missio” n. 2 llegim: “La fe s'enforteix donant-la! La nova evangelització dels pobles cristians trobarà inspiració i suport en el compromís de la missió universal.” Aquest document del beat Joan Pau II també ens deia al n. 85 que les nostres comunitats han de cultivar la comunió oberta a

totes les altres del món. Per això han d'obrir-se a donar i rebre. Han de vèncer la temptació de tancar-se en si mateixes amb l'excusa de que la missió ja la tenim aquí.

Resolucions misioneres al CPT

A la resolució 159 el Concili Provincial es demana que cada església diocesana potenciï la seva participació en l'acció evangelitzadora universal. En la següent ens diu que la contribució més imprescindible es fa amb persones: cristianes i cristians de les nostres esglésies que ofereixen tota la seva vida (o uns anys) per a la missió universal. Ens diu que l'acolliment de les vocacions misioneres laicals suposa oferir als candidats mitjans de formació i de discerniment i els ajuts necessaris.

L'acolliment de les vocacions misioneres laicals suposa oferir als candidats mitjans de formació i de discerniment i els ajuts necessaris.

En la resolució 161 convida els nostres bisbes a promoure la creació de grups d'animació misionera, per animar l'obertura diocesana a la universalitat.

En la següent els convida a animar als preveres i seminaristes a que s'ofereixin per a la missió universal, no sense discerniment seriós. Això és un sacrifici mentre tenim els seminaris tan esquifits i els preveres tan ancians, tan "preveres". La cooperació amb esglésies joves aporta a les nostres nous valors pastorals. Això sempre que estiguem oberts als testimonis de les experiències dels missioners de pas, o retornats al bisbat d'origen.

La resolució 164 proposa preparar-nos pel diàleg interreligiós en el nivell acadèmic amb la missionologia i l'estudi de les religions dels nostres immigrants, aquests "altres catalans". Tant nombrosos com són ara a casa nostra els no cristians de religió islàmica.

Ressò Apostòlic

Des de l'encíclica "Fidei Donum" del papa Pius XII fins a l'exhortació post sinodal "Verbum Domini" del papa Benet XVI ens recorden que donant de la nostra pobresa permetem que l'Esperit ens enriqueixi amb les vocacions ministerials que a casa nostra necessitem. Déu sempre ens guanya en generositat.

Aquests últims 15 anys l'eco de la missió dels temps apostòlics, de Pere, de Pau i Lluç ens ha anat arribant des de Roma. El mateix Esperit de Pentecosta.

A la carta apostòlica "Tertio Milenio" el beat Joan Pau II dedica el n. 57 a fer un bonic resum de la història de la missió des dels temps

apostòlics fins a la proposta de nova evangelització dels nostres dies. Us convido a llegir-lo sencer, en la seva brevetat. En la següent carta "Novo Milenio" ens obre a un horitzó ample i valent en el diàleg interreligiós i el testimoni de Jesús, "Camí, Veritat i Vida" pel segle XXI. Vegeu els n. 54 i 56.

El mateix Joan Pau II en el document "**Eclessia in Europa**" (2003) ens diu de la missió ad gentes: *Un anunci de Jesucrist i del seu Evangeli que es limités només al context europeu mostraria símptomes d'una preocupant falta d'esperança. L'obra d'evangelització és animada per veritable esperança quan s'obre a horitzons universals, que porten a oferir gratuïtament a tothom el que s'ha rebut també com a do. La missió "ad gentes" esdevé així expressió d'una Església forjada per l'Evangeli de l'esperança, que es fa i rejoyeneix continuament.*

Aquesta ha estat la convicció de l'Església a Europa al llarg dels segles: innumbrables grups de missioners i de missioneres han anunciat l'Evangeli de Jesucrist a la gent de tot el món, anant a l'encontre d'altres pobles i civilitzacions.

El mateix ardor missioner ha d'animar l'Església en l'Europa d'avui. La disminució de preveres i de persones consagrades en certs països no ha de ser impediment en cap Església particular perquè assumeixi les exigències de l'Església universal. Cadascuna sabrà afavorir la preparació a la missió ad gentes, per respondre així amb generositat al clamor que s'eleva encara en molts

pobles i nacions desitjosos de conèixer l'Evangeli.

Les Esglésies d'altres Continents, particularment de l'Àsia i de l'Àfrica, observen encara les Esglésies a Europa i esperen que continuïn duent a terme la seva vocació missionera. Els cristians a Europa no poden renunciar a la seva història.

Els cristians a Europa no poden renunciar a la seva història.

La comissió episcopal de missions de la CEE

Ens recordava aquestes dimensions missioneres de la pastoral parroquial amb el seu document, citat abans, "Orientacions..." :

... II. Dimensions de la cooperació missionera

1. Espiritual:

31. ... És en la celebració litúrgica on els fidels escolten amb actitud de pregària la Paraula predicada, celebren els sagraments com a opció fonamental en l'adhesió a Crist i reben el mandat missioner per anunciar l'Evangeli a totes les gents.

35. Els responsables de la pastoral poden fomentar en els cristians i en les comunitats accions que canalitzin la pregària missionera: la celebració de la missa «per l'evange-

lització dels pobles», no només en les dates marcadament missioneres, sinó amb freqüència, sempre que ho permeti la litúrgia.

II. Personal:

48. Si les vocacions missioneres són el cor de la cooperació missionera, les comunitats cristianes estan urgides a promoure iniciatives que facilitin el descobriment de la vocació per part d'aquells que són cridats. Per això cal incrementar la informació sobre la necessitat d'aquestes vocacions i el testimoni d'aquells que estan en la missió.

S'està incrementant l'experiència missionera de grups de joves en territoris de missió, ordinàriament durant les seves vacances d'estiu; aquesta iniciativa és per a alguns d'ells l'ocasió, no la causa, del seu plantejament vocacional.

III. Econòmica:

49. Les necessitats econòmiques de les Esglésies joves, pertanyents gairebé totes elles als països del Tercer Món, són encara enormes, malgrat els seus esforços per arribar a una autonomia econòmica. Aquestes Esglésies necessiten ajuda per poder subsistir. Són els territoris eclesials que depenen directament de la Congregació per a l'Evangelització dels Pobles i reben ajuda de l'Església universal a través d'Obres Missionals Pontifícies.

53. Entre els gestos de cooperació evangèlica que practicaven els primers cristians, destaca la col·lecta com a expressió d'una profunda

comunió entre les Esglésies particulars. Per això, les missions no demanen només ajuda, sinó compartir l'anunci i la caritat envers els pobres. Tot el que hem rebut de Déu, tant la vida com els béns materials, no és nostre, sinó que ens ha estat donat per usar-lo. La generositat en el donar ha d'estar sempre il·luminada i inspirada per la fe: llavors sí que hi ha més alegria en donar que en rebre.

Pontificat de Benet XVI

En les Propostes del Sínode sobre la Paraula de Déu presentades a Benet XVI hi trobem la n. 49 sobre la missió ad gentes; a la n. 50 sobre la Bíblia i el diàleg interreligiós; en relació als jueus en al n. 52 i en relació als musulmans en la proposta n. 53.

Ja en la “Dei Verbum” de Benet XVI hi trobem la **Necessitat de la ‘missio ad gentes’**:

n. 95. En exhortar tots els fidels a l'anunci de la Paraula divina, els Pares sinodals han reiterat també la necessitat en el nostre temps d'un compromís decidit en la missió ad gentes. L'Església no es pot limitar de cap manera a una pastoral de «manteniment» per als qui ja coneixen l'evangeli de Crist.

L'impuls missioner és un senyal clar de la maduresa d'una comunitat eclesial.

L'impuls missioner és un senyal clar de la maduresa d'una comunitat eclesial. A més, els Pares han manifestat la seva convicció ferma que la Paraula de Déu és la veritat salvadora que tot home necessita en qualsevol època. Per això, l'anunci ha de ser explícit.

L'Església ha d'anar cap a tothom amb la força de l'Esperit (cf. 1Co 2,5), i continuar defensant profèticament el dret i la llibertat de les persones d'escoltar la Paraula de Déu, cercant els mitjans més eficaços per a proclamar-la, fins i tot amb risc de sofrir persecució. L'Església se sent obligada amb tothom a anunciar la Paraula que salva (cf. Rm 1,14).

Reconeguem que sense ser maltractats pels medis, considerats políticament incorrectes i, probablement, perseguits per alguns fanàtics els missioners no podran introduir-se en la vuitena Benaurança, per continuar la missió en els cinc continents. Se'ns fan presents els monjos de Thiberine.

El Departament d'Assumptes Econòmics

MN. JOAQUIM FORTUNY VIZCARRO, vicari general i ecònom. Arquebisbat de Tarragona.

Un dels organismes existents a totes les diòcesis és el Departament per als Assumptes Econòmics. Es necessiten mitjans econòmics per poder fer front a totes les realitats que tenim: personals, pastorals i d'evangelització, assistencials, socials, patrimonials.... Sense recursos econòmics no seria possible tenir persones i mitjans pel desenvolupament de la missió de l'Església. Cal que l'Església disposi dels mitjans necessaris per tal que els qui hi acuden a la recerca d'ajuda hi puguin trobar la resposta adequada; és imprescindible trobar recursos i demanar compromís d'ajuda econòmica a tots els catòlics i a totes aquelles persones de bona voluntat que veuen el que fa l'Església amb els béns dels que disposa.

Cada diòcesi té el seu Ecònom, que té com a missió administrar els béns de la diòcesi sota l'autoritat del Bisbe i un Consell per als Assumptes Econòmics, presidit pel mateix Bisbe diocesà, format per persones expertes en qüestions jurídiques, econòmiques i financeres. Aquest Consell té l'encàrrec de revisar anualment l'administració dels béns eclesiàstics que estan sota la responsabilitat de clergues o laics que depenen de l'autoritat del Bisbe; donar el seu parer sobre la manera d'in-

vertir el diner que prové de les fundacions pies encomanades pels fidels a l'Administració diocesana, cercant la seguretat i la utilitat d'aquest béns en benefici de les finalitats de la fundació respectiva i també, d'acord amb les indicacions rebudes del Bisbe, fer cada any el pressupost d'ingressos i despeses per a tot el règim de la diòcesi de l'any entrant i també aprovar els comptes d'ingressos i despeses al final de l'any. També són consultats per algunes qüestions d'alienació de béns i quan s'han de fer actes considerats d'administració extraordinària.

Cada diòcesi té el seu Ecònom, que té com a missió administrar els béns de la diòcesi sota l'autoritat del Bisbe i un Consell per als Assumptes Econòmics.

Totes les diòcesis són autònomes en l'administració dels seus béns,

tanmateix totes es troben amb moltes situacions i circumstàncies de l'economia diocesana que els són comunes i són matèria per compartir experiències i treballar junts en una mateixa direcció. Aquesta és una de les tasques que desenvolupen els ecònoms de les diòcesis amb seu a Catalunya en les seves reunions periòdiques.

El 1979 es van fer els acords Església-Estat substituint el Concordat vigent fins al moment. En matèria econòmica es van fer uns pactes que havien de conduir a l'autofinançament de l'Església. Els Ecònoms de les diòcesis amb seu a Catalunya es mobilitzaren i començaren a treballar plegats per sensibilitzar els fidels sobre aquesta qüestió, es va crear la diada de "Germanor", amb la intenció de fer prendre consciència que l'Església l'hem de sostenir entre tots, fer una col·lecta extraordinària per l'autofinançament de l'Església i animar els fidels a comprometre's a fer unes aportacions periòdiques, subscripcions de quotes fixes, que és una manera molt positiva d'ajudar a fer uns pressupostos encertats.

Com a conseqüència de l'acord del 1979, l'any 1988 s'implantà l'assignació tributària establint el percentatge de l'IRPF que es destinarà a l'Església. Aquest sistema havia de conduir a deixar de percebre l'aportació de l'Estat. A partir de l'any 2008 s'elimina la dotació directa de l'Estat i són els contribuents els qui poden disposar que un tant per cent dels seus impostos sigui destinat a l'Església Catòlica, que només percebrà aquestes quantitats.

En la mateixa línia de l'autofinançament s'endegà una campanya quan arriba el temps de fer la declaració de la renda explicant el que fa l'Església, els recursos econòmics que necessita i demanant que es marqui la "X" a la casella "per al sosteniment de l'Església Catòlica".

Aquest sistema havia de conduir a deixar de percebre l'aportació de l'Estat. A partir de l'any 2008 s'elimina la dotació directa de l'Estat i són els contribuents els qui poden disposar que un tant per cent dels seus impostos sigui destinat a l'Església Catòlica.

Germanor i la declaració de la renda són les dues grans campanyes que fan els departaments d'economia de totes les diòcesis i els darrers anys, promogut per la Conferència Episcopal Espanyola, s'han dut a terme amb mitjans importants, com espots publicitaris a Televisió i Ràdio, premsa, tanques publicitàries...

El treballar intensament en aquestes dues campanyes sorgeix del convenciment de la urgent necessitat de

conscienciar tots els catòlics que les coses no es fan soles, i que la responsabilitat perquè tota l'activitat que s'està duent a terme no s'aturi passa pel compromís generós econòmic de tots. Per això ens esforcem per potenciar mecanismes de recaptació de recursos, subscripcions, herències, etc.

Germanor i la declaració de la renda són les dues grans campanyes que fan els departaments d'economia de totes les diòcesis.

Al costat d'aquesta tasca hi va l'esforç de transparència informativa, donant compte del diner que entra i explicant com s'utilitza. El mes de novembre, amb la campanya de Germanor cada diòcesi presenta els comptes de l'any anterior i també oferim el resum de totes les diòcesis amb seu a Catalunya, perquè tothom pugui conèixer la situació de cada diòcesi i també el que suposa entre tots en favor del nostre poble.

També són objecte dels treballs dels ecònoms totes les qüestions relacionades amb els convenis amb l'administració per aquells serveis que els ciutadans tenen dret a tenir i que l'església ofereix en les institucions de titularitat pública: hospitals,

centres socio-sanitaris, dispensaris, presons, escoles i centres d'educació especial, cases d'atenció a gent gran, centres d'atenció a toxicòmans...

I un altra capítol l'ocupa la qüestió econòmica dels bens patrimonials: monumental, documental, bibliogràfic, arqueològic, etnològic. Cada camp dels esmentats és treballat per uns delegats per aquestes matèries a cada diòcesi, però ens toca als ecònoms, juntament amb els delegats, el trobar els recursos necessaris pel manteniment, noves adquisicions, restauració... d'aquestes partides, que tot sovint també són importants. I que és un deure el mantenir-les, doncs les hem rebut dels nostres avantpassats i hem de conservar-los, millorar-los i transmetre'ls a les generacions futures. El patrimoni: es-cultures, llibres, papers, pintures, orfebreria, tapissos... són manifestació de la cultura d'èpoques passades i, més encara, manifestació de l'estimació de les persones en uns casos per la bellesa, en altres pel manteniment viu de la història i en moltes de l'estima a Déu, el nostre Pare, per la glòria del qual valia la pena tots els esforços. Com deia, no podem permetre que es deteriori i es malmeti. Totes aquestes coses són també objecte que els ecònoms ens preocupem i que s'escau que ho tractem plegats quan s'ha de negociar, demanar ajudes, fer convenis, trobar recursos per al fi esmentat.

Amb tot, no voldria acabar sense manifestar que la principal preocupació que tenim els ecònoms és el

tenir i trobar recursos per tirar endavant l'activitat evangelitzadors i pastoral de cada dia. Agraïm, en nom de tots, les ajudes rebudes tant econòmiques com de tants voluntaris que, amb el seu treball desinteressat, fan que moltes activitats es puguin tirar endavant amb el recurs econòmic que és la seva aportació en treball desinteressat, generós i gratuït.

La principal preocupació que tenim els ecònoms és el tenir i trobar recursos per tirar endavant l'activitat evangelitzadors i pastoral de cada dia.

Secretariats interdiocesans

El Secretariat Interdiocesà d'Ensenyament de la Religió (SIERC)

MN. NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA, delegat d'ensenyament de l'Arquebisbat de Tarragona i Rector del Seminari Interdiocesà.

El Secretariat Interdiocesà d'Ensenyament de la Religió de Catalunya (SIERC) és un organisme creat el novembre de l'any 1981 per la Conferència Episcopal Tarraconense per tal de vetllar, promoure i coordinar l'ensenyament de la religió catòlica a les escoles de Catalunya i, a partir del Concili Provincial Tarraconense, es fa seva la resolució onzena conciliar que demana vetllar per la classe de religió en tots els centres d'ensenyament.

El Secretariat Interdiocesà d'Ensenyament de la Religió de Catalunya (SIERC) és un organisme creat el novembre de l'any 1981 per la Conferència Episcopal Tarraconense.

Actualment està format pels delegats d'ensenyament de les 10 diòcesis amb seu a Catalunya i també participa en les seves reunions el se-

cretari general de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya.

Han presidit el SIERC els bisbes Jaume Camprodon, Joan Enric Vives, Josep Angel Saiz, Javier Salinas i actualment n'és el president l'arquebisbe Jaume Pujol.

Han exercit com a coordinadors d'aquest organisme el Dr. Salvador Pie (Barcelona), el P. Francesc Riu (Barcelona), Mn. Norbert Miracle (Tarragona) i actualment n'és el coordinador el Sr. Pere Micaló (Girona). A més dels delegats, moltes altres persones del món de l'ensenyament han col·laborat durant tots aquests anys en el SIERC com ara els professors Andreu Ibarz, Carmina Gómez i Montserrat Sardà, entre altres.

El SIERC va néixer en uns moments particularment complicats en el món educatiu a casa nostra. La transició política va portar un canvi substancial pel que fa a la nostra matèria, ja que a partir de l'any 1979 va acabar l'obligatorietat de la religió a l'escola, una assignatura que durant tota la dècada dels setanta ja havia sofert una important contestació especialment en els nivells mitjans i superiors de l'ensenyament públic.

Els acords entre l'Estat espanyol i la Santa Seu de l'any 1979 van obrir una nova etapa pel que fa a l'ensenyament de la religió catòlica a l'escola. D'una banda, l'ensenyament de la religió va esdevenir un ensenyament opcional per als alumnes, però alhora els acords garantien la dignitat de l'assignatura enmig del conjunt dels altres ensenyaments escolars i alhora asseguraven que aquesta era una matèria impartida a partir d'una missió que l'Església catòlica conferia a uns mestres concrets. Així doncs, no es tractava ni d'un ensenyament «catequètic» propi del que s'ha d'oferir a les parròquies, ni tampoc d'una simple informació cultural sobre la religió. La classe de religió, tal com apareix a partir dels acords, respecta la llibertat religiosa de les famílies i dels alumnes que no volen cursar-la i alhora respecta la decisió d'aquells que volen un ensenyament de la religió des d'una opció confessional concreta, en el nostre cas de la catòlica.

Els acords entre l'Estat espanyol i la Santa Seu de l'any 1979 van obrir una nova etapa pel que fa a l'ensenyament de la religió catòlica a l'escola.

El SIERC va començar a treballar en aquestes circumstàncies històriques i certament els primers anys

van ser d'un treball ingent. D'una banda calia adequar les noves disposicions legals sobre la matèria en totes les escoles públiques, especialment delicat era la matèria alternativa a la religió, i vetllar per tal que s'acomplís la legislació. D'altra banda s'havia d'anar «creant» tot un equip de professorat que pogués emprendre la tasca de l'ensenyament de la religió a l'EGB i al BUP. Les delegacions diocesanes van treballar moltíssim tant en la recerca de professorat com en la seva formació i el SIERC va ajudar de manera especial en aquesta activitat formativa.

La progressiva implantació de la Reforma Educativa a Catalunya, especialment a partir del moment en què la Generalitat va assumir les competències plenes en matèria educativa, va comportar un seguit de noves situacions a les que el SIERC va intentar donar resposta, en especial mitjançant les negociacions amb el Departament d'Ensenyament de la Generalitat per tal de normalitzar l'ensenyament de la religió en els centres públics.

Les relacions del SIERC amb el Departament d'Ensenyament han estat sempre cordials, encara que la fluïdesa en el tracte ha variat molt depenent, no sols de les sigles del partit del govern que gestionava l'àrea d'ensenyament, sinó també de la sensibilitat per al tema del corresponent conseller o consellera. En aquest sentit al llarg d'aquests anys s'han instituït comissions mixtes, comissions de seguiment, sessions plenàries conjuntes, reunions dels delegats amb els directors generals... i sempre s'ha cercat la bona entesa.

Pel que fa al professorat, el SIERC va impulsar la formació dels mestres i professors per tal que obtinguessin la Declaració Eclesiàstica d'Idoneïtat (DEI), actualment coneguda com a Declaració Eclesiàstica de Capacitació Acadèmica (DECA). Per a aquesta comesa ha comptat amb la col·laboració de la Facultat de Teologia de Catalunya i, especialment, dels Instituts Superiors de Ciències Religioses que s'han creat arreu de les diòcesis catalanes. A més, algunes delegacions diocesanes han establert convenis amb les respectives universitats per tal que a les Escoles de Magisteri s'imparteixi alguna part del creditatge necessari per a l'obtenció de la DEI (actualment DECA). I encara, a l'Escola Universitària Blanquerna també s'ha pogut cursar tota la matèria necessària per a esdevenir mestre de religió i moral catòlica.

En la mateixa línia, el SIERC i les delegacions diocesanes d'ensenyament han vetllat contínuament per la formació permanent del professorat, organitzant conferències, cursos... moltes vegades amb reconeixement per part de l'administració. Alguns cops aquests cursos de formació permanent s'han portat a terme conjuntament amb la Fundació Escola Cristiana de Catalunya.

El SIERC ha treballat molt en l'elaboració del Currículum i dels dissenys curriculars en el primer moment de la reforma educativa. En canvi, no ha pogut fer res més que

El SIERC ha treballat molt en l'elaboració del Currículum i dels dissenys curriculars en el primer moment de la reforma educativa.

traduir al català els currículums actuals.

Durant tots aquests anys el SIERC ha editat diverses publicacions: les orientacions pràctiques per a la preparació curricular als cicles infantil, mitjà i superior; el full informatiu per al professorat «Punt de Trobada», llibres de text per a primer, segon i tercer de BUP; «La Religió en el centre escolar» que recull les bases de programació i la normativa vigent sobre la matèria; i actualment acaba d'iniciar una col·lecció de textos «Religió i Escola».

L'any 2007 va iniciar una trobada de mestres i professors de religió catòlica que se celebra cada any i que ja s'ha consolidat com una trobada habitual en l'agenda dels nostres docents.

Actualment, el SIERC es reuneix cada mes a la seu de la CET i procura realitzar també una sessió de treball més llarga un cop a l'any.

La Fundació Escola Cristiana de Catalunya

P. ENRIC PUIG I JOFRA, jesuïta i secretari general de la FECC.

Sovint sentim a dir que l'acció educativa és una realitat en canvi i renovació constants. Això és cert, però també hi ha una altra dimensió en la qual no se sol parar tant d'esment: en el moviment educatiu hi ha un component d'estabilitat que descansa en els centres escolars, en el marc educatiu que acull l'acció educativa. I aquest és el tret que defineix les escoles cristianes, que compten amb una llarga i reconeguda història.

D'on venim

Les escoles cristianes a Catalunya són fruit de l'acció de congregacions religioses (algunes amb

Les escoles cristianes a Catalunya són fruit de l'acció de congregacions religioses (algunes amb segles de tradició al país), de parròquies i diòcesis o d'altres grups de cristians.

segles de tradició al país), de parròquies i diòcesis o d'altres grups de cristians que les han promogut des de diverses formes jurídiques. Es tracta d'una realitat que ve de lluny i que té un moment d'especial floriment al llarg de la segona meitat del segle XIX i primera del segle XX.

L'Escola Cristiana, com a col·lectiu del conjunt de les escoles cristianes de Catalunya, s'ha anat configurant com a tal a partir de l'any 1977, quan el cardenal Narcís Jubany va crear el Consell de l'Escola Cristiana de Catalunya, representada per la figura del Secretariat executiu. L'adhesió formal al Consell de l'escola cristiana, la participació activa en les iniciatives impulsades pel Secretariat i el recurs als diferents serveis que ha prestat a les comunitats educatives al llarg d'aquests anys han estat els elements que han donat cohesió i imatge al col·lectiu de les escoles cristianes de Catalunya, que en l'actualitat està format per 406 escoles en les quals s'eduquen 264.000 alumnes dels diferents nivells i etapes del sistema educatiu.

L'any 2002, el col·lectiu de les escoles cristianes va celebrar el 25è aniversari i l'any 2004 va canviar la personalitat jurídica de l'òrgan participatiu que el representava des de l'any 1977. Des del 2004, doncs, la

Fundació Escola Cristiana de Catalunya (FECC) ha substituït el Consell i ha posat en marxa noves iniciatives al servei de les escoles adherides.

En el patronat de la Fundació, que presideix el cardenal-arquebisbe de Barcelona, Dr. Lluís Martínez Sistach, hi participen membres de les institucions que representen els diferents sectors de la comunitat educativa:

- els titulars i directors de les escoles s'apleguen a l'Associació Professional Serveis Educatius de Catalunya (APSEC)
- els professors i les professores han constituït l'Associació de professors de les escoles cristianes de Catalunya (APECC)
- els pares i les mares dels alumnes de les escoles cristianes, a través d'associacions locals i de les federacions diocesanes, formen la Confederació Cristiana d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes de Catalunya (CCAPAC)

La FECC avui

Així, la Fundació Escola Cristiana de Catalunya té avui dues clares finalitats: representar el conjunt de les comunitats educatives de les escoles cristianes de Catalunya, en especial davant l'Administració, els sindicats, el Consell Escolar de Catalunya, i oferir serveis a aquestes comunitats i a les entitats representatives –ja esmentades– dels diferents estaments presents en el patronat.

La seva missió és, per tant, promoure la presència de les escoles cristianes a Catalunya per tal que ofereixin una educació de qualitat a l'abast de tothom i fidel al seu caràcter propi conformat pels principis que neixen de l'Evangelí, des de la cooperació de tota la comunitat educativa –famílies, titulars, equips directius, professorat i personal d'administració i serveis– i oferir els serveis necessaris per a la contínua millora pedagògica, organitzativa i pastoral.

L'actuació de la FECC avui està marcada per nombrosos propòsits, sempre encaminats a facilitar la tasca i el quefer diari de les escoles cristianes. Així, no només s'hi duen a terme accions per incrementar la presència social dels centres de la Fundació en àmbits empresarials i professionals o en mitjans de comunicació, sinó que es procura mantenir-los informats de tots aquells assumptes que els poden resultar interessants o, encara més, claus per al seu manteniment, com ara disposicions publicades per les administracions o concursos que contribueixin al reconeixement de la tasca educativa de les escoles representades a la FECC. En aquest sentit, cada setmana es publiquen dos butlletins, en edicions separades, adreçats a directius i professors on es recullen no sols informacions relatives a normatives, política educativa, etcètera, sinó també notícies relacionades amb formació, premis, treballs de batxillerat, activitats per a alumnes... Alhora, a través de la CCAPAC –que aplega les associacions de pares i mares de les escoles–, es trameta informació d'interès per a les AMPAs

i les famílies que confien els seus fills i filles a les escoles del col·lectiu. A més a més, la FECC posa a l'abast dels usuaris dos *blogs* –Recull de Premsa i Disposicions Oficials d'Interès–, que compten amb més de 500 subscriptors.

Si la Fundació, però, és cada cop més reconeguda, és gràcies a la Formació que imparteix per a titulars, directius i docents, la qual ha esdevingut un referent a Catalunya. Aquesta formació no només inclou cursos de durada diversa, sinó jornades, tallers i seminaris que tenen com a principal objectiu millorar i actualitzar els coneixements i l'activitat de les persones a qui s'adrecen. Els darrers anys, a més a més, pel que fa a l'àmbit formatiu, han adquirit especial embranzida i importància les jornades multilingües, l'assistència a les quals se supera curs rere curs. També cal destacar les jornades sobre noves tecnologies (TIC), que fins i tot desperten l'interès de docents aliens a les escoles cristianes i que es complementen amb el *blog* ETC (Educació, Tecnologia i Coneixement). En la mateixa línia, no podem oblidar els cursos impartits des del programa *Família-Escola, Acció Compartida*, que s'adrecen a membres d'AMPAs i a totes aquelles persones dedicades i implicades en l'educació dins i fora de l'aula. Aquest programa també disposa d'un butlletí del qual es publiquen cinc números anuals.

Sigui com sigui, el prestigi adquirit per la FECC els últims anys en el camp formatiu es deu als seus cursos, alguns dels quals reclamen una implicació absoluta de docents i es-

coles, atès que, en molts casos, esdevé obligatori que el professor o professora sigui fora del centre diversos dies a la setmana –en el mateix horari laboral– per tal de completar la formació. Per tant, el lliurament de la FECC en la formació dels seus directors i docents és inequívoca. Un mateix lliurament que demostren altres àrees de la Fundació que treballen intensament en benefici dels centres, com és el cas del CESEC, sobre el qual recau cada cop més responsabilitat, ja que s'encarrega de la gestió econòmica i laboral dels centres que externalitzen aquest servei i que dispensa assessorament a tots els centres del col·lectiu. Amb la mateixa il·lusió i lliurament treballen les reconegudes Escola de Tutors, de Directius i, com no podia ser d'una altra manera, l'Escola de Pastoral. També s'organitzen anualment les Jornades de Pastoral –tan identificatives i decisives per al col·lectiu que representa la Fundació–, i la Jornada de Professors de Religió conjuntament amb el Secretariat Interdiocesà d'Ensenya-

El prestigi adquirit per la FECC els últims anys en el camp formatiu es deu als seus cursos, alguns dels quals reclamen una implicació absoluta de docents i escoles.

ment de la Religió a Catalunya (SIERC), que aplega el professorat de la matèria, tant de l'escola pública com de la concertada.

Tot plegat no significa sinó que la FECC té un únic objectiu i compromís: representar, defensar i mantenir l'esperit de les escoles cristianes.

Reptes de futur del col·lectiu

Les escoles cristianes tenen la ferma voluntat de ser escoles obertes a tothom, sense discriminar ningú per raons econòmiques o de qualsevol altre tipus. Per aquest motiu, sempre que és possible, accedeixen al sosteniment amb fons públics (subvencions, concerts singulars o concerts generals, segons els casos), encara que aquest finançament sigui clarament insuficient per cobrir les despeses dels ensenyaments curriculars i el suport de les famílies sigui necessari. I aquí és on ara, a més a més, irromp la greu crisi econòmica que tenalla el

Les escoles cristianes tenen la ferma voluntat de ser escoles obertes a tothom, sense discriminar ningú per raons econòmiques o de qualsevol altre tipus.

país, que dificulta la supervivència dels centres i que marcarà indubtablement aquest curs 2011-12.

El professorat, tant de l'escola pública com de la concertada, ja porta 16 mesos amb el sou rebaixat. Els recursos a l'abast de l'escola facilitats per l'administració també s'han reduït o congelat. L'escola concertada pateix per les dificultats de bon nombre de famílies que no poden col·laborar en el sosteniment dels centres en la mateixa mesura que ho feien fins no fa gaire.

Resituar-se davant de la crisi és el repte comú de tota la societat i també de l'escola. Com estem comprovant dia a dia, aquesta crisi no és pas un fenomen passatger que, com si d'un xàfec d'estiu es tractés, podem superar aixoplugant-nos i esperant senzillament que passi i torni a sortir el sol. Aquesta situació obliga a replantejar prioritats i revisar l'ús que es fa dels recursos. També ens exigeix un esforç ja no d'eficàcia, sinó d'eficiència: assolir els mateixos o millors resultats amb el menor cost possible.

Aquest repte pot semblar inassolible per a una societat molt ràpidament aviciada per determinades cotes de benestar i per una extensió no sempre ben ponderada del principi de gratuïtat per a determinats serveis. Però no és pas impossible recuperar determinades actituds de prudència, d'austeritat, de rigor i d'esforç en el treball, que biogràficament i històrica no estan tan lluny de nosaltres mateixos i de la societat catalana en el seu conjunt.

Les escoles cristianes comparteixen aquests reptes i, per estar veritablement obertes a tots, han de maldar per suplir els recursos que no puguin aportar les famílies per a totes aquelles activitats i serveis que no cobreix el concert educatiu, però que són indestriables i formen part del projecte educatiu del centre.

Convé, també, esmentar el nou mapa institucional que s'ha anat dibuixant aquests darrers anys en el nostre col·lectiu d'escoles. La disminució de la presència de religiosos i l'increment del nombre de laics ha dut a compartir la gestió dels centres amb nivells i intensitats diversos. La disminució d'efectius també ha portat un bon nombre de congregacions a una reestructuració territorial en la qual predomina l'agrupació de províncies canòniques, responnent a una diversitat de criteris i sovint amb un desplaçament dels centres de decisió. La gestió institucional presenta diverses modalitats: gestió directa des de la congregació, equips de titularitat, fundacions promogudes per les congregacions i els bisbats amb un àmbit d'actuació local, diocesà, interprovincial, català, estatal o interestatal.

La disminució de la presència de religiosos i l'increment del nombre de laics ha dut a compartir la gestió dels centres amb nivells i intensitats diversos.

Per respondre també a aquestes noves necessitats, la Fundació Escola Cristina, juntament amb la Unió de Religiosos de Catalunya (URC), han constituït la Fundació Narcís Jubany. Aquesta nova fundació té com a missió assumir la titularitat d'aquelles escoles cristianes els titulars de les quals no poden seguir exercint la seva tasca pels motius que sigui. Amb aquesta iniciativa es pretén oferir possibilitats de continuïtat a les escoles sense perdre el caràcter d'escola cristiana i, en la mesura del possible, el carisme fundacional específic.

D'altra banda, per la seva naturallesa i missió específica, les escoles cristianes han de vetllar perquè la seva presència evangelitzadora emergeixi amb tota autenticitat a la ciutat secular. La proximitat del Sant Pare Benet XVI, tant en la seva visita a Barcelona com en la recent celebrada Jornada Mundial de la Joventut, ha estat viscuda per moltes escoles i ha esdevingut un estímul per aprofundir en la identitat cristiana dels centres. Iniciatives com l'anunciada *Missió Metròpoli*, que s'ha de viure –entre altres– a Barcelona, són un esperó més per intensificar la dimensió evangelitzadora d'aquestes escoles. Una dimensió que, en el nostre context, suposa cada cop més “nova evangelització”.

Cada moment històric ha presentat reptes que han comportat crisi i canvi. Ha calgut buscar resposta a les noves situacions. Avui correspon a les escoles cristianes, i a les institucions que s'han compromès amb elles, d'afrontar-les amb bon esperit, confiança i esperança.

Càritas Catalunya

CARME BORBONÈS I BRESCÓ, presidenta de Caritas Catalunya.

Presentació

Des de l'any 1992, Càritas Catalunya és l'òrgan de l'Església que s'ocupa de l'acció caritativa i social. Està constituïda per les Càritas Diocesanes de tots els Bisbats de Catalunya. Forma part de la Confederació de Càritas Espanyola; per aquest motiu, la Presidència de Càritas Catalunya, és membre del Consell General de Càritas Espanyola. Actualment és, també, membre del Patronat de la Fundació Foment d'Estudis Socials i de Sociologia Avançada (FOESSA).

Objectius i activitats

Càritas Catalunya té com a missió la realització de la tasca evangelitzadora de l'Església mitjançant l'acció caritativa i social en les diòcesis de Catalunya, així com promoure i coordinar la Comunicació Cristiana de Béns ajudant, d'aquesta manera, a la promoció de la persona i al seu desenvolupament integral. Per això estableix com a objectius propis:

- Actuar com a espai de trobada, de diàleg i d'ajuda mútua de les Càritas Diocesanes i de les institucions que en formin part.
- Coordinar les activitats dels seus membres i gestionar actuacions concretes sobre els assumptes i programes comuns en l'àmbit territorial.

- Ésser el nexa d'unió entre els seus membres per tal de facilitar la comunicació mútua i l'intercanvi d'informació de les seves activitats.
- Exercir la representació unitària i comuna dels seus membres davant qualsevol administració, organisme i persona pública i privada en els assumptes que li són propis.
- En el marc de Càritas Espanyola, secundar la realització dels objectius generals de la Confederació i mantenir les relacions necessàries de cooperació i coordinació.
- A fi d'establir criteris comuns, constitueix comissions d'estudi i de treball *ad hoc* per als programes que es porten a terme en les diòcesis de Catalunya. Cada comissió ha d'estar presidida per un membre de l'Assemblea de Càritas Catalunya.
- A més, per tal d'aprofundir en les qüestions pròpies de les àrees de treball que li són pròpies, s'organitzen jornades de formació adreçades a totes les persones que participen en l'activitat de Càritas.
- Quan a la xarxa associativa, participa activament en la Federació Catalana de Voluntariat Social, en la Taula del Tercer Sector Social, alhora que com-

parteix activitats amb la Fundació “Pere Tarrés” i amb la resta d’entitats religioses que desenvolupen Acció Social a Catalunya.

- És membre del Consell del Voluntariat de Catalunya, del Consell General dels Serveis Socials, alhora que forma part de la taula d’Immigració de Catalunya (Departament de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya).
- Participa, amb veu pròpia, a les comissions de treball organitzades per la Taula de “Lluita contra la pobresa” de l’esmentat Departament de la Generalitat de Catalunya, en els àmbits de: Pobresa emergent, Pobresa i Territori, Pobresa en Joves i infants i Pobresa i Família.

Els organismes

Càritas Catalunya està regida per l’autoritat col·legial dels bisbes amb seu al seu territori, per l’Assemblea i pel seu President.

L’**Assemblea** està formada per dos representants de cadascuna de les Càritas diocesanes i de les institucions integrades, d’acord amb els seus estatuts. La seva funció principal és regir totes les activitats de l’entitat i aprovar els programes i els projectes d’actuació, així com el pressupost i el balanç econòmic de cada exercici fiscal.

La **Comissió Permanent** està composta per la Presidència, el Secretari General de Càritas Catalunya

i tres Directors de CDs elegits per l’Assemblea.

La **Comissió d’Animació d’equips i de Voluntariat**, presidida pel Director de CD de Solsona, en la que hi participa un membre de cada Càritas Diocesana de Catalunya.

La **Comissió de Migració**, presidida pel Director de CD de Vic, i en la que hi són representades, també, totes les Càritas Diocesanes de Catalunya.

Comissions ad hoc

- Per a temes jurídics, coordinada pel Secretari General de CD de Girona. S’ocupa de donar assessorament tècnic i emetre dictàmens.
- Per al seguiment i desplegament de les normatives legals que ens afecten, coordinada per la Presidència de Càritas Catalunya i integrada per CD de Barcelona, de Girona i de Lleida.

Les accions que es realitzen, esdevenen resposta particular als sig-

Les accions que es realitzen, esdevenen resposta particular als signes dels temps, amatents a la identificació de les noves pobreses.

nes dels temps, amatents a la identificació de les noves pobreses tot revisant els models històrics de la nostra acció. Cercant noves respostes a les noves necessitats d'aquelles persones que dia a dia es veuen més afeblides i abocades a l'exclusió i a la marginació.

Aquesta acció organitzada s'estructura entorn a tres eixos

1.- L'aprofundiment en les nostres arrels en l'exercici real de la comunicació de béns,

- S'han sistematitzat els processos en les campanyes d'emergència a petició de Càritas Internationalis.
- És fa un seguiment acurat dels resultats de les Col·lectes senyalades i obligades.
- S'han introduït noves fórmules per facilitar les donacions emprant les NNTT.
- S'està treballant en Programes de Formació i Ocupació, per tal d'afavorir la promoció de les persones, mitjançant el desenvolupament de Projectes d'orientació i reinserció laboral. Aquests Projectes tenen com a objectiu ensenyar hàbits i noves habilitats per tal de facilitar l'entrada en el món laboral ordinari, mitjançant les relacions directes amb empreses que tenen voluntat de col·laborar.

2.- Actualitzar i ampliar tasques assistencials i d'acolliment,

- L'acolliment, l'assessorament, l'ajut a la promoció i les accions

que afavoreixen la inclusió laboral i social, esdevenen el nord de les accions de Càritas, tot cercant assolir les fites de desenvolupament personal, d'integració i de participació que es corresponen amb els elements essencials de la dignitat humana.

- S'està treballant en l'àmbit de l'organització i la coordinació d'accions destinades a aprofundir en la identificació de les noves pobreses i la lluita per prevenir una exclusió crònica i recurrent des del treball en Comissions (Migració, Animació i Voluntariat, Reinserció Laboral, Comunicació i Sensibilització, etc.)
- Els treballs de les Comissions esmentades s'han concretat en l'elaboració de Carpetes de Formació (Migració, Velleja, Sense Llar i Acolliment), adreçades a tècnics i voluntaris de les Parròquies per tal d'orientar les seves accions vers una actuació més sistemàtica i eficaç.
- Cal fer esment particular a tota la tasca d'acolliment d'immigrants, no solament en un primer moment, sinó en el desenvolupament de Projectes que tenen un objectiu comú: fer més fàcil la seva integració i supervivència en un entorn més humà. En aquesta acció, Càritas ha esdevingut un "espai de suport i acollida" que ha proporcionat orientació i assessorament gratuït, altament qualificat i adequat a les persones immigrades, en les seves par-

ticulars circumstàncies. El nostre compromís amb aquestes persones ha d'anar més enllà i s'ha de traduir en un seguit d'accions que generin canvis vers un model migratori global, per tal de construir un "nou model d'integració" partint de l'arrelament cada vegada més nombrós i més consolidat.

- La Formació es considera un punt cabdal, periòdicament s'organitzen Jornades, Tallers i Sessions monogràfiques adreçades al personal tècnic i voluntaris en aspectes específics per tal de garantir l'atenció i l'acompanyament a les persones des d'un coneixement sistematitzat i adequat a cada àmbit d'actuació.
- Botigues solidàries (aliments, roba i estris de primera necessitat), Menjadors, Ludoteques, Espais de Formació, d'Assessorament i orientació, etc. són exemples clars, en cada Diòcesi particular, del servei directe que es fa als més febles. Cal significar un fet que va en augment cada vegada més: l'atenció que es dedica als infants, als joves, a tota la família, a la gent gran, a les persones sense sostre...

3.- Fer públics, mitjançant comunicats i presència en tots els Mitjans de Comunicació dels posicionaments vers la recerca d'un món millor, més just i solidari,

- Elaboració de Memòries anuals, informes i estudis puntuals que s'ha donat a conèixer periòdicament i que són reconeguts

tant per les Administracions públiques, com per la societat, en general, com el referent real de l'estat de la pobresa i la marginació al nostre país.

- Es participa activament en espais de treball i reflexió per tal de cercar el consens necessari i urgent que permeti establir les bases d'un nou model social des dels principis de la Doctrina Social de l'Església.
- Redacció de documents, comunicats, etc. que ajudin a descobrir i identificar necessitats i realitats concretes: atenen, principalment als "últims", fent "visibles" aquelles persones que viuen en el risc de "no existir" perquè no compleixen determinats requisits administratius.

Agents i gestió dels recursos

- a) El nombre d'espais d'acollida va continuadament en augment: en aquests moments contem amb 514 Càritas Parroquials entre totes les diòcesis de Catalunya, essent la xarxa de solidaritat més gran del país. Cada diòcesi té una organització pròpia.
- b) S'està enfortint el compromís social amb l'acció de 8.500 voluntaris, amb les aportacions directes de 3.800 socis, 1.800 donants identificats i 2.860 donants anònims. Aquesta xarxa augmenta amb la col·laboració d'entitats i empreses diverses (Empreses amb cor, Clubs Esportius amb cor, etc.)

- c) El treball qualificat del personal contractat dóna una resposta professional i personalitzada a les necessitats de les persones acollides.
- d) Continuadament es revisen i actualitzen els Projectes alhora que es cerquen els recursos directes i indirectes que els fan possibles, sempre des de la llibertat d'acció que ens proporciona la confiança que ens fan els donants, tot reduint la dependència de les subvencions, convenis, col·laboracions.
- e) Els pilars centrals sobre els que formulem les accions són,
- La lluita per a l'eradicació de la pobresa
 - La capacitat i l'orientació laboral
 - L'assoliment d'habilitats i hàbits que garanteixin la integració social, des de la participació
 - La col·laboració amb la resta de la societat per a la consecució d'una política social més justa
- f) Totes les accions i els recursos es distribueixen en un ampli espectre de Programes: Acollida, Família, Infància, Joventut, Dona, Velleja, Immigració, Formació, Sense Llar, Drogodependències, Presons, Sida, Treball, Habitatge, Salut, Estudis, Voluntariat, Animació Comunitària, Sensibilització i Cooperació Internacional.
- g) Aquesta tasca es fa amb austeritat, amb garantia d'independència i des de l'exercici d'una

solidaritat sense fronteres per tal de generar noves oportunitats i esperança per a moltes persones.

La pobresa i l'exclusió social és una injustícia que afecta la dignitat de les persones i resulta totalment inadmissible en una societat que gaudeix de recursos bàsics suficients per a tots. Des de la pràctica diària considerem que cal plantejar noves formes d'acció social, no solament per solucionar situacions conjunturals, sinó per crear respostes innovadores que afavoreixin una nova cultura, entenent la intervenció social com a acció que va molt més enllà que la sola prestació de serveis.

La pobresa i l'exclusió social és una injustícia que afecta la dignitat de les persones i resulta totalment inadmissible en una societat que gaudeix de recursos bàsics suficients per a tots.

Cal emprendre les mesures adients per tal d'ubicar a la persona en el centre de les polítiques i de les activitats dels governants. Cada resposta ha de ser "personalitzada", d'acord amb les característiques i circumstàncies que afecten a cada

situació en particular: el centre és la persona que ha de ser protagonista i ha de participar en el seu propi desenvolupament, en la mesura de les seves possibilitats. S'ha de promoure l'actitud de gratuïtat, del do del servei als altres i a la societat.

*S'ha de promoure
l'actitud de gratuïtat,
del do del servei als
altres i a la societat.*

Les comunitats cristianes, amb actuacions diverses i diversificades, en el marc dels projectes de Càritas, volen contribuir al desenvolupament social global i local, per la qual cosa treballem amb les administracions, amb els agents socials i amb tota la societat civil, per acarar els reptes fonamentals del desenvolupament de la societat des dels plantejaments de la Doctrina Social de l'Església, avançant vers una justícia social que, en definitiva, és el nostre objectiu des de l'Evangelí: “*per totes les persones i tota la persona*” (Pau VI).

Secretariat Interdiocesà de Catequesi

MN. F. XAVIER MORELL ROM, rector de Santa Clara, delegat de Catequesi i Catecumenat. Arquebisbat de Tarragona.

El Concili Vaticà II és el punt de referència obligat de l'acció interdiocesana avui en vigor. La seva celebració comporta un intens entrenament en el diàleg i el treball conjunt. Hi influeix també la revalorització de la diocesaneïtat de les esglésies particulars.

Pràcticament des de la clausura del Concili, a poc a poc comença a créixer el nombre d'organismes, entitats, associacions i moviments vinculats a la Conferència Episcopal Tarraconense. La pertinença jurídica de cadascuna d'aquestes institucions a la CET és molt desigual, i en alguns casos poc concreta o amb necessitat d'una ulterior clarificació. Però és signe d'un conjunt d'Esglésies que s'organitzen de cara a conjuntar determinats aspectes de la seva acció pastoral, potser amb escassetat de recursos humans, però amb autèntic esperit de comunió eclesial.

El Secretariat Interdiocesà de Catequesi és un d'aquests organismes i cal comptar-lo entre els pioners.

Què és el Secretariat Interdiocesà de Catequesi?

El Secretariat Interdiocesà de Catequesi (SIC) és un organisme que troba la seva raó de ser en la legisla-

ció eclesiàstica vigent: instituït com a estructura interdiocesana permanent segons el que prescriu el *Directorio Catequístic General* de 1971 (cf. DCG 98 i 127), per a col·laborar amb els bisbes en el compliment dels seus deures en el camp de la catequesi (cf. *Christus Dominus* 14; *Catechesi Tradendae* 63) i proporcionar ajut eficaç a cada diòcesi en matèria de catequesi, d'acord amb el cànon 775.3 del Codi de Dret Canònic.

El Secretariat Interdiocesà de Catequesi (SIC) és un organisme que troba la seva raó de ser en la legislació eclesiàstica vigent.

Des de la seva creació el SIC ha estat l'instrument a través del qual s'han "unit els esforços de les diòcesis que en formen part, aportant a la utilitat comuna experiències i treballs, càrrecs i ajudes, i actuant un programa comú d'acció per a tot el seu àmbit territorial" (DCG 127).

Volem fer notar que la institució del SIC ve avalada per l'aparició

quasi simultània d'un document important a nivell d'Església Universal com és l'esmentat *Directori Catequístic General* de 1971 (DCG), renovat el 1997 amb el títol de *Director General per a la catequesi* (DGC). Cal remarcar també que després de la celebració del Concili Provincial Tarraconense (CPT) l'any 1995, els organismes com el Secretariat Interdiocesà de Catequesi senten majorment la responsabilitat de ser instruments que assegurin i enforteixin la unitat pastoral i la comunió entre les nostres Esglésies (cf. Resolucions CPT 138).

Com neix el SIC?

El Secretariat Interdiocesà de Catequesi (SIC) fou constituït per la Conferència Episcopal Tarraconense (CET) "ad experimentum" el 3 de juny de 1971 i definitivament el 20 de juliol de 1973. Tot i que la CET té l'àmbit d'acció només a les diòcesis de Catalunya, des de la seva creació s'hi han adherit les diòcesis de les illes Balears.

En realitat, però, abans de ser constituït oficialment pels bisbes, aquest organisme de coordinació entre les Delegacions Diocesanes de Catequesi, ja havia començat a tenir vida. Una sèrie d'esdeveniments i concurrències constitueixen els antecedents de la constitució del SIC:

- L'assistència d'una quarantena de catalans a les "Jornadas nacionales de estudios catequéticos", que tenen lloc a Madrid del 12 al 15 d'abril de 1966, i que serveixen per a posar-los

en contacte i animar-los a començar un treball en comú.

- Un bon grup de preveres amb un gran interès per renovar la catequesi, alguns dels quals havien fet estudis especialitzats en catequesi a l'Institut Supérieur de Pastoral Catéchétique de Paris.
- El fet que la realitat pastoral de les parròquies demanava urgentment una renovació de la catequesi, portada pel nou alè conciliar, i molts sentien la necessitat de reunir-se, convocar jornades sacerdotals, cursats de formació de catequistes, creació d'escoles per a catequistes, d'equips de treball, elaboració de materials.
- El contacte entre diversos preveres interessats en la catequesi a nivell de les diòcesis de Catalunya i les illes Balears va donar com a primers resultats la convocatòria d'unes "Jornades de Catequesi" a Montserrat, del 2 al 4 de gener de 1967. I l'any següent les "II Jornades de Catequesi", a Parets del Vallès.
- D'aquelles trobades en va néixer el "Grup català de catequesi" i, pel que fa a la formació de catequistes, tot aquest moviment cristal·litza en una primera realització: la convocatòria l'any 1968 del primer "Curset d'estiu per a catequistes", celebrat durant 15 dies d'estiu al Santuari de La Glewa.

Des d'aquell moment hi ha un treball comú de persones preocupades per a renovar la catequesi segons la doctrina del Concili Vaticà II. Poc a poc aquest moviment nascut des de la base es va institucionalitzant amb la coordinació de les Delegacions Diocesanes de Catequesi. I la constitució per part dels bisbes li donarà definitivament un caràcter oficial.

Quines són avui les seves finalitats?

Pel que fa a les finalitats del Secretariat Interdiocesà de Catequesi, i segons els nous estatuts aprovats per la Conferència Episcopal Tarraconense l'any 2010, al SIC li pertoca servir les necessitats catequètiques que afecten el conjunt de les diòcesis del territori a través d'aquestes tres principals finalitats:

- Assegurar la coordinació interdiocesana de la catequesi, afavorir la circulació de la informació, donar suport als equips diocesans en la posada en pràctica de les orientacions catequètiques. Estar a disposició de la Conferència Episcopal Tarraconense per a l'estudi i l'aprofundiment de la realitat de la catequesi, la promoció, l'estímul i el sosteniment de la pastoral catequètica.
- Ser instrument per ajudar les diòcesis, en la mesura de les seves necessitats, en la tasca fonamental de formar degudament els catequistes a acomplir bé llur tasca (cf. CIC c. 780), promovent la seva formació

(cf. DGC 248-252), així com la dels animadors, responsables i formadors de catequistes (cf. ICCCI 98), sigui directament o a través de les escoles de formació en les diòcesis.

- Oferir l'ajuda adient als bisbes en la seva tasca d'elaboració d'instruments catequètics que vulguin promulgar per a ús interdiocesà (cf. FD 4; CCE 24; DGC 131), així com elaborar els textos didàctics necessaris, guies per a ús dels catequistes, mitjans audiovisuals i altres materials (cf. DGC 283).

Qui en forma part?

Un bisbe delegat per part de la CET per les qüestions de la catequesi, els responsables de la catequesi (delegats diocesans o directors de secretariat, segons la nomenclatura de cada diòcesi) de les deu diòcesis catalanes, i també els tres de les diòcesis Balears.

A aquests s'hi afegixen altres persones a qui expressament es demani de col·laborar en tasques de responsabilitat formant part d'algun organisme o exercint una funció a l'interior del SIC, pel temps que duri el càrrec encomanat o pel que s'hagi determinat en encomanar-lo.

Com s'organitzen els seus membres?

Pel que fa als *càrrecs*, el *bisbe president* és vincle de comunió i de treball pastoral conjunt i vetlla

l'activitat del Secretariat Interdiocesà de Catequesi en nom dels bisbes que l'han delegat. El *director*, escollit pel Consell ordinàriament d'entre els seus membres, organitza i coordina el treball del Secretariat i del personal auxiliar d'administració i secretaria. L'*ecònom* té com a funció l'administració, la custòdia i el control dels recursos del Secretariat, coordina l'economia de la producció editorial i la distribució de material, així com el pagament de les persones contractades.

Els seus *òrgans* són: el *Consell*, com a òrgan directiu del SIC, vetlla i porta a terme les tasques encomanades al Secretariat per tal d'assolir les finalitats que li són pròpies. Està format pel bisbe president, els delegats diocesans de catequesi, el director, l'ecònom i els responsables dels altres equips de treball. La *Comissió permanent* serveix per agilitzar el funcionament del Consell, ajudar i assessorar el director, recollir i donar curs a les propostes dels diferents òrgans, preparar les reunions, vetllar per l'execució dels acords i prendre les decisions que calgui en nom del Consell.

Els *equips permanents de treball* tenen encomanada la tasca de planificació i realització d'un àmbit determinat de l'acció catequètica. Si les circumstàncies ho demanen es poden formar comissions o equips de treball. De forma estable existeixen els departaments de *Formació de Catequistes*, de *Família i infants*, de *Adolescents i joves*, de *Catecumenat i adults*, de *Catequesi especial* i l'equip de la revista *Catequesi*.

Una instància de consulta i estudi la constitueix l'*Assemblea Plenària*. Si bé un òrgan semblant, anomenat Ple, ja sempre havia existit, els nous estatuts li donen una altra configuració. L'assemblea està formada per tots els membres que constitueixen el SIC i els col·laboradors que formen part d'algun dels seus òrgans. Sota la presidència del Bisbe, es reuneix almenys una vegada a l'any, amb un tema de reflexió i consulta convenientment preparat des del Consell.

Què fan la gent del SIC en el seu dia a dia?

A diferència d'altres moments de la seva singladura, avui dia el SIC disposa d'una certa estructura amb persones i mitjans. Això és avantatjós de cara a la seva eficàcia. Una secretària general depenent del bisbe president, una secretària administrativa, un encarregat de la distribució editorial, a més d'altres serveis externs contractats, són el personal remunerat amb que avui compta el SIC. És una dotació necessària per a la seva actual organització i sobretot per la tasca de producció i de distribució de material catequètic.

Un aspecte no tant positiu és que, el fet que amb aquesta estructura el SIC pugui funcionar sol, unit això a les ocupacions cada vegada més abundants dels responsables diocesans de la catequesi, i encara segurament altres elements que se'ns escapen, tot plegat fa que hagi perdut impuls l'aspecte de treball conjunt que havia caracteritzat els co-

mençament, del SIC, i hagi disminuït el seu caràcter de coordinació interdiocesana.

Amb tot, el contacte entre delegacions diocesanes de catequesi que el SIC fa possible, anima els seus responsables a:

- La referència constant a les grans orientacions de l'Església sobre la catequesi, a nivell més nostre al *Projecte de Pastoral Catequètica de les diòcesis de Catalunya i les Illes Balears*, en els objectius operatius adequats, la programació de línies concretes i mitjans per a portar-los a terme.
- Mantenir-nos actius en l'estudi dels mitjans pedagògics més idonis per a l'exposició del missatge cristià, la coordinació i gestió de la preparació de textos didàctics, subsidis, materials catequètics i de formació. Una bona mostra és la proposta del SIC de cara a l'acompanyament didàctic del Catecisme de la Conferència Episcopal Espanyola, *Jesús és el Senyor*.
- El disseny i la promoció de la formació dels catequistes que té en compte el perfil dels diferents agents que intervenen en la catequesi i contempla la formació inicial, la formació bàsica i la formació permanent. I en concret, la celebració de cursos, jornades i seminaris d'estudi, que reuneixin els catequistes i els catequetes en diferents ocasions al llarg de l'any.
- L'intercanvi, la col·laboració i el treball conjunt amb altres organismes que, com el SIC, treballen al servei de la missió pastoral de les nostres Esglésies. El contacte i la col·laboració amb les institucions eclesiàstiques d'estudis superiors i amb els catequetes de les diferents diòcesis.
- Mantenir viva una publicació de la revista periòdica "Catequesi", adreçada a catequetes i catequistes de base, orientada principalment a la divulgació i al servei didàctic, que és un esperó per la reflexió catequètica.
- Establir connexió i col·laboració amb el Secretariat de Catequesi de la Conferència Episcopal Espanyola, i amb organismes de catequesi a nivell estatal i internacional, particularment els de les Esglésies europees. Cooperar amb els organismes i institucions que treballen en el sector catequístic i amb els altres organismes i obres apostòliques d'àmbit interdiocesà, en vista a la complementarietat de les grans accions pastorals i llur necessària interrelació, en el context d'una nova evangelització.

La producció editorial i la formació: dues tasques a remarcar

Al llarg dels darrers quaranta-cinc anys, el SIC ha desenvolupat una tasca notable en els àmbits de la producció i edició de llibres per a la ca-

tequesi i de l'animació al servei de la formació de catequistes de base i dels anomenats "responsables de catequesi".

Al llarg dels darrers quaranta-cinc anys, el SIC ha desenvolupat una tasca notable en els àmbits de la producció i edició de llibres per a la catequesi.

Pel que fa a la producció i edició de llibres per a la catequesi, i ja abans de la institució oficial del SIC, es va editar l'arxiconegut *Caminem amb Jesús cap a la casa del Pare*, que va ser l'origen d'una nissaga de llibres de catequesi inspirats en la catequesi francesa que van desembarcar a casa nostra de la mà d'aquells catequetes que havien fet estudis a l'estranger. Primer van ser les adaptacions, després va venir la producció més autòctona: *Som a la casa del Senyor*, *El do de Déu*, *Hem vist el Senyor*, *El poble de Déu que fa via*, *Déu ens parla per Jesús*, *Jesús el nostre amic*, entre d'altres. Per esmentar només els d'infants per ser més coneguts, però sense oblidar els destinats a pre-adolescents, Confirmació i adults. I així fins arribar als dos dels anys 90 que es van poder anomenar oficialment Catecismes gràcies al decret de l'Arquebisbe de Tarragona, Mons. Ramon Torrella.

En una etapa següent es van adoptar els catecismes de la Conferència Episcopal Italiana per a la Iniciació Cristiana: *Amb vosaltres*, *Veniu amb mi* i *Sereu els meus testimonis*, vigents fins a l'actualitat.

Avui el catecisme de referència és el de la Conferència Episcopal Espanyola, *Jesús és el Senyor*, que el SIC distribueix i subvé amb una proposta didàctica pròpia.

Una altra tasca tant important com aquesta ha estat la Formació de Catequistes. L'impuls donat des de SIC s'ha concretat en l'organització directa d'Escoles a nivell interdiocesà i en la promoció d'altres Escoles de Catequistes que actuen en l'àmbit de cadascuna de les diòcesis. És un criteri establert que a les diòcesis correspon, com a competència pròpia, la formació dels catequistes de base. El SIC assumeix la formació dels responsables de catequesi, és a dir, de tots aquells que exerceixen una funció d'animació i coordinació de grups de catequistes a nivell parroquial i arxiprestal, o que col·laboren en l'animació diocesana. Aquest organisme interdiocesà és també l'artífex d'un important treball pel que fa a la reflexió, l'orientació, la coordinació i l'activitat concreta en la formació dels catequistes.

En aquest sentit cal esmentar també la revista "Catequesi", que com deia abans el seu subtítol, és el "Butlletí del Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya i les Illes". Des dels seus inicis ha volgut ser l'òrgan de comunicació del Secretariat i una eina que pogués servir de relació, intercanvi i formació

de tots els catequistes. La dimensió formativa ha estat sempre present en la revista tot presentant temes o articles de formació; eines, tècniques i recursos per a utilitzar a la catequesi; publicant, especialment durant els primers anys, els textos de les ponències generals de les Escoles d'estiu o d'alguns dels seus cursets; donant a conèixer informacions sobre el món catequètic especialment de les diòcesis catalanes, però també atent al món catequètic internacional. A més voldríem posar de relleu fins a quin punt és un òrgan per a la circulació i l'intercanvi de les idees que es couen en l'àmbit de la catequesi, i així exerceix una influència notable pel que fa a donar embranzida al moviment catequètic de Catalunya i Balears.

Aspectes oberts

Des d'un punt de vista més crític apuntem algunes qüestions que sovint constatem com a problemes encara no resolts. És habitual constatar que es troba a faltar en el nostre àmbit eclesial una atenció més acurada a la formació, no ja dels catequistes ni dels "responsables de catequesi", sinó dels que dirigeixen l'acció catequètica. Malgrat tots els esforços que cal valorar, no s'ha tingut una suficient preocupació per a formar els dirigents de la pastoral catequètica. Potser aquesta és una de les causes que no existeixi encara cap institució que proporcioni uns estudis de catequètica a nivell superior. Ni a la Facultat de Teologia de Catalunya ni als seminaris s'hi dedica l'atenció adequada en la formació per al ministeri presbiteral.

Un problema potser molt específic nostre, és el de la manca de personal dedicat al Secretariat. No parlem només del que quan es comencin a aplicar els nous Estatuts s'anomenarà Director del Secretariat, que almenys parcialment sí que és alliberat per aquesta funció, sinó de tot l'equip format pels delegats o directors diocesans de catequesi. En ser persones sobrecarregades ja a nivell diocesà, hem observat que en les reunions del SIC es crea una dinàmica marcada per la lentitud en tractar els afers i una notable inoperativitat quan no es troben altres col·laboradors per qüestions puntuals. En algun moment tenim la impressió de trobar-nos davant d'una comissió que estudia i dona opinions, més que no pas davant del que ha de ser pròpiament un secretariat amb una funció més operativa.

El fet que els responsables diocesans de la catequesi i alhora membres del SIC no es puguin trobar amb una major freqüència, fa que la reflexió no es tradueixi en un ritme de treball més dinàmic, cosa que obliga a multiplicar els esforços individuals.

Un altre qüestió problemàtica ve de la diversitat entre les diòcesis. Mentre a les diòcesis més grans alguna necessitat quedat atesa ja a nivell diocesà, i per tant no passa a la consideració del SIC, en altres diòcesis més petites queda desatesa precisament perquè caldria l'intervenció del conjunt i aquesta no es dona.

Encara hi podríem afegir altres qüestions com l'excessiva polarització de la catequesi en l'edat infantil, que reclama fer passos decidits cap

a l'elaboració d'estratègies de cara a la promoció de la catequesi amb joves i adults, o la demanda creixent de persones adultes que volen abraçar la fe i incorporar-se a l'Església, al costat de tantes altres que mostren una creixent i preocupant desafecció.

I així podríem continuar per ser també autocrítics i saber detectar les mancances. Deixem-ne constància d'algunes, només a tall d'exemple. Convençuts, però, del bé que ha fet per a les nostres Esglésies aquest Secretariat Interdiocesà en tants anys que porta treballant per la Catequesi.

Conservació i Promoció de l'Art Sagrat (SICPAS)

Web oficial de la CET.

El SICPAS és l'òrgan creat per la CET per coordinar, ajudar i estimular l'acció que es fa a cada una de les Diòcesis en ordre a la custòdia, catalogació, conservació i restauració dels monuments i obres d'art sagrat i per promoure'l i difondre'l degudament com a expressió de la fe del poble de Déu (Estatuts, n. 1.1).

Funcions i activitats

A més de les tasques que li pugui encomanar directament la CET, realitza les següents funcions i activitats:

- Orientar en la catalogació dels monuments i obres d'art de les Esglésies de Catalunya.
- Establir un diàleg amb artistes (arquitectes, escultors...) en ordre a suggerir i coordinar les pautes i criteris en l'edificació o renovació de temples i creació d'objectes de culte.
- Oferir serveis tècnics i jurídics per a la tramitació de permisos per divulgar (foto, video...) objectes i edificis que són propietat de les respectives Diòcesis, o per actuar contra qui els hagi divulgat sense el respectiu permís.

Mitjans de Comunicació Social (SIMCOS)

Web oficial de la CET.

El SIMCOS, Secretariat Interdiocesà de Mitjans de Comunicació Social, és l'òrgan creat per la Conferència Episcopal Tarraconense que, sota la presidència del bisbe delegat, coordina les delegacions diocesanes de Mitjans de Comunicació Social (MCS), sense perjudici de les funcions pròpies de cada delegació, per dur a terme i potenciar la pastoral de MCS a l'Església de Catalunya al servei de l'evangelització.

Funcions

1.- Estudiar atentament tot el que fa referència al camp de les comunicacions socials per donar resposta als reptes que presenta la nostra societat.

2.- Coordinar el desenvolupament dels MCS de l'Església de Catalunya i promoure la col·laboració entre les associacions i persones que hi treballen.

3.- Contribuir a difondre la informació religiosa amb col·laboració amb el Gabinet d'Informació de l'Església a Catalunya (GIEC) (Concili Provincial Tarraconense [CPT] 18v/a)

4.- Ajudar a formar opinió pública sobre les qüestions que afecten

el poble des d'una perspectiva ètica i evangèlica. (CPT 18v/b)

5.- Assessorar els pastors en les seves intervencions en els mitjans de comunicació social i altres agents de pastoral. (CPT 18v/c)

6.- Endegar un pla pastoral més global sobre l'ús adequat dels mitjans de comunicació social de cara a l'evangelització (prioritats i conjunció d'esforços). (CPT 18 v/d; Aetatis Novae, 23, ss, Instrucció Pastoral del Consell Pontifici per a les Comunicacions Socials, de 22 febrer 1992).

7.- Executar el que vulgui encarregar-li la Conferència Episcopal Tarraconense (CET) en l'àmbit dels mitjans de comunicació social.

8.- Mantenir el contacte institucional amb els organismes públics, eclesiàstics o civils. Aquesta representació recaurà en el President-Bisbe delegat per la CET, en el Director del Secretariat, o en la persona a qui s'encarregui l'esmentada representació.

9.- Treballar en estreta col·laboració amb el (GIEC), institucions religioses, i/o qualsevol altra activitat que l'Església de Catalunya pugui crear en aquest àmbit de la comunicació.

Estructura

1.- El Secretariat està integrat pels membres següents:

- a) Un president, que serà el bisbe delegat per la CET per a la pastoral d'aquests MCS.
- b) Un director nomenat pel bisbe president, a proposta dels delegats de MCS.
- c) Els vocals delegats diocesans de MCS.
- d) El director del GIEC.
- e) Un secretari.
- f) Un administrador.

Aquest Secretariat es reuneix cada dos mesos. Es podrà convidar

als directors dels programes de ràdio i televisió cedits a la CET, i als membres de la Comissió Mixta CCRTV/CET, per part de la CET.

2.- Hi ha una comissió permanent formada per:

- a) El director del SIMCOS
- b) El director del GIEC
- c) El secretari del SIMCOS
- d) Un delegat diocesà de MCS, escollit pels altres membres del Secretariat.

Aquesta comissió es reuneix cada dos mesos, entre les sessions plenàries del Secretariat i per tal de preparar-les.

La Comunicació de l'Església Catalana

ÀNGEL RODRÍGUEZ VILAGRAN, responsable del Departament d'Audiovisuals del Bisbat de Girona.

L'Església Catalana és rica en mitjans de comunicació en totes les seves vessants: premsa, ràdio, televisió, Internet ... Els utilitza com a “regals de Déu”, tal i com va escriure el papa Pius XI a l'encíclica *Vigilante cura* el 1936.

L'Església catalana és rica en mitjans de comunicació en totes les seves vessants: premsa, ràdio, televisió, Internet ... Els utilitza com a “regals de Déu”, tal i com va escriure el papa Pius XI a l'encíclica Vigilante cura el 1936.

De fet, des que l'Església catòlica existeix com a tal, sempre s'ha servit d'una sèrie de conductes per comunicar, per donar a conèixer el seu missatge, la seva raó de ser. De primer a través del paper o del rotlle; suports necessaris per deixar constància de la vida de Jesús que després es plasmarien en el còdex. Hi ha qui atorga la tasca de periodista

als propis evangelistes, ja que naraven en forma de cròniques la vida de Jesús. Tampoc l'església ha dubtat en utilitzar qualsevol disciplina de l'art: iconografies a les parets d'un temple, la pintura, l'escultura, l'arquitectura o la música. Va adoptar la impremta i després totes les tècniques comunicatives.

Hi ha qui atorga la tasca de periodista als propis evangelistes, ja que naraven en forma de cròniques la vida de Jesús.

El mes de juny d'aquest 2011, el Secretariat Interdiocesà de Mitjans de Comunicació Socials (SIMCOS), que agrupa els delegats de mitjans de comunicació dels arquebisbats i bisbats de Catalunya, va donar a conèixer un estudi, que fou encarregat a un servidor, sobre la realitat dels mitjans de comunicació de l'Església catalana. S'incidia principalment en aquells mitjans que s'editaven des de la mateixa institució eclesial, tot i que s'esmentaven altres experiències de perfils creients. El present article vol ser un resum d'aquest in-

forme i una addenda i actualització si és necessari, en data d'octubre de 2011.

PREMSA

Butlletins oficials

La publicació oficial de tot Arquebisbat/Bisbat (com a institució) és el butlletí. S'hi publiquen cartes de l'arquebisbe/bisbe, edictes, normes i documents. Els més antics són els de Lleida i Urgell. Mencionats alfabèticament pel nombre de tiratge en primera posició hi ha el de Barcelona (nascut el 1855, de periodicitat mensual i amb 625 exemplars). Li segueixen els de Girona (1856, bimestral, 550), Vic (1855, bimestral, 390), Tarragona (1865, mensual, 375), Lleida (1853, trimestral, 300), Urgell (1853, bimestral, 275), Solsona (1866, bimestral, 200), Sant Feliu (2004, bimestral, 219), Terrassa (2004, bimestral, 219) i Tortosa (1859, mensual, 200).

Fulls diocesans

Publiquen la carta de l'arquebisbe/bisbe, el text de l'evangeli del diumenge i les respectives lectures, temes d'actualitat, reflexions, notícies i l'agenda d'actes. S'editen dos tipus de fulls: interdiocesans (es publiquen temes conjunts excepte les parts dedicades al comentari del bisbe/arquebisbe i l'agenda d'activitats i notícies) i diocesans. D'interdiocesans n'hi ha dos: per una banda el que publiquen l'arquebisbat de Barcelona i els bisbats de Lleida, Sant Feliu, Terrassa, Tortosa i Urgell; i per l'altra el que editen con-

juntament els bisbats de Vic i Solsona. Els diocesans són els de Girona i Tarragona. Tots són setmanals i tenen quatre pàgines. Ordenats per tiratge en primer lloc figura el que es distribueix a l'arquebisbat de Barcelona, fundat el 1890, amb 26.000 exemplars. Li segueixen els de: Girona (1919, 14.394), Vic (1907, 12.300), Solsona (1947, 7.500), Sant Feliu (2004, 7.829), Terrassa (2004, 9.000), Tarragona (1950, 7.000), Urgell (1978, 5.340), Tortosa (1972, 5.000) i Lleida (1972, 3.900).

Cal constar que els fulls de Barcelona, Vic i Girona són els més antics de l'Estat. Els segueix el de Tarazona (província de Saragossa) fundat l'any 1929.

Per altra banda, i des del 2007, Tarragona edita el suplement en castellà *A los cuatro vientos*, (400 exemplars) que inclou regularment la carta setmanal de l'arquebisbe, les lectures de la missa dominical i un petit comentari sobre les lectures, a més de l'agenda litúrgica.

Revistes diocesanes

Hi ha quatre revistes diocesanes costejades pel propi arquebisbat/bisbat. Totes són mensuals a excepció de la de Solsona que es bimestral. Són els casos de Tarragona (titulada *Església de Tarragona*, fundada el 1987, amb un tiratge de 1.400 exemplars), Urgell (*Església d'Urgell*, 1972, 1.200), Girona (*El Senyal*, 1999, 800) i Solsona (*Solc*, 1996, 660). La de més subscriptors és la de Tarragona (1.239) seguida de les d'Urgell (850), Girona (750) i Solsona (620).

Revistes parroquials de caràcter generalista

A les diòcesis catalanes existeixen nou revistes de caràcter generalista editades des d'una parròquia. S'entén com a "generalista" aquella revista que no tracta només temes referents a l'Església sinó també altres aspectes locals o socials. En alguns casos, en no existir una altra publicació en el poble, la revista parroquial es converteix en la revista local.

Arquebisbat de Barcelona:

- *ITE*: editada per la Parròquia de la Mare de Déu de Lourdes de Badalona. Fundada el 1985, bimestral, 300 exemplars.

Bisbat de Girona:

- *Alimara*: parròquia de Sant Esteve d'Olot, 1982, trimestral, 450.
- *Estela*: Santa Maria i Sant Nicolau de Calella, 1946, mensual, 500.
- *Revista de Banyoles*: Santa Maria dels Turers, 1946, mensual, 1.100.

Sant Feliu:

- *Mar i Muntanya*: Santa Maria de Castelldefels, 1995, mensual, 3000.

Tarragona:

- *Joc Vell i Voltes*: Sant Pere Apòstol de Vilabella, 1970, trimestral, 500.

Vic:

- *Taradell*: parròquia de Sant Genís, 1949, mensual, 585.
- *Vacarisses*: parròquia de Sant Pere, 1964, mensual, 450.

Cal tenir en compte també:

- Els suplementes dels fulls parroquials que fan les parròquies.
- Suplementes extres dels fulls diocesans amb motiu d'alguna jornada com poden ser les de Domund, Germanor, Mans Unides o el Seminari.
- *Catalunya Cristiana* amb un tiratge de deu mil exemplars, vuit mil en català i dos mil en castellà.
- Publicacions de secretariats i delegacions, col·legis religiosos, santuaris, moviments eclesials, associacions i entitats d'Església o butlletins de causa de canonització.

Cal sumar-hi *Foc Nou* o *El Cervo*, que són de titularitat privada i que tracten temes referents a l'Església, al cristianisme, religions en general i societat; així com també *El Pregó*.

RÀDIO

Ràdio Estel i Ràdio Principat

Actualment, l'Església catalana disposa de Ràdio Estel i Ràdio Principat. Ràdio Estel pertany a un patronat autònom creat el 1994 anomenat *Missatge Humà i Cristià*, presidit sempre per l'arquebisbe de

Barcelona. Té en propietat les freqüències de Barcelona, Catalunya Central (Manresa), Garraf, Tarragona, Tortosa i Vic.

Ràdio Principat és d'una entitat anomenada *Ens de Comunicació* de la qual és propietari el Bisbat d'Urgell. Funciona des de 1995. Té les freqüències de la Cerdanya, Seu d'Urgell i Andorra (totes tres en terrenys del Bisbat d'Urgell) i també la de Lleida.

El Bisbat de Girona té en propietat una freqüència que la cedeix les 24 hores del dia a Ràdio Estel perquè emeti la programació.

Segons l'EGM (abril-maig 2011), Ràdio Estel (amb Ràdio Principat) té una audiència de dilluns a divendres de 18.000 oïdors.

Programes diocesans de ràdio

S'editen programes diocesans de ràdio que després són emesos per les emissores locals de cada arxidiòcesi/diòcesi. Tots ells tenen estudis de gravació propis per editar-los, a excepció de Solsona que s'enregistra a través d'una productora.

- Bisbat de Girona: *Església Viva* (magazine setmanal de 30 minuts que s'emeta per 20 emissores municipals, COPE Girona i Ràdio Estel. Inclou la glossa del bisbe) i *El Mirall* (magazine de 60 minuts per a COPE Girona).
- Bisbat de Lleida: *De bat a bat* (magazine setmanal de 30 minuts que s'emeta per Ràdio Prin-

cipat, Ràdio Estel i COPE Lleida. Durada: 30 minuts. Es pot escoltar i veure en vídeo en el web del Bisbat.

- Bisbat de Sant Feliu: *Ressó de la Paraula* (glossa setmanal del bisbe que emet Ràdio Sant Vicenç dels Horts).
- Bisbat de Solsona: *La Paraula* (magazine setmanal, 30 minuts, emès per Ràdio Estel i 1 Ràdio Berga).
- Arquebisbat de Tarragona: *El Campanar* (magazín setmanal de 50 minuts que s'emeta per dues emissores municipals i de 30 minuts per a Ràdio Estel) i *Als quatre vents* (locució setmanal de l'arquebisbe que es passa per deu emissores municipals i privades). També cal afegir-hi el magazín setmanal "*Amics, parlem-ne*" (50 minuts), emès per la cadena COPE.
- Bisbat de Tortosa: *Paraules de Vida* (locució setmanal del bisbe que s'emeta per una quinzena d'emissores municipals).

Cal tenir en compte també: *Paraules de Vida* (programa setmanal de Catalunya Ràdio patrocinat pel SIMCOS –Secretariat Interdiocesà de Mitjans de Comunicació de l'Església de Catalunya–), els programes parroquials en emissores municipals o les misses locals que retransmeten les emissores municipals.

Cadena COPE

La Cadena COPE cedeix franges horàries perquè cada diòcesi de

l'Estat espanyol pugui realitzar o coordinar el seu programa de ràdio. Generalment són el divendres a l'ona mitja (de 15 a 16 hores) i els diumenges per ona mitja i freqüència modulada (després de la missa de les 9 del matí i fins a les 10).

La franja del divendres és utilitzada pels arquebisbats de Barcelona i Tarragona així com els bisbats de Girona, Lleida i Tortosa. El programa porta per nom *El Mirall*. A Lleida es titula *De Bat a Bat* però s'emeta a les 19.00 hores.

La franja del diumenge és aprofitada pels mateixos arquebisbats i bisbats per oferir un informatiu diocesà.

TELEVISIÓ

L'arquebisbat de Tarragona i dos bisbats més disposen d'estudis propis on s'enregistren programes de televisió setmanals. El de Tarragona porta per nom *Als quatre vents* que emeten tres televisions locals; el del Bisbat de Girona *Camí de Vida*, sis televisions, i el del Bisbat de Lleida ofereix en imatge des del web el programa radiofònic *De Bat a Bat*.

S'hi han d'afegir produccions pròpies de l'arquebisbat de Tarragona, programes locals de televisió religiosos o bé el programa setmanal de Televisió de Catalunya *Signes dels Temps* (patrocinat pel SIMCOS. Segons Taylor Nelson Sofres, la mitjana d'audiència del programa és de 35.000 persones per programa en el primer trimestre del 2011. Per altra banda, unes 4.000 persones el segueixen a través d'Internet.

INTERNET

Tots els bisbats de Catalunya tenen web:

Barcelona (des de 1996):
<http://www.arqbcn.org>

Girona (1996):
<http://www.bisbatgirona.cat>

Lleida (2003):
<http://www.bisbatlleida.org>

Sant Feliu de Llobregat (2004):
<http://www.bisbatsantfeliu.org>

Solsona (2001):
<http://www.bisbatsolsona.cat>

Tarragona (2000):
<http://www.arquebisbattarragona.cat>

Terrassa (2005):
<http://www.bisbatdeterrassa.org>

Tortosa (2004):
<http://www.bisbattortosa.org>

Urgell (2001):
<http://www.bisbaturgell.org>

Vic (2005):
<http://www.bisbatvic.com>

També la Conferència Episcopal Tarraconense té un web (des de 2002): <http://www.tarraconense.cat>

Pel que fa a la premsa digital, cal tenir present que tots els fulls diocesans es poden llegir i baixar des dels webs dels respectius bisbats, com també altres publicacions esmentades o escoltar programes de ràdio diocesans. També la programació de Ràdio Estel com la de Ràdio Principat es poden escoltar en els seus respectius llocs web:

<http://www.radioestel.com> i
<http://www.bisbaturgell.org>

També cal mencionar la revista digital *El Bon Pastor* promoguda per diferents preveres que s'envia en PDF per correu electrònic i que es pot descarregar a través del seu web.

Cada cop més l'Església utilitza els diferents avanços en noves tecnologies. Només a tall d'exemple cal apuntar que l'arquebisbe de Tarragona té un bloc personal o que el bisbe de Solsona té una pàgina a Facebook i un canal a You Tube. La incorporació a altres plataformes anirà en augment.

Altres

Amb el risc de deixar de banda altres iniciatives, serveixin aquests exemples com a altres mostres de comunicació:

- Vídeos editats per l'Arquebisbat de Tarragona i el Bisbat de Solsona a You Tube.
- Webs parroquials, dels moviments i d'entitats d'Església.
- Webs, blocs i altres plataformes de perfils catòlics.
- L'agència informativa Flama: <http://www.flama.info>
- Blocs personals o d'entitats de temàtica o perfil catòlic. El maig de 2011, la blocsfera cristiana impulsada per la revista *Foc Nou* n'agrupava una vuitantena.
- *Catalunya Religió*. Portal d'actualitat i opinió d'Església.
- Les retransmissions per ràdio de la missa. A nivell català COPE Catalunya i Ràdio Estel, i a nivell estatal Ràdio 5 i Ràdio Maria.
- L'emissió per televisió de la missa a nivell català (TVE 2 amb una audiència de 80.000 espectadors per cada celebració segons dades de TVE, i TV3 amb una mitjana de 30.000 segons Taylor Nelson Sofres en el primer trimestre del 2011).
- *Objectiu l'home*: l'espai de valors humans de Mn. Josep Maria Alimbau a Ràdio Barcelona SER, en emissió des de fa més de 30 anys.
- *Creure Avui*, un programa en funcionament des del 1989, coordinat per Ramon Safont-Tria i que s'emet per Maresme Digital TV (Mataró).

25 anys de “Signes dels temps”

FRANCESC ROSAURA I MONTARDIT, Llicenciat en Ciències de la Informació per la UAB, director i presentador de l'espai “Signes dels Temps” de TV3 i coordinador de Programes Religiosos de Televisió de Catalunya (TVC).

Els orígens més remots de “Signes dels temps” els trobem en els acords entre la Santa Seu i l'Estat espanyol del 1979. En el seu article 14, establien que “l'Estat vetllarà perquè siguin respectats en els seus mitjans de comunicació social els sentiments dels catòlics i establirà els corresponents acords sobre aquestes matèries amb la Conferència Episcopal Espanyola”.

Sota l'empara d'aquest text, l'any 1982 es va iniciar a Ràdio Televisió Espanyola (RTVE) l'emissió de la programació religiosa catòlica per a tot el territori espanyol. I dos anys més tard, començava la retransmissió de la missa dominical en català a través del circuit català de TVE.

En paral·lel a aquest procés, a Catalunya es gestava la creació de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (CCRTV). El juny del 1983, van començar les emissions de Catalunya Ràdio i uns mesos més tard es va posar en marxa TV3–Televisió de Catalunya. Els bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense (CET) van establir contactes amb el govern de la Generalitat per aconseguir traslladar a Catalunya el model estatal. Seguint l'exemple de RTVE, l'Església catalana també va voler tenir els seus espais als mitjans de comunicació públics de Catalunya.

D'aquest acord institucional van néixer dos programes confessionals catòlics: un a TV3 i un altre a Catalunya Ràdio (“Paraules de vida”).

Segons l'acord, aquests programes responien a “la importància del fet i del sentiment religiós” i tenien en compte “la implantació majoritària de la religió catòlica a Catalunya”. Fins i tot es va crear una comissió mitxa CET-CCRTV per cuidar la identitat confessional i la qualitat tècnica dels espais. Les direccions de TVC sempre han cregut en el servei públic i han apostat perquè els catalans i catalanes tinguin un espai sobre l'Església. El temps ha demostrat que els temes religiosos i espirituals interessen a la gent malgrat el fort procés de secularització de la societat catalana.

Primera emissió

El 4 de maig del 1986 es va estrenar l'espai “Temps d'esperança” amb una periodicitat quinzenal. Un any i mig més tard, el programa va passar a ser setmanal i va canviar el nom pel de «Signes dels temps», expressió que s'ha respectat fins ara. El programa s'ha mantingut 25 anys en antena de manera continuada i s'ha convertit en un dels espais més veterans de Televisió de Catalunya.

En tot aquest temps, ha canviat de cadena en diverses ocasions i ha variat els dies i horaris d'emissió. Els últims anys, però, s'ha consolidat al primer canal de TVC i en la franja del diumenge al matí.

«Signes dels temps» mai ha estat un programa de grans audiències. En part perquè sempre s'ha emès en horaris dolents (a primera hora del matí o molt tard a la nit). Tot i això, les últimes temporades ha consolidat una audiència de 35.000 espectadors setmanals. Avui dia, quan molts programes de televisió només aguanten 3 o 4 setmanes en pantalla, que un espai es mantingui 25 anys és un fet excepcional.

Signes del món

El títol «Signes dels temps» prové d'una expressió que va popularitzar el Concili Vaticà II i es refereix a la necessitat de l'Església d'estar

El títol «Signes dels temps» prové d'una expressió que va popularitzar el Concili Vaticà II i es refereix a la necessitat de l'Església d'estar atenta als canvis i evolucions de la humanitat per millorar la seva tasca evangelitzadora.

atenta als canvis i evolucions de la humanitat per millorar la seva tasca evangelitzadora. I precisament això és el que sempre ha volgut fer el programa: estar atent als signes que hi ha en el món, especialment en l'àmbit de les religions, l'espiritualitat, la solidaritat i els drets humans. Estar atent a allò que passa al món per explicar-ho i donar-hi una visió cristiana

En una entrevista enregistrada al Vaticà l'any 2006, el llavors president del Pontifici Consell per a les Comunicacions Socials, l'arquebisbe John Patrick Foley, va declarar al programa que els mitjans catòlics haurien de ser «mitjans d'informació, de formació i d'inspiració.» I una mica, «Signes dels temps» sempre ha volgut fer això: informar sobre les activitats de l'Església les diòcesis catalanes, formar els espectadors en cultura religiosa i inspirar les persones perquè reflexionin i creixin interiorment.

Això s'ha fet sempre sobre el pilar dels testimonis. La millor manera

La millor manera de presentar el missatge de Jesucrist és a través d'homes i dones que viuen l'Evangelí i parlen en primera persona de les seves experiències.

de presentar el missatge de Jesucrist és a través d'homes i dones que viuen l'Evangeli i parlen en primera persona de les seves experiències, el seu treball, els seus sentiments i les seves creences religioses.

3.000 convidats

“Signes dels temps” ha tingut diferents estructures, però el format que ha dominat és el de magazín d'actualitat sobre l'Església catòlica que inclou peces independents que es van combinant (entrevistes, notícies, reportatges, debats, agenda, comentari de l'Evangeli...). L'objectiu ha estat sempre informar de les activitats de l'Església a Catalunya i tractar els grans temes de l'actualitat social i cultural des d'una perspectiva cristiana.

“Signes dels temps” ha parlat de bisbats i parròquies, però també de congregacions religioses, comunitats, associacions, ONGs... Tot i no oblidar els seus fonaments institucionals vinculats a la CET, sempre ha volgut ser un programa plural i donar veu a tots els grups i moviments que integren l'Església. A més, també ha tingut una vocació ecumènica i interreligiosa.

En aquests 25 anys han passat pel plató del programa més de 3.000 convidats. Hi han deixat petjada personatges catalans com Narcís Jubany, Cassià M. Just, Pere Casaldàliga, Cristina Kaufmann, Raimon Panikkar, Ireneu Segarra, Antoni Deig, Ramon Torrella, Joan Carrera, Rosa Deulofeu, Joan Gomis, Miquel Batllori, Vicenç Ferrer, Jordi

Llimona, Genoveva Massip, Teresa Forcades, Arcadi Oliveres, Francesc Torralba... I personalitats internacionals com Helder Camara, Abbé Pierre, Chiara Lubich, Anselm Grün, Germà Roger, Andrea Riccardi, Jacques Gaillot...

En tot aquest temps, «Signes dels temps» ha viscut i ha informat de grans esdeveniments eclesials, religiosos i socials: Trobada Interreligiosa d'Assís (1986), Mil·lenari de Catalunya (1988), Jocs Olímpics (1992), Concili Provincial Tarracòncense (1995), 50 anys de l'entronització de la Moreneta (1997), Trobada Europea de Taizé (2000), Gran Jubileu (2000), Parlament de les Religions del Món (2004), mort de Joan Pau II i elecció de Benet XVI (2005), Trobada Mundial de les Famílies (2006), Any Jubilar Sant Fructuós (2008) i visita de Benet XVI a Barcelona (2010), entre molts d'altres.

Felicitació de Benet XVI

El 7 de juny del 2006 va esdevenir una data històrica perquè, en el decurs de l'audiència general dels dimecres a la plaça de Sant Pere del Vaticà i davant de pelegrins de tot el món, Benet XVI va felicitar “Signes dels temps” pels 20 anys d'emissió. El pontífex es va adreçar en català a l'equip del programa amb aquestes paraules: “Saludo l'equip del programa religiós ‘Signes dels temps’ de Televisió de Catalunya amb motiu del seu vintè aniversari. Us animo a continuar el vostre servei a l'Església, que ajuda a l'evangelització a través dels mitjans de comunicació social.”

Un treball en equip

No seria just acabar aquest article sense recordar els centenars de professionals que han fet possible que, setmana rere setmana, “Signes dels temps” arribi a les pantalles de tot Catalunya. Són periodistes, realitzadores, productors, redactores, càmeres, regidors, tècnics, maquilladores, estilistes... Al llarg de la seva història, el programa ha tingut 7 directors (Fèlix Benito, Francesc Romero, Xavier Martín, Josep M. Pont, Ramon Safont-Tria, Oriol Llop i Francesc Rosaura) i 9 presentadors (Fèlix Benito, Ester Romero, Francesc Romero, Xavier Martín, Josep M. Pont, Teresa Pou, Montserrat Esteve, Ramon Safont-Tria i Francesc Rosaura). Els continguts del programa han estat possibles gràcies als guionistes (Albert Sàez, Valentí Alonso, Jordi Llisteri, Òscar Bardají,

Montserrat Esteve, Marta Masdeu, Aure Farran, Eulàlia Tort...).

El programa s’ha enriquit amb les aportacions de desenes de col·laboradors, molts d’ells voluntaris, vinculats a diverses diòcesis, institucions i moviments eclesials (Jaume Aymar, Armand Puig, Jaume Reixach, Gaspar Mora, Ramon Prat, Antoni Pladevall, Rosa Deulofeu, Josep M. Ballarín, Josefina Roma, Joan Soler Amigó, Genís Mayola, Joan Baburés, Jordi Cabanes, Josep Miquel Servià...).

Un record especial es mereixen aquells professionals que van morir mentre treballaven al programa (Enriqueta Calabuig, Josep M. Pont, Josep Rebull...) i també els bisbes Joan Martí Alanís i Joan Carrera que, com a responsables de mitjans de comunicació de la Tarraconense, sempre van creure en el programa i van lluitar per defensar-lo.

Catalunya Cristiana i Ràdio Estel, al servei de les diòcesis catalanes

MN. JAUME AYMAR I RAGOLTA, rector de Sant Francesc d'Assís a Badalona, arquebisbat de Barcelona. Director de Ràdio Estel i Catalunya Cristiana.

Catalunya Cristiana i Ràdio Estel són dos instruments pastorals al servei de les diòcesis catalanes, cadascun amb la seva personalitat i especificitat però, actualment, amb una mateixa direcció, una mateixa línia editorial i una redacció conjunta on es procuren aprofitar les sinèrgies.

Catalunya Cristiana va veure la llum el setembre del 1979 amb la finalitat primordial de proporcionar a les famílies cristianes un mitjà d'informació pràctic i a l'abast de tots sobre la realitat i la vida religiosa a Catalunya, a Espanya i al món. Alhora volia ser un instrument proper i senzill per a la formació en la fe i la moral i el seguiment de la litúrgia de cada diumenge. També pretenia oferir al poble cristià notícies culturals connectades amb el fet religiós. El setmanari naixia per la tenacitat de dos mossens: Joan E. Jarque i Francesc Malgosa.

Els orígens no foren fàcils. Mons. Joan E. Jarque, format a Suïssa, consiliari internacional dels intel·lectuals catòlics, secretari de la UCIP (Unió Catòlica Internacional de Periodistes) i amb una visió àmplia de la comunicació eclesial topava amb l'estretor de mires d'uns i l'escepticisme d'uns altres. Mn. Francesc Malgosa, escriptor, poeta i rector, n'era el valuós contrapunt que l'ajudava a trobar camins

de realisme en el teixit eclesial català. Va ser sobretot l'interès i l'empenta del Dr. Jubany el que va fer que la diòcesi de Barcelona finalment hi apostés. El bisbe Joan Carrera, que coneixia bé la història de la premsa catòlica al nostre país i que havia impel·lit diverses publicacions cristianes, hi tingué un paper destacat des del principi. Jarque i Carrera durant anys s'anaren alternant la redacció de l'editorial. El format era el d'un diari. Jarque diu que la seva major satisfacció era veure que havia servit per posar a l'escala acabada de fregar o per embolicar un entrepà com aleshores es feia, perquè això volia dir que s'havia llegit. Des del principi es va optar per fer una doble edició, en català i en castellà. Els fundadors creien –i no s'equivocaven– que això contribuiria a normalitzar l'ús del català: en l'edició castellana els noms de lloc, les festes, els poemes, no es tradueixen i molts dels articulistes pensen en català. El 1985, sis anys només després de l'aparició del setmanari, els bisbes van publicar el document “Arrels cristianes de Catalunya” que ha esdevingut un referent habitual en el posicionament de l'Església a Catalunya i que respon als mateixos postulats del setmanari.

Han passat més de 30 anys i la publicació continua. És l'únic setmanari elaborat a Catalunya que continua viu amb la seva voluntat de servei a

tots els bisbats de Catalunya. Han anat creixent les pàgines d'opinió i la voluntat d'aportar recursos a la catequesi i el lleure davant les demandes de la comunitat eclesial. Alguns col·laboradors hi col·laboren des de fa molts anys, d'altres s'han anat incorporant més recentment. El tiratge se situa sobre els 6.000 exemplars, comptant que hi ha números extraordinaris per Nadal i Sant Jordi i especials com el de la visita del Sant Pare a Barcelona el 2011 que, encartada a LA VANGUARDIA, va superar els 150.000 exemplars, amb articles en català i castellà i sumaris en anglès. La tirada del seminari coincideix amb la difusió real que es distribueix a parròquies, centres de culte i a alguns quioscs de Catalunya. Des de fa poc s'ha guanyat en agilitat aconseguint que el número que es tanca cada dilluns a partir del dijous de la mateixa setmana ja estigui a les parròquies i en mans de molts subscriptors.

Han passat més de 30 anys i la publicació continua. És l'únic setmanari elaborat a Catalunya que continua viu amb la seva voluntat de servei a tots els bisbats de Catalunya.

Ràdio Estel és un mitjà més jove. L'origen el va explicar recentment el

canonge Josep Maria Aragonès, escriptor. Una vegada al Vaticà el beat Joan Pau II li va preguntar al Cardenal Jubany, “ja té una emissora diocesana?”, davant la negativa del prelat li respongué “posi-la!”. El Dr. Jubany va tornar a Barcelona per complir l'encàrrec del Sant Pare. Jubany n'havia parlat amb el Cardenal Carlo Maria Martini de Milà i coneixia l'experiència de Ràdio A, així com la de Ràdio Notre Dame de París. Es tractava de fer una emissora diocesana en català que com escriu la periodista Marta Nin (SERRA D'OR, juny 2011) “sense caure en el pietisme deixés penetrar l'humanisme cristià en el dia a dia de la difusió radiofònica”. La constel·lació fou favorable: es va crear una fundació pia (Missatge Humà i Cristià) que va esdevenir la titular de la concessió d'una freqüència per part de la Generalitat. Els recursos econòmics partien d'un fons inicial que havia aplegat el Dr. Ramon Cunill, sacerdot i periodista i que havia fet créixer mossèn Francesc Sala administrador de la delegació de mitjans de comunicació. L'interès del veterà radiofonista Joan Viñas i de l'equip de la delegació de comunicació de l'Arquebisbat de Barcelona hi va ajudar molt. El 8 de juliol de 1994 va sortir a l'aire per primera vegada i en període de proves l'indicatiu de l'emissora.

Noves freqüències. Xarxa de comunicació... Els dos mitjans no s'enfonsen, com algú malèvolament desitjaria. Ara tenim el repte d'anar consolidant el que anomenem la Cadena Estel que té en Ràdio Principat un important aliat.

El Secretariat Interdiocesà de Joventut (SIJ), la pastoral de joves de Catalunya i Balears en xarxa i comunió

MARISA JIMÉNEZ, Tarragona. Directora de Secretariat Interdiocesà de Joventut (SIJ).

El SIJ és un servei creat per la Conferència Episcopal Tarraconense (CET) a iniciativa dels bisbes catalans i dels delegats diocesans de Pastoral de Joventut amb la col·laboració i suport dels moviments i realitats de pastoral juvenil, per tal de coordinar i donar suport a la Pastoral de Joventut de les deu diòcesis catalanes i les balears. Així doncs, el SIJ esdevé un centre interdiocesà de recursos per a la pastoral amb joves. El Secretariat Interdiocesà treballa per tenir en compte les necessitats personals i socials dels joves en cada moment i d'aquesta manera ajudar-los a viure i a avançar en la fe. Però perquè aquest objectiu es

dugui a terme cal trobar una resposta pastoral idònia estant ben desperts als signes dels temps i saber connectar amb els joves.

En la seva posada en marxa, el SIJ va estar recolzat per un primer full de ruta anomenat «Proposta de Pastoral de Joventut de Catalunya i Balears» aprovat pels Delegats i Consiliaris de Moviments i Serveis, el 26 de gener de 1987. Amb el pas dels anys, aquest primer document s'ha anat actualitzant per adaptar-se a les noves realitats pastorals de joves dels nous temps. Aquesta primera proposta fou el resultat d'un treball de comunió i cooperació eclesial entre els signants del document i molts cristians compromesos en la formació de joventut.

El Secretariat Interdiocesà treballa per tenir en compte les necessitats personals i socials dels joves en cada moment i d'aquesta manera ajudar-los a viure i a avançar en la fe.

Entre les principals funcions del SIJ destaca el fet d'intercanviar, contrastar i coordinar les diferents experiències d'acció i reflexió dels moviments i realitats juvenils; promoure trobades unitàries de joves basades en la reflexió i la celebració de la fe que estimulin la consciència eclesial, com per exemple l'Aplec de l'Esperit que se celebra cada tres anys; promoure iniciatives per a la preparació de consiliaris i animadors de la fe que es faran càrrec del progrés en la fe dels joves; i promoure i

publicar, si s'escau, propostes de pastoral Juvenil d'interès entre els joves, com per exemple, la darrera proposta publicada pel SIJ la tardor de 2003 sota el títol «Mira Nova: vers un nou impuls de la Pastoral de Joventut».

Qui en forma part?

El Secretariat Interdiocesà està compost pel Bisbe delegat de la CET per a la pastoral de Joventut, els Delegats diocesans de Pastoral de Joventut i els presidents i consiliaris dels moviments i realitats de pastoral juvenil que formen el Consell General. Aquest últim està format pel Moviment Cristià de Joves (Acció Catòlica General); la Fundació d'Escoles Cristianes de Catalunya (FECC); Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi; la Coordinació Catalana de Colònies, Casals i Clubs d'Esplais (CCCCCE); Unió de Religiosos de Catalunya i el Consell Català de Moviments Especialitzats (CCME) com la JOC (Joventut Obrera de Catalunya), MIJAC (Moviment Infantil i Juvenil d'Acció Catòlica de Catalunya), MUEC (Moviments d'Universitaris i Estudiants Cristians) i JARC (Moviment de Joves Cristians de Comarques). Les funcions del Consell General són les d'estudiar, aconsellar i proposar quines són les accions que s'han de dur a terme. La relació entre SIJ i la Conferència Episcopal Tarraconense s'estableix a través del bisbe encarregat en l'àmbit interdiocesà de la Pastoral de Joventut.

Pel que fa a l'estructura del SIJ, a banda del Consell General consta

d'una Comissió executiva, unes comissions de treball i un Secretari General. La Comissió executiva la formen els Delegats diocesans de Pastoral de Joventut, el Secretari General i cinc membres més del Consell General que són triats pel mateix Consell. Tenint en compte les aportacions que li fa el Consell General, aquesta comissió s'encarrega de decidir i aplicar les accions proposades. Paral·lelament, les Comissions de Treball són designades per la Comissió Executiva i s'estructuren en dos tipus: fixes i ocasionals. La funció d'aquestes comissions és la d'analitzar situacions i promoure iniciatives de Pastoral de Joventut que siguin d'interès per a les diòcesis de Catalunya i Balears. Finalment, el paper del Secretari General es basa en la gerència i execució dels acords que s'hagin pres en la Comissió Executiva. El SIJ es regeix pels estatuts signats el dia 12 de març de 1990.

Noves propostes de Pastoral de Joventut: Aplecs de l'Esperit de Vilafranca i la Seu d'Urgell

Anys després de la primera Proposta Pastoral de Joventut presentada durant els inicis del SIJ, es presenta un nou document aprofitant la celebració de l'Aplec de l'Esperit de Vilafranca del Penedès, el dia 30 de maig de 1998. Una segona edició revisada encaminada vers el futur, realista i, sobretot, plena d'esperança. Una actitud de fe amb intenció d'encarnar la fe cristiana en l'univers juvenil a les portes d'un nou mil·lenni. Un nou punt de referència enllaçat amb el debat encetat l'any 1979 que havia de res-

pondre a qüestions actuals d'aleshores i a nous desafiaments per enfortir les bases d'una veritable comunitat pastoral interdiocesana.

Cinc anys més tard, i després de mesos de reflexió, la tardor de 2003 i en ocasió de l'Aplec de l'Esperit a la Seu d'Urgell celebrat a la Pentecosta de 2002, es presenta «Mira Nova: vers un nou impuls de la Pastoral Juvenil». Com el seu títol indica, aquesta nova proposta de treball va oferir una ulterior reflexió i suggeriments per donar un impuls a la Pastoral amb joves a través d'uns materials de treball estructurats en el clàssic esquema de revisió de vida: Veure, Jutjar i Actuar.

Aquest nova eina de treball comú neix arran de la il·lusió de relançar la proposta de 1998.

Per a fer aquest pas calia conèixer els nostres joves, tenir present la seva realitat, quines eren les nostres oportunitats pastorals i quines se'ns presentaven com a noves. Per donar resposta a totes les inquietuds i al ventall de realitats pastorals (moviments, comunitats parroquials i religioses, escoles...) es van crear comissions de treball, jornades de pastoral i es van demanar moltes col·laboracions. Aquest nou document va suposar un nou estil de treball, més centrat en la pastoral de proposta i de primer anunci de Jesucrist, per donar prioritat a la presència dels animadors entre els joves en els diferents ambients i, alhora fer dels joves protagonistes de l'acció.

El treball sumat a l'esforç conjunt de les diòcesis catalanes i ba-

lears té com resultat diverses activitats conjuntes que es realitzen al llarg de l'any i a on tots els joves hi són convidats.

Algunes d'elles tenen un caràcter extraordinari com la Jornada Mundial de la Joventut o l'Aplec de l'Esperit que se celebren 3 anys, mentre que d'altres tenen lloc cada any com Taizé o els Exercicis espirituals durant el temps d'advent. Totes elles són possibilitats que ens apleguen i creen un moment de comunitat eclesial a nivell juvenil molt important.

JMJ: Una oportunitat en clau pastoral

La Jornada Mundial de la Joventut (JMJ) és un gran esdeveniment de l'Església universal que se celebra cada tres anys. Una gran trobada de joves d'arreu del món units en la fe i l'amor cap a Jesucrist. Per Joan Pau II, «la finalitat principal de les Jornades és col·locar a Jesús en el centre de la fe i de la vida de cada jove, perquè sigui el punt de referència constant i la llum vertadera de cada iniciativa i de tota la tasca educativa de les noves generacions». Una iniciativa del papa Joan Pau II després de veure les concentracions massives de joves que van haver l'any 1984, amb motiu de l'any jubilar a Roma.

La JMJ és un esdeveniment on entra en joc la implicació de moltes persones (voluntaris, famílies acollidores, parròquies, escoles, moviments...) ja que durant els dies previs a la Jornada tenen lloc els dies

d'acollida previs. Uns dies on els joves acollits i acollidors, del país on toca celebrar la JMJ, comparteixen la cultura i la seva fe.

L'Aplec de l'Esperit: Una trobada Festiva i celebrativa en clau juvenil

L'Aplec de l'Esperit és una trobada celebrativa d'expressió juvenil, en la festa de la Pentecosta. Es realitza cada tres anys des que va néixer, una iniciativa dels Minyons Escoltes i Guies de Sant Jordi, l'any 1978, aquell mateix any per Pentecosta, centenars de joves van fer «Siurana de l'Esperit». No va ser fins l'any 1982 quan la trobada rebé el nom actual d'Aplec de l'Esperit. Des d'aleshores, ara ja fa 28 anys, l'Aplec de l'Esperit ha estat el fil conductor de la pastoral de joves de Catalunya en diferents indrets com Poblet, Lleida, Manresa, La Seu, Tarragona o Terrassa.

Actualment, l'Aplec és convocat pels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense (CET), mitjançant les delegacions de pastoral de joventut. En cada ocasió és organitzada per una diòcesi diferent. Aquesta gran trobada juvenil aplega joves vinculats a diferents realitats d'Església d'arreu de Catalunya, Balears i Andorra.

Una setmana a Taizé: Una vivència ecumènica de pregària

L'estada d'una setmana a la comunitat ecumènica de Taizé (França), és una oportunitat única per

poder aturar-se enmig del ritme frenètic de la vida quotidiana i rellegrir la pròpia vida sota la llum de l'Evangelí: resant junts tres cops al dia, reflexionant sobre les fonts de la fe, treballant pels demés... Els cants en diverses llengües són un element distintiu de la comunitat. Taizé ha creat un estil musical propi on es reflecteix la naturalesa meditativa de la comunitat. Els cants breus i repetitius sostenen l'oració personal i obren el nostre cor a escoltar a Déu.

Com activitat d'estiu, a finals del mes d'agost s'acostuma a fer una estada d'una setmana a la comunitat ecumènica francesa. A més, cada final d'any té lloc una Trobada Europea de Taizé. Totes dues experiències són moments que deixen petjada a qui ho ha viscut.

Pelegrinatge a Terra Santa: Seguint les petjades de Jesús

Durant diversos estius, el SIJ ha organitzat pelegrinatges a Terra Santa. Allà han pogut descobrir diversos testimonis vius i actuals de fe cristiana. Aquests cristians pateixen actualment un constant martiri i lluita per poder sobreviure des de la pau enmig de tantes tensions. En l'últim d'aquests pelegrinatges ha sorgit l'oportunitat d'una acció solidària amb un poble anomenat Taybeh (Ephraim), mitjançant la venda de llànties de ceràmica. Des del SIJ s'ha promogut la venda del "Colom de la Pau" per poder ajudar als cristians palestins de Terra Santa. Un projecte i servei mutu basat en compartir experiències i fomentar el diàleg amb

joves cristians que viuen allà i que perpetuen la tradició del pas de Jesús per aquelles terres conservant l'Esperit viu.

Camí de Santiago: Una invitació a ser peregrins

Des del SIJ també s'organitzen els pelegrinatges a Santiago de Compostel·la, amb motiu de l'Any Sant Compostel·là (Any Xacobeo).

Exercicis Espirituals: Descoberta de la interioritat del jove

Aquesta és una proposta per al temps d'Advent, un temps de preparació personal. Una oportunitat per fer un parèntesi en la vida diària del jove i trobar pau, reflexió, interioritat i pregària en un espai únic, com per exemple, un monestir. Adreçat a tots els joves que vulguin fer una experiència de pregària profunda i acompanyada durant 3 dies.

Estiu Solidari

Des de les Delegacions de Missions i Pastoral de Joventut, oferim uns projectes de convivència missionera adreçats a joves que des d'una perspectiva creient comparteixen el seu temps de manera solidària. Una activitat espiritual, formativa, d'intercanvi cultural i compromís social. Volem oferir als joves un espai de convivència i treball en països més pobres, participant de diversos projectes socials i pastorals, d'acord amb la diòcesi que envia i la que rep.

Formació dels joves

El SIJ, vetlla per aquesta formació dels animadors de pastoral de les nostres diòcesis, proposant itineraris formatius i d'iniciació de grups. Amb materials i recursos que anem treballant plegats.

La comunicació, el nostre altaveu

Si avui dia no es té presència a la xarxa és com si gairebé no s'existís. Per aquest motiu el SIJ aposta pel seu web (www.jovesij.com) com a via de comunicació i espai de recursos interdiocesà. Entre els principals objectius hi ha el de potenciar les activitats i novetats que es generen en les diferents Delegacions de Joventut, destacar tots els esdeveniments que s'organitzen des del Secretariat Interdiocesà i ser un espai de referència a l'hora de cercar recursos com ara materials, enllaços, notícies, fotografies, etc. El web ha de ser un espai jove però que sigui d'utilitat per a tothom i a on la informació d'in-

Si avui dia no es té presència a la xarxa és com si gairebé no s'existís, per aquest motiu el SIJ aposta pel seu web com a via de comunicació i espai de recursos interdiocesà.

terès sigui fàcilment accessible. La pàgina del SIJ també és la plataforma que dona a conèixer cadascuna de les Delegacions de Joventut ja que amb un sol clic es pot navegar per tots els seus webs. El web és un punt de referència on publicar i actualitzar informació de manera constant que pot ser útil per a cada delegació i qualsevol que navegant hagi arribat al web del SIJ.

Una altra eina de comunicació que disposa el Secretariat Interdiocesà de Joventut és el blog (www.marcats.blogspot.com). El blog és un complement perfecte del web que per-

met actualitzar informació d'una manera ràpida i senzilla. Aquest té un caràcter més vivencial i de testimoni de les diferents experiències que han viscut els joves. El blog s'alimenta molt del web i de cadascuna de les pàgines de les Delegacions. De manera que entrant al blog es pot trobar allò més destacat de cada Delegació de Joventut sense necessitat de visitar-les una per una. I una novetat que es vol posar en marxa és la creació d'un butlletí informatiu (newsletter) perquè la gent pugui rebre les novetats, les activitats programades i qualsevol informació rellevant via correu electrònic.

El Secretariat Interdiocesà de Pastoral Obrera de Catalunya (SIPO)

MN. JOSEP RODADO, rector del Bon Pastor i delegat de Pastoral Obrera. Arquebisbat de Barcelona.

El **Secretariat Interdiocesà de Pastoral Obrera de Catalunya** (SIPOC, a partir d'ara) és un òrgan de la CET per fomentar l'evangelització en el món obrer a les diòcesis catalanes.

El SIPOC té com a finalitat coordinar i potenciar els Moviments Especialitzats en medi obrer existents a casa nostra (JOC, GOAC i ACO), les Delegacions i Secretariats diocesans que tenen aquesta finalitat, així com la realitat de Religioses i Religioses en barris obrers i populars i el col·lectiu dels Capellans Obrers. I ser una veu d'Església respecte a situacions i problemàtiques que viu el món obrer, així com ser una veu del món obrer a l'interior de l'Església.

La tasca principal de la Pastoral Obrera consisteix en la formació d'un laïcat responsable davant de les problemàtiques socials que estan associades al món del treball preferentment, a través de la inserció en el món, de manera activa i reflexiva, analitzant les causes de les situacions i procurant treballar contra les causes (no sols contra les conseqüències) de la injustícia i de l'exclusió laboral i social, tant íntimament lligades a l'organització del treball i l'economia, i que tant greu-

ment està marcant avui a tants milions de persones i famílies a casa nostra i arreu del món. Una formació que volem fer des de la inserció i les condicions de vida dels treballadors, que vol ser un testimoni de Jesucrist i el seu Evangeli, allà on els militants obrers cristians viuen, ja sigui el treball o als barris, on prenen diferents compromisos.

La tasca principal de la Pastoral Obrera consisteix en la formació d'un laïcat responsable davant de les problemàtiques socials que estan associades al món del treball.

La Pastoral Obrera impulsa els moviments especialitzats d'Acció Catòlica, ACO (Acció Catòlica Obrera), GOAC (Germandat Obrera d'Acció Catòlica), JOC (Joventut Obrera Cristiana) i MIJAC (Moviment Infantil i Juvenil d'Acció Ca-

tòlica, que a Barcelona està definit com a Especialitzat).

El SIPOC doncs vol animar la tasca de les Delegacions, que és estar també al servei de les parròquies populars i dels arxiprestats. En aquesta tasca segueix les orientacions del document dels bisbes de la CEE, *La Pastoral Obrera de tota l'Església* (1994), que vol fer possible que la Pastoral Obrera sigui tasca de tota l'Església diocesana, i no només dels moviments i dels militants, tot i que aquests tinguin un paper principal. Per això s'impulsa la creació d'Equips Parroquials o Arxiprestals de Pastoral Obrera, que intenten fer arribar la formació social i la Doctrina Social de l'Església a molts cristians del món popular, no associats en els moviments apostòlics.

El Document episcopal abans esmentat també urgeix a crear Escoles Socials descentralitzades per a la formació social i política dels cristians, a través de l'estudi de la Doctrina Social de l'Església.

El SIPOC promou el treball en xarxa amb altres Delegacions o Institucions que toquen aspectes propers o comuns en alguns casos a la Pastoral Obrera, com la Pastoral Social i la de Migracions especialment, des d'una consciència d'especificitat i complementarietat, per intentar donar resposta pastoral a realitats com la precarietat en el treball dels joves o la immigració estrangera o l'atur, aspectes tots ells que marquen avui el món del treball.

Des de la Pastoral Obrera també tenim cura d'estar en diàleg amb les organitzacions socials, sindicals i

polítiques que es donen en el món obrer organitzat.

El SIPOC, per a realitzar la seva tasca té una Coordinadora on estan representades les Delegacions i Secretariats diocesans, així com els Moviments i col·lectius de les Religioses/os en Barris i els Capellans Obrers, convocats pel Director del Secretariat. El director del SIPOC també participa en el Consell Assessor de Pastoral Obrera de la CEE. En la Coordinadora es comparteix el treball de cadascú i es prepara i s'avalua el treball en comú que es fa al llarg del curs.

Activitats

El SIPOC organitza cada any una Jornada d'Estudi on s'aprofundeix algun aspecte d'interès, ja sigui dels propis militants obrers cristians o del món obrer en general. Aquesta Jornada i les que es fan a cada moviment, delegació i col·lectiu vol posar de relleu la importància que donem a la formació dels militants obrers cristians en la globalitat de la seva vida.

Una tasca que ocupa la nostra reflexió i activitat és la confecció dels Manifestos del Primer de Maig i del 8 de Març, dates assenyalades pel moviment obrer. A través d'ells volem expressar la nostra veu sobre determinades situacions que vivim els treballadors i treballadores del nostre país. Manifestos que oferim tant a la nostra Església com a la societat, per sensibilitzar suscitant la reflexió, el diàleg i l'acció a favor d'una humanització de les condicions de treball i de vida dels treballadors, tot entenen que el treball és la qües-

tió central de la vida social, tal i com ho expressa la gran encíclica sobre el treball humà, la *Laborem exercens* (1881). També en ocasions que creiem significatives pel món obrer fem algun comunicat o donem alguna eina de reflexió que ajudi a les nostres comunitats eclesials.

Una altra fita important és la celebració de la Jornada anual de Religioses i Religiosos en barris obrers i populars. En ella és comparteix, es reflexiona i celebra alguna qüestió que suscita la presència de la vida religiosa en les condicions de treball i de barri dels treballadors. Des de fa uns anys aquesta Jornada s'organitza conjuntament amb la Unió de Religiosos de Catalunya (URC).

Un altre esdeveniment important és la Trobada que els Capellans Obrers celebren cada any a La Selva del Camp, on ens apleguem per compartir i reflexionar.

El SIPOC també participa de les Jornades que organitza cada any el Departament de Pastoral Obrera de la Conferència Episcopal Espanyola.

Breu apunt històric

La Pastoral Obrera organitzada té una llarga tradició de més de 40 anys a les nostres diòcesis. Podríem remarcar tres etapes:

1. La tasca en temps de la dictadura franquista i en el post-franquisme, amb moltes suplències.
2. L'etapa democràtica amb l'impuls d'una tasca evan-

gelitzadora en les Parròquies populars, en els moviments apostòlics i en el seguiment de capellans, religiosos i religioses inserits en el món obrer i popular.

3. La darrera etapa, en continuïtat amb l'anterior, rep un nou impuls per l'aplicació del document «la Pastoral Obrera de tota l'Església», elaborat per la Conferència Episcopal Espanyola (LXII Assemblea plenària de la Conferència Episcopal, novembre 1994). Aquest important document obre noves perspectives al treball pastoral amb els treballadors i treballadores.

Tenint en compte aquestes etapes però, volem mantenir la fidelitat al moment actual, el SIPOC vol que els seus membres estiguin atents als signes dels temps que es donen tant a la societat com a l'Església. Pensa i assaja noves respostes, a partir de la missió evangelitzadora que té encomanada, dels ensenyaments de la història, de l'anàlisi de les noves condicions laborals i socials, fruit de les grans mutacions produïdes al nostre món. Per això treballa per posar al dia el seu projecte i la seva missió.

SIPOC vol que els seus membres estiguin atents als signes dels temps que es donen tant a la societat com a l'Església.

Secretariat Interdiocesà de Pastoral de la Salut (SIPS)

MN. ALFONS GEA, rector de M. D. de Montserrat. Bisbat de Terrassa. Coordinador del SIPS.

El Secretariat Interdiocesà de Pastoral de la Salut (SIPS) és un organisme de la Conferència Episcopal Tarraconense (CET) que *coordina, programa i promou els objectius i les activitats de l'acció pastoral de l'Església Catòlica a Catalunya al servei dels malalts i les seves famílies, professionals i qüestions sobre l'àmbit de la salut.*

Els bisbes amb la col·laboració de sacerdots, religiosos i religioses, laics i laiques que treballen en el món de la salut, moviments de malalts o per a malalts fan possible continuar la missió de l'Església: *portar la bona nova de la salut a tothom.*

El SIPS està format pels Delegats diocesans de Pastoral de la Salut de les 10 diòcesis catalanes, una representant dels religiosos al món sanitari i un representant de la FRATER.

El SIPS està format pels Delegats diocesans de Pastoral de la Salut de les 10 diòcesis catalanes, una representant dels religiosos al món sanitari i un representant de la FRATER. A més hi ha una persona de l'àmbit parroquial i la secretària. Hi ha un *Bisbe Delegat* de la CET que presideix i un *coordinador* proposat pels Delegats diocesans de Pastoral de la Salut i nomenat per la CET.

El SIPS es regeix per uns *estatuts* que van ser aprovats l'any 1988.

El SIPS organitza anualment unes *Jornades* adreçades a tots els qui treballen en aquest camp pastoral o en sectors específics. Actualment hi ha una Jornada dirigida a totes les Delegacions diocesanes on es presenta la Campanya del Dia del Malalt. També hi ha la Jornada destinada a tots els qui treballen en els serveis religiosos dels hospitals i socio-sanitaris de Catalunya. Finalment, hi ha la Jornada del PRO-SAC. Aquesta se celebra cada dos anys.

El SIPS celebra *quatre reunions* a l'any per a *programar i desenvolupar* les activitats de l'àmbit de la salut així com reflexionar sobre temes actuals de pastoral de la salut.

El pal de paller del treball pastoral del SIPS és la *Campanya* anual entorn al Dia del Malalt. També s'ha cuidat molt la *formació permanent i específica* dels agents de pastoral de la salut.

El SIPS forma part de la *Comissió Mixta* que està formada per persones del Departament de Salut i Seguretat Social de la Generalitat i de l'Església Catòlica a Catalunya. El treball de la Comissió Mixta es va iniciar quan s'aprovà l'*Acord Marc*¹ sobre *l'assistència religiosa catòlica en els centres de la Xarxa Hospitalària d'Utilització Pública*.

El treball de conjunt

La Pastoral de la Salut a Catalunya segueix les orientacions i temes de l'equip nacional de PS de la Conferència Episcopal Espanyola, en el que Catalunya està representada a través del coordinador català dels SIPS.

La Pastoral de la Salut a Catalunya segueix les orientacions i temes de l'equip nacional de PS de la Conferència Episcopal Espanyola.

Això ens permet no només treballar conjuntament amb la resta de les diòcesis sinó també anar tocant els temes que en aquell moment són més necessaris. Portem vint-i-set temes treballats, un per any, en què s'han abordat aspectes pastorals, teològics, espirituals o tècnics referits a aspectes concrets dels malalts o malalties.

Cada diòcesi té, però, autonomia pròpia per destacar allò que més convé en el seu territori. Hi ha diversitat de contextos –rural–urbà– i de po-

1. **L'Acord Marc** que Catalunya signa l'any 1986 és una de les concrecions del **Acords** entre la Santa Seu i l'Estat espanyol signats l'any 1979, A l'Estat espanyol aquest acord es va signar l'any 1985.

El govern de la Generalitat tenia traspassades les competències en matèria de Sanitat. Això fa que l'esmentat Govern havia de signar també l'Acord Marc per a ser aplicat als centres sanitaris de Catalunya.

Amb l'Acord Marc es comença una nova etapa de la presència de l'Església catòlica en els centres sanitaris. Políticament s'havia començat l'etapa democràtica i això suposava una renovació de les relacions, els compromisos i els pactes entre el Govern de l'Estat Espanyol i l'Església catòlica, confessió religiosa majoritària i tradicionalment amb un pes significatiu en la realitat sociològica espanyola.

Dos pilars fonamentals seran els eixos vertebradors del projecte:

- * La garantia de la llibertat ideològica, religiosa i de culte dels individus i les comunitats.
- * El reconeixement quant a les conviccions religioses i filosòfiques, la qual cosa comporta el dret a rebre assistència espiritual i religiosa, respectuosa i lliure de coacció, en les millors condicions possibles.

blacions. Des del SIPS s'ofereix suport logístic i materials.

Les reunions del SIPS serveixen a més per compartir experiències i recursos entre les diferents diòcesis.

Mediador entre l'Administració i l'Església

A través de la Comissió mixta, o directament des del Coordinador es discuteixen amb l'Administració –Generalitat– les dificultats que hi ha en l'aplicació de l'Acord Marc en la diòcesi que en aquell moment presenti el problema.

Publicació de materials

A més de la divulgació dels temes de formació i materials de la Conferència Espanyola, des de la Tarraconense no només es tradueixen al català sinó que també s'elaboren de propis. A destacar el Document de Voluntats Anticipades en el que vam ser pioners a divulgar-ho.

Organigrama

El bisbe president és triat pels bisbes de la Tarraconense en assemblea.

El Secretari és triat pels delegats i proposat als bisbes a fi que si ho consideren facin el nomenament per un trieni.

Dins de la reunió de delegats segons les necessitats i oportunitats es van repartint les funcions aprofitant sempre els recursos i possibilitats dels delegats o de les seves diòcesis.

La Comissió Mixta la formen per la part eclesial dos dels delegats i el coordinador, a més d'algun membre que es consideri oportú.

¡Recordem els bisbes responsables de Pastoral de Salut Tarraconense:

- Mons. Martínez Sistach
- Mons. Deig Clotet
- Mons. Ciuraneta Aymí
- Mons. Casanova Casanova
- Mons. Cristau Coll

I també els secretaris:

- Mns. José Redrado O H
- Mn. Marcel·lí Carreras
- Mn. Alfons Gea

Tot i que hi ha una seu oficial per als Secretariats Interdiocesans, el de PS fa les seves reunions i té la seu a la Delegació de Barcelona.

Una història viscuda: la Pastoral de Turisme i Santuaris de Catalunya

MN. SALVADOR BATALLA I GARDELLA, rector de Santa Sussanna, bisbat de Girona.
Ex responsable de la Pastoral del Turisme i Santuaris.

Quan es parla de la Pastoral del Turisme a Catalunya cal tenir en compte l'empremta del Cardenal Narcís Jubany ja que una de les seves grans iniciatives i intuïcions pastorals, quan encara era Bisbe de Girona, fou la preocupació per tants turistes estrangers que visitaven la Costa Brava i l'Alt Maresme. Corrien els anys 50, ens arribaven les primeres onades de turisme estranger, el Ministre d'Informació i Turisme era aleshores Manuel Fraga Iribarne, els països occidentals havien acabat el setge del nostre país, i Espanya tenia accés a organismes internacionals. És, doncs, en aquest moment quan el Dr. Jubany començà a parlar de la novetat amb la Conferència Episcopal Espanyola, més concretament amb el bisbe José Manuel Estepa, que més tard seria Cardenal a qui el tema interessà.

Cap els anys 60 el Dr. Jubany erigeix per Decret al Bisbat de Girona una Delegació de Pastoral de Turisme, i anomena un delegat d'aquesta pastoral, que esdevé el primer delegat de Pastoral de Turisme de Catalunya. Més tard, alguns bisbes de la Tarraconense, pels anys 65, a instàncies del Cardenal Narcís Jubany i de Mn. Narcís Tibau, Delegat de Girona, nomenen també Delegats, especialment a la Costa,

Tarragona i Tortosa. El turisme en aquell temps era considerat com esplai de sol i platja. El dr. Jubany, home intel·lectual i realista és el primer que encarrega un estudi al Dr. Rogeli Duocastella, director del ISPA, sobre la "Sociologia i Pastoral del Turismo en la Costa Brava i Maresme" l'any 1965.

La seva publicació va marcar les línies de les futures accions pastorals, que es van desenvolupar en el conjunt del Principat, i encara avui tot i que el turisme ha evolucionat, és un punt de referència, doncs parla de la cultura de l'oci, de la transformació de la nostra societat a causa del turisme, i de com el món de les vacances és una conquesta de la nostra societat moderna.

La Pastoral del Turisme al seu inici ofería als turistes, tota una gran varietat de serveis, com misses i confessions en llengües estrangeres, nous llocs del culte, capellans de parla estrangera i del conjunt del país, multiplicitat de celebracions. És aleshores que hom comença a parlar de les Misses Internacionals. En tot aquest temps, el treball de Mn. Tibau fou conscienciar a tots els nivells de Catalunya, als sacerdots en especial, que entre la primacia de tota l'acció pastoral, hi havia la pastoral

del turisme, i certament la seva gestió, es va imposar, sobretot, com he dit anteriorment en els bisbats, que tenien el turisme com una realitat: Barcelona, Tarragona i Girona.

Però l'any 1980, hi ha un canvi de persones. Mn. Narcís Tibau deixa la torxa de la responsabilitat diocesana i al mateix temps la missió de Delegat Regional de Pastoral del Turisme a Mn. Salvador Batalla, qui us escriu, aquest comentari.

Tant a nivell diocesà com al conjunt de Catalunya, el turisme es va convertint, poc a poc, més en una càrrega pastoral feixuga, que en un motiu afalagador. Entre un desengany i un cert descensís la pastoral del turisme, ja no es pot conformar només en serveis als turistes estrangers. entra en joc una dinàmica nova. Existeixen altres realitats: hi ha els turistes nacionals, apareixen la segona residència i els caps de setmana, els professionals i treballadors de l'hostaleria i turisme, els comerciants...

El turisme pren un aspecte missioner, una acció pastoral més educativa, més vivencial que una simple

El turisme pren un aspecte missioner, una acció pastoral més educativa, més vivencial que una simple pastoral de serveis.

pastoral de serveis. La presència de l'Església en el conjunt del turisme és cada cop més difícil, més testimonial, i cada vegada hom descobreix més la necessitat del laïcat.

Els meus primers passos com a Delegat Regional de Catalunya van ser donar una resposta als problemes que aleshores tenia el turisme com s'ha dit. Vaig reunir-me amb els pocs Delegats que hi havia, Mn. Josep Mª Prats de Tarragona, Mn. Joan Alemany de Barcelona, Mn. Joan Tuneu de Vic. I després de llargues reunions fèrem la Primera Trobada de Pastoral del Turisme a Calella, els dies 25 i 26 de novembre del 1994. Varen intervenir Mn. Joan Mollerusa, Rector de Calella amb la xerrada "Valoració del que es fa i passos pel futur " i la conferència de Mn. Joan Buquets "Com evangelitzar les persones dels Caps de Setmana ". També cal constatar que el turisme va merèixer la nostra reflexió l'any 2007, amb la segona trobada a nivell de Catalunya, amb la participació del Cardenal Martínez Sistach. En aquesta ocasió es forma la Comissió Diocesana de Turisme de Barcelona.

Per tant, des de l'any 1980 a Catalunya es constitueix una comissió mixta, futura imatge del que seria el secretariat de la Tarraconense de turisme i santuaris, formada per alguns rectors de santuaris i alguns delegats de pastoral de turisme de Catalunya i Balears, que seria el motor de tota l'acció pastoral. La introducció de les Balears venia donada pel fet que, l'any 1978, s'havien reunit al Santuari del Lluç, rectors de santuaris de Catalunya, Balears i València. Aquesta petita

comissió és la que va iniciar les 32 reunions de rectors de santuaris de Catalunya i Balears, que de forma itinerant han recorregut els principals santuaris del país: Barcelona 6, Girona 4, Mallorca 3, La Seu 5, Solsona, Vic i Tortosa 2, Lleida 1.

Un dels punts fonamentals de totes aquestes reunions, és que volien ser una reflexió seriosa sobre la vida i la pastoral dels santuaris i una plataforma de diàleg entre tots els rectors. I crec que això s'ha aconseguit. Era la primera vegada en la història que els rectors de santuaris es reunien, que es reconeixia el seu treball, que els bisbes de la Tarraconense estaven amb ells i valoraven el seu treball. I aquí faig memòria del Dr. Josep Pont i Gol, Arquebisbe de Tarragona i Primat, i del Bisbe de Girona Jaume Camprodon i Rovira, veritables bisbes pastors, humils i servidors del poble català que animaren aquesta tasca des del primer moment. Les normes de la comissió mixta eren: ens reuniríem una o dos vegades l'any, el lloc de les trobades seria itinerant, cada 5 anys ho ferien a les Illes, ens imposàrem una quota econòmica per santuari i bisbat, i finalment que les trobades serien de dos a tres dies.

És difícil fer una crònica de cadascuna de les trobades, però el col·lectiu de rectors anava tenim consciència que el camí emprés, era l'encertat... A la introducció de la primera trobada el Dr. Josep Pont i Gol, Arquebisbe de Tarragona, celebrada a Montserrat el desembre de 1981 ens deia el següent " S'intenta fer un treball de reflexió i revisió sobre les realitats actuals i les pers-

pectives de futur de la pastoral dels nostres santuaris. Cal només pensar en el nombre d'aquests i en la incidència extensament comarcal de molts, per a mesurar-ne la importància en el conjunt de la pastoral general de les comarques i de les diòcesis". En aquesta ocasió, els participants eren 18 rectors, originaris de 5 bisbats de Catalunya i Balears. El començament era senzill.

La segona trobada es va celebrar al Santuari del Tibidabo, amb l'aprovació, el maig de 1982, de la comissió mixta per part de l'Arquebisbe de Tarragona.

La quarta trobada es feu el Santuari del Collell, els rectors de santuaris sentien la necessitat de tenir un estudi socio-pastoral dels santuaris, i varen encarregat el mateix a ICEBS. En la dècima trobada, que va tenir lloc any 1989, ens obríem al Bisbat de Tortosa, al Santuari de la Fontcalda.

L'any 1993 és fonamental per la vida dels nostres santuaris, suposa una segona etapa. Els Bisbes de la Tarraconense i els Bisbes de Mallorca i Menorca, concretament el 27 de gener, aproven els Estatuts del Secretariat Interdiocesà dels Santuaris de Catalunya. Amb aquest estatuts, els Bisbes de la Tarraconense, nomenen President del Secretariat al Bisbe de Girona Mons. Jaume Camprodon. Mes tard portarien aquesta responsabilitat Mons. Carles Soler i Perdígó i Mons. Agustí Cortès, Bisbe de St. Feliu de Llobregat.

Confirmen l'elecció del coordinador elegit democràticament pels delegats diocesans de santuaris,

Mn. Salvador Batalla, del bisbat de Girona, que ha portat aquesta responsabilitat fins el maig 2011, reelegit cada 3 anys. I el plenari del Secretariat va escollir com a secretari, en diverses etapes, en primer lloc al P. Josep Enric Parellada, a Mn. Josep Mª Prats, Mn. Josep Colomer i el P. Josep M. Sanromà, que avui és el coordinador del secretariat des del maig de 2011. És des d'aquest any que el Secretariat actua com tal i és qui convoca las trobades posteriors.

A la XV trobada, any 1994, celebrada a Núria, escoltàvem una de les millors conferències, la de P. Miquel Estradè, Monjo de Montserrat, sobre "L'espiritualitat de Santuari i del Capellà del Santuari".

La XVI trobada, tinguda al Santuari de la Salut de St. Feliu de Pallers, el març de 1995, varem comptar amb la presència de Mons Giovanni Cheli, president del Consell Pontifici per la Pastoral de Emigrants i Itinerants, i en aquells moments estàvem a la meitat del Concili Provincial, un dels fets més importants de la història de l'Església a casa nostra. El secretariat de santuaris presenta a Mn. Joan Busquets relator de la IV ponència del Concili Provincial. un llistat de qüestions que es refereixen al turisme i als santuaris, que són aprovades i consten en el text definitiu.

Cada cop el secretariat de turisme i santuaris té més incidència en els planejaments Pastorals generals de Catalunya i la seva veu és ben escoltada.

Després del desencís del Concili Provincial i de la il·lusió que inspira-

va i dels anhels renovadors de bona part del clergat i del laïcat, això influeix en la marxa de la pastoral dels santuaris i en la participació de bona part de rectors en les trobades.

I arriba la XXV trobada, l'any 2004, celebraven les noces de plata del nostre secretariat, i ho festejaven en l'emblemàtic santuari Verdgerià del Mont. Fou l'any de la consolidació del secretariat. L'any 2005 obriem el nostre secretariat al bisbat de Lleida, últim que ens mancava del nostre pelegrinatge als bisbats catalans, al Santuari de Sta. Teresa de la ciutat de Lleida.

La temàtica de les trobades ha estat molt extensa, des de temes teològics, cristològics, bíblics, marians, a temes de litúrgia i pastoral sacramental, aspectes pastorals propis dels santuaris, evangelització, organització, espiritualitat del santuari i del rector del santuari, comentaris a documents pontificis, fenomenologia del santuaris, pietat popular...

En una valoració global, un servidor diria, que els nostres santuaris

Els nostres santuaris han millorat molt en l'acollida, culte, l'obertura als altres, serveis religiosos i comunitaris. Però potser hi manca una plena incorporació dels laics.

han millorat molt en l'acollida, culte, l'obertura als altres, serveis religiosos i comunitaris. Però potser hi manca una plena incorporació dels laics, l'Estatut de cada santuari, l'estudi propi del carisma, definir el paper de rector del santuari amb el bisbat, amb els masovers...

Activitats i accions

Per fer un resum precís, des de l'angle del Turisme i Santuaris, s'han portat a termes las següents accions i activitats:

- Hem publicat als anys 1995, 1996, 1997, 1998, 2002, 2010, 2011, les conferències i treballs de les trobades de santuaris XVI, XVII, XVIII, XIX, XXIII i XXIV.
- Hem publicat una guia dels principals santuaris i els seus serveis, l'any 1985. I al mateix varem publicar un llibret de "Cases de trobada de Catalunya i d'Andorra, cases de colònies i cases d'espiritualitat "amb la fundació Pere Tarrés, Unió de Religiosos i el Secretariat de Santuaris any 2003.
- L'any 1985 el Secretariat va encarregar "L'estudi sociològic sobre els Santuaris i Ermites de Catalunya" al laboratori de sociologia de l'ICESB. Aquest treball es va publicar l'any 1986, pagat econòmicament per les Diputacions Provincials. Els Bisbats en tenen un còpia.
- El Secretariat de Turisme i Santuaris des de l'any 1981 fins el 2011, ha convocat 32 trobades

de rectors de Santuaris, i 2 trobades de Turisme, i altres reunions del plenari de Delegats de Pastoral de Turisme i Santuaris.

- Després de l'èxit del conveni entre la Conselleria de Comerç i Turisme de la Generalitat i el Bisbat de Girona, es volia ampliar a la resta dels bisbats, però els bisbes de la Tarraconense, manifestaren la seva negativa. Era l'any 1994.
- Hi ha un conveni signat per la Conselleria de Comerç i Turisme i els Bisbat de Girona en representació de la Tarraconense, sobre la qualificació de les hostatgeries dels santuaris.
- Una altra activitat va ser la presència del Secretariat a la Fira Internacional de Turisme de Barcelona amb uns Estands, els anys 1995-1996. La presència en la Fira va ser molt positiva, i pagada íntegrament pel Secretariat.
- A Montserrat l'any 1998 teníem la Primera Jornada per a laics que col·laboren amb els Santuaris. Els participants foren 18 persones. Tot i la qualitat de les ponències, no va acabar de funcionar.
- El Secretariat va presentar diverses aportacions i esmenes al Concili Provincial, al relator de la 4 ponència Mn. Joan Busquets. Semblava que el Concili no ho tingués en compte al principi, però les notes del Secretariat varen ser acceptades.
- En el número 146, el Concili Provincial encomana als dele-

gats de Pastoral de Turisme la preparació d'un directori. Es va fer un esborrany, però primer havien de sortir altres directoris i tot, que estava presentat primer, va quedar apartat.

- Una de les coses pràctiques és que el Secretariat va popularitzar el nom de Delegat de Santuaris, figura que no consta en l'estructura eclesial.
- Actualment el responsable del Secretariat de Turisme j Santuaris és el Bisbe de St. Feliu de Llobregat, en nom de la Tarraconense, Mons. Agustí Cortés i el Coordinador del mateix és el P. Josep M. Sanromà, OSB. Monjo de Montserrat i els delegats de Turisme i Santuaris de Barcelona, St. Feliu de Llobregat i Terrasa, de la província Eclesiàstica de Barcelona i els delegats de Girona, Tarragona Tortosa i Vic. No hi ha delegat a Lleida, Solsona, i el Bisbat de Menorca.

Perspectives de futur de la pastoral de turisme

Veig la perspectiva de la Pastoral del Turisme amb inquietud, per les raons que manifesto tot seguit:

- Des de la democràcia l'Església no ha trobat el seu lloc a la societat (preveres, moviments i laics).
- L'Església hem anat perdent presència als barris i a les classes populars.
- La nostra pastoral surt més del temple (significatiu en la vida

de Jesús) que del carrer i de les places, cada cop més en actitud de defensa, de reserva, de sagristia.

- No hi ha signes missioners de la nostra pastoral, que acreditin el nostre diàleg sincer entre la cultura de l'oci i l'home d'avui.
- No escoltem l'home d'avui, estem massa acostumats a manar, a sermonejar. No volem escoltar, i el món del turisme és un fet social que no podem ignorar, que en sí és ambigu, inversemblant. Amb grans valors positius però també amb contravalors negatius.
- El camp de turisme és en especial un camp obert a tot el Poble de Deu i en especial als laics, que viuen aquesta realitat en la seva pròpia vida. Per què no hi ha Delegats Diocesans laics a Catalunya...? Els que hem tingut comissions diocesanes de laics sabem la riquesa que hem

El camp de turisme és en especial un camp obert a tot el Poble de Deu i en especial als laics, que viuen aquesta realitat en la seva pròpia vida. Per què no hi ha Delegats Diocesans laics a Catalunya...?

experimentat amb las seves aportacions.

- La pastoral del turisme, no pot assumir competències singulars, si no és treballant dintre d'una pastoral de conjunt, formant un tot amb altres Delegacions Diocesanes, i sobretot en comunió amb les parròquies i arxiprestats.

Futur dels santuaris

En aquest aspecte un servidor m'atreveria a dir afirmativament que sí, que el seu futur està assegurat.

En primer lloc, perquè el santuari, fruit de la mobilitat humana, cada cop serà més visitat, per raons del lloc, bellesa, pels fets culturals i d'identitat, i sobretot per motius religiosos per motius de fe, nascuda d'una pietat popular, per un convenciment personal i comunitari, per la pastoral ordinària i extraordinària que s'hi fa, perquè pot ser la imatge de la futura parròquia rural.

En segon lloc el santuari no sols ha d'oferir als visitants, romers i

pelegrins celebracions litúrgiques i de pietat popular dignes i acurades, amb un entorn i pòrtic cuidat, sinó, al mateix temps, és un lloc de pastoral extraordinària, un lloc adient pels allunyats. És un lloc apte per exercir l'esperit missioner i evangelitzador.

En tercer lloc alguns santuaris estan dotats d'hostatgeries que ofereixen tot un seguit de serveis, que no sols professionalment han de ser perfectes, sinó que han d'estar dintre d'un programa global de pastoral. L'hostatgeria no és només un restaurant, bar o un hotel, sinó una eina pastoral per a convivències i trobades, perquè les persones individualment, en família o en grup trobin Déu i tinguin possibilitats de pregària.

Els bisbes i els bisbats han de vetllar per la bona marxa del santuari, amb l'assignació d'una clerecia i laïcat pertinents, amb poques intervencions en la marxa de les hostatgeries, possibilitant que els rectors del santuaris puguin també, en un clima de llibertat, desenvolupar una pastoral ordinària i extraordinària.

Així el santuaris tindran un gran futur.

Comissions interdiocesanes

La comissió Interdiocesana de Litúrgia (CIL)

MN. F. XAVIER PARÉS I SALTOR, canonge. Delegat de Litúrgia del Bisbat d'Urgell.

Breu nota històrica

Era als inicis dels anys 80 que un grupet de capellans joves havíem estudiat litúrgia en diverses universitats de l'Església: Al Anselmianum de Roma, Mn. Xavier Parés (Urgell) i Mn. Gerard Soler (Lleida); a l'Institut Catòlic de Paris, Mn. Lluís Prat (Solsona); a la Pontificia de Salamanca, Mn Joan Baburés (Girona). Érem joves liturgistes amb ganes de viure i treballar allò que havíem après en bé de les Esglésies diocesanes del nostre País. Anàrem a parlar amb el bisbe Dalmau, responsable de la litúrgia a la Tarraconesa, i li semblà que era hora de fer ressorgir l'equip de Delegats de Litúrgia. El bisbe Dalmau s'engrescà amb la nostra proposta jove i entusiasta, i així començarem a fer unes reunions a la Residència Sacerdotal Sant Josep Oriol de Barcelona, en les que s'anà consolidant un nou equip de Delegats Diocesans de Litúrgia que començarem a treballar fins arribar a formar la Comissió Interdiocesana de Litúrgia (CIL). Més tard, amb el bisbe Guix de Vic continuarem la tasca litúrgica ampliant l'equip amb nous delegats de les altres diòcesis catalanes i de les Balears. Posteriorment, fou un bisbe liturgista qui ens presidí, era el bisbe Pere Tena, que venia de la mateixa Sagrada Congregació del Culte Diví i fou nomenat

auxiliar de Barcelona. Amb ell s'amplià la Comissió fins a formar tres seccions: la dels Delegats, ampliada amb representants de religiosos, religioses, benedictins de Montserrat i alguns professors de litúrgia; la comissió de música, pel que fa als cants; i la ja existent de versions, pel que fa als llibres litúrgics en llengua catalana. Jubilat el bisbe Tena, actualment presideix la nostra Comissió l'arquebisbe d'Urgell Joan Enric Vives, que ha potenciat la responsabilitat dels Delegats Diocesans, als que se n'hi han afegit dos de nous degut a la creació dels bisbats de Terrassa i Sant Feliu. Es continua treballant amb les tres comissions, encara que algunes funcions, especialment la de la Comissió de versions ha quedat suplerta en molts casos pels mateixos delegats, ajudats d'alguns col·laboradors.

El treball actual

Actualment la nostra Comissió està molt ocupada en les reedicions d'alguns dels actuals llibres litúrgics del Vaticà II que estan esgotats, concretament alguns volums de la Litúrgia de les Hores, i també en la publicació de la *Tercia editio* del Missal Romà en la nostra llengua catalana. El nostre treball no es veu gaire, sovint nosaltres mateixos no

en som prou conscients, però anem fent feina profunda i seriosa que si Déu vol, un dia sortirà a la llum per un millor esplendor i millorament de les nostres celebracions litúrgiques.

Passo a explicar el treball que fem la Comissió dels Delegats Diocesans, dividint-lo amb sis apartats:

a) El Missal Romà

Ja al finalitzar el Concili Vaticà II, la Comissió de versions va tenir cura de la publicació catalana del nou Missal Romà del Vaticà II (1970) amb la novetat dels *prenotanda* (OGMR), i més tard la seva segona edició (1975) amb l'ampliació de noves pregàries eucarístiques (en apèndix) i l'actualització de l'OGMR. Finalment la tercera *editio typica*, (2000) que fa petites esmenes corregint defectes que amb el pas del temps i en la pràctica de les nostres celebracions s'havia caigut, deteriorant la mateixa celebració eucarística. El més novetós està en l'OGMR que canvia l'enumeració i queda molt enriquit i millorat, sobretot amb el nou capítol IX que tracta de les adaptacions que es poden fer. El CPL ja ha publicat, en català, aquest nou OGMR, però la publicació catalana de la tercera edició del Missal, encara queda pendent. La que la nostra comissió (CIL) ja en el 2007 havia reeditat la segona edició del Missal Romà amb un suplement incorporat com apèndix, aprovat per la Congregació del Culte.

Actualment tenim ja pràcticament acabada la traducció catalana de la *Tercia editio*. Ha calgut estudiar-la bé, subratllant les variacions, mol-

tes de les quals ja estan aprovades per l'apèndix de la segona edició. També hem revisat algunes paraules o expressions concretes, com per exemple, la paraula "milicia" (dimecres de cendra) o la paraula *cena* (dijous sant), o la paraula *unigeniti tui*, que no sempre és traduïda de la mateixa manera, Hem tingut també en compte alguns canvis de text de la segona edició, així com també les supressions.

El nostre treball sobre la tercera edició del MR, fou recollit en un gros dossier que va ser presentat als bisbes catalans, remarcant els afegits, supressions i modificacions proposades. En el moment present aquesta tercera edició del MR en català està molt avançada en espera que pugui ser aprovada i enviada a Roma per la *recognitio*, i així poder-lo publicar en català per l'ús de les nostres celebracions eucarístiques.

Finalment, cal deixar constància que l'any 2008 se'ns feu una consulta, per part de la Sagrada Congregació, sobre el lloc del ritus de la pau, en la missa, que després de parlar-ne llargament, contestarem que seria millor no tocar-lo del lloc tradicional.

b) La Litúrgia de les Hores

Aquest és un dels treballs més urgents en l'actualitat de la nostra Església Catalana, ja que hi han diversos volums esgotats, tot hi que alguns s'havien reeditat, i els nous seminaristes, diaques i preveres, igualment que religioses i seglars no poden disposar del llibre oficial de la pregària litúrgica en català.

L'any 2007 el CPL va publicar una nova edició del Diürnal, que havia preparat anteriorment Mn. Pere Farnés. També, el mateix CPL va reeditar els volums III i IV de la Litúrgia de les Hores.

La feina que s'està fent actualment és molt delicada i demana atenció i responsabilitat, tant per part dels qui hi treballen com de tota la nostra comissió. Estem fent una mínima revisió però a fons:

- Revisió i ampliació dels himnes, en català.
- Revisió de les lectures patrístiques, corregir errors sense fer canvis generals.
- Correccions del text d'alguns salms i antífones.
- Selecció de Lectures bíbliques i patrístiques dels nous sants i beats de les nostres Esglésies diocesanes.
- Acomodar les oracions segons la tercera edició del MR, i revisar les que no són al Missal.

Aquest és el treball més urgent que la CIL s'ha proposat poder acabar en aquest nou curs que comencem.

També s'ha parlat la necessitat de penjar a internet la Litúrgia de les Hores en català, almenys, de moment, el cicle de les quatre setmanes.

c) El Martiriologi

Un dels llibres litúrgics que encara no tenim en la versió catalana és el Martiriologi, publicat en la seva

editio tipica l'any 2001. Tot i que tenim dues traduccions al català, una del prevere gironí, ja difunt, Mn. Solé Solei, i un altre del monjo de Montserrat P. Alexandre Olivar, no existeix encara la publicació catalana oficial. Es un dels reptes també de l'actual Comissió Interdiocesana de Litúrgia.

d) Els nous Beats

Degut a la proliferació de nous beats, també a les nostres Esglésies locals diocesanes, diverses vegades hem hagut de tractar, en les nostres reunions, la necessitat de subsidis litúrgics per les seves celebracions. De fet cada diòcesi ha treballat pels seus, i molts d'aquests subsidis litúrgics han estat ja aprovats per la Santa Seu i publicats per poder-los utilitzar tant en la litúrgia de les hores com en les celebracions eucarístiques.

e) El Calendari litúrgic

Una de les novetats d'aquesta Comissió ha estat, des de l'any 2010, la publicació del calendari litúrgic amb l'ordenament particular propi de les deu diòcesis amb seu a Catalunya, publicat per la Conferència Episcopal Tarraconense i preparat i editat pel Centre de Pastoral Litúrgica i la Comissió Interdiocesana de Litúrgia. Es el compliment de les normes universals de l'any litúrgic, d'acord amb el cànon 838 de l'actual CDC. Vol ser un servei més a tots els sacerdots, religiosos, religioses, parròquies i comunitats cristianes que han de preparar les celebracions per viure units a tota l'Església que celebra el seu Senyor. És un calendari senzill i

pràctic perquè es pugui utilitzar amb facilitat. S'hi troba en detall les memòries, festes i solemnitats de les nostres diòcesis catalanes, combinades i organitzades amb el cicle general i les celebracions universals de l'any litúrgic. També té en compte les celebracions que cada celebrant i cada comunitat parroquial o cada família religiosa pot escollir en determinats dies i moments amb una bona creativitat i fidelitat.

f) Pastoral litúrgica

Dins el camp de la pastoral pròpiament litúrgica, la nostra Comissió (CIL) vol ser animadora de les activitats i campanyes que a nivell litúrgic cal fer i promoure a les nostres diòcesis.

Llibret per acompanyar el dol

Una de les realitats dutes a terme és un llibret per acompanyar el dol: "La tristesa i el dolor de la mort. La confiança en la vida de Déu". Se n'han repartit 10.000 exemplars per cada diòcesi, encapsulats per una carta del propi bisbe diocesà, amb la finalitat de portar consol i avivar la fe i l'esperança cristianes dels familiars i amics, davant el fet de la mort d'una persona estimada. El llibret ben editat i presentat s'hi poden trobar lectures bíbliques, escrits i oracions pròpies per aquests moments i circumstàncies.

Any Sacerdotal

Amb motiu de l'any sacerdotal 2010, la CIL es plantejà publicar algun subsidi litúrgic, cosa que no es feu perquè cada diòcesi ja havia fet

els seus propis materials litúrgics, sobretot de pregàries pels fidels, estampes i oracions pels preveres, conferències o jornades sacerdotals, pelegrinatges etc...

Directoris de Pastoral Sacramental

Per encàrrec del Concili Provincial Tarraconense, la nostra Comissió (CIL) va preparar la primera part del Directori de la Iniciació Cristiana sobre el baptisme, confirmació i primera comunió, que varen publicar, en forma de decret, els bisbes de Catalunya. Degut al Sínode de l'eucaristia i la conseqüent exhortació apostòlica *Sacramentum Caritatis*, del Papa Benet XVI, no va semblar oportú publicà, en aquell moment un nou directori sobre l'eucaristia. Amb tot, la CIL pensa en la possibilitat de continuar un dia, els directoris de pastoral sacramental, així com també un directori sobre les celebracions de la Paraula de Déu.

Fulls de la CIL

Encara que darrerament no hem publicat cap d'aquests Fulls, no obstant n'han sortit alguns, sobretot en ocasió de la publicació de nous llibres litúrgics, o també per tractar algun dels temes litúrgics importants i d'actualitat (novetats litúrgiques, la pastoral del cant...). Per mitjà de les delegacions diocesanes de litúrgia s'han fet arribar a tots els preveres i religiosos de Catalunya.

Altres

Hi han altres temes que a nivell de pastoral litúrgica caldrà anar tractant, tant a nivell diocesà com tam-

bé de tot Catalunya. El tema del Diu-
menge i la Missa Dominical és un
dels temes que amb certa freqüèn-
cia caldria tractar amb una bona i ben
preparada campanya. Un altre dels

temes que cal afrontar és el del Sa-
grament de la Penitència. També el
de *L'Ars celebrandi*, o el del espais
litúrgics dels nostres temples o es-
glésies, etc.

La Comissió Interdiocesana de Litúrgia de la Tarraconense. Secció de Música

CARME GIRARD, Sots delegada de Litúrgia del bisbat d'Urgell.

Resum del treball del darrer trienni:

1.- La Secció de Música de la Comissió Interdiocesana de Litúrgia s'ha encarregat de dur a terme l'ampliació del Cantoral Litúrgic Bàsic (CLB), creant una segona edició amb els cants aprovats per als rituals de la iniciació cristiana, i amb els d'entrada per a Solemnitats i Festes.

Aquest cantoral s'ha creat amb textos impregnats del llenguatge de la Bíblia i de la litúrgia, vetllant que la música d'aquests cants sigui de qualitat i tingui en compte la pluralitat de formes musicals, mentre siguin adients a la celebració litúrgica.

Aquest treball, actualment ja està acabat, i s'està a l'espera de la seva publicació.

2.- Acabada aquesta tasca del cantoral la comissió de música es planteja la possibilitat de fer un estudi de l'estat actual de la música litúrgica i religiosa a casa nostra. Partint de les instàncies que tenim en funcionament en la nostra església en aquest moment. S'encarrega de fer un esquema d'aquest estudi a Mn Mesalles. Un cop presentat el text és aprovat per la comissió i s'adopta com a «llibre de text» per al treball de la comissió.

Resum de l'estudi de l'estat actual de la música litúrgica i religiosa a casa nostra:

I) Anàlisi de les institucions específiques que vetllen per l'acompliment de la resolució del CP Tarraconense " (n. 52, Concili Provincial Tarraconense 1995. Resolucions i missatge. Ed. Claret.): la seva estructuració, la seva finalitat, els objectius assolits i les seves mancances.

- *La Comissió Interdiocesana*

- *Les Comissions Litúrgiques Diocesanes*

- *Les Comissions Litúrgiques Parroquials*

II) Els actors de la música sagrada:

El prevere i celebrant: vetllar per la sensibilització vers la música litúrgica.

El paper de l'animador del cant, dels cantors, de la coral parroquial: formació a nivell musical i litúrgic.

III) L'orgue i d'altres instruments. Formació d'organistes litúrgics.

IV) Mitjans emprats per la millora i desenvolupament del cant i la música litúrgica.

V) Formació de la Música Sagrada i Litúrgica en les cases de formació i seminaris.

VI) La Música en les nostres catedrals: normativa bàsica i a l'abast de tothom del paper de model i exemple de l'església catedral per a la diòcesi a nivell musical.

VII) La tradició de la música sagrada. Les formes tradicionals. Estudiar l'estat actual de les nostres diòcesis en aquest tipus de cant.

- *El repertori gregorià*: respectar el mantenir-lo en les seves realitats més populars (salve regina, tantum ergo, missa d'angelis).

- *La polifonia*: afavorir la recuperació d'obres del passat adients per a la litúrgia actual; l'ús de l'harmonització dels nous cants, dignificant els nous cants de l'assemblea en la forma dialogant plantejada en les orientacions conciliars.

VIII) Els Sagraments de la iniciació: Baptisme, Confirmació, Comunió. Creació d'un equip que es proposi la recopilació i creació d'un repertori específic d'aquests sagraments.

IX) La música en la celebració del matrimoni: urgeix una normativa per conduir tot l'allau de músiques que són ben pocs adients. Caldria donar pautes i fins preparar repertoris adients a nivell coral i instrumental.

X) La música en les exèquies. El problema és semblant al cas del matrimoni si bé menys aguditzat.

XI) D'altres formes de cant.

- *Els cant rítmics*: guitarres i d'altres instruments, espiri-

tuals, gospel. Existeixen molts reculls d'aquests cants i alguns són ja patrimoni popular. Caldria valorar què pot ser interessant de cara a cert grups específics, nens catequesi, joves, etc.

- *El Cant religiós no merament litúrgic*: no és ara per ara l'objectiu de la nostra Comissió Interdiocesana. Però és un camp de l'apostolat musical que s'ha de tenir en compte i una eina d'evangelització gens menyspreable.

XII) L'ambientació musical: la seva utilitat és evident i constatada, caldria remarcar la discreció en el seu ús, car no pot substituir la participació del cant de l'assemblea.

XIII) Estat actual dels nostres arxius musicals en catedrals, abadies, parròquies.

- *Tenir cura de les activitats adients per donar a conèixer aquest patrimoni: publicacions, concerts, congressos, curses, mostres.*

- Treballar en coordinació amb els responsables de les seccions de musicologia de la Generalitat de Catalunya i de les diverses universitats catalanes.

XIV) Els orgues històrics: restauració, conservació i valoració d'aquests instruments. Seria útil que l'experiència d'alguns bisbats, tant en el capítol de la restauració com en l'adquisició d'un nou orgue, estigués a l'abast d'altres bisbats interessats. Així fomentar tot el que suposi valorar la música organística: concerts,

celebracions litúrgiques, activitats complementàries.

XV) Plantejar una acció similar en relació a un instrument menor que durant dècades ha servit en la música instrumental de les esglésies: l'harmonium. Potser podria fer-se una recollida d'aquests instruments, la seva valoració, i la incorporació a algun tipus de mostra o exposició en cadascuna de les diòcesis.

XVI) Nova creació de música culta sagrada i religiosa. L'Oratori de Monsenyor Miserachs, podria ser la primera fita d'un camí que cal continuar.

Això podria animar a la participació de diversos músics professio-

nals i obrir-nos al diàleg en un món que sols valora la vessant cultural de la realitat musical.

3.- Per poder fer una valoració sobre l'estat actual de la música litúrgica a les nostres diòcesis, la comissió ha treballat aquest últim any en l'elaboració d'una enquesta; que s'ha fet arribar a totes les diòcesis catalanes a través dels seus delegats. En l'actualitat hi ha diòcesis que ja han pogut finalitzar aquesta tasca i altres que hi estan treballant. Un cop finalitzat aquest sondeig es procedirà a elaborar una proposta de treball per a la formació i la vetlla de la música en les nostres celebracions.

Les Delegacions d'Apostolat Seglar

ANNA ALMUNI, Delegada d'Apostolat Seglar de Barcelona, membre de la Institució Teresiana, i llicenciada en Teologia.

A causa de la història i la llibertat associativa de l'Església, els moviments i associacions són molts i tendeixen a multiplicar-se i organitzar-se en tota mena d'àmbits (diocesans, catalans, estatals, universals) això comporta una gran riquesa i la necessitat de concretar l'acció pastoral diocesana.

La Delegació d'Apostolat Seglar té aquest encàrrec, promoure a l'Arxidiòcesi de Barcelona un laïcat organitzat i format que incideixi en els diversos ambients i àmbits específics de la societat i potenciï la corresponsabilitat laïcal com a component teològic i pastoral de l'evangelització, feina prioritària de l'Església diocesana.

A Barcelona aquesta delegació té una llarg recorregut, des de 1993 en que el Cardenal Ricard M. Carles nomenà el Dr. Antoni Matabosch Soler, delegat general d'Apostolat Seglar, per aquest servei eclesial.

Fent una mica d'història hem de recordar que entre el dia 8 de setembre de 1994 i el juny de 1995 va tenir lloc una experiència excep-

cional per a les nostres Esglésies de Catalunya, es va celebrar el Concili Provincial Tarraconense, que parlà amb molta força del laïcat en la Missió i Vida de l'Església: *“la participació del laïcat en la missió evangelitzadora és una de les prioritats i un dels reptes més importants de l'Església contemporània. Els laics i laiques són «cristians incorporats a Crist pel baptisme; constituïts com a Poble de Déu; participants a la seva manera de la funció profètica, sacerdotal i reial de Jesucrist; exerceixen la missió de tot el poble cristià en l'Església i en el món a través dels seus carismes diversos»¹. Aquest repte del Concili Vaticà II continua essent una realitat candent en els nostres dies. Cal realitzar una tasca de conscienciació i de formació de tots els cristians i cristianes de cara a viure amb coherència la fe i la vida, a poder donar raó de l'esperança i a testimoniar l'amor de Déu”².*

És en aquest sentit que el Concili Tarraconense fa una crida urgent a tots els subjectes de pastoral: *“que tot el laïcat prengui consciència de la seva responsabilitat evangelitzadora allà on se trobi. Animar el ma-*

1. Concili Vaticà II, Lumen Gentium número 31.

2. Concili Provincial Tarraconense, número 25.

...jor nombre possible a organitzar-se d'acord amb els diversos carismes existents en l'Església, seguint la doctrina del Vaticà II i dels documents posteriors del Magisteri, a fi d'assolir la formació necessària per a poder donar testimoni de la fe i desenvolupar llur santificació en les situacions ordinàries de la vida (treball, família, medi ambient, vida social, cultural, política...), amb una actitud transformadora de la societat d'acord amb els valors evangèlics”.

Així com³ “*encomana a l'Equip Interdiocesà de Responsables de l'Apostolat Seglar i Laical la tasca de: a) Potenciar els moviments d'Acció Catòlica, d'infants, de joves i d'adults, en la seva doble modalitat general i especialitzada (obrero, rural, universitària, professional, tercera edat, etc.).⁴ b) Establir lligams amb els col·lectius de voluntariat de cara a una major fluïdesa d'informació, de recepció i de formació i a un major impacte en la vida social.⁵ c) Ajudar els bisbes a discernir i a articular dins la pastoral diocesana els nous moviments en perspectiva evangelitzadora. d) Tenir cura de la formació permanent”.*

El repte de cara al laïcat és clar i necessari i la Delegació d'Apostolat Seglar de Barcelona ja està en marxa, i amb objectius definits,

- fer de pont i fomentar la comunicacions i el diàleg entre el Bisbe i els moviments, associacions i entitats que la formen.
- treballar en una doble perspectiva, la comunió i la corresponsabilitat del laïcat en la vida i missió en l'Església, i també la presència dels laics en la vida pública, impulsant la seva adequada formació.

Treballar en una doble perspectiva, la comunió i la corresponsabilitat del laïcat en la vida i missió en l'Església, i també la presència dels laics en la vida pública.

Al llarg de tots aquests anys la Delegació ha organitzat diverses Jornades generals, per tal de promoure la reflexió i la implicació d'agents, tan preveres com laics o laiques, dinamitzadors d'un laïcat compromès.

A l'abril de 1996, s'aprova el Pla diocesà de Prioritats per l'Apostolat Seglar⁶: “*Atenent la conveniència de*

3. Concili Provincial Tarraconense, número 29.

4. Concili Vaticà II, *Apostolicam actuositatem*, número 20; *Christifideles laici*, número 31; *Laics cristians, Església en el món*, número 124-128.

5. CEE, L'Església i els pobres, 84-104.

6. DECRET 24/96, 10 d'abril 1996, Arquebisbat de Barcelona.

potenciar la corresponsabilitat laïcal". Text que estableix les accions pastorals prioritàries, els mitjans d'actuació adequats i l'aplicació per a totes les demarcacions, alhora que defineix la funció de les Delegacions diocesanes que treballen amb el laïcat: Obrera, Universitària, Pobles i Comarques, Joventut i Família, a fi que el seu treball esdevingui complementari.

Aquesta delegació també treballa coordinadament amb els delegats d'Apostolat Seglar de la Província Eclesiàstica de Barcelona, amb la Comissió Interdiocesana d'Apostolat Seglar de Catalunya, i participa de les trobades estatals de Delegacions d'Apostolat Seglar.

En tota aquesta organització i coordinacions, té com prioritat estar al servei de la comunió, la col·laboració i la coordinació entre les associacions, moviments i institucions laïcals de tota mena, que s'organitzen en el Fòrum de les Organitzacions Catòliques d'Adults, el Consell d'Acció Catòlica, i la Comissió diocesana de Centres Parroquials i Culturals Catòlics.

El Consell d'Acció Catòlica

Tots els moviments d'Acció Catòlica es reuneixen en el Consell per tal de potenciar-ne el seu dinamisme i treballar plegats.

L'Acció Catòlica és la forma habitual, bàsica, d'associació laïcal que ofereix la diòcesi. Són quatre les notes característiques de l'Acció Catòlica (d'acord amb el Vaticà II i els recents documents de la CEE):

L'Acció Catòlica és la forma habitual, bàsica, d'associació laïcal que ofereix la diòcesi.

- El seu objectiu immediat és la finalitat apostòlica de l'Església.
- Els laics assumeixen la responsabilitat de la seva direcció.
- Els laics actuen units en associació.
- Està en comunió orgànica amb el ministeri pastoral diocesà.

Aquesta forma d'apostolat, tant si porta el nom d'Acció Catòlica com un altre –com observa el mateix Concili– es veu com un moviment insubstituïble i com la renovada possibilitat organitzada de l'Església local per a una evangelització adreçada a tothom, complementària dels carismes particulars que l'Esperit suscita. La missió de l'Acció Catòlica és decisiva per a formar persones que assegurin una presència cristiana en el món. Els moviments d'Acció Catòlica tenen, a la nostra diòcesi, els noms que es consideren convenients.

El Fòrum de les Organitzacions Catòliques d'Adults

El FORUM acull a un centenar d'organitzacions catòliques d'adults entre les que estan reconegudes a l'Arxidiòcesi de Barcelona amb

l'objectiu principal de promoure la seva participació en la pastoral de conjunt de la diòcesi, treballant per:

- Facilitar la comunicació i la relació entre les diferents organitzacions membres. Aquesta comunicació entre les diferents entitats està dins el marc del que ens diu el Concili Vaticà II: *“S'exigeix de totes les formes d'apostolat que hi ha a l'Església una estimació mútua i una coordinació adequada, tot respectant el caràcter propi de cadascuna d'elles”*
- Mostrar un aspecte de l'apostolat seglar associat de la diòcesi, fent així més visible allò que ens diu també el Concili Vaticà II: *“Un apostolat dels fidels més organitzat s'avé, doncs, de bon grat a una exigència humana i cristiana alhora; es manifesta també com a signe d'aquesta comunió que és l'Església consagrada en la unitat del Crist”*.
- Informar i decidir possibles actuacions comunes.
- Fomentar la relació amb altres instàncies i ser mitjà de representació i diàleg davant la societat civil.

La Comissió Diocesana de centres parroquials i culturals catòlics

L'any 1997 la Delegació Diocesana d'Apostolat Seglar de Barcelo-

na creà un grup de treball per tal de conèixer la realitat dels Centres culturals catòlics que hi havia a l'Arxidiòcesi i estudiar la manera d'ajudar-los en el desenvolupament de les seves tasques. Com a conseqüència del treball fet per aquest grup es constituí el 25 de gener de 2002 la “Comissió Diocesana dels Centres Culturals Catòlics”.

La Comissió és doncs l'organisme diocesà responsable de la coordinació dels centres parroquials i d'altres entitats culturals confessionals i té com a missió definir unes finalitats i tasques comunes d'aquest tipus de centre per tal de preservar la seva identitat.

Actualment la Comissió està formada per quasi cinquanta centres, amb una Junta que vetlla per les qüestions importants que afecten a tots i cadascun d'ells.

Són funcions específiques de la comissió, salvada sempre la justa autonomia dels centres:

- Conèixer i recopilar documentació sobre els centres culturals catòlics existents a l'Arxidiòcesi.
- Coordinar els diversos centres en les seves activitats apostòliques, culturals i recreatives. Promoure reunions dels dirigents amb vista a la formació, reflexió, intercanvi d'experiències, col·laboracions, etc.

- Promoure una major qualitat de les seves activitats culturals i recreatives.
- Tenir cura de la dimensió formativa i evangelitzadora dels centres, així com vetllar perquè tinguin consiliari. Convocar a reunions d'intercanvi i formació. Oferir activitats formatives als centres.
- Promoure que els moviments diocesans de laics siguin coneguts i oferts en els centres i que els centres tinguin una relació estreta amb la parròquia corresponent.
- Sensibilitzar els rectors i les comunitats cristianes sobre el valor de la cultura, de manera que es tingui sempre present en la pastoral ordinària. Promoure també el coneixement de la importància educadora i evangelitzadora dels Centres culturals catòlics.
- Promoure la relació amb els centres afavorint la mútua coneixença i facilitant la possibilitat d'actuacions coordinades i l'intercanvi d'elements de lleure.

La delegació avui

El moment social, econòmic i eclesial que vivim demana del laïcat, davant de la difícil realitat social, una compromesa resposta evangèlica. La secularització i el pluralisme religiós de la nostra societat ens situa a cadascú de nosaltres i a les nostres comunitats davant de grans reptes. Aprendre a llegir el que vivim quo-

tidianament, situar-nos des de la nostra fe davant el canvi de context, saber fer Església en aquestes noves coordenades, ens urgeix a caminar oberts a l'esperit, i trobar modes valents i decidits de donar testimoni de l'Evangelí.

El nou Pla Pastoral ens invita i anima a fer-ho. En les darreres trobades d'associacions, moviments i entitats de la Delegació s'expressa reiteradament la urgència d'aprofundir en el paper dels laics/ques avui i a casa nostra i el repte de caminar plegats.

Per això en la Delegació ens hem marcat l'objectiu de fer xarxa, de construir una trama laïcal diocesana des dels carismes dels diferents grups laïcals, un repte que cal construir i fer visible. Com fer-ho? Amb un treball de reflexió i formació en els moviments laïcals, les associacions i les entitats, sobre la realitat que vivim i les responsabilitats que ens calen assumir i créixer amb el coneixement mutu i en la realització d'accions conjuntes.

Per aquest *curs 2011-2012*, treballarem en el marc del primer objectiu del nou pla pastoral que acabem de posar en marxa aquest passat setembre i que tindrem fins al 2015: **L'anunci de Jesucrist als qui no el coneixen:** *"Convé molt que prenguem consciència del nostre compromís baptismal, que ens fa evangelitzadors i apòstols allà on ens trobem."*

Ens hem marcat dos objectius per tota la Delegació:

- Continuar avançant en el coneixement mutu dels moviments laïcals, associacions i entitats i en la presència conjunta del laïcat en la diòcesi.
- Treballar en el compromís laïcal associat per una nova evangelització.

Ho farem a partir de tres encontres al llarg del curs que caldrà treballar a cada grup, moviment i associació, per tal d'acollir i ser creatius i compromesos vers una nova evangelització. També amb la posada en marxa d'una pàgina web que

ens ajudarà a donar a conèixer el que tots fem i el que fem plegats.⁸

La Delegació al servei dels seus moviments i associacions, busca fer créixer la vida i la missió de l'Església i en concret fer créixer tots i cadascun dels moviments que hi participen, i animar al laïcat a viure associadament la fe que comunitàriament hem rebut. La dimensió comunitària de la fe apareix des de l'inici lligada a la missió i al sosteniment de la forma de vida orientada per l'Esperit de Jesús. Missió i espiritualitat són dinamitzades per l'experiència comunitària.

Associacions i Moviments

Els bisbes de Catalunya reunits en conferència tenen la facultat de decidir línies i instruments d'acció pastoral conjunta. També d'atorgar reconeixement a les associacions de fidels públiques i privades, conforme al Dret canònic, reconèixer associacions o promoure les que calen o les que es creen per iniciativa dels fidels. Cada ordinari té plenes facultats al seu bisbat. Però res no priva que en bé de la pastoral de conjunt atorguin el seu reconeixement a les que en cada moment puguin convenir més.

Volem deixar constància de dues realitats associatives d'àmbit català reconegudes per la CET i implantades a Catalunya. (AST. Redacció)

Arxivers Eclesiàstics de Catalunya

Web oficial de la CET.

Els responsables dels principals arxius eclesiàstics de Catalunya, València i Balears es reuneixen un cop a l'any, el primer dimarts de juliol, des de l'any 1972.

Cal tenir en compte que, normalment, a cada bisbat hi ha l'Arxiu Capitular i l'Arxiu diocesà. A la Metropolitana, a més, l'Arxiu de la Província eclesiàstica.

Ho fan en tant que membres de l'associació general espanyola, fundada el 1971, a la vegada que els membres de Catalunya són part també del Secretariat d'Arxivers Ecle-

siàstics de Catalunya creat el 1975 a l'empara de la Conferència Episcopal Tarraconense.

En les reunions s'exposa l'estat de cada arxiu, i es debaten temes de relleu en ordre a la millor conservació dels documents, a l'adequada restauració dels perjudicats, al servei d'atenció als investigadors, a les peticions amb vista a exposicions, a la competència del personal, a impulsar la confecció i edició de catàlegs, guies i diplomataris. També té la comesa d'assessorar la Conferència Episcopal Tarraconense en el camp específic de l'arxivística.

Associació Bíblica de Catalunya

MN. JOAN MAGÍ FERRÉ. Arquebisbat de Tarragona. President de l'Associació Bíblica de Catalunya (ABCat).

L'Associació Bíblica de Catalunya (ABCat) va néixer el dia 21 de setembre de l'any 1974, festa de Sant Mateu evangelista, i aquest any, al nostre pastís d'aniversari, ja hi hem encès 37 espelmes.

L'ABCat fou gestada i engendrada pels estudiosos de la Bíblia que a partir de la constitució dogmàtica Dei Verbum, del Concili Vaticà II vàrem tenir la feliç idea de reunir-nos cada any uns dies, que anomenem Jornades de Biblistes de Catalunya, per estudiar uns temes concrets proposats en assemblea i per a compartir els nostres estudis i els nostres treballs.

La primera cita dels pares de l'ABCat fou el setembre de l'any 1963 al Monestir de Montserrat. Al grup, obert a tots els cristians, hi van entrar alguns pastors protestants, som, doncs, una entitat interconfessional. Després d'omze anys de festeig, a Vinaròs, en les Jornades del 29 de desembre de 1973, encoratjats per l'arquebisbe de Tarragona, metropolità i primat, Dr. Josep Pont i Gol, vam prendre la decisió d'engendrar l'ABCat per a facilitar i potenciar el nostre desig i deure de comunicar als altres el gran do de la Paraula de Déu, unint totes les forces.

Fou una gestació acurada i esperançada, plena de llibertat cristiana,

assistida a la consulta de la Conferència Episcopal, Tarraconense, sota la cura atent i amorosa del seu President i dels altres Prelats. Tots vàiem com el Senyor la formava i la cridava pel seu nom com el profeta a les entranyes de la mare (Is 44,49,1; Jr 1,5; Sl 139,13; Ga 1,15). El fet és que als nou mesos, el 21 de setembre de l'any 1974, com hem dit abans, va néixer plena de salut i la seva veu s'estrenà en l'Assemblea General de les Jornades del desembre del mateix any 1974.

Els nostres Estatuts comencen amb aquestes paraules: "L'Associació Bíblica de Catalunya és una societat aprovada a l'arxidiòcesi de Tarragona i reconeguda per la Conferència Episcopal Tarraconense per agrupar els biblistes i els altres "col·laboradors de la Paraula" a Catalunya que desitgen unir totes les forces per "investigar i exposar els llibres sants, de manera que el major nombre possible de servidors de la paraula divina pugui distribuir profitosament al poble de Déu l'aliment de les Escripures" (Dei Verbum, 23)".

Estem associats a la Federació Bíblica Internacional Catòlica, treballam amb altres entitats bíbliques de casa i de fora de casa i estem sempre oberts a totes les iniciatives d'estudi i difusió de la Bíblia.

Amb 37 anys l'ABCAT ha crescut i hem de treballar perquè encara creixi més. Som interconfessionals i tenim una altra realitat que ens encorrotja: Els 1.200 socis que correm *cap a la meta per aconseguir el premi que Déu ha convocat allà dalt per mitjà de Jesucrist* (Fl 3,14), ens sentim units a una colla molt gran que també han corregut amb nosaltres i ja han arribat a la meta, ja gaudeixen per sempre del diàleg amb la Paraula a la presència de Déu, ja experimenten les paraules que van llegir moltes vegades en Sant Pau: *Ara hi veiem de manera fosca, com en un mirall poc clar; després hi veurem cara a cara. Ara el meu coneixement és limitat; després coneixeré del tot, tal com Déu em coneix* (1Co 13,12).

Jesús ens diu: *A vosaltres us he dit amics perquè us he fet conèixer tot allò que he sentit del meu Pare* (Jn 15,15b). Nosaltres treballem perquè aquesta amistat creixi, s'experimenti, s'escampi com una gota d'oli perquè faci encaixar amb suavitat i eficàcia totes les relacions

Hem rebut el do de la Paraula i hem après que necessitem descobrir-la cada vegada més i compartir-la en totes les persones i en totes les realitats de la nostra vida.

humanes. Hem rebut el do de la Paraula i hem après que necessitem descobrir-la cada vegada més i compartir-la en totes les persones i en totes les realitats de la nostra vida. Llegim en Sant Pau: *Sabem que Déu ho disposa tot en bé dels qui l'estimen, dels qui ell ha decidit cridar; perquè ell, que els coneixia des de sempre, els ha destinat a ser imatge del seu Fill, que així ha estat el primer d'una multitud de germans* (Rm 8,28-29).

Som molts els qui seguim el camí d'aquesta descoberta. Ens alegra escoltar-ho, llegir-ho i sentir-ho en la vida normal i en les trobades.

Tots coneixeu l'exhortació Verbum Domini (V D) del papa Benet XVI. A mi m'agrada llegir frases com aquestes: "La Paraula de Déu revela la naturalesa filial i relacional de la nostra vida. Estem veritablement cridats per gràcia a conformar-nos a Crist, el Fill del Pare, i a ser transformats en ell" (VD 22) La Paraula, al fer-nos conèixer l'amor i l'amistat de Déu, ens obre els ulls per a poder captar que en aquest amor i en aquesta amistat hi tenim entrada tots els éssers humans, per creació i per voluntat del mateix Déu, per a fer-lo visible com el fa visible Jesucrist. "La Paraula divina ens introdueix a cadascú en el col·loqui amb el Senyor: el Déu que parla ens ensenya com podem parlar amb ell... Així, la paraula que l'home dirigeix a Déu es fa també Paraula de Déu, confirmant el caràcter dialògic de tota la revelació cristiana, i tota l'existència de l'home es converteix en un diàleg amb Déu que parla i escolta, que crida i mou la nostra vida. La Paraula

de Déu revela aquí que tota l'existència de l'home està sota la crida divina" (VD 24).

Aquest és el sentit que trobem en el nostre treball. Ens interessa compartir la Paraula, volem entrar més en el diàleg de Déu per entendre i experimentar millor la nostra existència, per a descobrir millor el diàleg amb Déu en el diàleg amb els altres. Som creients en Jesucrist, ell és el camí (Jn 14,6), volem caminar amb ell, descobrir i experimentar al seu costat totes les realitats que ensenya. Per això el volem conèixer cada vegada més coneixent millor les Sagrades Escripures perquè «la ignorància de les Escripures és ignorància de Crist», com ja va escriure Sant Jeroni en el seu comentari al llibre d'Isaïes (PL 24,17B) i ha repetit i repeteix constantment l'Església.

El nostre esforç per l'estudi i difusió de la Bíblia va més enllà de l'interès per uns escrits perquè "la fe cristiana no és una «religió del Llibre»: el cristianisme és la «religió de la Paraula de Déu», no d'«una paraula escrita i muda, sinó del Verb encarnat i viu». Per tant, l'Escriptura ha de ser proclamada, escoltada, llegida, acollida i viscuda com a Paraula de Déu, en el si de la Tradició apostòlica, de la qual no es pot separar (VD 7).

La Paraula encarnada és la Paraula que ha parlat i segueix parlant donant vida a tota la creació: *Per ella tot ha vingut a l'existència, i res del que existeix no hi ha vingut sense ella* (Jn 1,3). Així, doncs, podem eixamplar la nostra audició de la Paraula en tota la creació. "La tradició

del pensament cristià ha sabut aprofundir en aquest element clau de la simfonia de la Paraula quan, per exemple, sant Bonaventura, juntament amb la gran tradició dels Pares grecs, veu en el *Logos* totes les possibilitats de la creació, i diu que «tota criatura és Paraula de Déu, en tant que proclama Déu». La Constitució dogmàtica *Dei Verbum* havia sintetitzat això declarant que «Déu, creant i conservant l'univers per mitjà del Verb (cf. Jn 1,3), dóna a l'home testimoniatge perenne de si mateix en les coses creades» (VD 8).

La Paraula encarnada és la Paraula que ha parlat i segueix parlant donant vida a tota la creació.

El nostre interès per la Paraula creix en la contemplació i tracte net amb la natura. "Qui coneix la Paraula divina coneix també plenament el sentit de cada criatura. En efecte, si *tot es manté* en aquell que *existeix abans de tot* (Col 1,17), qui construeix la seva vida sobre la seva Paraula edifica veritablement de manera sòlida i duradora. La Paraula de Déu ens impulsa a canviar el nostre concepte de realisme: realista és qui reconeix en el Verb de Déu el fonament de tot" (VD 10).

El nostre esforç per eixamplar el coneixement i l'experiència de Paraula i de diàleg amb Déu queda palès

en les reunions interconfessionals anomenades Jornades de Biblistes de Catalunya; preparem la número 50 per als dies 28-30 del desembre d'aquest any.

*El nostre esforç per
eixamplar el
coneixement i
l'experiència de
Paraula i de diàleg
amb Déu queda
palès en les reunions
interconfessionals
anomenades Jorna-
des de Biblistes de
Catalunya.*

La tasca principal de l'ABCAT fou preparar, realitzar i publicar la primera Bíblia Interconfessional de Catalunya (BCI). Una tasca que segueix en la difusió del text. En el nostre treball Interconfesional ens sentim avalats, satisfets i animats llegint les paraules del papa Benet: “Voldria subratllar, a més, el que han dit els Pares sinodals sobre la importància en aquest treball ecumènic de les traduccions de la Bíblia en les diverses llengües. En efecte, sabem que traduir un text no és un simple treball mecànic, sinó que, d'alguna manera, forma part de la tasca interpretativa. Pel que fa a això, el venerable Joan Pau II ha dit: «Qui recorda tot el que van influir les disputes entorn de l'Escriptura en les divisions, especialment a Occident,

pot comprendre el notable pas que representen aquestes traduccions comunes.» Per això, la promoció de les traduccions comunes de la Bíblia és part del treball ecumènic. Vull donar les gràcies aquí a tots els qui estan compromesos en aquesta important tasca i animar-los a continuar en la seva obra” (VD 46).

Com ja hem dit més amunt, som membres de la Federació Bíblica Catòlica estesa i organitzada per tot el món. En l'experiència de la nostra relació, ja fa temps que hem constatat i seguim constatat la consciència universal sobre la necessitat que la paraula de Déu animi tota la vida i la missió de l'Església.

Ens diu el text de la Verbum Domini: “En aquest sentit, el Sínode ha convidat a un esforç pastoral particular per a ressaltar el lloc central de la Paraula de Déu en la vida eclesial, recomanant «incrementar la “pastoral bíblica”, no en juxtaposició amb altres formes de pastoral, sinó com a animació bíblica de tota la pastoral.» No es tracta d'afegir cap trobada a la parròquia o a la diòcesi, sinó d'aconseguir que les activitats habituals de les comunitats cristianes, de les parròquies, de les associacions i dels moviments, s'interessin realment pel trobament personal amb Crist, que es comunica en la seva Paraula. Així, ja que «la ignorància de les Escriptures és ignorància de Crist», l'animació bíblica de tota la pastoral ordinària i extraordinària portarà a un major coneixement de la persona de Crist,

revelador del Pare i plenitud de la Revelació divina” (VD 73).

I això és tasca de tots, com també llegim en el document esmentat: “Cap creient en Crist no es pot sentir aliè a aquesta responsabilitat que prové de la seva pertinença sacramental al cos de Crist. S’ha de despertar aquesta consciència en cada família, parròquia, comunitat, associació i moviment eclesial. L’Església, com a misteri de comunió, és tota ella missionera, i cadascú en el seu estat de vida està cridat a donar una contribució incisiva a l’anunci cristià (VD 94).

I tot això, perquè? Quin profit aconseguirem en el nostre esforç de comunió en el camí de la Paraula?

“L’Assemblea sinodal ens ha permès experimentar també el que diu el missatge joànic: l’anunci de la Paraula crea comunió i és font d’alegria. Una alegria profunda que brolla del cor mateix de la vida trinitària i que se’ns comunica en el Fill. Una alegria que és un do inefable que el món no pot donar. Es poden organitzar festes, però no l’alegria. Segons l’Escriptura, l’alegria és fruit de l’Esperit Sant (cf. Ga 5,22), que ens permet entrar en la Paraula i fer que la Paraula divina entri en nosaltres portant fruits de vida eterna. En anunciar amb la força de l’Esperit Sant la Paraula de Déu, volem també comunicar la font de l’alegria veritable, no d’una alegria superficial i efímera, sinó de la que brolla del fet de ser conscients que només el Senyor Jesús té paraules de vida eterna (cf. Jn 6,68)” (VD 123).

Edicions i activitats

A. Un text per llegir

La nostra primera preocupació és mantenir viu el text de, «la Bíblia catalana, traducció Interconfessional» (BCI). Aquest text ha estat editat conjuntament amb Editorial Claret i les Societats Bíbliques Unides i el presentem en.

BÍBLIES:

mida normal

mida gran

mida de butxaca

informàtica (en revisió).

També es troba entre les Bíblies de la Bible Works.

Gran Bíblia il·lustrada editada, 2007, per Enciclopèdia Catalana.

La Bíblia popular editada conjuntament amb el Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona, Editorial Claret, Happy Books/ La formiga d’Or, Publicacions de l’Abadia de Montserrat i Societats Bíbliques Unides.

NOU TESTAMENT INTERCONFENSIONAL:

mida normal.

Il·lustrat (esgotat i preparat per a una nova edició).

Trilingüe: grec, llatí, català.

Braile.

Lletra gran.

B. Ajudes necessàries per a una bona lectura del text bíblic:

Treballs de recerca: Scripta Bíblica, llibre anual on s’editen els tre-

balls dels biblistes catalans i d'altres llengües que desitgin col·laborar en l'intercanvi de coneixements bíblics.

Butlletí de l'ABCAT edició trimestral amb treballs d'estudi, divulgació i informació. És l'òrgan oficial de contacte amb els membres de l'ABCAT.

Corpus Biblicum Catalanicum: preparació, estudi i edició dels textos bíblics en català des del segle XIII. Editats tres volums, i diversos en preparació.

C. Ajudes per a l'animació bíblica de la pastoral:

Cursos bíblics d'estiu: una setmana del mes de juliol. Durant l'any, s'imparteixen al Centre d'Estudis

Pastorals de Barcelona.

Grups d'estudi *Llegir la Bíblia en grup*, editades 8 carpetes.

Segueix la implicació diocesana en l'estudi de la paraula de Déu. L'arquebisbat de Tarragona dins del seu pla pastoral inclou l'estudi de la paraula de Déu per correu a tota la diòcesi. Uns cursos molt bàsics aptes per a individus, matrimonis i grups de persones, sis o set blocs per estudiar-ne un cada mes de novembre a maig. S'hi apunta gent d'altres diòcesis i l'enviem a 40 missioners.

Col·laboració amb el Museu Bíblic Tarraconense. Viatges Bíblics a Terra Santa i Viatges de Sant Pau. Col·laboració amb el «Concurs Bíblic de Terrassa».

Un capítol a part en les Associacions i Moviments implantats a Catalunya i reconeguts per la CET són els d'apostolat seglar, nascut en diversos moments de la història i sotmesos a les vicissituds dels temps i de les diferents generacions.

Avui per avui, els Moviments i Associacions que consten a la pàgina web de la CET amb un reconeixement per part de la CET són: la Coordinació catalana de Colònies, Casals i Clubs d'Espai, El Moviment d'Infants i Joves d'Acció Catòlica (MIJAC), Minyons Escoltes/Guies Sant Jordi, Joves Rurals d'A.C (JARC), Joventut Obrera Catòlica (JOC-JOBAC), Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians (MUEC), Acció Catòlica Obrera (ACO) Germandat Obrera d'A.C (GOAC), Moviment Cristià de Joves i Adults de Pobles i Comarques de Catalunya.

No és el present número de la nostra revista el més adequat per fer una presentació dels diversos moviments d'apostolat seglar. Les formes associatives són moltes i variades. Tractar-les a fons demanaria un espai del que no disposem i un plantejament que, en aquest número, no fa al cas. En deixem constància, simplement, per fidelitat al que hom pot trobar a la referida pàgina web.

És evident que hi ha moltes altres realitats que són imatge de la presència de l'Església a casa nostra. Ja hem deixat anotat que el món dels religiosos i religioses de Catalunya amb les seves cases, les seves obres i la seva presència en són una part més que notable.

Podriem allargar-nos mencionant algunes realitats: Els monestirs i els seus monjos, monges, publicacions i presències més que notables; la Missa dominical retransmesa ininterrompudament al llarg de més de 25 anys per TV2; els grups, moviments, associacions, catecumenats, o iniciatives socials.

Som conscients que aquest número se'ns fa curt. Voldria ser exhaustiu i no ho pot ser. Voldria ser una imatge del que l'Església és i fa a Catalunya i potser només es queda en una imatge fixa. Però tant se val. No havíem dedicat cap número a una presentació de l'Església catalana entesa com a unitat pastoral i hem volgut encetar la presentació amb fidelitat al que els nostres bisbes ens presenten en la seva pàgina d'Internet.

Res no priva que en altres números completem aquesta imatge fixa i en fem una valoració sempre necessària per fidelitat a la missió i a la comunió. (AST. Redacció)

Cronologia sumaria de la eclesial a Catalunya des de 1964 al 2008, segons la pàgina web del CET

????????????????????????????????

1964 Mons. Narcís Jubany Arnau, nou bisbe de Girona; succeeix Mons. Josep Cartaïà Inglés.

La diòcesi de Barcelona deixa de ser sufragània de l'Arquebisbat de Tarragona i, per tant, de pertànyer a la Província Eclesiàstica Tarraconense, i passa a ser Arquebisbat dependent directament de la Santa Seu.

Mons. Josep Bascuñana Llópez, nou bisbe de Solsona.

1965 Els Bisbes de les diòcesis de Catalunya acorden la creació de la Comissió Interdiocesana per a la Versió dels textos litúrgics al català, desembre.

1967 Mons. Marcelo González Martín, nou arquebisbe de Barcelona; succeeix Mons. Gregorio Modrego Casaus.

1968 La Sagrada Congregació per a l'Educació Catòlica erigeix la Facultat de Teologia de Catalunya, 7 de març.

Mons. Josep Capmany Casamitjana, Mons. Ramon Dau-mal Serra, Mons. Josep M.

Guix Ferreres i Mons. Ramon Torrella Cascante, bisbes auxiliars de Barcelona.

Mons Ramon Malla Call, nou bisbe de Lleida; succeeix Mons. Aurelio del Pino Gómez.

1969 Els Bisbes de la Província Eclesiàstica Tarraconense i Arquebisbat de Barcelona en exercici de la seva responsabilitat episcopal acorden organitzar-se i reunir-se periòdicament per tractar conjuntament els aspectes que afecten les seves respectives diòcesis, unides entre si per lligams històrics (concilis provincials) i, en l'actualitat, per una múltiple activitat compartida. És l'inici de la Conferència Episcopal Tarraconense, 15 de febrer.

Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven la creació de la Comissió interdiocesana de Litúrgia, setembre.

Reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i els Superiors Majors dels ordes religiosos.

Mons. Ricard M. Carles Gor-

dó, nou bisbe de Tortosa; succeeix Mons. Manuel Moll Salort.

El celibat sacerdotal. Carta pastoral dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, 4 d'octubre

1970 *Necessitat de valorar i actualitzar les estructures eclesials al servei de l'evangeli i de l'home.* Document dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, 29 de juny.

Preparació en l'àmbit de la Tarraconense de l'Assemblea conjunta de bisbes i preveres de tota Espanya.

Reunió conjunta Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants dels religiosos, sobre el tema «Inserció dels religiosos en la pastoral diocesana».

Mons. Ramon Torrella Cascante, cridat pel papa Pau VI a col·laborar en diferents organismes de la cúria romana.

1971 Mons. Narcís Jubany, nou arquebisbe de Barcelona; succeeix Mons. Marcelo González Martín.

Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven la creació del Secretariat interdiocesà de Catequesi de Catalunya i les Balears, juny.

Mons. Josep Pont i Gol, nou arquebisbe metropolità de Tarragona; succeeix el cardenal Benjamín de Arriba y Castro.

Mons. Joan Martí Alanís, nou bisbe d'Urgell i copríncep d'Andorra; succeeix Mons. Ramon Iglesias Navarri.

1972 L'Associació de teòlegs catalans obté el reconeixement de la Conferència Episcopal Tarraconense, març.

Nou calendari litúrgic dels Propis de les diòcesis de Catalunya.

El pluralisme en la comunió eclesial. Carta pastoral dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, 4 d'octubre.

1973 *La penitència cristiana. Conversió de cor i sagrament.* Estudi en col·laboració, amb una presentació dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, 7 de març.

Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven la creació de l'Escola interdiocesana de Catequesi Beat Ramon Llull, octubre.

Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven la creació d'una Comissió interdiocesana d'Apostolat Seglar per a l'estudi i aplicació a la Tarraconense del document "Orientacions pastorals sobre l'apostolat dels laics" de la Conferència Episcopal Espanyola.

Mons. Jaume Camprodon Rovira, nou bisbe de Girona; succeeix Mons. Narcís Jubany Arnau.

Mons. Narcís Jubany Arnau, arquebisbe de Barcelona, és creat cardenal pel papa Pau VI.

- 1974** Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aprova els estatuts de Minyons Escoltes, comuns a totes les diòcesis de Catalunya.

Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense donen el vistiplau a la creació de l'Associació Bíblica de Catalunya, erigida canònicament a l'Arquebisbat de Tarragona.

Misteri Pasqual i acció alliberadora. Document presentat pel bisbe Mons. Josep M. Guix com a ponent de la Conferència Episcopal Tarraconense, 19 de juliol.

Per un esforç de renovació i reconciliació. Carta pastoral dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense a propòsit de l'Any sant (1974-1975), 27 de febrer.

Cens d'assistents a missa dominical fet simultàniament a totes les diòcesis de Catalunya.

- 1975** *Perspectiva cristiana de l'amor i de la sexualitat*, document dels Bisbes de la Conferència Tarraconense, 8 de setembre.

Publicació de l'edició típica del *Missal romà*, en versió catalana.

Publicació del *Ritual de la Penitència*, en versió catalana.

Jornada sacerdotal interdiocesana en el 350è aniversari de la mort del «rector de Vallfogona», Mn. Francesc Vicent Garcia, 12 de setembre, a Vallfogona.

Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven els estatuts de les Guies Sant Jordi, comuns a totes les diòcesis de Catalunya.

Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven la creació del Secretariat d'Arxivers Eclesiàstics de Catalunya.

Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven la creació de l'organisme supradiocesà de Minyons Escoltes, abril.

Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense donen el vistiplau als estatuts del Centre d'Estudis Pastoral, erigit canònicament a l'Arquebisbat de Barcelona.

Aprovació dels nous formularis per als llibres de registre dels arxius parroquials.

- 1976** Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven la creació del Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians (MUEC).

Reunió conjunta (1^a) dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense amb professors de la Facultat de Teologia de Catalunya, que s'anirà repetint cada any, sobre temes d'actualitat.

Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven la creació de la Fraternitat Cristiana de Malalts i Minusvàlids de Catalunya i les Balears (Frater).

Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven la creació del Consell Regional de la Càritas catalano-balear, maig.

Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven la creació de l'organisme supradiocesà Confederació de les Federacions de Cristians de Catalunya, maig.

La Conferència Episcopal Tarraconense, a proposta del seu president, l'Arquebisbe metropolità de Tarragona, pren la iniciativa de fer el trasllat de les despulles del cardenal Vidal i Barraquer, mort a l'exili de Suïssa, el 1943, per a ser inhumat en tomba definitiva a la catedral de Tarragona.

Visita *ad limina apostolorum* dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, feta conjuntament per primera vegada, 7-13 de juny, a Roma.

L'escola cristiana que volem, document encarregat i presentat pels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, 1 d'octubre.

Reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i religiosos sobre temes de l'activitat escolar i educativa.

S'inicia la publicació de la *Litúrgia de les Hores* en versió catalana.

Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven la creació del Secretariat interdiocesà de la Coordinació de Serveis de Colònies, Casals d'Estiu i Clubs d'Esplai, octubre.

1977 Mn. Antoni Deig Clotet, nou bisbe de Menorca; succeeix Mons. Miquel Moncadas.

Mons. Miquel Moncadas Noguera, nou bisbe de Solsona; succeeix Mons. Josep Bacuñana Llópez.

Reunió dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i els rectors de seminaris de les diòcesis catalanes.

Jornada sacerdotal interdiocesana, amb motiu del 75è aniversari del traspàs de Mn. Jacint Verdaguer i del centenari de *L'Atlàntida*, 6 de setembre, Vic.

Congrés de Cultura Catalana: cloenda de l'àmbit del fet religiós, el 2 d'octubre, a Tarragona-Sant Salvador.

1978 *Us ho anunciem amb goig i esperança*. Missatge dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense en l'arribada de les despulles del Cardenal Vidal i Barraquer, 26 d'abril

Trasllat de les despulles del Cardenal Vidal i Barraquer a la catedral de Tarragona per a la

seva inhumació definitiva, 15 de maig.

Reunió dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense amb els delegats diocesans de pastoral de joves de les diòcesis catalanes sobre la situació dels joves d'avui i de la seva evangelització a Catalunya.

Aprovació dels estatuts de la Confederació Cristiana d'Associacions de Pares d'Alumnes de Catalunya.

Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven la creació de l'organisme supradiocesà de Guies Sant Jordi, maig.

Trobada dels delegats diocesans de religiosos i assistents federals d'instituts religiosos de Catalunya, en ordre a intensificar la deguda integració dels religiosos a la pastoral diocesana, a Montserrat.

IV centenari de la presència dels caputxins a la península ibèrica (1578-1978)

500 anys de la Bíblia completa impresa en català.

Jornada sacerdotal interdiocesana amb motiu de l'arribada de les despulles del Cardenal Vidal i Barraquer i dels 500 anys de la primera Bíblia impresa en català, 5 de setembre, a Tarragona.

Reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense amb els delegats diocesans de pastoral familiar.

1979 Creació del Secretariat Interdiocesà de Mitjans de Comunicació Social, febrer.

Mare de Déu d'Advent, carta pastoral amb motiu del temps d'Advent i festa de Nadal, 21 de novembre.

Simposi sobre "El moment present de l'Església catalana", organitzat pel Centre d'Estudis Pastorals, 9 i 10 de juny, a Montserrat.

I Jornades de vida monàstica i contemplativa femenina de Catalunya, 5-9 de novembre, a Manresa.

I Congrés de l'Escola Cristiana de Catalunya, 16 i 17 de juny, a Barcelona.

Reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i els vicaris episcopals de pastoral.

Reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i els delegats diocesans de pastoral de migracions.

IV Centenari de sant Pere Claver.

Reunió dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense amb els rectors de seminari de Catalunya.

Reunió dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense amb un grup de sacerdots representatius de les diferents diòcesis i realitats pastorals de Catalunya.

Mons. Josep Capmany Casamitjana, nou director de les Obres Missionals Pontifícies.

Edició del Ritual del sagrament de la Confirmació en versió catalana.

- 1980** Es crea el Secretariat Interdiocesà per a la Custòdia i Promoció de l'Art Sacre, gener.

Orientacions per a una pastoral prematrimonial. Document dels bisbes de Catalunya, 30 de gener.

En els cent anys de la declaració de la Mare de Déu de Montserrat com a patrona de Catalunya. Document dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, 23 d'abril.

L'atur, escàndol i desafiament del nostre temps. Document dels Bisbes de Catalunya, 3 de novembre.

Edició de la *Litúrgia de les Hores* en versió catalana.

Intercanvi de la Conferència Episcopal Tarraconense amb els delegats diocesans de Missions i amb els delegats diocesans d'Economia.

- 1981** Es crea el Secretariat Interdiocesà per a les Relacions entre Bisbes i Religiosos, gener.

I reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya, sobre el document *Mutuae relationes*.

II Congrés de l'Escola Cristiana de Catalunya, 31 d'octubre, a Barcelona.

1982: Tres significatives commemoracions eclesials. Nota de la presidència de la Conferència Episcopal Tarraconense, a propòsit del IV Centenari de la mort de santa Teresa de Jesús, del VIII Centenari del naixement de sant Francesc d'Assís i del IV Centenari del naixement de sant Vicenç de Paül, 31 d'octubre.

Es crea el Secretariat Interdiocesà d'Ensenyament Religiosos a Catalunya, novembre

- 1982** II reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya, sobre "La pastoral de joventut a Catalunya".

Es crea la comissió gestora per a l'Administració del Fons Comú Interdiocesà.

Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aprofitant la creació del Moviment de cristians de Pobles i Comarques de Catalunya.

S'inicien les Reunions de vicaris episcopals de pastoral.

S'inicien les Reunions de delegats diocesans d'Economia.

Es crea la comissió mixta Conferència Episcopal Tarraconense i Generalitat per al patrimoni artístic i documental.

Visita *ad limina apostolorum* dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, 8-10 de febrer, a Roma.

S'institueix la jornada de Germanor per ajudar a l'autofinançament de l'Església.

II trobada de responsables de santuaris de Catalunya i les Balears sobre “la fenomenologia dels santuaris, la devoció mariana que reflecteixen i la resposta pastoral que poden donar”.

I Aplec de l'Esperit; trobada interdiocesana de joves de Catalunya i les Balears, al Santuari del Miracle de Solsona, Pentecosta.

Visita pastoral del papa Joan Pau II a Montserrat i Barcelona, 17 d'octubre.

S'inicia la publicació de la revista *Taüll*, òrgan informatiu del Secretariat Interdiocesà per a la Custòdia i Promoció de l'Art Sacre

1983 Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven el Moviment Infantil i Juvenil d'Acció Catòlica de Catalunya i les Balears (MI-JAC).

Any sant de la Redempció, 25 de març 1983-1984.

III reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya, sobre “L'ensenyament de la religió a les escoles”.

Mons. Josep M. Guix Ferreres, nou bisbe de Vic; succeeix Mons. Ramon Masnou Boixeda.

Mons. Ramon Torrella Cascante, nou arquebisbe de Tarragona; succeeix Mons. Josep Pont i Gol.

Edició del Codi de Dret Canònic en versió catalana.

1984 IV reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya sobre “La llei orgànica reguladora del dret a l'educació (LODE) en les escoles”.

Reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i els delegats diocesans de pastoral obrera.

Setmanari *Catalunya cristiana*.

Edició del Fons Bàsic de Catequesi, que inclou el material de base per a la redacció de catecismes per a les diferents edats.

Edició del Ritual del Baptisme d'adults en versió catalana.

Jornada sacerdotal interdiocesana per commemorar el centenari del naixement del Dr. Carles Cardó, del Dr. Lluís Carreras i del Dr. Joan Baptista Manyà, 11 de desembre, a Montserrat.

III Congrés de l'Escola cristiana de Catalunya.

Reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense amb els vicaris generals i els vicaris episcopals de les diòcesis de Catalunya sobre els consells de pastorals.

1985 II Aplec de l'Esperit, trobada interdiocesana de joves de

Catalunya i les Balears, 25 i 26 de maig, a Poblet.

Es crea una comissió mixta entre la Conferència Episcopal Tarraconense i la Conselleria de Sanitat de la Generalitat.

V reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya, sobre “La presència de l’Església en el sector sanitari”.

Arrels cristianes de Catalunya. Carta pastoral dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, 27 de desembre.

1986 I Centenari de la publicació del poema Canigó de mossèn Jacint Verdaguer. Se’n fa commemoració al Monestir de sant Martí del Canigó i a la catedral de Perpinyà.

IX reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya, sobre “Les vocacions sacerdotals i religioses”.

La Conferència Episcopal Tarraconense i la Conselleria de Sanitat de la Generalitat signen un conveni per al servei religiós catòlic en el centres de la Xarxa Hospitalària d’Utilització Pública.

Thesaurus, exposició d’obres d’art de les diòcesis catalanes.

VI reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i represen-

tants de la Unió de Religiosos de Catalunya.

1987 La Conferència Episcopal Tarraconense aprova la creació del Secretariat Interdiocesà de Pastoral Sanitària.

La Conferència Episcopal Tarraconense i la Conselleria de Justícia de la Generalitat signen un conveni per a l’assistència religiosa als centres penitenciaris.

Celebrem l’Any Marià. Comunicació dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, 28 de maig.

VII reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya.

Mons. Lluís Martínez Sistach, bisbe auxiliar de Barcelona.

1988 S’erigeix el Seminari Major Interdiocesà, amb seu a Barcelona, 19 de setembre.

III Aplec de l’Esperit, trobada interdiocesana de joves de Catalunya i les Balears; Pentecosta, a Lleida.

VIII reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya.

1989 *Emmanuel, Déu és amb nosaltres.* Exhortació d’Advent dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, 1 de setembre.

IX reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya.

1990 El Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven la creació d'una subcomissió de Música dins el Secretariat Interdiocesà de Litúrgia.

Edició del nou catecisme *Jesús és el Camí, la Veritat i la Vida*, per a nois i noies de 10 a 11 anys.

III Congrés litúrgic, convocat i presidit pels Bisbes de Catalunya i el P. Abat de Montserrat, 25-29 de juny, al Monestir de Montserrat.

IV Centenari de la mort de sant Joan de la Creu.

V Centenari del naixement de sant Ignasi de Loiola i 450è aniversari de la fundació de la Companyia de Jesús.

Mons. Antoni Deig Clotet, nou bisbe de Solsona; succeeix Mons. Miquel Moncadas Noguera.

Mons. Ricard M. Carles Gordó, nou arquebisbe de Barcelona; succeeix el cardenal Narcís Jubany.

X reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya, sobre "Els religiosos a l'escola. Nous reptes, nous plantejaments i noves respostes."

1991 Creació del Centre Català de Solidaritat per a la rehabilitació i reinserció de drogodependents.

Congrés de les Obres d'Exercicis Parroquials de Catalunya, 9-12 d'octubre, a Manresa.

XI reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya, sobre "La doctrina social de l'Església i els Religiosos de Catalunya en el centenari de la *Rerum Novarum*".

IV Aplec de l'Esperit; trobada interdiocesana de joves de Catalunya i les Balears, Pentecosta, a Manresa.

Conveni entre la Conferència Episcopal Tarraconense i la Conselleria d'Ensenyament de la Generalitat per a la formació i l'assistència religiosa a les universitats.

VIII Trobada de responsables de Pastoral Universitària de Catalunya i les Balears.

IX Centenari de la Restauració de la Seu Metropolitana de Tarragona, 1 de juliol 1091-1991.

Mons. Lluís Martínez Sistach, nou bisbe de Tortosa; succeeix Mons. Ricard M. Carles Gordó.

La litúrgia, font de la vida espiritual. Comunicació pastoral dels Bisbes de Catalunya, 8 de setembre.

Visita *ad limina apostolorum* dels Bisbes de la Conferència

Episcopal Tarraconense, 7-11 de novembre, a Roma.

Reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense amb els vicaris episcopals de les diòcesis catalanes, sobre el tema "L'acció pastoral a les parròquies sense prevere resident".

Mons. Carles Soler Perdigo i Mons. Joan Carrera Planas, bisbes auxiliars de Barcelona.

1992 «Catalònia», exposició d'obres d'art dels bisbats de Catalunya en el marc de Barcelona 92.

Jornada sacerdotal interdiocesana en el marc de la commemoració del IX Centenari de la Restauració de la seu metropolitana i primada de Tarragona, el 4 de maig, a Poblet. L'arquebisbe Ramon exposa el seu desig de convocar un concili provincial.

La Conferència Episcopal Tarraconense crea el Gabinet d'Informació de l'Església de Catalunya.

IV Centenari de la dedicació de la basílica del Monestir de Montserrat.

XII reunió conjunta dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya, sobre "El carisma de la vida consagrada en l'Església diocesana".

Edicte d'indició del Concili Provincial Tarraconense, 29 de novembre: comunicació

dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, decisió de convocar el Concili.

Església i món rural. Document dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, 27 d'abril.

1993 Els bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven la creació del Secretariat Interdiocesà de Santuaris de Catalunya les Balears.

Edició de la nova versió en català del documents del Concili ecumènic Vaticà II, auspiciada per la Conferència Episcopal Tarraconense.

Els bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven la creació de Càritas Catalunya, organisme interdiocesà de coordinació de les Càritas de les diòcesis de Catalunya.

XXV aniversari de la Facultat de Teologia de Catalunya.

I Congrés de la Història de l'Església a Catalunya, patrocinat per la Conferència Episcopal Tarraconense.

Concili Provincial Tarraconense. Respostes a la consulta sobre proposta de possibles temes a tractar pel Concili: 61.169 participants en la consulta, 4.575 respostes rebudes (de grups i individuals).

Edició del *Catecisme de l'Església Catòlica* en versió catalana.

Mons. Pere Tena Garriga, Mons. Jaume Traserra Cuni-

llera, Mons. Joan-Enric Vives Sicília, bisbes auxiliars de Barcelona.

- 1994** XXX aniversari de la Fundació Vidal i Barraquer (consultori medicopsicològic, cursos d'ensenyament, investigació i recerca)

I Congrés de Catequesi de Catalunya i les Balears, amb 8.000 participants. Cloenda el 15 de maig, al Temple de la Sagrada Família de Barcelona.

V Aplec de l'Esperit, amb el lema "Fes-te a la mar"; trobada interdiocesana de joves, el 22 de maig, a Girona.

Mons. Ricard M. Carles Gordó, arquebisbe de Barcelona, creat cardenal pel papa Joan Pau II.

Esperit, què dius a les Esglésies de la Tarraconense? Exhortació pastoral dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense sobre el Concili Provincial Tarraconense, 6 de gener.

Concili Provincial Tarraconense: Etapa diocesana de reflexió. Respostes a la consulta: 4.317. Participants, individuals o en grups: 42.264.

- 1995** Celebració del Concili Provincial Tarraconense (de 21 gener a 4 juny). La inauguració i la clausura es van fer a la Catedral de Tarragona. Les sessions conciliars ordinàries, a Sant Cugat del Vallès.

Lliurament al papa Joan Pau II de les resolucions del Con-

cili i de la medalla commemorativa, 12 de juliol.

Congrés de Vida Religiosa, a l'octubre.

- 1996** 100 anys de la mort de santa Teresa de l'Infant Jesús.

Decret de promulgació de les resolucions del Concili Provincial Tarraconense, dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, de 7 de juny.

Concili Provincial Tarraconense. Resolucions i missatge. Publicació de les resolucions definitives aprovades pels Bisbes i amb el *placet* de la Santa Seu.

Jornades interdiocesanes sobre "Comunicació i Església", organitzades pel Secretariat Interdiocesà de Mitjans de Comunicació Social, 29-30 novembre, a Sant Cugat del Vallès.

Jornada sacerdotal interdiocesana, en el CL aniversari del naixement del doctor Torras i Baiges, bisbe de Vic, el 25 de novembre, a Montserrat.

- 1997** *El dejuni que Déu vol.* Carta pastoral dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense a l'inici de la Quaresma, en aplicació del Concili Provincial Tarraconense, el 12 de febrer.

L'aniversari de l'entronització de la santa imatge de la Mare de Déu de Montserrat.

Nova edició del *Ritual d'ordenació de bisbe, preveres i diaques*, en català.

V Congrés de l'escola cristiana a Catalunya, a l'abril, amb el lema "L'aportació de l'escola cristiana de Catalunya en el lliandar del tercer mil·lenni".

L'aniversari de Càritas a Catalunya.

XIII reunió conjunta dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya, sobre "Laics i religiosos a les nostres escoles cristianes".

Mons. Lluís Martínez Sistach, nou arquebisbe de Tarragona; succeeix Mons. Ramon Torrella Cascante.

Mons. Xavier Salinas Viñals, nou bisbe de Tortosa; succeeix Mons. Lluís Martínez Sistach.

1998 Introduïda la causa de beatificació de l'arquitecte Antoni Gaudí (+ 10 juny 1926), enterrat al Temple de la Sagrada Família de Barcelona.

Visita ad limina apostolorum, dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, 15-20 de febrer, a Roma.

Segregació de 111 parròquies del bisbat de Lleida, traspasades al nou bisbat de Barbastre-Monçó.

VI Aplec de l'Esperit, amb el lema "Deixa'l fer. L'Esperit és amb tu", trobada interdiocesana de joves, el 31 de maig, a Vilafranca del Penedès.

La col·lecció Clàssics del cristianisme (100 volums), patrocinada per la Conferència

Episcopal Tarraconense, distingida amb la Creu de Sant Jordi de la Generalitat i guardonada amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.

Missatge a les famílies. Document dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense.

1999 Inauguració dels nous locals de la Conferència Episcopal Tarraconense (c. dels Àngels, de Barcelona) per poder prestar un servei més eficaç a l'aplicació del Concili Provincial Tarraconense, el 26 de gener.

150 aniversari de la fundació de la Congregació dels Missioners Fills de l'Immaculat Cor de Maria (1849-1999).

Presentació del nou text catequètic *Amb nosaltres*, editat pel Secretariat Interdiocesà de Catequesi, el 24 juliol, a Barcelona.

Nova edició del Ritual d'exèquies, en aplicació del Concili Provincial Tarraconense.

Mons. Francesc Xavier Ciuraneta Aymí, nou bisbe de Lleida; succeeix Mons. Ramon Malla Call.

2000 XIV reunió conjunta dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya, sobre "El procés de l'evolució de la vida religiosa a Catalunya i les seves perspectives".

Jornada sacerdotal interdiocesana amb motiu de l'Any ju-

bilar 2000, 27 de març, a Montserrat.

Els bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven el *Directori de pastoral sacramental*, en aplicació del Concili Provincial Tarraconense, el 27 d'abril.

Presentació del *Projecte global de pastoral catequètica*, editat pel Secretariat Interdiocesà de Catequesi, en aplicació del Concili Provincial Tarraconense, l'1 d'agost, a Tarragona.

Presentació de la Proposta de Pastoral Universitària, en aplicació del Concili Provincial Tarraconense, el 4 de novembre, a Tarragona.

Commemoració del V aniversari del Concili Provincial Tarraconense, 28 d'octubre, a Tarragona.

2001 Els bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven el *Directori de la Parròquia i Directori de l'arxi-prestat*, en aplicació del Concili Provincial Tarraconense, el 21 de gener.

X aniversari del Centre Català de Solidaritat per a la rehabilitació de drogodependents.

Els bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven el nou model d'expedient per a la celebració del matrimoni i els criteris de pautes per a la seva tramitació.

Creació d'un web de la Conferència Episcopal Tarraconense.

«Germinabit», l'expressió religiosa en llengua catalana al segle XX, desembre, a Roma. A partir de febrer de 2002, l'exposició es presenta de manera itinerant a la ciutat episcopal de cada diòcesi de Catalunya.

XV Encontre internacional per la Pau, organitzat per la Comunitat de sant Egidí, entorn del lema "Les fronteres del diàleg. Religions i civilitzacions en un nou segle", 2-4 de setembre, a Barcelona.

Mons. Carles Soler Perdigó, nou bisbe de Girona; succeeix Mons. Jaume Camprodon Rovira.

Mons. Jaume Traserra Cunillera, nou bisbe de Solsona; succeeix Mons. Antoni Deig Clotet.

Mons. Joan-Enric Vives Sicília, nomenat bisbe coadjutor d'Urgell.

Mons. Josep-Àngel Saiz Meneses, bisbe auxiliar de Barcelona.

Jornades de pastoral de joventut catalanobalears sota el lema "Mirada nova: Per un nou impuls de la pastoral de joventut", per a responsables d'aquest àmbit pastoral, 10-11 de novembre, a Barcelona.

2002 XV reunió conjunta dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya, sobre "L'evangelització a l'escola cristiana". Jornades interdiocesanes, organitzades pel Secretariat In-

terdiocesà de Catequesi, 23-25 de juliol, a Barcelona.

VII Aplec de l'Esperit, sota el lema "Néixer de nou", trobada interdiocesana de joves de Catalunya i les Balears, 19 de maig, a la Seu d'Urgell.

XXV anys del Consell de l'Escola Cristiana de Catalunya i el seu Secretariat.

Jornada sacerdotal interdiocesana en el centenari del traspass de mossèn Jacint Verdaguer, 14 d'octubre, a Vic.

A l'alba del nou segle. Carta d'Advent dels Bisbes de Catalunya, novembre.

2003 Mons. Joan-Enric Vives Sicília, nou bisbe d'Urgell i copríncep d'Andorra; succeeix Mons. Joan Martí Alanís.

L'aniversari de la fundació de l'Acció Catòlica Obrera.

Mons. Romà Casanova Casanova, nou bisbe de Vic; succeeix Mons. Josep M. Guix Ferreres.

Al servei de l'anunci de la fe. Carta pastoral dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, 8 de desembre.

2004 Presentació del Cantoral Litúrgic Bàsic de les diòcesis de Catalunya, en compliment del mandat del Concili Provincial Tarraconense, el 22 de maig, a Tarragona.

En el marc del Fòrum Universal de les Cultures, té lloc la inauguració de l'Assemblea del Parlament de les Religions

del Món, en la qual participen tres bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i l'abat de Montserrat, el 5 de juliol, al Monestir de Montserrat.

XVI reunió conjunta dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya, sobre "La pastoral vocacional a la vida religiosa i consagrada".

Canonització del P. Josep Manyanet Vives, fill de Tremp.

IV Jornades interdiocesanes sobre "La catequesi, una responsabilitat compartida", organitzades pel Secretariat Interdiocesà de Catequesi, 20-22 de juliol.

Mons. Jaume Pujol Balcells, nou arquebisbe metropolità de Tarragona; succeeix Mons. Lluís Martínez Sistach.

Erecció de la Província Eclesiàstica de Barcelona, amb la nova arxidiòcesi metropolitana de Barcelona i les seves seus sufragànies de Sant Feliu de Llobregat i Terrassa, el 15 de juny.

Mons. Lluís Martínez Sistach, primer arquebisbe de la nova arxidiòcesi metropolitana de Barcelona.

Mons. Àngel Saiz Meneses, primer bisbe de Terrassa.

Mons. Agustí Cortés Soriano, primer bisbe de Sant Feliu de Llobregat.

Pelegrinatge conjunt de les 10 diòcesis de Catalunya al Santuari de Lurdes, en el CXXV

aniversari del primer pelegrinatge que s'hi féu des de Catalunya i en el CL aniversari de la proclamació del dogma de la Immaculada Concepció, 15-19 d'octubre.

Beatificació de mossèn Pere Tarrés, metge i sacerdot, 5 de setembre

2005 CXXV aniversari de la composició del Virolai de la Mare de Déu de Montserrat.

VI Congrés de l'Escola Cristiana a Catalunya, 12 de març.

Visita «*ad limina apostolorum*» dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, 21 febrer – 1 març, a Roma.

Commemoració del X aniversari del Concili Provincial Tarraconense, 4-5 de juny, a Montserrat.

Les diòcesis representades a la Conferència Episcopal Tarraconense apleguen un total de 2.091 parròquies i 328 lloc de cultes no parroquials.

2006 XVII reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya sobre “La formació cristiana de la infància i la joventut en les actuals circumstàncies”.

Nou web de la Conferència Episcopal Tarraconense, Pentecosta.

V Jornades interdiocesanes sobre “La Parròquia i l'acció catequètica” organitzades pel

Secretariat Interdiocesà de Catequesi.

Any jubilar en el CXXV aniversari de la declaració del patronatge de la Mare de Déu de Montserrat sobre les diòcesis de Catalunya, 27 abril de 2006-2007.

L aniversari del patronatge de la Mare de Déu de Núria sobre la diòcesi d'Urgell.

Acord marc entre el Departament de Cultura de la Generalitat i els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense.

2007 Els Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense aproven la creació de la Comissió Interdiocesana d'Apostolat Seglar.

VI Jornades interdiocesanes sobre “La pedagogia de la iniciació cristiana, als 10 anys de la publicació del Directori General per a la Catequesi”, organitzades pel Secretariat Interdiocesà de Catequesi.

Mons. Xavier Salinas Viñals, bisbe de Tortosa, nomenat administrador apostòlic de la diòcesi de Lleida; succeeix Mons. Francesc Xavier Ciu-raneta Aymí.

XX aniversari del programa “Signes dels temps”, patrocinat per la Conferència Episcopal Tarraconense, que emet Televisió de Catalunya (canal 33).

VIII Aplec de l'Esperit, sota el lema “Marcats per l'Es-

perit”, trobada interdiocesana de joves de les diòcesis de Catalunya i les Balears, 26 de maig, a Tarragona.

XXV aniversari de la retransmissió de La Missa, el matí del diumenge, per TVE a Catalunya (segona cadena).

Creure en l'evangeli i anunciar-lo amb nou ardor. Carta pastoral dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, 23 de març.

Mons. Lluís Martínez Sistach, arquebisbe metropolità de Barcelona, és creat cardenal pel papa Benet XVI.

2008 XL aniversari de l'erecció de la Facultat de Teologia de Catalunya, 7 de març, 1968-2008.

CC aniversari del naixement de sant Antoni M. Claret, fill de Sallent.

XVIII reunió conjunta dels Bisbes de la Conferència

Episcopal Tarraconense i representants de la Unió de Religiosos de Catalunya sobre el document de la CET *Creure en l'Evangeli i anunciar-lo amb nou ardor.*

Mil·lenari de l'Abat Oliba.

VII Jornades interdiocesanes sobre “Catequesi i Família”, organitzades pel Secretariat Interdiocesà de Catequesi, 30 juny - 2 juliol, a Barcelona.

Mons. Joan Piris Frigola, nou bisbe de Lleida; succeeix Mons. Xavier Salinas Viñals, administrador apostòlic.

Mons. Francesc Pardo Artigas, nou bisbe de Girona; succeeix Mons. Carles Soler Perdigó.

Pau, apòstol del nostre poble. Document dels bisbes de Catalunya en ocasió de l'Any jubilar de sant Pau, convocat pel papa Benet XVI en el bi-mil·lenari del naixement de l'Apòstol, desembre 2008.

Aquests dies s'estructuraran en tres grans blocs: la parròquia, el dia conjunt a Barcelona i la diòcesi. El dia 12 d'agost els joves descobriran la realitat parroquial que els acull mentre que el diumenge, dia 14 d'agost, tindrà lloc el dia de la diòcesi. Tots els grups acollits en els nostres bisbats participaran en activitats i celebracions conjuntes, una manera també de relacionar-se amb la resta de grups acollits. I, expressament deixo per al final el dissabte dia 13 d'agost. Un dia en el qual es farà visible l'acollida de les diferents diòcesis.

Totes les diòcesis catalanes viuran conjuntament aquest dia a Barcelona. El plat fort del dia serà la celebració de l'eucaristia a les deu del matí que celebrarem al Fòrum. En aquest mateix espai, al vespre gaudirem d'un final festiu amb un concert. Durant la resta del dia, els joves tindran temps lliure per descobrir la ciutat i poder accedir a espais emblemàtics com són la Sagrada Família o Santa Maria del Mar, per anomenar-ne solament alguns.

Diòcesis en xarxa

Quan parlem del Secretariat Interdiocesà de Joventut (SIJ) és inevitable anomenar les paraules «xarxa». És un mot que, juntament amb pastoral i joventut, defineix clarament la seva essència. El SIJ esdevé un centre interdiocesà de recursos per a la pastoral amb joves que treballa per tenir en compte les necessitats personals i socials dels joves, i així ajudar-los a viure i avançar en la fe. El seu treball, sumat a l'esforç con-

junt de les diòcesis catalanes i les Illes, té com a resultat visible un conjunt d'activitats que es realitzen al llarg de l'any i on tots els joves hi són convidats. Parlem de les experiències a l'estiu a la comunitat ecumènica de Taizé, els exercicis espirituals en temps d'Advent, els pelegrinatges a Terra Santa o Camino de Santiago, els aplecs de l'Esperit que se celebren cada tres anys per Pentecosta i la JMJ. Totes elles són possibilitats que ens apleguen i creen un moment de comunió eclesial a nivell juvenil molt important.

El SIJ esdevé un centre interdiocesà de recursos per a la pastoral amb joves que treballa per tenir en compte les necessitats personals i socials dels joves, i així ajudar-los a viure i avançar en la fe.

Al llarg d'aquest curs la Jornada Mundial de la Joventut està sent el nucli de la pastoral ordinària de les nostres diòcesis. A banda de les propostes realitzades conjuntament a nivell de SIJ, cada diòcesi organitza els seus propis actes amb un rerefons JMJ com vetlles de pregària, Recés de Quaresma o la Vetlla de Pentecosta. Són molts els esforços que les delegacions de joventut es-

tan dedicant a la preparació dels Dies d'Acollida i a la JMJ. A continuació es mostren algunes de les accions que s'estan duent a terme com també materials que ajuden a fer-ne difusió.

- **Lones** per penjar a les façanes dels centres educatius i parròquies acollidores.
- **Reunions mensuals** amb els responsables de les parròquies i centres educatius, traductors, voluntaris, famílies acollidores, etc.
- **Catequesis preparatòries.** A través d'un power point preparat per Mn. Joan Àguila, prevere de la diòcesi de Tarragona, es va treballant la preparació des d'una vessant més espiritual. Cada catequesi se centra en un valor o paraula del lema de la JMJ (Edificats, Arrelats, Acollir...)
- **Rodes de premsa** per a comunicar als mitjans de cada diòcesi què s'està organitzant entorn a aquest esdeveniment.
- **Contacte amb les institucions públiques** (ajuntaments, delegacions de govern, diputacions i departaments de cultura i joventut de la Generalitat) per a organitzar els esdeveniments que es faran durant els Dies d'Acollida.
- **Cartells** per a informar i motivar els joves als centres educatius i parròquies.
- Disseny de **tríptics** per les inscripcions de voluntaris i famílies. Les inscripcions també es

poden fer a través de les pàgines web de les Delegacions de Joventut.

- **Vídeos.** Des del SIJ s'han editat dos vídeos, un se centra en explicar els Dies d'Acollida i l'altre engresca i convida als joves a participar a la Jornada Mundial amb els joves del SIJ a San Lorenzo del Escorial.
- **Targetes d'invitació a la JMJ.** La targeta té una imatge del Sant Pare envoltat de joves i conté un fragment del missatge del Sant Pare als joves, amb motiu de la Jornada Mundial. Estan editades perquè les puguin repartir els nostres bisbes en celebracions amb joves com les confirmacions.
- **Punts de llibre dels Sants i Patrons de la JMJ.** Són 5 punts de llibre d'alguns sants i patrons intercessors en aquesta edició de la JMJ. En ells, el jove pot descobrir la vida d'aquests sants i pregar seguint una oració específica per cadascun d'ells.

La comunicació, el nostre altaveu

Una manera també de fer xarxa i d'estar connectats és a través de les noves tecnologies. Avui dia, no tenir presència a internet és gairebé no existir. Per aquest motiu el SIJ aposta pel seu web (www.jovesij.com) com a via de comunicació i espai de recursos interdiocesà. Entre els principals objectius està el de potenciar les activitats i novetats que es generen en les diferents delegacions de joventut, destacar tots els esdeveni-

ments que s'organitzen des del Secretariat Interdiocesà i ser un espai de referència a l'hora de cercar recursos com ara materials, enllaços, notícies, fotografies, etc.

El web ha de ser un espai jove però que sigui d'utilitat per a tothom i a on la informació d'interès sigui fàcilment accessible. La pàgina del SIJ també és la plataforma que dona a conèixer cadascuna de les delegacions de joventut, ja que amb un sol clic es pot navegar per tots els seus webs. Però, especialment en aquest any de preparació per a la JMJ, és una plataforma ideal per a trobar tota la informació relacionada amb aquest esdeveniment: música, vídeos, enllaços, recull de premsa, inscripcions tant de voluntaris i famílies com de participants en la JMJ, etc.

Una altra eina de comunicació que disposa el SIJ és el bloc (www.marcats.blogspot.com). El bloc és un complement perfecte del web que permet actualitzar informació d'una manera ràpida i senzilla. Té un caràcter més vivencial i de testimoniatge de les diverses experiències que han viscut els joves. El bloc s'alimenta molt del web i de cadascuna de les pàgines de les delegacions.

Una de les novetats d'aquest curs ha estat la creació d'un butlletí informatiu en format PDF, l'*Enxarxa't*, perquè la gent pugui rebre les informacions més destacades de les delegacions de joventut i del SIJ, la preparació de les diferents diòcesis en aquest camí cap a la JMJ i l'agenda programada per al mes vinent via correu electrònic.

La proposta del SIJ: Joves catalans a San Lorenzo del Escorial

Els joves cristians entre 16 i 35 anys de les diòcesis amb seu a Catalunya participaran units a la Jornada Mundial de la Joventut. Tots ells estaran allotjats a San Lorenzo del Escorial, del 17 al 21 d'agost, disposats a viure de manera intensa aquest gran esdeveniment juvenil d'Església.

Allotjats a San Lorenzo del Escorial, els joves realitzaran activitats programades a nivell de Secretariat Interdiocesà de Joventut (SIJ), que es faran principalment durant els matins amb catequesis i activitats culturals i lúdiques per San Lorenzo com de la JMJ que s'organitza directament des de Madrid.

Dels actes programats entre setmana destaca la benvinguda que es farà a San Lorenzo a càrrec del grup de música Kairoi el mateix dia d'arribada, dimecres dia 17 d'agost, o el Via Crucis del divendres 19 d'agost amb el Papa a Madrid. Precisament, aquest mateix dia, durant el matí, el Sant Pare es reuneix al Monestir de l'Escorial amb un grup de mil religioses i professors joves d'universitat. Per tant, els joves del SIJ ho viuran de molt a prop.

Entre els actes de cap de setmana, hi ha la Vigília d'adoració, dissabte 20 d'agost, amb el Papa a l'aeròdrom de Cuatro Vientos a Madrid. Tots els joves passaran vetllant la nit al ras. I, finalment, l'eucaristia d'enviament de diumenge al matí, dia 21 d'agost, que posarà punt i final a la XXII edició de la JMJ.

El Sant Pare, amb les paraules que llegirem a continuació, engresca a tots els joves a participar d'aquesta gran festa de la fe: «Benvolguts amics, us reitero la invitació a assistir a la JMJ a Madrid. Amb profunda alegria us espero a cadascun de vosaltres personalment. Crist vol refermar-vos en la fe per mitjà de l'Església. L'elecció de creure en Crist i de seguir-lo no és fàcil. (...) No us desanimeu, cerqueu més aviat el suport de la comunitat cristiana. Al llarg d'aquest any, prepareu-vos intensa-

ment per a la cita de Madrid (...). La qualitat de la nostra trobada dependrà, sobretot, de la preparació espiritual, de la pregària, de l'escolta en comú de la paraula de Déu i del suport recíproc. (...) Que la Mare de Déu acompanyi aquest camí de preparació».

Tan de bo que aquest camí de preparació i la celebració de la Jornada Mundial de la Joventut sigui una alenada d'aire fresc en la nostra pastoral de joventut!

La pastoral educativa de les escoles de la FECC

TONI TORRELLES, Departament de Pastoral del FECC.

Aquest article es basa en un treball col·lectiu de clarificació de l'abast de la Pastoral Educativa en ambient escolar. Això es fa per tal de diferenciar l'acció escolar de l'acció extraescolar; l'atmosfera espiritual, de la catequesi. Entenem que els processos d'iniciació en la fe catòlica s'afavoreixen especialment en els contextos parroquials o d'altres institucions amb aquestes intencions o, fins i tot, en els moments no lectius de l'escola cristiana.

Parlem de Pastoral Educativa en el context de l'anunci de Jesús de Natzaret, Jesucrist, el Vivent, i el seu missatge de felicitat per a tots i totes, des de la comunitat cristiana catòlica. En parlem com a Itinerari d'accés al Transcendent i a la descoberta de les Notícies de Déu a la realitat. Assumim l'encàrrec que se'ns fa d'oferir aquesta proposta des dels centres escolars de l'Església catòlica. Ens inspirem en formulacions com aquesta: *Volem ajudar a formar persones lliures, capaces de posar la seva vida al servei dels altres, tal com va fer Jesús, a fi de construir un món més just, més solidari i millor.*

Durant els temps lectius l'escola cristiana desenvolupa les activitats, accions i processos que expliciten el

seu caràcter propi amb el seu projecte educatiu. Això inclou la cura de la matèria d'ensenyament religiós catòlic, dels moments de motivació espiritual, de les ambientacions espai-temporals cristianes i del diàleg fe-cultura en tots els àmbits educatius. Es tracta de preparar el terreny per a aprofundiments posteriors en les opcions de fe. Es tracta d'afavorir les experiències personals (de caràcter cultural) i les experiències religioses (cristianes, a ser possible) i pastorals. Es tracta de la pedagogia i la pastoral dels llindars que permeten i faciliten l'accés a l'interior de "la casa de la Bona Notícia cristiana".

Volem ajudar a formar persones, lliures, capaces de posar la seva vida al servei dels altres, tal com va fer Jesús, a fi de construir un món més just, més solidari i millor.

A l'hora de perfilar les propostes lectives d'animació cristiana a l'escola, mirem de definir els àmbits en els quals s'ofereixen. Ho fem des de marcs unitaris explicitats als Projectes de Pastoral de cada centre. Tenim en compte la diversitat de possibles acostaments a cadascun d'aquests àmbits segons els trets propis de la comunitat educativa que en té cura.

ELS QUATRE ÀMBITS DE LA PASTORALEUCATIVA

Quatre àmbits pastorals educatius serveixen per a encabir la gran majoria de les iniciatives concretes o els itineraris o els mateixos processos que es promouen des de les escoles cristianes per tal d'acompanyar la maduració de la dimensió religiosa dels alumnes. Aquests quatre àmbits no volen semblar compartiments estancs. Han de servir per a facilitar una visió propera a l'acció pastoral que permeti distingir previsions de destinataris, de graus d'evolució espiritual i religiosa, temps i espais d'actuació des d'una organització complexa i conjunta, a la vegada.

Malgrat que la presentació els tituli ben explícitament, haurien de funcionar més com a cercles interseccionats que no pas com a requadres de l'acció pastoral. En un centre virtual d'aquesta intersecció hi trobaríem Visió, Missió i Valors de la Institució inspiradora de l'oferta escolar. Una inspiració en comunió i fidelitat creativa a l'Església, primera promotora de l'educació cristiana en ambient escolar.

L'expressió "àmbit" vol deixar oberta la possibilitat d'interpretar-ho en clau de recurs, d'espai, de temps. Àmbit com a conjunt d'accions, com a intencions de base, com a horitzons inspiradors. A cadascun dels quatre àmbits s'explica una mica allò que pretenen tenir de particular i allò que mantenen de comú.

Àmbit 1. L'atmosfera espiritual cristiana del centre

Per tal de definir aquest primer àmbit pastoral educatiu, partim d'una convicció ferma inicial: L'acció preevangèlica i evangelitzadora educativa té en compte totes les persones. Les considera a la vegada agents i destinataris de la Pastoral Educativa.

L'acció preevangèlica i evangelitzadora educativa té en compte totes les persones.

Des d'aquesta acció les persones agents de la Pastoral Educativa ofereixen i reben la invitació a viure les actituds humanitzadores de Jesús. Res d'allò que és humanitzador no ho considerem allunyat del cristianisme.

L'escola es planteja aquest àmbit bàsic de la seva identitat quan treballa la dimensió religiosa des de la perspectiva catòlica. És conscient del valor educatiu de les seves opcions relacionals i com aquestes orienten la

resta de tasques educatives. Totes les tasques que es duen a terme a l'escola, des de les docents a les d'administració i serveis, poden ser ocasió de Bona Notícia.

D'aquesta manera, la Pastoral es reflecteix en l'ambient, en l'atmosfera que es viu des de la comunitat educativa concreta. També d'aquesta manera, l'escola apareix com una "escola del compartir, de la gratuïtat i la trobada", com una "escola de les Benaurances", com una "escola de la comunitat cristiana". Finalment, l'escola es converteix en un espai que afavoreix la identificació personal i col·lectiva, on la relació entre les persones i la seva cohesió emocional faciliten ser i viure com a inicial comunitat de fe.

Com a primer tret d'aquest primer àmbit volem situar les bones pràctiques i bones relacions internes. Es tracta d'un conjunt d'elements que es tenen molt en compte a l'hora de configurar la realitat educativa fundacional: la imatge relacional del centre expressada en les actituds de la recepció, la direcció, el mateix claustre i el personal d'Administració i Serveis. Serà en els criteris que marquen les prioritats i l'organització d'aquestes persones on es notaran les intencions evangelitzadores del Centre. Hi haurà una sèrie de valors aplicats com atenció, cura, interès, coneixement, cordialitat, acollida, afecte, personalització, obertura al diàleg fe-cultura-vida, comunió des de la llibertat i la caritat, compassió activa, estimació incondicional que mostraran la coherència entre les intencions i les accions pastorals.

Un segon tret d'atmosfera espiritual és la mateixa decoració i ambientació física de l'escola. Aquella decoració que roman de manera institucional i fundacional, parla de les intencions originals. Les aportacions d'ornamentació o ambientació funcional ajudaran a explicitar en el calendari les opcions evangelitzadores institucionals. Finalment, hi ha una imatge simbòlica institucional expressada en els suports més actuals de la difusió i comunicació educativa per les pàgines web, els blogs, els suports visuals de tota mena.

Encara, un tercer tret ve caracteritzat per l'ús que es fa del temps escolar en la calendarització d'esdeveniments. Hi ha moments significatius comuns com per exemple, l'inici de curs o la festa de l'escola en els quals es verifiquen les opcions prioritàries evangelitzadores. També són significatives les celebracions puntuals com poden ser la pregària pels difunts o la celebració de situacions existencials festives internes a la comunitat educativa. Finalment hi ha jornades especials que permeten l'arrelament de les conviccions cristianes en les vivències humanes: Dia dels drets dels infants, DENIP, setmana solidària...

Com a quart tret, en molts centres es té cura d'un detall identitari que permet donar forma i contingut a les conviccions institucionals. Es tracta de l'eix de motivació anual. Això es fa mitjançant la configuració del que se'n diu el centre d'interès. Pot anar acompanyat d'un lema, un cartell, uns eslògans temporals. Entorn d'aquest eix de motivació, se cerquen referents de vida

en el cas de persones amb valors evangèlics, educadors i educadores significats. Es preveuen seqüències de treball que facilitin propostes comunes. Es percep el valor del primer moment d'inici del dia en el qual oferir un moment pregària, de motivació, d'interiorització, de sensibilització.

Finalment hi ha un cinquè tret que se centra en l'avaluació de la Pastoral Educativa des d'indicadors de la dimensió evangelitzadora de l'escola. Això es fa des de criteris de qualitat espiritual. Aquests poden ser similars al mostrar experiència personal, espiritual i pastoral en el desenvolupament de les actituds espirituals, en la participació comunitària i ciutadana, en les opcions professionals i de vida posteriors, en la consciència social i les bones relacions i en la comprensió i comunicació del missatge de Jesús. Una manera més quantitativa de procedir a aquesta avaluació dels efectes evangelitzadors de l'escola es fa a partir del grau de participació i satisfacció en les activitats i accions pastorals proposades; també en el grau d'acompanyament i seguiment de processos evangelitzadors: i en el compliment del *cercle virtuós* en pastoral.

Àmbit 2. Els processos educatius en valors evangèlics

L'educació en els valors és transversal a totes les propostes educativo-pastorals de l'escola cristiana. En ella se signifiquen els valors més específicament relacionats amb l'opció cristiana dins del context del sistema democràtic de valors. En ella es

plantegen criteris de judici, punts d'interès, línies de pensament, fonts inspiradores i models de vida segons els referents evangèlics.

L'educació en els valors és transversal a totes les propostes educativo-pastorals de l'escola cristiana.

Aquesta educació en valors s'ofereix de manera teòrica i pràctica, com a presentació de referents i com a possibilitat d'aplicació a la vida quotidiana escolar i de l'entorn religiós i social. Aquesta educació permet l'expressió de les inquietuds que sorgeixen de la vida mateixa i formular-se les preguntes últimes del propi procés evolutiu: Qui sóc? A on vaig? Déu a la vida? El Misteri?

Presenta diverses opcions de resposta –i específicament la cristiana– i afavoreix la tria personal. Es pot traduir en marcs educatius, normes educatives, impulsos motivacionals i, fins i tot, metes finals de l'itinerari escolar.

Per tal d'aconseguir la realització d'aquests processos educatius al llarg de les diverses etapes de l'educació en les escoles cristianes, es veu fonamental un treball progressiu de la interioritat, l'espiritualitat i la recerca de sentit. Aquest treball es basa en la promoció dels drets no materials, espirituals i religiosos de tota persona o grup.

Per tal d'aconseguir aquests objectius, l'escola es planteja l'itinerari de la d'iniciació i aprofundiment a l'experiència espiritual i religiosa. En aquest itinerari es pretén assegurar la unificació de la persona i la construcció de la unitat amb els altres, amb la natura i amb l'Absolut. Això es promou des del treball de la capacitat de silenci, de contemplació i atenció sostinguda, de sorpresa, de pregunta, de gratuïtat, de confiança, de pau interior, de relacionalitat i comunió, de compromís solidari amb la justícia, d'estimar i deixar-se estimar.

Els valors promoguts des de l'escola cristiana, valors evangèlics, es plantegen en el context del sistema democràtic de valors aplicats a la vida quotidiana com a directrius concretes. Entre ells, destaquem la justícia com a motor del propi compromís; la democràcia com a valor fonamental; el respecte per la vàlua intrínseca de cada persona; la tolerància com a base per conviure pacíficament; el diàleg com a vehicle de convivència i comunicació; la inviolabilitat de la vida humana; la llibertat i la integritat de l'individu; la igualtat entre totes les persones; i la compassió solidària i el suport als més febles.

Aquest treball dels valors exigeix tenir esperança i creure en la possibilitat que els humans esdevinguin ciutadans respectuosos, tolerants i benivolents, coherents i participatius, que visquin la seva vida en una societat culturalment i religiosament diversificada, amb un bon coneixement i una bona comprensió de l'estructura i els models de vida que la conformen. Aquest treball exigeix

la fe i la tendresa de l'educador que es dona gratuïtament perquè els alumnes arribin a ser homes i dones autònoms que formin part d'una societat justa i fraterna a l'estil de Jesús, el Natzarè.

En aquest treball és fonamental la col·laboració Família-Escola, com a proposta i signe identitari del centre, com a missió i via d'autorealització familiar, des de competències corresponsables en el sentit comunitari de l'educació, en la comunicació i l'escolta, en el treball cooperatiu i el respecte, en el domini de la informació i el diàleg, en l'aprofitament optimista de les oportunitats, en la planificació i desenvolupament d'accions, en aprendre al llarg de la vida, en la gestió i resolució de conflictes, en el desenvolupament i millora de la qualitat educativa, en el cultiu i identificació amb la identitat del centre.

Es fonamental la col·laboració Família-Escola, com a proposta i signe identitari del centre, com a missió i via d'autorealització familiar.

Àmbit 3. El diàleg fe-cultura-vida per a un món millor

El fet religiós impregna l'experiència humana i completa totes les

seves dimensions. Cal acceptar-lo i presentar-lo com a part integrant de la formació integral de la persona. L'Ètica i la Cultura Religiosa Cristiana Catòlica s'integra en totes les assignatures del currículum, a més d'oferir-se en la matèria específica d'Ensenyament Religios Escolar. Les competències bàsiques tenen en compte aquest tret identitari del diàleg Fe-Cultura-Vida que es fa des de l'escola cristiana. Això es fa per tal d'aconseguir una Competència Bàsica Pastoral d'uns i altres, agents i destinataris.

El punt de partença d'aquest àmbit és el diàleg Fe-Cultura-Vida de caire interdisciplinari. Per tal que això sigui això convé tenir en compte el treball de les Competències Bàsiques amb accent cristià. Aquestes Competències Bàsiques que es treballen a totes les matèries són: competència comunicativa en el domini dels llenguatges simbòlico-religiosos, en l'aprendre a pensar i a expressar; la competència matemàtica quan porta a la comprensió transcendent i afectiva de la realitat i se serveix del sentit crític des de la raó; la competència del coneixement i interacció amb el món físic per a la comprensió transcendent i afectiva de la realitat i l'aprendre a interactuar amb ella; la competència pel tractament de la informació i competència digital manifestada en l'ús dels recursos i continguts d'accent espiritual; també la competència artística i cultural que serveix per a conèixer l'herència religiosa de la cultura des del sentit crític i des del món interior; en la competència social i ciutadana caldrà presentar la visió

cristiana de la societat; pel que fa a la competència per aprendre a aprendre es tractarà de l'adquisició d'habilitats d'animació pastoral, d'expressió; i pel que fa a la competència d'autonomia i iniciativa personal, al centre serà el coneixement d'un mateix, la presa de decisions personals i grupals amb accent de fe, l'aprendre a ser persona, l'aprendre a conèixer, l'aprendre a fer, l'aprendre a conviure i l'aprendre a ser i a compartir.

Tot aquest treball de la síntesi Fe-Cultura-Vida comptarà amb els eixos transversals de caràcter cristià a totes les matèries des dels horitzons de creences, els sistema de referències i els fonaments de convicció. La presentació del fet religiós general servirà per a establir criteris comuns com el sentit crític envers els fonamentalismes i els dogmatismes, envers els racionalismes i la mateixa presentació de la fe cristiana.

A les escoles cristianes es considera fonamental l'assignatura d'Ensenyament Religios Escolar, segons les orientacions de l'Església catòlica en la recerca del Bé, la Veritat i la Bellesa. Una assignatura que pretén ser integral (informativa i formativa), global (en el multiculturalisme i el pluralisme) i contextual (des de la tradició judeocristiana). En aquesta matèria es pretén donar cabuda a tots, excloent el proselitisme, l'apologètica o l'adoctrinament, i partint d'experiències i contextos propers als nois i noies que puguin fer de connectors amb els continguts de l'ERE.

Àmbit 4. L'expressió celebrativa cristiana

Aquest quart àmbit és part de la Pastoral explícita. Va dirigit a tots i totes a l'escola; es concreta en horari lectiu o proper a l'organització lectiva. S'ofereix amb ple respecte al moment personal de cadascú. Des d'aquest àmbit es presenten vivències que es consideren suficients i integradores de la identitat cristiana del centre. Per això es té en compte que puguin ser acollides cordialment per tota la comunitat educativa. Aquest àmbit suposa una inicial voluntat de caminar cap a comunitat de fe per part de la comunitat educativa que el conrea.

Per tal d'evangelitzar aquí i ara, des de la comunitat educativa es tenen molt en compte els llenguatges simbòlics especialment a l'hora d'oferir iniciacions presacramentals. Això es fa a partir dels signes, conceptes, vivències i experiències que permeten aquest accés als sagraments i als sacramentals. Des de l'escola s'afavoreix la iniciació prelitúrgica en la cura del llenguatge gestual, objectual i verbal relacionat amb l'expressió celebrativa explícita cristiana. Per tot això, la preocupació pel llenguatge i els continguts bíblics escolars resultarà primordial.

La possibilitat de la celebració explícita cristiana en context escolar valorarà els moments interiors espirituals amb metodologies adequa-

des als diversos nivells evolutius i edats escolars. Això es posarà en pràctica en les celebracions de la Paraula de Déu i en els moments de pregària explícita espontània o de la tradició cristiana.

Serà imprescindible tenir cura de les celebracions litúrgiques específiques per tal de celebrar la vida i la Vida en context escolar. Es farà des de la relació i col·laboració amb la comunitat cristiana de referència que assegura la inserció futura dels alumnes, segons els temps litúrgics forts: Advent/Nadal; Quaresma/Pasqua; Pentecosta/Maria; amb adequacions celebratives necessàries, per exemple, del moment, el ritme, la participació, la significació celebrativa; amb celebració de sagraments puntuals amb significativitat escolar per al coneixement de la comunitat cristiana i com a experiència religiosa oberta; i, finalment, la celebració de l'eucaristia escolar per a les edats més oportunes.

Una darrera possibilitat complementària de tota l'acció Pastoral Educativa tal com la definim a l'inici de l'escrit és la participació en trobades parroquials, diocesanes i interdiocesanes d'infants, adolescents i joves i d'educadors, com a escoles de la comunitat cristiana, en comunitat oberta i intercanvi enriquidor, des de la participació a la Pastoral de Conjunt i amb sentit d'universalitat eclesial, per exemple, en les trobades regionals o mundials d'escoles cristianes.

Bibliografia

- Concili Vaticà II, Declaració *Gravissimum Educationis* sobre l'educació cristiana. 1965.
- Card. Lluís MARTÍNEZ SISTACH, “Una escola cristiana acollidora i oberta a tothom”, a Documents d'Església, 938, 15 d'abril de 2009. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona. 244-252.
- *El papel de la escuela en la formación de las nuevas generaciones*. Carta circular n. 520/2009 a los eminentísimos y excelentísimos presidentes de las conferencias episcopales sobre la enseñanza de la religión en la escuela, Roma, el 5 de mayo de 2009
- *Educar conjuntament en l'escola catòlica. Missió compartida de persones consagrades i fidels laics*. Congregació per a l'educació catòlica (dels seminaris i dels instituts d'estudis). Roma, 8 de setembre de 2007.
- CEE, *La escuela católica. Oferta de la Iglesia en España para la educación en el siglo XXI*. Madrid, 27 de abril de 2007.
- Francesc RIU, *Evangelitzar a l'escola? Una reflexió a partir del Concili català*. Claret, Barcelona 1996.
- Ángel MIRANDA, *Nuestra escuela ¡Qué Buena Noticia! Hacia un Plan de Animación Pastoral de la Escuela*. CCS, Madrid 2001.
- Rafa GASOL, “La formació cristiana dels infants i joves” a Quaderns de Pastoral 203, octubre-desembre de 2006, 21-43.
- AA.VV. FERE, *Significatividad evangélica de la escuela católica*, Ediciones SM, Madrid 2003.
- Luis Fernando VÍLCHEZ, FERE, *Escuela católica; signo y propuesta de futuro*. SM, Madrid 2005.
- Departamento Pedagógico Pastoral de FERE-Madrid, *Reflexión en torno a la Competencia Espiritual. La dimensión espiritual y religiosa en el contexto de las Competencias Básicas Educativas*. Serie PaidoGPS 1, Investigaciones ECM, Madrid 2008.
- José Antonio SOLÓRZANO, “Competencias Básicas Pastorales. Preparar el terreno”. En Educadores, año 50, núm 225, Enero-marzo 2008, 9-28.
- Óscar ALONSO PENO, “El acompañamiento pastoral en la escuela: un estilo de hacer pastoral”. En Educadores, año 50, núm 225, Enero-marzo 2008, 29-48.
- Martín GELABERT, “Formarse para hablar de Dios con competencia teológica y educativa”. En Educadores, año 50, núm 225, Enero-marzo 2008, 49-66.

- Oriol RÀFOLS y equipo, *Educación en la búsqueda de sentido. Una propuesta en forma de itinerario*. CCS, Madrid 2009.
- FORO Calidad y Enseñanza, *Familia y Escuela. La responsabilidad de un compromiso educativo compartido*. FERE-CECA Madrid 2009.
- Escola Pia, Plantejament general sobre la formació en la cultura religiosa. <http://escoles.escolapia.cat/Internet/CAT/Escoles/estil/curricular.htm>
- UNESCO Document “*Cultura religiosa per als ciutadans del demà*” http://granat.boumort.cesca.es/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=14&Itemid=82
- Direcció General d’Afers Religiosos, Generalitat de Catalunya i Departament de la Vicepresidència, *Cultura religiosa a l’escola. Jornades internacionals sobre una assignatura aconfessional*. Barcelona, 20 i 21 de juny de 2005. Barcelona, 2008.
- VV.AA. *¿Líderes o gestores? Liderazgo espiritual en los centros educativos*. FERE-CECA Madrid 2007.
- Departament de Presidència. Generalitat de Catalunya. *Guia per a la gestió de la diversitat religiosa als centres educatius*. Juny de 2010. També en pdf <http://www20.gencat.cat/portal/site/Departament-de-la-Vicepresidencia/menuitem.231745376b0b41e13a81e810b0c0e1a0/?vgnextoid=bdae1f9f4e4cb210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=bdae1f9f4e4cb210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default&contentid=256dfc6e0e4cb210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD>

Presència cristiana a la Universitat i la trajectòria del SAFOR UAB. Amb motiu dels 20 anys del SAFOR UAB

ARIADNA CARDONA, membre del SAFOR UAB.

Pròleg

Enguany celebrem el vintè aniversari del SAFOR UAB, el Servei d'Assistència i Formació Religioses de la Universitat Autònoma de Barcelona. Durant aquests vint anys, hem anat construint el Servei a mida de les demandes de la comunitat universitària. Els nostres objectius sempre s'han basat en complementar la formació des del pensament de l'humanisme cristià, crear un espai de convivència interreligiosa i sensibilitzar la comunitat universitària en el compromís social.

Durant aquests vint anys de treball constant al campus, hem realitzat moltes activitats intentant donar resposta a la situació mundial i social de cada moment. La nostra història alberga cicles de cinema, participació des del seu inici en el Concurs Bíblic de Catalunya per a universitaris –fent-nos-en càrrec des d'aquest curs en la seva onzena edició juntament amb el grup Avant-Terrassa de la Federació de Cristians de Catalunya– cursos convalidables per crèdits de lliure elecció, sortides i xerrades formatives, recollides d'aliments i medicaments –sempre donant resposta a situacions bèl·liques o de catàstrofes naturals– en

els seus inicis, una revista teològica, pregàries per la pau i la celebració setmanal de l'Eucaristia.

Al cap i a la fi, el que pretenem és oferir, en l'àmbit universitari, un espai on poder desvetllar, compartir i aprofundir aquells valors ètics i morals necessaris per a la vida en societat, i donar eines per a viure el sentiment i el fet religiós a través de les nostres relacions i activitats quotidianes.

Trajectòria del SAFOR UAB

El 21 de setembre del curs 1989-1990 el Rector de la UAB, Dr. Ramon Pascual, i el Sr. Cardenal Arquebisbe de Barcelona, Dr. Narcís Jubany signaven l'acord entre la Universitat i l'Arquebisbat, que suposava el naixement del SAFOR UAB. El despatx del SAFOR es va obrir als barracons prefabricats d'associacions d'estudiants i altres serveis situats al costat dels menjadors. Una petita comunitat es va fer càrrec des del principi de l'acolliment que el SAFOR UAB volia oferir al Campus.

Des d'aquells primers moments, mai no ha faltat la presència de vo-

luntaris que han volgut estar al servei de la Universitat, oferint activitats i serveis als universitaris, en el sentit més ampli de la paraula. Diverses generacions d'estudiants, personal no docent i professors, acompanyats per responsables i consiliaris, nomenats pel bisbe, entre els quals en un període ha estat responsable el que és ara el bisbe de Terrassa, Josep Àngel Saiz Meneses, han fet possible al llarg d'aquests anys les diverses activitats ofertes.

Recordem algunes de les accions dutes a terme al llarg d'aquests 20 anys del SAFOR UAB:

1. Seminari de formació teològica en col·laboració amb la Facultat de Teologia de Catalunya.
2. Pla de formació teològica de caire voluntari, gratuït i programat a través de la publicació "Aula Teològica".
3. Campanya de recollida de medicaments, després de la conferència "Zaire, Ruanda, Burundi. Arrels d'un conflicte.", en col·laboració amb altres associacions del Campus.
4. Eucaristies tots els dimecres.
5. Preparació i celebració de la Missa Funeral a Sta. Maria del Mar, el 20.7.95, per les víctimes d'un accident d'autocar a França d'estudiants de l'Autònoma.
6. Creació d'un Espai de Pregària Ecumènica a la sala R-111 del Edifici d'Estudiants.
7. Llançament de les edicions anuals del Concurs Bíblic per a Universitaris, seguint les temàtiques següents:
 - Jesucrist 2000
 - Estimar els enemics, és la solució?
 - L'acollida a l'estranger
 - La Bíblia, expressió universal de les cultures
 - Dona-dones a la Bíblia-. La Bíblia, font de valors humans i socials: el valor de la dignitat de la persona
8. Participació en la sessió d'investidura del Sr. Bisbe Samuel Ruiz com a Dr. Honoris Causa per la UAB.
9. Participació anual en el Cicle de Concerts de Corals Universitàries, organitzat per la Delegació de Pastoral Universitària, amb la participació de la Coral de la UAB.
10. Formació d'un grup d'estudi bíblic.
11. Construcció d'una pàgina Web del SAFOR a l'interior de la pròpia Universitat Autònoma.
12. Participació en diverses edicions del "Encuentro de Estudiantes Universitarios que colaboran en las delegaciones de Pastoral Universitaria de las Diócesis" a Àvila, Barcelona i Madrid.
13. Conferències de diverses temàtiques:
 - "Stephen Hawking i la cosmologia moderna (en

- tre la Física i la Filosofia)”, David Jou (1989)
- “Deute extern, deute etern”, Arcadi Oliveras (1989)
 - “On van els països de l’est”, d’Edward Tarnawski (1990)
 - “Societat catalana i Església”, Bisbe Soler Perdigo i J. Estruch (1995)
 - “Crisi econòmica i valors socials”, Josep Miralles Massanés, (1995)
 - “Evolució i Església”, Manuel Garcia Doncel (1997)
 - “Clonació humana i bioètica”, Josep Egozcue (1997)
 - “Aproximació a la realitat africana”, Jaume Calvera (1998)
 - “L’eutanàsia”, Pilar Núñez i Aurora Bau (1998)
 - “El pensament com a instrument d’unió entre jueus, musulmans i cristians”, Joan Martínez Porcell (2003)
 - “Canvis ideològics i socioestructurals en la Catalunya d’avui”, Francesc Torralba (2004)
 - “Presència cristiana a la universitat”, Llum Delàs (2005)
 - “Diàleg entre teologia i ciència”, Manuel Garcia Doncel (2008)
 - “Simbologia cristiana”, Francesc Jordana (2011)
14. Diverses campanyes solidàries de recollida d’aliments nadalencs.
15. Participació en escoles de pregària, pelegrinacions i recessos organitzats per la Delegació de Pastoral de Jovenut de Terrassa
16. Cicles de cinema amb pel·lícules que contenen un rerefons moral:
- “Los chicos del coro”
 - “El camino a casa”
 - “Crash”
 - “Sophie Scholl”
 - “Disparando a perros”
 - “Teresa de Calcuta”
 - “Copying Beethoven”
 - “Juno”
 - “La vida secreta de las abejas”
 - “La ola”
 - “Slumdog millionare”
 - “Invictus”
 - “The blind side”
 - “Amazing Grace”
17. Realització de cursos de formació ètica amb reconeixement de crèdits de lliure elecció, que han comptat amb la participació de professors de la UAB i laics.
- “Impacte del Cristianisme en els mitjans de comunicació” (2005)
 - “Teologia i ciència avui” (2009)
 - “La dignitat de la persona” (2011)

18. Aquest any hem organitzat la primera recollida de roba a la UAB amb molt bona acollida a tot el campus universitari.

Presència cristiana a la universitat

Un distingit professor de la UAB, Pere Lluís Font, comentava un dia que era convenient arribar a tenir una presència cristiana a la Universitat “ni vergonyant ni arrogant”, una presència al mateix temps senzilla i agosarada. Per tenir una idea de com podem manifestar-nos cristians en un medi bastant inhòspit per a la fe cristiana com és la universitat pública, podem fixar-nos en el testimoni d'aquest mateix professor en un article publicat a la revista *Evangelí i Vida*, el setembre de 2002.

«Davant la recomanació de la 1a Carta de Pere (3,15) d'estar preparats per donar raó de la nostra esperança, el temps que estudiem, vivim i treballem a la universitat, podria ser un temps privilegiat per:

- Mostrar que la fe cristiana és una font de llibertat i de joia, i la millor garantia de l'humanisme.
- Mostrar que la fe cristiana és possible en el marc d'una cosmovisió teista, que sembla filosòficament més plausible que una cosmovisió panteista o atea.
- Mostrar que la figura de Jesús, tal com la mostren els evangelis, és absolutament creïble per la seva extraordinària qualitat espiritual, pel seu estil de pen-

sament i de vida i pels seus ensenyaments.

- Mostrar que hi ha resposta possible a les objeccions intel·lectuals i a les crítiques morals que es poden fer al cristianisme.»

Per què la nostra presència al campus de la Universitat? Per què hi hem vingut? No són suficients les parròquies i els moviments per agrupar els cristians? Ni les comunitats per a dotar d'identitat col·lectiva i de formació en la pròpia fe als qui volen ser-ne membres actius? En definitiva, quin sentit té la presència del SAFOR UAB a la Universitat?

Quan l'Església ens envia a la Universitat, ho fa conscient que és aquí on trobarem companys, amics, coneguts que no es troben en els ambients cristians tradicionals. Sap que el seu missatge és per a tots perquè cada persona es troba, en un moment o altre, enfront de qüestions sobre les quals Crist llança una llumada d'amor que ajuda a viure. Aquí,

Quan l'Església ens envia a la Universitat, ho fa conscient que és aquí on trobarem companys, amics, coneguts, que no es troben en els ambients cristians tradicionals.

en aquest món, el seu missatge obre perspectives de sentit, d'esperança, d'amor sempre renovat. Diríem que és l'Església la que surt a l'encontre de les persones, es trobin on es trobin; no espera que s'atansin a la font per donar aigua per a beure. A través de les seves comunitats –i el SAFOR UAB és una d'elles– l'aigua pot arribar a molts, encara que s'autoconsiderin allunyats.

La presència que busquem és senzilla, però plena de creativitat i d'esperit de servei. Vol fer-se dialogant amb les realitats plurals que aquí es troben. Vol no amagar el seu origen i la seva identitat però, al mateix temps, no té por de “fer-se tot en tots per a guanyar-ne tants com pugui”, com ens recorda l'apòstol Pau.

En la societat plural i diversa que vivim, cada acrònim, cada identitat, mostra un rostre. Quin és el rostre del SAFOR UAB?

Ja des del començament, el SAFOR UAB es va constituir per a oferir a tots els membres de la comunitat universitària que ho volguessin (alumnat, personal d'administració i serveis i professorat) els següents serveis:

- acolliment humà i religió
- tractament i estudi de temes i qüestions que la nostra societat es planteja i als que la fe cristiana aporta un *plus* d'humanitat i de sentit per a la vida de les persones. Aquí trobem l'aprofundiment de la pròpia fe cristiana, amb l'oferta d'una base teològica adequada als universitaris.

- celebracions i moments d'interiorització i de pregària. Tots sabem la importància que té celebrar en comunitat allò que dia a dia vivim en la nostra vida, i la necessitat que tenim d'aprendre a distanciar-nos una mica del soroll que ens envolta per a cercar dins nostre aquell espai on Déu habita i on ens fem conscients dels seus dons.
- l'animació cultural que, des del rigor i en col·laboració amb altres grups i serveis de la pròpia universitat, pugui ajudar a endinsar-nos en el coneixement alliberador i en la recerca de les coses bones i belles.

L'ètica i la bellesa són els reptes que la nostra societat té plantejats, si vol que tingui futur el món que ens envolta. Tant una com l'altra poden pouar en el misteri insondable de Déu que se'ns ha revelat en Jesucrist.

Per acabar, voldríem expressar el convenciment que les línies de fons de l'oferta del SAFOR UAB a la universitat coincideixen plenament amb les línies de fons que té tota pastoral universitària:

1. Aprofundir en la realitat del món, amb el repte global de la justícia, el repte intel·lectual de la creença i el repte social de la comunicació interpersonal.
2. Aprofundir en la persona de Crist en el descobriment de la riquesa del coneixement cristià, de l'Antic i del Nou Testament.
3. Aprofundir en la realitat eclesial. Ens cal desfer les falses

imatges, copsar i viure els trets de l'Església de Jesús. Reflexionar quin és el nostre lloc dins de l'Església, la pròpia vocació, el compromís laïcal o ordenat d'aquesta etapa de la vida.

4. Celebrar la vida en comunitat, és a dir, Eucaristia, pregària, inserció comunitària, en grup.

I un aniversari mereix un curs

Tot això mai hagués estat possible sense totes les persones que, de manera voluntària, han dedicat el seu temps al servei dels altres.

L'actual equip responsable (format per dos joves responsables –Jordi Olivé i Ricard Drudis–, un secretari –Cristian Montenegro– i dos consiliaris –Mn. Josep Monfort i Mn. Francesc Jordana–) va decidir dedicar tot el curs 2011-2012 amb diferents actes per fer extensiu l'agraïment en diferents moments i realitats i, com a fet simbòlic, fer-se responsables des d'aquest curs del Concurs Bíblic per a Universitaris de Catalunya. –Aquests actes són els següents:

- 10 de novembre. **Eucaristia inici 20è aniversari presidida pel Sr. Bisbe de Terrassa.**

- 24 de febrer. **Escola de pregària a la catedral de Terrassa presidida pel sr. Bisbe.**
- Dies 3 al 25 de març. **Crèdit de lliure elecció:** “Teologia i ciència sobre la dignitat de la persona”.
- 4 de Març. **Acte festiu del 20è aniversari:** festa universitària.
- 16 de març. **Acte central del 20è aniversari.** Presidit per la Vicerectora de la UAB i amb la presència del Sr. Bisbe de Terrassa. Conferència: “El sentit de la presència del fet religiós a la universitat: la qüestió ciència-fe”; ponent: Dr. David Jou. Clausura de l'acte a càrrec de la Coral de la UAB.
- 19 de maig. **Eucaristia de cloenda del 20è aniversari, presidida pel Sr. Bisbe de Terrassa. Lliurament de premis del Concurs Bíblic de Catalunya per a universitaris.**

A tots, els fem arribar el més sincer agraïment. I a les institucions, concretament a la UAB i a la Diòcesi de Terrassa, que fan possible el SAFOR UAB. Esperem que amb la col·laboració de tothom puguem continuar el servei per molts i molts anys!

MAGIS, i la pastoral de joves ignasiana

MONTSE PUIGGRÒS, coordinadora de MAGIS, i altres membres de l'equip motor MAGIS CATALUNYA.

MAGIS 2011 és una experiència pastoral ignasiana, impulsada per la Companyia de Jesús, per a joves de tot el món que es durà a terme aquest mes d'agost dies abans de les Jornades Mundials de la Joventut amb el Papa. Aquesta iniciativa es remunta a l'any 1997. Aquest any 2011 es trasllada a Espanya i Portugal coincidint amb la Jornada Mundial de la Joventut que se celebrarà el proper agost a Madrid.

El MAGIS és una forma d'oferir l'espiritualitat ignasiana als joves-adults, d'entre 18 i 30 anys, a través d'unes experiències "d'immersió" en situacions diferents a les que gaudeixen habitualment. Es tracta de viure unes experiències espirituals mitjançant activitats que els treguin de les seves zones de confort i que trobin Jesús en llocs i persones que mai no haurien imaginat. És una trobada amb Jesús que convida els participants a mirar Déu i a ells mateixos d'una manera nova. I, tot això, en un context internacional que els farà viure la universalitat de l'Església, a més d'haver de superar el repte de conviure amb gent de diferents orígens, idiomes, cultures i tradicions.

L'objectiu del MAGIS 2011 és que aquests joves d'arreu del món

es trobin per compartir els valors d'una fe cristiana arrelada a la vida i compromesa amb el món. Aquesta experiència ens permetrà sembrar noves llavors de fe, esperança i compromís. La mateixa paraula, ben pròpia de l'espiritualitat de Sant Ignasi, convida a viure des del Magis "EL MÉS": més lliurament al Crist, més compromís per la justícia, més desprendre's d'un mateix per donar-se totalment al germà que clama des de la seva pobresa i des del seu silenci, MÉS EN EL CRIST I PERAL CRIST EN EL MÓN. Per aquest motiu, el lema d'aquesta experiència és "Amb Crist al cor del món".

*Magis "EL MÉS":
més lliurament al
Crist, més compro-
mís per la justícia,
més desprendre's
d'un mateix per
donar-se totalment
al germà.*

Algunes de les claus que ens poden ajudar a comprendre MAGIS són les que es descriuen a continuació:

1. Ser pelegrí

1.1. Peregrinar

El pelegrí és algú que emprèn un llarg camí amb un motiu espiritual o sagrat. Ser pelegrí i peregrinar és una metàfora del viatge espiritual que cada persona realitza durant la seva vida. Com a éssers humans recorrem un camí interior cap a Crist i un camí exterior que ens condueix, cada dia, cap als altres. En la seva autobiografia, Sant Ignasi es diu a si mateix «el pelegrí», i es descriu com aquell qui busca el seu refugi i la seva força només en Déu. Ser un pelegrí requereix valor –el valor de sortir de casa cap al desconegut. El pelegrí ha de confiar en Déu mentre va trobant nous llocs i noves persones. Ser pelegrí és difícil. Cal recórrer llargues distàncies. Tens poques coses, i portes un equipatge lleuger. Pots portar sorpreses i hauràs d'afrontar dificultats. Sempre trobaràs una altra gent al teu peregrinar. Compartir i recolzar-se mútuament és de gran ajuda perquè els estranys es converteixin en companys. Déu es fa present a través de les persones que el pelegrí troba en el seu viatge. Els pelegrins han de romandre atents als senyals, desperts per reconèixer la presència i guia de Déu en molts petits detalls del camí. Així, MAGIS vol

El pelegrí és algú que emprèn un llarg camí amb un motiu espiritual o sagrat.

ser una peregrinació, compartida per joves de tot el món que emprenen, junts, un viatge espiritual.

1.2. El pelegrí Ignasi de Loiola

Un dels patrons de la Jornada Mundial de la Joventut és Ignasi de Loiola. Per a nosaltres és, a més i d'una manera molt especial, inspirador del MAGIS. Ignasi de Loiola va néixer el 1491. Era el fill més jove d'una família de la noblesa basca. Al créixer va ser educat amb els ideals d'un cavaller medieval: Honor, fama i bravura. Als 30 anys una bala de canó va destrossar el seu genoll dret, acabant amb la seva carrera militar. El procés de curació va durar mesos i va requerir doloroses operacions. Afrontant la mort i el fracàs en aquest procés, Ignasi, convalescent, va començar a reflexionar sobre el seu passat i a pensar en el futur. Va començar a sentir Déu d'una manera nova, i va tenir les seves primeres intuïcions sobre els diferents esperits– els moviments interns de Déu en la seva ànima. Va quedar fascinat per les vides dels sants, i a poc a poc va reconèixer la necessitat de conduir la seva vida cap a la major glòria de Déu. Ignasi es va convertir en pelegrí. A Manresa, va romandre gairebé un any d'oració i penitència. Es va submergir en les fondàries de l'experiència humana, incloent la tristesa profunda, el remordiment per la seva vida. No obstant això, durant aquest temps Déu l'estava guiant, i va comprendre que la vida que Déu ens dona no té a veure amb grans heroïcitats, sinó amb la calma, la recta mesura, l'esperança i la confiança. Aprenent que, després de la tempesta arriben

la claredat i la joia, la seva experiència el va portar a veure d'una manera nova a l'ésser humà, el món i Déu. Totes aquestes vivències i llums es van plasmar en els seus Exercicis Espirituals.

1.3. El magis d'Ignasi de Loiola

«Magis» o «més» és una cosa que ens atrau a tots. Sant Ignasi també volia més: ser sant, fins i tot més que aquells sobre els que llegia mentre anava guarint a Loiola. Per ser sant, va pensar en dejunar més, resar més, fer més penitència ... fins que es va adonar que això no era el que Déu li demanava. El “més” que Ignasi va descobrir va ser el comprendre el *magis* com triar allò que és «per a major Glòria de Déu». És a dir, el que més ens apropa a allò que Déu espera de nosaltres.

Magis és diferent per a cada persona, ja que cada un tenim una relació única i diferent amb Déu, i una vocació personal. Viure *magis* és intentar conèixer-te a tu mateix i ser conscient de la teva vida interior. Suposa confiar que Déu et guia, i comprendre que Déu té un somni per a tu. Viure *magis* significa obrir-te al descobriment del que Déu vol ensenyar. De vegades és el que menys volem reconèixer. Però, per a cada un de nosaltres, com per Ig-

Viure magis és intentar conèixer-te a tu mateix i ser conscient de la teva vida interior.

nasi, el major goig és aprendre a descobrir, cada vegada amb més claredat, Déu en les nostres vides.

1.4. Com viure el magis avui?

I avui, segueix sent possible viure el *magis*? La resposta és que sí! Déu segueix present en les cruïlles de la història i en els cors dels homes i dones del nostre temps. El seu Esperit ens crida a viure una «vida en abundància», lliurats a la tasca inesgotable, i alhora fascinant, de descobrir les seves petjades en tot, i amb Ell treballar per un món més just i més fratern. La superficialitat i l'acomodació són els nostres grans enemics, i correm el perill de quedar instal·lats en una vida mediocre i «satisfeta» amb el que un té i fa. I en aquest «sortir cap a fora», cap als altres i el compromís pel Regne, descobrim amb sorpresa que el donar (i donar-se!) és el que ens omple d'alegria i de felicitat.

Potser el temps que ara ens toca viure, on Déu sembla menys conegut, sigui «temps de gràcia», oportunitat de (re) descobrir la presència de Jesús al fons dels cors, en els desitjos i somnis que ens habiten. I

Déu segueix present en les cruïlles de la història i en els cors dels homes i dones del nostre temps.

a Ell li preguntem: «Senyor, què vols que faci?»

Però el camí no es fa sol, amb altres construïm l'Església i treballam per un món més solidari. El primer que va fer Jesús va ser buscar companys. Així és l'Església, la comunitat dels qui segueixen el Senyor. Comunitat fràgil i plural, feta de moltíssima diversitat, on conviuen santedat i pecat. De vegades hi haurà conflictes. Però un no se surt de la família en adonar-se de les fragilitats dels pares i germans grans. Aquesta és l'Església de Jesús, i el *magis* passa per estimar-la i per formentar-ne la pertinença.

Viure el *magis* avui significa, finalment, tenir molt clar que el món ens necessita, i estar disponible per al que Déu ens vagi cridant, amb la gent i en els contextos en què vivim. El nostre és un món trencat per la pobresa, l'exclusió i les desigualtats. Un món molt diferent a com Déu el somia i on Ell necessita les nostres mans i la nostra capacitat d'estimar per canviar-lo, per ferne una llar on tots els éssers humans visquin i se sentin com a fills del mateix Pare i Déu d'Amor.

2. Elements inspiradors de Magis

2.1. El lema “Amb Crist en el cor del món”

El lema que hem escollit per MAGIS és: “Amb Crist en el cor del món”. El lema es relaciona amb aquell de la Jornada Mundial de la Joventut “Arrelats i edificats en Crist. Fermes en la fe” (Col 2,7). Aquests dies els

vivim com una peregrinació de joves de tot el món a la trobada de Crist i de l'Església universal.

- Amb Crist: Caminem amb Jesús i després de les seves petjades. Ell ens convida a ser conscients de l'acció de Déu en llocs i persones en els que mai haguéssim pensat. El seu camí és el nostre camí. D'Ell rebem la Bona Nova per ser els seus testimonis.

- En el món: Aquest camí ens porta cap al món que és la nostra casa, lloc de trobada amb els altres i amb Déu. Un món ric i plural, encara que trencat per les desigualtats. Enmig del sofriment humà Déu ens crida a estendre ponts i a col·laborar en la seva missió de reconciliació.

- Com Església: En aquest camí el pelegrí descobreix a altres companys entestats en la mateixa tasca. Junts descobrim la gràcia de ser cridats i sentir-nos Església, comunitat fraterna i rica en diversitat.

2.2. L'experiència com a lloc de trobada

La necessitat de posar “mans a l'obra” també val per a la fe, i per a moltes persones la seva visió de la fe i de Déu ha canviat a través d'experiències de compartir en el profund. L'acció és un lloc on trobem i podem arribar a conèixer de veritat a Déu, als altres i fins i tot a nosaltres mateixos més profundament.

MAGIS se sosté en la intuïció que l'experiència és un lloc de trobada. Les experiències MAGIS que tindran lloc després de la trobada

inicial a Loiola i abans de la Jornada Mundial de la Joventut a Madrid, busquen aprofundir en aquesta trobada amb Déu, amb els altres i amb nosaltres mateixos. És com capbussar-se en una realitat, i es basa en la idea d'Ignasi de Loiola de col·locar la persona en situacions noves amb les que no està familiaritzat. D'aquesta manera els teus horitzons s'expandeixen, aprems de les vides dels altres i comences a entendre a Déu i comprendre't a tu mateix de formes inesperades.

Les Experiències MAGIS també volen aprofitar aquesta universalitat. Cada experiència, preparada per un equip organitzador d'entre tres i cinc persones, acollirà 25 participants de 3 nacionalitats diferents. Viuran i treballaran junts, en un projecte concret. D'aquesta manera, cada participant té el repte de superar les fronteres inicials de llenguatge, actitud i cultura, amb vista a viure una experiència comuna i enriquidora

El MAGIS s'iniciarà a Loiola el dia 5 d'agost. Allà es trobaran uns 3300 joves d'arreu del món per ser enviats a una experiència concreta que es desenvoluparà en algun punt de la geografia peninsular (i també Canàries). Concretament, a Catalunya es duran a terme 23 experiències diferents repartides entre Barcelona, Lleida i Girona. Cadascuna d'elles centrades en algun d'aquests àmbits: social, artístic, ecològic, espiritual, diàleg fe-cultura.

2.3. Una experiència de fe

Déu és en totes les coses. És el nostre principi i fonament. Tot el que hi ha té les seves arrels en Déu. Si et

prens aquesta afirmació de debò, això significa no només que busquis a Déu on la vida ja és coneguda, fàcil i agradable. Més aviat es tracta de trobar Déu en realitats noves i desconegudes, fins i tot les que són dures i difícils de comprendre. L'objectiu específic de MAGIS és buscar i descobrir com podem ser un poble de Déu tot i totes les nostres diferències i peculiaritats, i com Déu, el món i nosaltres mateixos estem profundament lligats.

2.4. Itinerari interior

Durant aquestes setmanes intentarem caminar també per dins. Ens preguntarem com estem en començar l'experiència (dia 6 d'agost). Ens farem conscients que Déu té una voluntat per a la vida de cada persona (dia 7). Al marxar als llocs d'experiències sortirem de terrenys coneguts (dia 8). Buscarem comprendre què significa canviar de vida (dia 9), com afrontar les dificultats (dia 10), on posem les nostres seguretats (dia 11). Escoltarem la invitació a fer de Crist la nostra terra (dia 12). Veurem que en aquest camí no estem sols (dia 13), i tractarem d'escoltar el crit dels més ferits del nostre món (dia 14). En retrobar-nos, a Madrid, pensarem en la veritable alegria (dia 15), i a l'endinsar-nos en la JMJ, reflexionarem sobre la radicalitat de la fe en l'Església (dia 16), la universalitat (dia 17), la nostra missió (dia 18) i la necessitat de tendir ponts en el nostre món (dia 19). Amb Benet XVI, tractarem de comprendre millor què és avui ser una Església guiada per l'Esperit Sant (dia 20) i, ja de retorn

als nostres llocs d'origen, ho farem conscients de ser enviats a viure i comunicar l'evangeli (dia 21).

2.5 Cinc pilars MAGIS

En tota vida de fe hi ha algunes dimensions que són fonamentals: l'acció i la pregària, la capacitat d'examinar el viscut buscant-hi a Déu, l'alegria de celebrar i la disposició per compartir. Aquestes dimensions, d'una o altra manera, poden anar entrant en el nostre horitzó quotidià. Al MAGIS intentarem que hi entrin d'una manera explícita, en incloure, cada dia d'experiència aquests cinc elements: L'oració, que ens ajuda a buscar, escoltar, relacionar-nos amb Déu i la seva paraula. La celebració en la qual, junts, expressem la profunditat, l'alegria i

En tota vida de fe hi ha algunes dimensions que són fonamentals: l'acció i la pregària, la capacitat d'examinar el viscut buscant-hi a Déu, l'alegria de celebrar i la disposició per compartir.

la riquesa de la fe que compartim. L'activitat que és lloc concret de sorpresa i vida, aprenentatge i trobada. El compartir i posar en comú el viscut, ja que també el que altres descobreixen, viuen i comuniquen és font de riquesa i creixement. Finalment, l'examen del dia ens permetrà tornar la vista a cada jornada, per buscar a Déu en tot allò viscut.

Per dur a terme tot aquest projecte, necessitem la col·laboració del màxim nombre de persones i institucions possibles. I això no només per fer viable econòmicament el projecte, sinó també per implicar al major nombre de persones en el procés.

Per a més informació, us convidem a entrar a la següent pàgina: www.magis2011.org

Esperem que aquest esdeveniment espiritual doni els seus fruits durant els propers anys a través d'uns joves de tot el món que esdevinguin més "persones per als altres".

Equip Motor Magis Catalunya

Enric Puiggròs sj
Llorenç Puig sj
Alexis Bueno sj
Montse Puiggròs
Joaquim Fernández-Díaz
Míriam Pich-Aguilera
Carmen Arnau

IV. Orientacions episcopals

Carta de Pasqua. “Jesucrist et ve a trobar...” i pautes per orientar la pastoral juvenil

MONS. FRANCESC PARDO, bisbe de Girona.

Pautes per orientar la pastoral juvenil

El director de Quaderns em demana una reflexió sobre la “la pastoral juvenil” adreçada als catequistes, animadors, monitors, caps, consiliaris, tan se val el nom, allò que cal tenir present és la responsabilitat. Des de la meua incorporació a la Conferència Episcopal Tarraconense se m’encarregà l’acompanyament dels responsables de la pastoral de joventut (SIJ), dels moviments de joves, de l’escoltisme i dels esplais... Intueixo que és per aquesta responsabilitat que em convida a una reflexió. El termini és molt breu i, per això, m’ha semblat oferir-vos-la en dos moments. El primer, reproduint la carta de pasqua que he escrit pels joves de Girona, perquè hi descobrireu “els punts fermes” per fer possible la trobada de Crist amb cada noi o noia. En un segon moment, subratllar algunes pautes a considerar en el treball pastoral amb joves, conscient de la seva complexitat.

Carta de Pasqua. Jesucrist et ve a trobar...

Estimats nois i noies,

És Pasqua i Jesús Ressuscitat et ve a trobar!

Desitges tenir-ne experiència? Si continues llegint amb detenció potser trobaràs algunes pistes.

Has de saber que aquell primer diumenge de Pasqua, després que Maria Magdalena comunicés als apòstols de Jesús que el seu cos havia desaparegut del sepulcre, Pere i Joan corren a comprovar el fet. Pere esbufegant entra al sepulcre i només hi troba el llençol i el mocador que havien servit per amortallar el cos. Hi entra Joan i, ell mateix ens diu, “ho veié i cregué”. Després vindran les aparicions de Jesús a les dones i als deixebles, però abans Joan veié uns senyals i cregué que havia ressuscitat d’entre els morts.

En les aparicions de Jesús ressuscitat als seus amics, se’ns indiquen els seus dubtes: no fan cas del testimoni de les dones, no s’ho acaben de creure, es pensen que és un fantasma, Tomàs si no el pot tocar no ho creurà...

Tot molt semblant als nostres dubtes, que superem quan tenim l’experiència de trobar-nos cara a cara amb el Senyor.

Fixem-nos en Joan i els altres deixebles.

Avui som nosaltres aquests deixebles, potser desconfiats, decebuts, pensant que Jesús també està fracassant entre la gent jove, amb ganes de tenir certeses... I tanmateix avui el mateix Senyor Ressuscitat ens ve a trobar. Per fer-ne experiència i per viure-ho cal estar atents a les següents indicacions:

Avui som nosaltres aquests deixebles, potser desconfiats, decebuts, pensant que Jesús també està fracassant entre la gent jove, amb ganes de tenir certeses...

1. La iniciativa la té el mateix Jesús

Sí, és Ell mateix el qui desitja trobar-te i oferir-te els seus dons. És Ell el qui vol acompanyar-te en la vida, perquè no vagis sol i sense saber cap a on. Per construir una vida humana plena de sentit ens cal edificar-la i deixar que s'arrelhi en Ell. El Senyor ja t'ha cercat i et cerca. La qüestió és com ser-ne conscient i viure-ho. Suggerixo algunes pautes: Ser deixeble amb els altres deixebles de Jesús, conèixer Jesús llegint els evangelis, parlar amb ell i escoltar-lo per mitjà de la pregària, participar en la celebració de la Missa per estar-hi en comunió, reconèixer la necessitat dels dons de Jesús demanant el seu perdó; estimar de veritat estudiant o treballant i servint als altres.

2. Sentir-se deixeble

Sí, malgrat que estiguem desconcertats i decebuts com aquells primers deixebles. Després de vint segles, avui som molts els deixebles de Jesús escampats arreu del món. Ell ens ve a trobar si ens sentim del grup, encara que com Tomàs puguem dubtar i tenir ganes de palpar per creure. És necessari relacionar-te amb altres nois i noies, amb altres cristians que t'acompanyin, has de participar en les trobades, has de sentir-te de la parròquia i de l'església, tot i que et sembli que la majoria siguem grans i trobis a faltar altres joves.

Fixa't en algunes oportunitats que ara tens a l'abast: Pasqua Jove, dies previs d'acolliment de joves d'arreu del món abans de la Jornada Mundial de la Joventut, la mateixa Jornada Mundial, els grups de confirmació i de després de la confirmació, les activitats amb altres joves de la parròquia, les pregàries joves de cada mes, els serveis que pots fer als malalts, ancians, infants, adolescents en els moviments cristians.

3. Conèixer Jesús llegint els evangelis

Conèixer per estimar. Només coneixeràs a Jesús si llegeixes pausadament els evangelis, i t'adones que allò que Jesús comunicava t'ho diu a tu, que allò que feia t'ho fa a tu, que allò que proposava t'ho proposa a tu.

4. En la pregària parla amb Jesús i escolta'l

L'amor, l'amistat es viu en la comunicació, escoltar i parlar. Aques-

ta és la raó profunda de la pregària. La pots fer de moltes maneres, sempre procurant silenci i atenció, meditant, amb pregàries fetes, parlant sincerament, sol/a o amb grup, cantant..., però prega.

Només coneixeràs a Jesús si llegeixes pausadament els evangelis, i t'adones que allò que Jesús comunicava t'ho diu a tu.

5. Participar de la Missa per estar en comunió amb el senyor Jesús

Les dificultats ja les conec, ho són de la Missa i d'altres activitats repetides i importants per viure. A la Missa no hi trobaràs un ambient lúdic, ni de gresca, ni unes sensacions corporals sensorials, ni distracció... però hi trobaràs a Jesucrist, el qui t'estima i mai et deixarà, t'acompanya i et conforta en tot moment. El trobaràs perquè els seus deixebles avui ens reunim, perquè escoltem la seva paraula, perquè en el pa i en el vi consagrats es fa present ell mateix com el nostre aliment, i actualitza la donació de la seva vida perquè tu tinguis vida. Si no hi vas, no ho viuràs. Només essent fidel ho experimentaràs.

6. Estimar

Qui estima de veritat s'assembla a Déu i a Jesucrist, el qui ens ha estimat i ens estima del tot i a tots. Ara bé, cal estimar a semblança seva, esdevenint bon samarità, fent fructificar les qualitats rebudes, servant sense esperar recompensa, perdona... Estimant així estaràs en sintonia amb el Senyor ressuscitat i "el veuràs" amb els ulls més profunds del teu cor.

Qui estima de veritat s'assembla a Déu i a Jesucrist, el qui ens ha estimat i ens estima del tot i a tots.

Si hi estàs disposat a continuar o encetar aquest camí, t'adonaràs que cada dia viuràs amb més intensitat la presència del Senyor en la teva vida. I també tu podràs dir de veritat: "l'he vist, hi crec i creient-hi en tinc experiència".

Així si que serà Pasqua per tu i pels qui fan el camí de la vida al teu costat.

Joiosa Pasqua!

Amb el meu afecte i la meva benedicció.

+ Francesc, bisbe de Girona.

ALGUNES PAUTES PER ORIENTAR LA NOSTRA PASTORAL

1. El coratge del sembrador

Gràcies per ser sembradors de la Bona Nova. És molt important que els qui treballeu pastoralment amb joves experimenteu l'agraïment de tota l'església i visqueu amb goig la vostra missió, malgrat la migradesa "aparent" dels resultats i la comprovació dels fruits.

El sembrador de la paràbola –i vosaltres sou sembradors– escampa arreu la llavor, sense fer consideracions prèvies sobre el terreny a on caurà, sense selecció, convençut de la força interior de la llavor i que sembla la millor llavor per la vida de tots i cadascun dels nois i noies. Cal coratge per treballar amb la generositat i la paciència del sembrador. I el coratge no es fonamenta, principalment en les nostres forces humanes i mitjans, sinó en la força, l'alè, el guiatge de l'Esperit. Avui com sempre cal proclamar ben convençuts "crec en l'Esperit Sant".

Cal coratge per treballar amb la generositat i la paciència del sembrador.

El desànim i el desencantament són directament proporcionals a la manca de fortalesa interior, que és do de l'esperit, a l'obsessió per l'eficàcia immediata i al desconcert

pastoral. També al desconcert pastoral per la complexitat del "món juvenil" i, per això, ens cal estar atents a l'Esperit, a l'Església, a la saviesa acumulada en el treball d'anys i als joves.

2. La pastoral de joventut és un repte de l'Església, a les seves comunitats, moviments, associacions

Les respostes a les preguntes per l'acompanyament en el procés de la fe, per la proposta de la vida cristiana, cal cercar-les no en una missió individualista i solitària, sinó comunitària, amb el ben entès que és necessari el testimoni personal. Principalment no hem de centrar la preocupació en els joves, en els destinataris, ni en estratègies de comunicació, sinó en nosaltres, els creients, testimonis i pedagogs del procés, responsables de l'evangelització. És a dir, la resposta a quina pastoral cal fer amb els joves, primer s'ha de transformar en una pregunta a l'Església i a les nostres comunitats, perquè és fonamental la nostra manera de ser i de viure. La principal preocupació hem de ser nosaltres els creients –persones i comunitats– responsables de l'evangelització i de la transmissió de la fe. Tot seguit caldrà preguntar-nos pels destinataris, pels seus condicionaments, les seves experiències, la seva recerca, les seves sensibilitats...

3. El model: Crist, el Bon Pastor

Jesucrist, el Bon Pastor, és l'únic model i l'únic mestre en l'acció

pastoral. Els seus sentiments, les seves actituds, el seu tarannà... han de ser “norma” per a tots els qui tenim responsabilitats pastorals. Se’ns exigeix, per tant, estar-hi en comunió per mitjà de la celebració dels sacraments, de la pregària comunitària i personal, i de la comunió amb els germans, pastors i fidels, amb tota l’Església presidida pel Papa i els Bisbes. Sense restar units al cep com les sarments, sense que la seva vida passi per la nostra, sense la necessària comunió eclesial, farem coses i proposarem valors, però les nostres accions i activitats no seran “pastorals” per manca d’identificació amb el Crist, el Bon Pastor.

Crist pregava, tal com consta en els evangelis en molts moments de la seva activitat pastoral. Per això, parlar als altres de Déu exigeix parlar a Déu dels altres. Sempre cal pregar, però sobretot abans i després de la col·laboració en l’acció pastoral de la qual en sóc responsable.

Parlar als altres de Déu exigeix parlar a Déu dels altres.

4. L’encontre personal amb Jesucrist

Tota acció pastoral, sigui la que sigui, ha de comunicar el Crist Salvador, que ha de ser anunciat, conegut, acollit amb els seus dons pels sacraments; Crist que estima, escolta, guareix, serveix, acompanya, anima, salva.

El catequista, l’acompanyant, el consiliari... és un testimoni, colpit per l’experiència personal, que assenyala el Crist, en parla i fa possible experiències d’encontre amb ell per mitjà de la pregària, de les celebracions, de les converses, dels serveis a les persones, siguin infants, siguin grans.

Convençuts que tot comunica: la paraula, el silenci, la presència i l’absència; els detalls i la imatge. El qui comunica la Bona Notícia de Crist ho ha de fer amb convenciment, amb llibertat, amb serenor, amb paciència evangèlica, tot respectant la llibertat, la dignitat de cada persona, la seva història, la necessitat del procés personal. Tanmateix no ens podem quedar en les etapes del procés, no ens podem conformar en proposar “uns valors” ben evangèlics, sinó que cal sempre proposar el valor més fonamental: Jesucrist, Salvador.

Atenció a la importància de les celebracions i de l’experiència de la pregària. No podem deixar-ho pel final del procés, per quan la fe sigui ferma i es comprenguin millor les celebracions. Cal proposar-se, facilitar i empènyer que es trobin amb el Senyor per mitjà dels sacraments, sobretot de l’Eucaristia, que el fan present i actuant sacramentalment i significativament. Dit altrament, cal actualitzar “el veniu i veureu”, invitació del senyor als dos deixebles de Joan, quan a indicació del profeta el segueixen i s’hi interessen. Veniu i veureu, segur que exigeix el descobriment, el coneixement, però sobretot l’experiència de la trobada amb el mateix Senyor, ni que inicialment no s’entengui del tot. Celebració de

la fe i pregària, accentuen la dimensió de l'experiència personal de trobada amb Crist i amb el seu grup de deixebles avui, constituït per infants, adults, persones grans i joves. Certament que cal cuidar les celebracions, però no cal esperar que siguin tan assumides, purificades, entenedores, en una comunitat tan ideal... que difícilment arribarà el moment.

5. Sense Església no vivim en Crist

La dimensió eclesial en la proposta evangelitzadora i en el seu procés. Aquesta qüestió és molt important.

Una breu reflexió en relació a l'educació del sentit eclesial, tant de l'Església catòlica universal com la de l'Església particular. Fa anys –ho recordo molt bé– es feia popular una afirmació per afrontar i silenciar les limitacions i incoherències de l'Església: “Església de base, sí, Església jeràrquica no”. Poc temps després es va tocar fons: “Crist sí, Església no”. I finalment alguns grups acabaren sense Crist i sense Església. Si el cap és separat del cos –imatge paulina– ens quedem sense cos i sense cap.

En el procés d'evangelització cal ajudar a fer experiència d'Església per superar “la imatge mediàtica de l'Església” sovint devaluada per magnificar fets d'incoherència o considerats negatius. En el procés cal manifestar la dimensió trinitària de l'Església, l'Església de Déu Pare, Fill i Esperit Sant, doncs la dimensió humana és molt palpable. De totes maneres també ajuda des-

cobrir o redescobrir en l'Església l'evangeli, encarnat i verificat per tantes persones i activitats. Dit altrament, cal retornar els cants de festa a la nostra Església. En la Missa crismal ho demanava als preveres com una prioritat: “La nova Sió avui és la nostra Església universal i la nostra particular. Cal que hi retornin l'alegria i els cants de festa. Els sants pares parlaven de l'església com a “comunió sanctorum”, però alhora amb la necessitat de ser purificada i renovada, perquè Déu ens fa dipositaris de la seva gràcia a nosaltres, carn d'aquest món o gerros de terrissa –segons l'expressió paulina–. Som molt conscients dels nostres pecats, de les nostres infidelitats i de les nostres mancances com el desànim, el cansament... Tanmateix així com els fills no neguen les limitacions de la mare, però tampoc en fan propaganda, també nosaltres hem de tenir una actitud compassiva, guaridora, balsàmica, acompanyada sempre amb el desig de descobrir les bigues dels nostres ulls, que poden entelar la mirada per senyalar les estelles dels ulls dels altres germans. I, fent una pas més, cal que parlem de la nostra església amb convicció, positivament, amb esperança i remarcant, no tant les mancances sinó les possibilitats.

Bernanos el gran novel·lista va estimar a l'Església amb amor soferit –com expressa ell mateix– i deia: “Si el món fos l'obra mestre d'un arquitecte obsessionat per la simetria o d'un professor de lògica, aleshores l'Església oferiria l'espectacle de la perfecció, de l'ordre, de la santedat. Però voldries tu una Església així? T'hi sentiries a gust? Potser

aleshores et quedaries a la porta d'aquesta comunitat de super-homes, donant voltes a la boina entre les mans, com un pobre pidolaire davant la porta del millor hotel. L'Església és una casa de família, una casa paterna, a on sempre s'hi troba un cert desordre; a vegades les cadires no s'aguanten ben dretes, tenen alguna pota mig trencada, les taules estan tacades de tinta i alguns pots abocats als armaris”.

Es tracta de la nostra Església santa i pecadora, és casa nostra, la casa dels pecadors, que maldem per viure la nostra condició de sants i escollits. Treballem perquè estigui ben fonamentada en Crist i, així, esdevingui més acollidora, més fraternal, més evangèlica. Retornar l'alegria i els cants de festa a la nostra església, és prioritari i urgent. No som, segur, els millors, però si que oferim el millor do, el Crist Salvador”.

6. La comunicació fa possible l'evangelització. Sintonitzar amb els sentiments i preocupacions dels joves

Els destinataris de la salvació, dels dons de Déu, són persones concretes i reals que viuen en un moment concret de la història de la humanitat.

La mateixa dinàmica de la Revelació, l'autocomunicació i la convivència de Déu amb el seu poble real i històric, i la seva culminació en l'encarnació del mateix Verb de Déu, exigeix aquesta atenció a la història concreta i real. L'ofertament dels dons

de la Pasqua de Jesús es realitza al llarg de la història, en el seu procés, en les seves diverses etapes; a l'interior de la història i de la realitat quotidiana. Tota la Constitució pas-toral de l'Església en el món contemporani (Gaudium et Spes) del Concili Vaticà II, és emblemàtica per valorar aquest criteri fonamental de l'atenció a les persones en el moment històric concret.

Els destinataris de la salvació, dels dons de Déu, són persones concretes i reals que viuen en un moment concret de la història de la humanitat.

Això requereix conèixer les ciències que ens ofereixen coneixements sobre l'home i la història, com la sociologia, la psicologia, la filosofia o corrents culturals, la medicina, l'ètica, però sobretot la mirada de Jesús actualitzada. No es tracta de quedar-nos en un recull de dades, ja que caldrà llegir aquestes dades a la llum de la Revelació de Déu i concretament de l'experiència de Jesús i de la primera comunitat apostòlica, actualitzada per la Tradició de l'Església. Concretament:

- Cal atenció i obertura als problemes dels joves en la situació històrica actual.

- Atenció, receptivitat i crítica a la nova cultura, millor cultures, o a la crisi d'una cultura. Es tracta de considerar la cultura en un sentit molt ample com els criteris, conviccions, valors que embolcallen preferentment els diversos col·lectius juvenils. En relació a la cultura calen actituds acollidores i crítiques, alhora. Es tracta d'activar l'actitud evangèlica d'oferir la salvació a les persones immerses i condicionades en una cultura o subcultura, assumint-les críticament. Cal saber descobrir-hi el "pas de Déu", la seva proximitat, la seva capacitat de preparació a l'evangeli o captar les esclètxes per les quals es pot oferir. I ser també lliures per ajudar a descobrir les ideologies, els criteris els fets que són ocasió de deshumanització, d'injustícia, de manca de solidaritat, de tancament radical a Déu, en definitiva les situacions de pecat tal com avui es viuen.
- L'atenció i la receptivitat envers els nois i noies d'avui ens demana comprendre la seva problemàtica i els seus condicionaments.
- Atenció i receptivitat a la vida concreta i real dels joves que sovint és molt lluny dels grans debats: els problemes dels estudis, els criteris per escollir la carrera o la formació professional, la recerca de comprensió, d'amistat i d'amor; els conflictes de convivència familiar i entre els col·legues; situació sovint estressant –malgrat

no ho sembli–, no només pel ritme de vida, sinó perquè manca de motivació en l'estudi, de treball, o pel poc valor i reconeixement a la persona concreta que exigeix aparentar, la difícil assimilació de les decepcions, desplaçaments; malestar pel seu futur; certa incapacitat de gaudir dels moments bonics de la vida i per això la necessitat d'emocions "fortes i al límit"...

- Cal comptar que els cristians, en general, som acusats d'aigualir la vida, la felicitat, plens de prejudicis, quasi passats de moda... malgrat tinguem quelcom de bo. En relació a l'Església coneixem els prejudicis de moda.

Cal tenir present tot aquest embolcall tant per oferir la proposta de la vida cristiana, com per acompanyar el procés. Penso que no és veritat que la gent jove no esperi res de la comunitat cristiana, ja que estic convençut que desitja els dons de Déu per a la vida ordinària i quotidiana. Concretament, llum pel camí, estimació veritable, acceptació, suport i ajuda per viure cada dia, recerca del sentit de la vida, descobrir el veritable rostre de Déu per eixugar la set del sagrat i de transcendència, fonamentar els veritables valors, humanització i salvació, alhora.

7. La pluralitat de moviments, associacions, grups i la necessària comunió

És tan complexa la qüestió, s'acumulen ferides, greuges, reivindicacions..., que només m'atreveixo

a oferir algunes indicacions amb el desig d'oferir ponts.

Per una veritable pastoral juvenil evangelitzadora és fonamental una relació adequada entre els moviments, d'acció catòlica, nous moviments, associacions, educadors en el temps de lleure, escoles cristianes i la Diòcesi amb les seves parròquies. És del tot necessari ser conscients que, des dels accents legítims de cada institució, associació o grup, cal sumar forces aconseguint fer visible i operativa la comunió des de la diversitat.

Deixo constància que és urgent tenir molt presents les possibilitats pastorals de les escoles cristianes. Per això les he esmentades. Tanmateix són del tot necessàries conviccions i actituds.

- El sentit de pertinença a l'Església particular o diocesana, participant més activament en la seva "acció pastoral".
- Els moviments són realitats d'ordre espiritual, carismàtic, missional, i per això no han de substituir les comunitats sacramentals, diòcesis i comunitats parroquials. És a dir, la pertinença a un moviment és una ajuda o mitjà per a la formació, missió, espiritualitat específica, no demana separació de la resta de cristians i de les comunitats.
- Reconeixement dels nous moviments, dels seus valors, de les seves aportacions que són una veritable riquesa per l'Església i per la seva missió en una societat molt plural.

- En relació a l'acció Catòlica vivim un moment de reflexió i de nova iniciació a partir de l'aprovació dels nous estatuts per la Conferència Episcopal Espanyola i pel procés iniciat ja en alguns bisbats. A tots ens cal un aposta per l'Acció Catòlica com a moviment diocesà esportant el que calgui i actualitzant les seves notes peculiars. Segur que els accents de les especialitats no només desapareixeran, sinó que es reforçaran.

- Cal tenir molt present la missió del Bisbe diocesà. En alguns moments es reconeix el bisbe diocesà no perquè és el bisbe, sinó perquè és dels "nostres". En general "els moviments" s'han de sentir més Església particular sense aïllar-se i els seus membres han d'estar més disposats a treballar en les institucions diocesanes en comunió amb el bisbe.
- Cal reflexionar certament, posar en qüestió –si es vol–, projectar, decidir fer passos. Ara bé, si discutim, que sigui per construir; si avaluem, sigui per avançar; si dialoguem per unir i sumar. Els mitjans concrets, els accents no poden desfigurar, ni ofegar l'objectiu final.

La feina és tanta que no val la pena perdre ni un sol minut en intrigues, enfrontaments, en l'obsessió d'esdevenir "protagonistes". No jo, sinó la missió que tenim encomanada. Els personalismes i les pures satisfaccions personals espatllen la nostra identitat "d'instruments" a les mans de Déu.

8. Els mètodes

Els mètodes no són la finalitat, ni han de semblar que són l'objectiu. L'objectiu és sempre –accentueu el que calgui sense suprimir res– viure, celebrar, testimoniar de paraula i d'obra la salvació de Nostre Senyor Jesucrist formant la seva Església. En parlar de testimoni s'entén l'anunci explícit, la verificació en l'amor fet servei i l'acció de transformació de la història humana segons el voler de Déu. El perill és que la reflexió sobre la millor metodologia, cadascú pensa que és la pròpia, impedeixi l'enriquiment mutu. Tanmateix una diversitat de metodologies pot esdevenir resposta a la pluralitat dels col·lectius del joves i dels seus tarannàs.

Segons el meu parer, sigui quina sigui la metodologia no hi pot faltar:

- Escoltar la Paraula de Déu. Conèixer Jesús en el sentit expressat per Sant Efrén, diaca, al segle IV: *“Fes Jesús que jo et conegui, que si et conec t'estimaré, i si t'estimo et seguiré”*.
- Partir de la vida concreta, fets, sentiments, actituds, en l'àmbit familiar, social, d'ensenyament, de professió, de relació amb les parròquies..., o arribar fins a la vida. De la Paraula a la vida i de la vida a la Paraula. Cal entendre que la Paraula és escoltada, reflexionada, entesa, celebrada, pregada.
- Necessitat de testimonis. El testimoni no només manifesta el que “ha vist”, la fe, sinó que

explícita com aquesta fe ha canviat i canvia la seva vida.

- Necessitat de catequesi o moments catequètics per aprofundir, raonar, comprendre... i més en un col·lectiu amb mancances de coneixements sobre la fe i la vida cristianes.
- Experiència de pregària comunitària, personal i de participació en les celebracions cristianes.
- Teixir lligams de vinculació amb les comunitats parroquials i amb la Diòcesis per mitjà de la participació en convocatòries diocesanes i en altres activitats.
- Educar en el compromís d'una manera progressiva i acompanyats per l'estímul i reflexió de creients.
- La importància del grup i de la xarxa amb altres grups com àmbit de creixement, d'ajuda mútua, de recolzament, d'experiència d'església.
- Sóc molt conscient que caldria una reflexió més acurada assumint les metodologies de l'escoltisme i dels centres d'esplais cristians per aquests moviments.

9. El compromís. Primer el que se'ns ofereix, després el que se'ns demana

La primera pregunta que cal ajudar a respondre és: “Què ha fet i fa Déu per mi?”, quan ho descobrim i vivim vindrà la segona: “Què em demana Déu?”

Aquesta indicació em porta a reflexionar breument sobre el compromís, sigui del tipus que sigui, personal, eclesial, social, polític, sindical... Quan es parla de l'acció o del compromís, es pensa en accions que tenen relació en la professió – treball, o en l'escola, institut, universitat, barris, es pensa en esplais, associacions, fins i tot en activitats pastorals parroquials. Sense negar cap tipus d'acció o de compromís cal accentuar el compromís de transformació –de conversió– de la pròpia persona. Dificilment aconseguirem la transformació de les persones, entorn, estructures, institucions... si no ens deixem transformar, allora, cadascú de nosaltres per la Bona Nova de Jesús. Tanmateix moltes causes han provocat el pas d'una sobrevaloració del compromís i de l'acció, a una passivitat i poca disponibilitat per a una acció o compromís permanent. S'accepta com a màxim la participació en compromisos puntuals.

Es constata la necessitat d'una pedagogia de l'acció per evitar “cremar-se”, i perquè l'acció no es converteixi en activisme sense identitat, ni finalitat explícites. Atenció als responsables de la pastoral juvenil, perquè en aquesta pedagogia cal ajudar a descobrir la finalitat i la identitat de l'acció, i la seva vinculació amb la missió de l'església. També cal conèixer les dificultats actuals per assumir un compromís estable a causa de l'horari o agenda dels joves.

10. Ferms i significatius des de la feblesa

Per alguns la proposta cristiana és una bogeria o una niciesia, però

per altres serà llum que els il·luminarà, esperança en la recerca, fortalesa en l'adversitat, força en la lluita, consol en el dolor, vida en l'experiència de la mort i dels seus amics, certesa de ser estimats sense límit, humanització i salvació.

Tenim un gran tresor a oferir. No tinguem por pel nombre, som els que som, doncs hem de posar la confiança en ser significatius i autèntics més que en el nombre. Ara bé, la proposta de Crist l'oferim a tothom, sense selecció, la resposta dependrà de molts factors.

Ara bé, el nostre objectiu és arribar al major nombre de joves que sigui possible, per arribar-hi calen altres joves que en siguin els testimonis, els acompanyants, els educadors.

“No tingueu por petit ramat, Déu es complau en donar-vos el Regne”

“Vosaltres sou la llum del món... vosaltres sou la sal de la terra...”

“Us dono gràcies, Pare, perquè això ho heu revelat als savis i als humils...”

“Aneu per tot el món...”

Sóc molt conscient de la necessitat de continuar reflexionant sense deixar de treballar a partir del que ja vivim i es realitza en la pastoral juvenil. Sobretot cal estar atents a les possibilitats que ofereix la participació en la Jornada Mundial de la Joventut i l'acolliment de molts joves a les nostres diòcesis el dies previs a les jornades.

Quan reflexionem sobre la missió pastoral i concretament en la pastoral juvenil contemplem sempre

sobretot les possibilitats que se'ns ofereixen i no ens aturem en les lamentacions.

V. Miscel·lània

Flor de febrer, de la ciutat estel... a Valls

MN. JOSEP BOFARULL, rector de la parròquia de Sant Joan de Valls.

Aquest escrit ha sorgit espontàniament pocs dies després que acabessin les Festes Decennals de la Mare de Déu de la Candela a Valls, festes celebrades després de tota una llarga etapa de preparació que ha estat l'Any Jubilar. Una primera part d'aquestes ratlles és com una crònica de les imatges que resten dels molts i diversos actes celebrats i la segona conté una breu i ràpida reflexió. La primera ofereix suggeriments que poden ser traslladats a altres llocs amb devocions semblants. La segona demana més aprofundiment, cosa que només pot fer possible el temps i la calma. Encara sota els esquitxos de l'onada de les Decennals, compregueu la provisionalitat del text com una comunicació vibrant, just després d'una experiència única viscuda a la ciutat de l'Alt Camp.

1. Així resa el Virolai que els vallengs canten a ple pulmó a la Mare de Déu de la Candela, cada any en la seva festa del 2 de febrer, especialment en el moment emocionant que la processó de les candelles, després de donar un petit tomb pels carrers adjacents a sant Joan, entra dins la gran església arxipresbital. Cada any, aquesta festa està emmarcada per la novena que va del dissabte anterior al diumenge posterior. Cada dia, l'assistència a la novena és massiva, tot i que so-

vint el temps de febrer és rúfol i fred.

Però enguany hem estat de Festes Decennals. Això significa que des de l'any 1791, cada deu anys, tota la ciutat en ple s'aboca de forma multitudinària a venerar la santa imatge de la Mare de Déu de la Llum, que és Jesús, segons l'expressió de l'ancià Simeó, el càntic del qual escoltem en la narració evangèlica del dia.

El primer document escrit que ens certifica aquesta devoció es remunta a 1348. La devoció es va anar refermant en situacions de pestes i maltempsades, en les quals els vallengs van comprovar la poderosa intercessió de Santa Maria, com ens certifiquen els "fets de la nostra història" de les lectures que conté el llibre de la novena.

Aquesta secular devoció es va incrementar en gran manera a resultes de la deixa que va fer Josep Parellada, un prevere de la Comunitat de sant Joan. Quan aquesta s'executà va portar inclosa un vot de poble en el qual consta, entre altres particulars, que cada deu anys es farà una Solemne Processó el dia 2 de febrer a la tarda, en la qual la imatge serà portada al carrer; hi assistirà tot el poble, amb la clerecia i les autoritats municipals. Amb fidelitat a aquest vot i a alguns particulars lla-

vors fixats, aquesta Processó s'ha mantingut, sense cap interrupció, des del llunyà 1791 fins a enguany 2011. I així seguirà acompanyant la història de Valls.

2. La freqüència de deu anys afavoreix dues coses. Per una banda les persones poden viure aquestes Festes Decennals unes quantes vegades a la vida, no massa, en situacions molt diverses d'infància, adolescència, joventut, matrimoni i fills, època de majors responsabilitats, maduresa, ancianitat. Aquestes molt diverses situacions personals donen un caire divers i cada vegada més profund a cada Decennal. Una dita local proclama que “a Valls comptem per Decennals”. Aquesta dita se sol aplicar tant a la història personal com a la col·lectiva. La distància de deu anys és prou considerable com perquè les passades festes quedin una mica desfigurades i fins idealitzades, i les presents siguin “les millors” viscudes, ja que a les properes hom no sap si hi arribarà.

Als actes religiosos, que estan en l'origen i continuen essent els actes centrals, en els darrers cent anys s'hi han anat afegint actes de caràcter popular, festiu, familiar, esportiu, cultural, etc. cada vegada més nombrosos i més lluïts. Són punt atractiu dels pobles de les comarques veïnes i molt en especial dels vallencs forans. (Es pot llegir la història d'aquesta devoció i de les Festes Decennals al web candela2011.cat/historia)

Enguany l'escaiença del centenari de la Coronació Canònica de la imat-

ge de la Mare de Déu (1911) ha donat l'oportunitat i motivació raonada per demanar un Any Jubilar. Així fou concedit amb data de 23 de juliol de 2009. (El decret corresponent es pot llegir al web candela2011.cat/documents). Això oferiria una gran possibilitat pastoral de preparar espiritualment les Festes de 2011. El Consell Pastoral s'hi va implicar de ple des de l'inici i es va formar una Comissió d'Actes Religiosos amb els responsables de deu grups de treball. Més d'un centenar de persones han format part d'aquests grups amb il·lusió, esforç i disponibilitat. Aquesta Comissió va estar representada pel seu president a la Taula de Coordinació Municipal i a la Fundació de les Festes Decennals.

3. Els actes previs a l'inici de l'Any Jubilar foren tres: una Assemblea General de totes les parròquies de la ciutat per presentar els objectius d'aquest Any, els actes principals i per demanar la implicació dels membres de les comunitats en aquesta etapa de preparació. En aquesta Assemblea es va presentar el cartell oficial i el full que detallava les finalitats del Jubileu. També va ser presentat a les Comunitats Religioses de la ciutat i a les de clausura de l'arquebisbat. Ja a punt de ser iniciat l'Any, escoltàrem dues conferències sobre la història dels Anys Jubilars a l'Església i les seves característiques i finalitats (Mn. Joan Galtès) i el seu sentit espiritual i eclesial (Mn. Rafel Serra). Mentre, s'estava acabant la restauració de la capella i el cambril de la Mare de Déu de la Candela, situades a l'interior de l'església de sant Joan. En un acte

molt emotiu, el divendres 22 de gener de 2010, es va inaugurar aquesta restauració, que es va fer coincidir amb l'obertura de l'Any Jubilar que va tenir lloc el diumenge següent, dia 24 de gener.

L'obertura de l'Any la va presidir l'arquebisbe de Tarragona, que actuava com a llegat pontifici. Una devota processó mariana es va iniciar a la parròquia de la Mare de Déu del Lledó, on s'encengué la llàntia que ha estat permanentment encesa a l'altar de la Candela. Arribats a sant Joan, es va cantar la Salve (amb la seva melodia pròpia, com es fa cada dissabte, tot l'any), es llegí solemnement el Decret de la Penitenciària Apostòlica, l'arquebisbe declarà l'inici de l'Any Jubilar i obrí la gran portalada de l'església arxiprestal, on se celebrà l'Eucaristia. A la fi, portant la llàntia fins als peus de la Mare de Déu, els infants de les catequesi de les parròquies li feren ofrena, cadascú, d'una flor.

Va ser molt valorada una **exposició** de cent imatges de la Mare de Déu de la Candela en totes les formes artístiques de ser realitzada: escultura, pintura, mosaic, roba, paper, medalla, esmalt, dibuix, etc. La majoria de les peces varen ser cedides per particulars. (veure al web candela2011.cat/fotos/flor de febrer)

4. Els actes permanents de durant l'any han estat: la celebració de l'Eucaristia de cada dissabte al matí en memòria de Santa Maria, resant la pregària pròpia de l'Any i venerant la seva imatge; la celebració d'una Eucaristia amb els mateixos

accents el dia 2 de cada mes a 2/4 de 8 del matí; la pregària de cada segon dissabte de mes a les 7 de la tarda conduïda per diversos grups i delegacions de la diòcesi. Per això aquesta vetlla ha estat una escola de pregària.

Es feu una massiva divulgació del tríptic explicant el Jubileu i les seves finalitats i de l'estampa amb la pregària, així com del cartell oficial amb el lema i el logo de l'Any Jubilar. (Tot es pot trobar al web candela2011.cat/inici). Una tauleta, a l'entrada de la capella de la Mare de Déu, en tot moment ha ofert diversos fulls de pregàries marianes i també el resum de la novena pròpia.

Un equip de mestres de primària i secundària van redactar una completíssima carpeta de 184 pàgines, que s'ha titulat "**Treballem la Candela amb els xiquets i les xiquetes**". Va acompanyada d'un DVD amb tot el contingut. Aquest material didàctic fou presentat als mestres i professors i regalada a les escoles pel seu ús durant el primer trimestre del curs escolar 2010-2011. (Es pot baixar tot sencera del web candela2011.cat/grupsdetreball/treballemxiquets/tes).

S'ha escrit i preparat un "**Itinerari de visita a les esglésies de Valls on Santa Maria es venerada amb una advocació especial**". Aquestes esglésies són sis. Aquest full facilitava un camí en forma de pelegrinatge de devoció que acaba a la capella de la Mare de Déu de la Candela. Alguns grups l'han fet sencer, altres només parcial. Els llocs més visitats han estat, a més de la

capella de la Mare de Déu de la Candela, el santuari de la Mare de Déu del Lledó i la capella del Roser. (Es pot llegir tot el programa complet al web candela2011.cat/itinerarimaria)

En els cent dies abans de l'inici de la novena de la Mare de Déu, començant el dia 21 d'octubre de 2010, cent famílies s'han compromès a fer la novena, un dia, a casa seva, reunint el major nombre de familiars possible.

5. Els actes ocasionals han estat molts. Els anem citant.

Les tres xerrades habituals de cada any, que precisament s'iniciaren en les Festes Decennals de 1981, i que s'anomenen "**Conferències Familiars**", varen ser confiades expressament a tres dones amb capacitat de comunicació i de resposta a tres qüestions de fons: "Ser cristià amb identitat i obertura" (Gemma Morató), "La transmissió de la fe: repte i fidelitat" (Ester Romero), "Camins d'esperança en l'Església d'avui" (Antonieta Mateus)

Un **seminari** d'estudi sobre la devoció a la Mare de Déu de la Candela, tot un dissabte. Es varen presentar cinc ponències (les de contingut doctrinal es varen publicar a "Quaderns de Pastoral", núm 219; les dues històriques es poden trobar al web candela2011.cat/historia i totes a "Quaderns de Vilaniu" núm. 57, ja que aquest seminari es va organitzar conjuntament amb l'Institut d'Estudis Vallencs)

La 23ena. **Trobada Arxiprestal de Cristians de l'Alt Camp**, tot un

diumenge, va seguir l'itinerari maria de visita i pregària a les esglésies de Valls amb advocacions a Santa Maria i acabà amb una visita guiada a l'església de Sant Joan per celebrar l'Eucaristia amb la presidència de l'arquebisbe de Tarragona.

La sortida anual de les parròquies de sant Joan, sant Antoni i el Carme, el dia 1 de maig d'enguany, ha estat molt escaient. S'han visitat en **pelegrinatge santuaris i ermites de la Mare de Déu de l'arquebisbat**. La visita oferia la possibilitat de conèixer la història de les diverses advocacions, de fer pregària i convivència al redós d'imatges venerades de Santa Maria, i trepitjar territori sovint desconegut. L'acolliment en cada lloc ens apropà a les comunitats cristianes respectives..

El **Pelegrinatge Arxiprestal a Montserrat** de cada any, el primer dissabte d'octubre, va ser tot ell emmarcat en el Jubileu i amb la participació de quasi totes les parròquies de l'arxiprestat de l'Alt Camp.

Un celebració molt especial va ser la de la **Festa del Patrocini de la Mare de Déu** amb una llarga Eucaristia amb el ritus grec-catòlic en llengua ucraïnesa i presidida pel P. Ivan Levytsky que és el rector de la parròquia dels ucraïnesos de Tarragona. Els ucraïnesos participants van ser nombrosos; els feligresos de la parròquia més encara, amb la imprescindible traducció al català a les mans.

El grup de joves, conjuntament amb l'Associació d'Alumnes i Exalumnes de l'Escola de Treball, sec-

ció muntanya, amb el Patronat Municipal d'Esports i la col·laboració d'altres entitats vallenques, va organitzar “**Caminem fins la Candela**”. Foren set itineraris simultanis un diumenge al matí: cinc caminades a peu i dues en bicicleta des de diverses ermites de la Mare de Déu de l'Alt Camp. A cada lloc foren acomiadats convenientment i tots els itineraris confluïren al migdia a la capella de la Mare de Déu de la Candela, on es va deixar una ofrena d'aquests camins.

Han estat molts els **pelegrinatges de parròquies, moviments, grups i comunitats de fora de Valls** que s'han apropat a Santa Maria de la Candela per rebre el do jubilar. (la seva relació completa es troba al web candela2011.cat/pelegrinatges). Aquests pelegrinatges han tingut accents diversos d'acord amb el plantejament de cada grup. Alguns eren de formació, altres més festius, altres més de pregària i eucaristia, altres de recés, altres venien a fer la seva trobada anyal.

El grup de “**Reflexió i diàleg**” ha organitzat tres debats conduïts per un entrevistador entès i dirigits per un convidat sobre els reptes plantejats per la globalització (Arcadi Oliveres), els reptes pel canvi de valors en la societat (Pilar Malla) i els reptes plantejats a l'Església (Teresa Forcades). No foren tres conferències sinó entrevistes, amb la participació posterior dels presents. La millor fórmula per implicar.

També la “**Llum de la Pau de Betlem**” fou repartida per l'Agrupament Escolta i Guies de la Verge de

la Candela de Valls a tots els agrupaments de la demarcació de Tarragona, des de la capella de la Mare de Déu que ens dona la Llum del món que és Jesús.

Per Nadal, la imatge del Nen Jesús fou ambientada i agombolada amb les fotos de les nostres mares: un signe d'agraïment i una expressió de fidelitat al que elles ens han transmès.

Tots els **col·legis de la ciutat, els públics i els de l'Església**, han fet visites a l'església de sant Joan amb itineraris pedagògics guiats. Tots acabaven a la imatge de Santa Maria. Han estat coordinades pel Centre de Recursos i el guió s'ha tret de la carpeta didàctica abans esmentada.

Unes poques setmanes abans de les Festes Decennals la majoria dels grups, entitats i colles de la ciutat que havien fet la petició per participar a la Processó Votiva del dia 2 de febrer, van fet la seva visita a la Mare de Déu i han deixat **la seva senyera o estendard** prop de la seva imatge, al cambril. Allí han estat fins que han sortit a la Processó Votiva del dia 2 de febrer.

S'ha fet una edició renovada del **llibre de la novena** a la Mare de Déu de la Candela. La novetat ha consistit en incloure una tercera sèrie de lectures que és una selecció de punts del Catecisme de l'Església Catòlica, un recull de poemes dedicats a la Mare de Déu de la Candela i una Visita Espiritual. També s'ha presentat una nova edició dels seus **Goigs** i un llibre amb el facsímil de totes les

edicions conegudes dels Goigs, titulada “La Mare de Déu de la Candela de Valls i els seus goigs populars” obra de Mn. Joan Roig, rector d’Ulldemolins.

Un orfebre local ha cisellat una molt original **medalla** de la Mare de Déu, que ràpidament han començat a lluir moltes vallenques.

És costum, intermitent, que els vallencs forans facin un regal a la ciutat en ocasió de les Decennals. Aquesta vegada han tingut el gran encert de regalar una **campana**, benèida amb el nom de Candela el diumenge 16 de gener de 2011. Va ser col·locada al mig de l’església durant unes setmanes. Allí ha rebut la visita i ha suportat el toc de tothom. El divendres 28 de gener, al punt del migdia, per primera vegada es va bressar amb repic solemne junt amb les altres campanes del cloquer i amb el tritlleig de tots els campanars de la ciutat, per anunciar l’inici de les Festes Decennals.

En una vetlla de pregària a la nit del dia de l’inici de la novena, quan ja la santa imatge havia estat posada al manifestador del retaule major, foren presentades les onze cançons que mn. Joan Àguila, rector de les Borges del Camp, ha escrit i musicat. Estan contingudes en un CD que porta el nom d’una d’aquestes peces, totes marianes, i que està manllevat del Virolai que es canta a la Mare de Déu de la Candela, “**De la ciutat Estel**”.

Ha quedat com a obra social i solidari el projecte “**Vides Compartides**” de Càritas de Valls i l’Alt

Camp, que durant l’Any ha recollit i orientat el compromís de solidaritat que comporta un Jubileu.

Fotografies de tots aquests actes es poden trobar al web candela2011.cat/fotos

Durant tot l’any, cada setmana, s’ha publicat una **pàgina especial** al setmanari local “El Vallenc”. El seu contingut era un text, la informació dels actes previstos durant la setmana següent i un poema dirigit a la Mare de Déu de la Candela.

6. Alguns grups de treball de la Comissió d’Actes Religiosos han anat organitzant els actes de l’Any Jubilar, però els grups de treball de Litúrgia i Actes devocionals, i el de Sensibilització i Protocol han esmerçat totes les seves energies en la preparació dels actes propis de les Festes Decennals, els actes dels deu dies que aquestes han durat.

Els dies de la novena (del dissabte 29 de gener al diumenge 6 de febrer de 2011) han tingut dos moments senyalats: la celebració de l’Eucaristia de cada dia al matí, presidida per un rector de les parròquies de l’Alt Camp, i la novena de cada capvespre, predicada per un bisbe diferent, que després presidia l’Eucaristia, i per l’abadessa de Vallbona de les Monges. D’aquests nou dies dos són els més esperats: el primer quan es baixa la imatge de la Mare de Déu del cambril al presbiteri i el darrer quan aquesta es retorna al seu cambril. Són dos moments emocionants perquè són singulars i excepcionals. La imatge mentre és portada

s'ha d'obrir pas enmig de la gentada que omple de gom a gom l'església de sant Joan. La petita processó és acompanyada de cants marians, però sobretot pels dos emblemàtics, un de sempre, el Virolai i un altre de nou, "De la ciutat Estel".

Durant tot el **dissabte inicial**, en deu tornos d'una hora de durada, s'ha fet vetlla de pregària a la Mare de Déu, fins al moment que la seva imatge fou traslladada a l'altar major.

La vigília de la festa gran, abans de la novena i de l'Eucaristia, es varen cantar les **Solemnes Vespres de la Mare de Déu**, donant així un toc litúrgic a la preparació.

No cal dir que l'**Ofici Solemne** del matí del dia de la Presentació i la Processó Votiva de la tarda han estat els dos actes més importants. El primer fou presidit per l'arquebisbe de Tarragona, amb la concelebració dels bisbes d'Urgell, Girona i Lleida, successors dels que varen estar presents en la Coronació canònica, i amb una setantena de preveres. Les sis corals de la ciutat acompanyen els cants del poble des del cor alt. La majoria de gent dreta, tot i la gran capacitat de l'església. La capella dels Dolors plena, seguint l'Eucaristia des d'una gran pantalla. També un nombrós grup al carrer, malgrat el fred. El segon, la **Processó Votiva**, amb la participació de 57 entitats vallenques que, incloent també un ampli grup de fidels, sumaren unes 3000 persones, totes portant el seu ciri i amb un silenci i un capteniment de respecte i fidelitat. Igualment, la immensa multitud dels qui contemplaven, silenciosament i atenta, com

passava la imatge de la Mare de Déu de la Candela rodejada de roses blanques, centre de totes les mirades i pregàries. Tan al matí com a la tarda, el consistori municipal en ple i amb la més alta representació de Catalunya, ocuparen el seu lloc.

Tres altres actes d'aquests dies val la pena de destacar. El primer, **la presentació dels nous batejats dels darrers sis anys**. (Tendres les mirades d'aquests infantons portant la seva flor a la Mare de Déu). El segon les ofrenes presentades a la Mare de Déu per part de tots (dic tots!) **els residents i impossibilitats de les residències i famílies**. (Les cadires de rodes circulant per dins l'església, les dedicatòries, les pregàries amb cants de l'avemaria, les paraules i els emocionats comiats i petons d'aquestes persones a la imatge van fer que aquest acte fos el més emotiu). El tercer **la trobada de les famílies amb els seus fills** davant de la santa imatge (La representació dels fets de la vida de Santa Maria per part dels nens i nenes grans de la Catequesi, l'ofrena dels fills amb la pregària escrita pels pares).

Cal afegir, encara, un acte que podríem qualificar de continuat. Quan s'obria l'església cada dia al matí començava la corrua de persones que entraven i pujaven fins a la imatge de Santa Maria de Candela i no s'acabava. S'havia d'interrompre o perquè hi havia alguna celebració o perquè era l'hora de tancar l'església. Al vespre s'havia de demanar per favor de deixar-ho per l'endemà, perquè ja era molt tard. I així, cada dia, tots els dies. Allí dalt, en un marc

majestuós i sobri, al mig del gran retaule pintat de flors i llums, Santa Maria mirava, amorosa i somrient, tots els fills i filles, de totes les edats i condicions, que la veneraven com a “Estel de la Ciutat”.

Altres actes no directament religiosos, però sí ben emmarcats en el temple, han estat molt seguits i valorats. La cloenda de la Mostra de Moixigangues de Catalunya amb la figura final conjunta del Gòlgota. La representació ritual completa de la Moixiganga de Valls. I la representació del Ball parlat de la Mare de Déu de la Candela. Aquestes activitats han estat organitzades per entitats ciutadanes. A més, el darrer diumenge, dia 6 de febrer, al matí, s’ha celebrat l’Eucaristia amb la interpretació de la Missa de la Coronació de Mozart, ja que enguany celebràvem el centenari de la Coronació de la Mare de Déu de la Candela. Aquest concert ha estat organitzat pels Amics de la Música de Valls. Seria un capítol a part valorar els sentiments íntims que varen experimentar els diversos actors d’aquestes mostres culturals executades dins l’església i davant de la imatge venerada.

7. Afegeixo unes reflexions provisionals i ràpides, encara ben vives les moltes imatges d’aquests dies i les moltes emocions a flor de pell. En gran part aquestes reflexions han aflorat a partir d’un comentari d’una persona creient i participativa en la parròquia i en la ciutat. Les seves paraules foren: “Aquesta vegada, en aquestes Festes Decennals sembla com si el carrer hagués en-

trat dins l’església i l’església hagués sortit al carrer”.

a) De fet, fa ja un temps que la parròquia intenta tenir un lloc reconegut a la ciutat, com a entitat que no solament fa les seves activitats internes dirigides als seus, persones que tothom té identificades i ben aplegades, sinó que vol fer també aportacions de les que els ciutadans se’n serveixin. Estem parlant d’activitats de tipus cultural, moltes d’elles organitzades conjuntament amb altres entitats de la ciutat. Constató, que més aviat són escasses les activitats que fan de pont i connexió entre sensibilitats diverses i entre entitats i grups ciutadans.

b) Aquest és un camí obligat si volem que allò de propi que fa la comunitat cristiana sigui reconegut com a una aportació cultural de primer ordre. Així podríem parlar del diumenge, com a dia especial que marca la vida i la societat en tants aspectes i de la celebració de l’Eucaristia, com a acte mil·lenari, que aplega més persones que cap altre i de forma continuada durant tota la història d’una població. És només un exemple; n’hi molts altres. Aquí hi entren els patronatges dels sants i molt particularment, en el cas que ens ocupa, la devoció a la Mare de Déu, i entre nosaltres de la Candela. Varem aprofundir aquests aspectes en el seminari, abans citat, que portava per títol “La devoció a Santa Maria de la Candela a Valls”.

c) Tots els actes que hem esmentat i molt especialment les visites dels grups i entitats a la capella de Santa Maria, i més en concret les predica-

cions de la novena i les homilies de les Eucaristies amb l'audiència de centenars de persones han estat una preciosa ocasió d'evangelització. A condició que l'actitud del qui parla sigui acollidora, propera, amable. El seu contingut senzill, clar i central. El gruix principal dels oients demana anar a l'essencial de l'evangeli i del Credo, presentar els aspectes bàsics de la fe per fonamentar i esperarçar la vida. Sovint donem per suposades moltes coses i molts continguts que es desconeixen o que s'han oblidat. Aquests dies la majoria de les persones que han acudit estan apartades de la fe cristiana explícita i de la seva pràctica comunitària habitual. Una altra cosa seria captar el seu sentit religiós i la seva obertura a Déu i a l'acció de l'Esperit. És sobretot a elles que s'ha de parlar. Els altres ja ens escolten cada diumenge i la litúrgia és el seu aliment principal.

Quan es parla amb sentit evangelitzador, la preparació encara ha de ser més acurada i més precisa que quan es fa catequesi o la homilia dominical. I sempre la brevetat, deixant de la banda la tendència que els predicadors tenen que, quan veuen molta gent, voler-ho dir tot. Dic això perquè la predicació de la novena i les paraules que s'han pronunciat aquests dies ha estat realment qualificada, i alhora desigual pel fet comprensible que parlava cada dia un predicador diferent.

També hem constatat que la celebració de l'Eucaristia ben feta, preparada, ordenada, serena, àgil, en la que tots els qui fan un servei (cants, lectures, advertiments, servei de

l'altar) el fan al seu moment i amb dignitat, és un acte evangelitzador per ell mateix.

d) Cal observar amb molt de respecte i comprensió una devoció a Santa Maria tan arrelada, tan sentida com la que es pot comprovar a Valls, focalitzada en la seva imatge que s'anomena familiarment com "la Candela". Segurament que es pot afirmar que aquesta devoció tan expressada, que aquesta mirada tan general dirigida a aquesta imatge, forma part de la identitat val·lenca. No cal dir que aquesta devoció té matisos i sentiments molt diversos, que és impossible de conèixer del tot, però tots conflueixen en una imatge que és de Maria i que ella porta al braç Jesús com a Llum. Això ho sap i ho accepta tothom, amb més o menys implicació en la vida, en la creença, en el comportament personal i social. Els qui accepten que Santa Maria, representada en una imatge venerada, forma part del que és comú i de la identitat col·lectiva estan fent una trena entre el sentit religiós i la vida, entre la fe i allò que aplega una comunitat humana com a referència compartida. És un punt de connexió per l'evangelització.

- Santa Maria no és final d'itinerari sinó pas fàcil a Jesús. Ella sempre ens el porta i ens duu a Ell. En conseqüència cal intentar que els "devots" no es quedin en la imatge concreta. Cal que traspassem l'advocació per accedir a la Mare de Jesús i estarem a punt d'acollir i reconèixer la seva maternitat sobre nosaltres. Aquest diàleg entre Ella i nosaltres i nosaltres i Ella, encara que no sigui amb moltes paraules, ens acosta a la

creient, a la model de tots els qui escolten la Paraula de Déu i la compleixen. Aquest diàleg, que comença filial, fàcilment es tornarà fratern amb Jesús. Perquè Ella, la Mare, sempre ens el senyala. I quan co-

mença el diàleg amb Jesús el camí de la fe està iniciat. L'encontre amb Ell és el punt central de l'evangelització. A partir d'aquí, ve tota la resta. Per Jesús som germans. Els germans de fe som l'Església.

Exposició de Bernard Quintard: *Remodelació pastoral a diverses diòcesis de França*

MN. JOAQUIM CERVERA, sociòleg, membre del CEP i rector de la parròquia de Santa Maria del Gornal a l'Hospitalet.

El passat 22 de novembre del 2010, al CEP, mn. Bernard Quintard, vicari general de la diòcesi de Rodez (Sud de França) ens féu una molt interessant exposició sobre la nova remodelació de moltes diòcesis franceses. Fem una síntesi de la seva exposició.

Introducció general

Va iniciar la seva exposició indicant que la motivació de la falta de capellans i l'envelliment dels agents pastorals és una motivació negativa, que posa de relleu mancances del model eclesial anterior i hi intervé la nostàlgia. La nostàlgia no permet la fe, perquè ens manté enquadrats en un model que no es pot fer evolucionar i això es posa de manifest tant en els espais rurals com en els urbans. Amb raons negatives no podem projectar una proposta positiva. El que ens ha de moure és una fonamentació teològica i teològica i positiva de la nostra fe, avui.

Bases eclesiològiques de les remodelacions

En aquest sentit, va afirmar que els elements de base per aquesta nova remodelació són:

Primer, com a església, cal viure i testimoniar de la fe en Jesucrist. No es tracta de posar la confiança en un model d'Església, sinó en Jesucrist. Tota la resta és voluble, secundari, respecte a aquesta prioritat.

El segon centre, és que l'Església (petit grup, comunitat, moviment, parròquia, diòcesi...) ha de trobar-se a l'entorn de la Paraula de Déu. De vegades valorem més les paraules d'un bisbe, d'un papa...que la mateixa Paraula de Déu.

En tercer lloc hi ha d'haver un autèntic desig de comunió fraterna pràctica, experiencial, i com a vocació, i no sols doctrinal, sentimental o espiritual Aquí els bisbes hi juguen un paper important. El testimoni d'unes relacions interpersonals diferents és un autèntic testimoni cristià. La comunió és una vocació permanent per l'Església a tots nivells i es juga en les actituds. En l'arribada d'un nou bisbe, d'un nou rector es nota si sap inserir-se o no en la dinàmica que ja porta una comunitat cristiana que ja hi era i que vivia la fe abans que aquella persona hi arribés. En aquestes circumstàncies, segons les actituds d'uns i altres, s'és signe o no de comunió i respecte. La comunió a nivell insti-

tucional pot ser una forma cristiana de viure la democràcia.

La quarta convicció és la consciència de la presència de l'Esperit de Jesús enmig nostre (experiència d'església de cada grup, comunitat, parròquia, diòcesi que és limitada), tal com Ell ens ha promès. L'acompanyament de l'Esperit és suficient per a viure una experiència d'Església. Ningú pot dir que ha fet una experiència eclesial "global", de tot el que és Església. Cadascú n'ha fet i en fa experiències limitades, que donen la llibertat per a ser creatius, per a no ser "totalitaris". Creure que la pròpia experiència d'església és la única possible ens limita i no deixa actuar l'Esperit.

Conviccions respecte l'Església

El ponent, posteriorment, i abans d'exposar-nos alguns models de la nova remodelació diocesana, ens va descriure les quatre conviccions eclesials sòlides on cal fonamentar-se.

La primera és que l'Església té com a vocació "VIURE" i no apagar-se. Tots acceptem que la vida personal evoluciona, canvia, que la vida és una transformació permanent, fins i tot biològicament, però ens costa molt acceptar que a la vida de l'Església també passa el mateix.

La segona ens indica que l'Església té com a vocació "VIURE PER A LA MISSIÓ" (aquesta és la seva finalitat de sempre), no per a sí mateixa, no en virtut del passat. Organitzar la seva pròpia vida per complir

millor la missió, que és anunciar Jesucrist i servir els homes i dones, especialment els més fràgils. L'Església ha de ser missionera per als propis cristians. La manera de celebrar la fe, la manera com ens fa viure els seus membres la fe és important. La missió és important cap enfora i cap endins. Tots hem de ser catequistes els uns pels altres i tots hem d'acceptar ser catequitzats. Cal defugir l'esquema dualista dels que saben i els que han de ser catequitzats.

La tercera és que L'Església té com a vocació el CRÉIXER com a comunitat de fe, com a comunitat de persones, com a Cos de Crist que ens inspira, (Crist és la referència, és el cap i en qui dipositem la fe i no en altres). Aquest creixement de l'Església pot ser en nombre però sobretot ha de ser del que és l'Església realment: Assemblea fraternal de comunitats, dels deixebles de Jesús. Crist ens ha salvat, no l'Església, ni esperem un altre salvador. Del món, ni un altre salvador de l'Església... L'Església ha de créixer sobretot enmig de les noves generacions que estan en un moment cultural i social diferent del dels que vénen a l'Església tradicionalment els diumenges. Les diferents remodelacions, reformes, canvis eclesials són assumptes de la responsabilitat dels homes i dones que formem l'Església.

La quarta convicció és que ens cal la LLIBERTAT INTEL·LECTUAL, TEOLÒGICA, ECLESIO LòGICA, PASTORAL I ESPIRITUAL per mirar el present i el futur de l'Església amb fe. Està bé pregar per

les vocacions, però això no és un projecte pastoral és una pregària. Ens cal un bon projecte pastoral.

Quatre tipus de remodelació diocesana

Finament el conferenciant ens exposà quatre tipus diferents de remodelació eclesial, realitzats en diversos bisbats de França. De fet entre un 85% i un 90% de les diòcesis franceses estan fent (són processos llargs que demanen consens per totes les parts) o han fet un o altre tipus de remodelació, liderades pels mateixos bisbes i la Conferència Episcopal Francesa (que ho fa sota el títol de “ El futur de les comunitats”), per viure una millor presència de l’Església enmig, prop, al costat i en relació amb la societat francesa.

No ha sortit cap orientació general i concreta des de la Conferència Episcopal francesa per tal de permetre, en cada diòcesi, desenvolupar iniciatives que aportin experiències del fer present l’Església enmig de la societat francesa. N’han sortit més de 200 iniciatives locals, entre les que hi ha agrupacions de parròquies però també altres realitats noves pastorals a nivell de la pastoral matrimonial, de la pastoral del dol, de la catequesi, entre moltes altres.

Els quatre tipus són:

a. Un tipus més radical: el de la diòcesi rural de **Mende** (Lozère). Una diòcesi fortament rural de 200.000 habitants. Després d’un any de presència del

bisbe actual, amb 130 preveres, va passar de més de 300 parròquies a 5 parròquies. A cada parròquia (“fragment “ del Poble de Déu) hi ha de tot. Als antics rectors s’els va demanar un canvi de lloc per evitar que les coses continuessin aparentment igual. Calia canviar la cultura eclesial. Hi ha un rector a cada parròquia de les noves i sacerdots cooperadors i sacerdots auxiliars que formen un Equip. El sacerdot rector coordina l’equip. Els sacerdots auxiliars són capellans que per qüestions de salut, o d’edat ajuden però no participen del Consell Pastoral, ni tenen responsabilitats pastorals. Actuen quan se’ls demana i poden. El Consell Presbiteral i el Consell Pastoral fan un discerniment per a cada cas. Les cinc parròquies noves tenen tots els serveis de formació, de coordinació i d’impuls d’iniciatives. A cada parròquia hi ha un Consell pastoral on hi són presents representants de les antigues parròquies (representació territorial), com dels moviments i serveis, amb equilibri generacional.

b. Un altre tipus de remodelació és el de les diòcesis de **Nancy i Saint Étienne**. Aquí no parlen de parròquies sinó de **Pols missioners** que inclouen les antigues parròquies anomenades centres de vida (amb el seu Consell pastoral). Cada Pol té un delegat episcopal (no necessàriament prevere: a St.

Etiènne els 11 delegats episcopals són laics i 2 vicaris episcopals, preveres). A més a cada Pol hi ha un Consell pastoral, uns consells dels “centres vitals” (pobles més grans on hi ha escoles, serveis, més concentració de població...). En aquests “centres vitals” s’organitzen uns llocs i un calendari de celebracions eucarístiques regulars i uns sacerdots coordinats. En aquest model hi ha una participació molt directa i important del laicat. Especialment en els Equips d’animació pastoral (EAP) en els que hi participen 6 o 7 laics/ques que per un temps determinat (uns tres anys) amb el rector, fan el seguiment i discerniment de la marxa pastoral del Pol, i són reconeguts pel bisbe i publicats en la revista diocesana. Es reuneixen un cop al mes per tractar els diferents aspectes i activitats de la pastoral: catequesi, atenció als enterraments sense missa i sense prevere (pastoral del dol), formació d’agents pastorals dels diferents serveis. Tots els membres dels Equips d’animació pastoral formen part dels Consells Pastorals per elecció del mateix Consell, ja que és vol un estil totalment eclesial. En la diòcesi de Nancy fins i tot el bisbes ha fet assemblees diocesanes sense presidir una missa, sinó una celebració diocesana, el que ha provocat una reflexió sobre el valor de l’Eucaristia en la vida personal i eclesial, el valor de les intencions de la missa...

c. El tercer tipus que ens va exposar fou el de la Diòcesi de **Poitiers**. Aquí no es van fer agrupacions de parròquies. Va ser de les primeres diòcesis que es van atrevir a fer una remodelació davant la crisi de vocacions tradicionals, descobrint un missatge de Déu en la crisi, ja per l’any 1994. La diòcesi s’organitzà en comunitats locals eclesials al front de les quals s’hi van posar laics com a ministres instituïts, i més o menys coincidien amb les “ex-parròquies” i a l’entorn d’aquests ministres un equip de tres persones com a mínim. El procés ha durat uns 16 anys. Cada comunitat local té el seu temple. Els equips d’animació pastoral es responsabilitzen de les celebracions de la fe, grups, catequesis, funerals, bateigs, casaments, i altres activitats pastorals... Cada any a la catedral de Poitiers hi ha una celebració en la que el bisbe crida els seus nous ministres i els encomana la responsabilitat d’una comunitat local, amb la missió que cuidin de les celebracions de la fe, d’organitzar grups a l’entorn de la paraula de Déu, la catequesi, les exèquies... Els enterraments els fan aquests ministres laics i pels bateigs i casaments, fan tot el procés d’acollida i preparació. En les revisions que s’han fet del model s’observa que costa renovar aquests ministres, costa trobar persones que acceptin aquesta missió.

d. El darrer model que va explicar fou el de la seva diòcesi: **Rodez**. La diòcesi té uns 280.000 habitants. A principis del segle XX tenia uns 1.000 capellans i ara en té 60. El procés (en el que van intervenir sociòlegs per assessorar i dissenyar-lo) ha durat vuit anys i de 436 parròquies s'ha passat a 36 noves parròquies. Cadascuna té : un rector (resident o no a la parròquia), un equip d'animació pastoral, un Consell pastoral (d'uns 25 o 30 membres, que es reuneix unes 4 o 5 vegades l'any). Hi ha 10 arxiprestats (que tenen de 3 a 6 parròquies cadascun) i es troben dues vegades l'any amb el Consell Episcopal i amb el bisbe. A cada parròquia hi ha també un projecte pastoral a partir del qual s'ha elaborat el projecte pastoral diocesà. Cada parròquia nova té també un Consell d'economia (es va triar molt a posar els comptes de les antigues parròquies en comú), el seu servei de malalts, Caritas, grups a l'entorn de la Paraula de Déu, moviments d'espiritualitat, d'acció catòlica. S'ha redescobert el sentit del diumenge cristià. Hi ha unes celebracions regulars dominicals en un temple de les antigues parròquies i altres temples es dediquen a les misses familiars, o de joves, o altres activitats. Hi ha la celebració del "diumenge diferent", un matí quatre cops l'any i en llocs diferents amb un tema que es treballa prèviament. Hi ha també "la missa sense pres-

sa" un vespre. L'àmbit de la formació és descentralitzat i es realitza en cinc llocs diferents, es fa formació d'animadors pastorals per assegurar que tota persona que vingui a demanar un servei a la parròquia trobi algú preparat i format que l'atengui amb un sentit eclesial i evangelitzador. És una formació més en el sentit eclesial que tècnic. Hi ha 60 laics/ques assalariats en el camp de la pastoral (tants com preveres) que permeten assegurar la permanència. Es formen "parelles" per a la pastoral. Això sorgeix de la reflexió a l'entorn de la formació dels diaques en la que la dona "carrega" amb les conseqüències del diaconat de l'home. La pastoral de preparació dels sacraments de bateig i del matrimoni es fa a nivell arxiprestal. I fins i tot es proposen trobades després del casament a les que sorprenentment s'hi apunten forces parelles. La diòcesi és la que té personalitat jurídica i té alguns serveis generals com per exemple un centre catequètic amb professionals...

En el diàleg posterior es va preguntar si els Consells Pastorals tenien jurídicament un vot deliberatiu. De fet el tenen consultiu però no es pot funcionar en contra de les decisions dels Consells.

Es va insistir en què cal modificar el rol de la parròquia, ja que sinó no es pot tirar endavant un projecte de remodelació diocesana i en què els criteris d'aquesta i de tot canvi

han de ser pastoral (de servei i amb consens), no sacerdotals. Primer cal mirar la viabilitat de la nova parròquia, o comunitat local, o unitat pastoral i després es cerca el rector i l'equip.

També es va indicar si un bisbe nou podria desfer tots aquests passos, mn. Bernard va respondre que és molt difícil ara tornar enrere ja que les iniciatives d'aquestes remodelacions s'han fet implicant a tot-hom, amb processos llargs de con-

sens, consciència comunitària i amb el suporta de la Conferència Episcopal Francesa.

També va afegir, a rel d'una altra pregunta, que la col·laboració dels religiosos i religioses és molt bona, encara que cal fer pactes clars amb ells.

Finalment va comentar que es treballa molt en una pastoral de la mobilitat (s'hi està reflexionant) ja que moltes famílies els caps de setmana van a les seves segones residències.

VI. Recensions

Cartes d'un cristià tranquil

de Jacint Torrents. Edició Setmanari Forja, Castellar del Vallès 2011

MN. MANEL SIMÓ, periodista i prevere.

Jacint Torrents és un laic cristià, bon escriptor i bon coneixedor de la Bíblia. Pertany a la comunitat cristiana de Castellar del Vallès, en el Vallès occidental, i entre els anys 2004 a 2010, ha anat publicant al setmanari *Forja*, de la citada comunitat, una sèrie d'articles i comentaris que ara en nombre de 54, i amb el títol de *Cartes d'un cristià tranquil*, reuneix en aquest llibre.

Mn. Miquel Raventós, que fou rector de Castellar i director de *Forja* durant dotze anys, presenta el llibre i escriu en el Pròleg: “*aquestes cartes han estat escrites des de l'esperança per a infondre esperança. I és bo que algú, en aquests temps de grans canvis socioculturals i quan la crisi religiosa sacseja les arrels del cristianisme a Occident, parli sense embuts des de l'esperança*”.

Aquesta qualitat assenyalada per Mn. Miquel ve a corroborar, així mateix, l'encert del títol d'aquesta recopilació dels escrits de Jacint Torrents. Avui podríem qualificar amb diversos adjectius la tipologia de “*cristians*” (preveres i laics i laiques) existents: *integristes, conservadors, ressentits, progressistes, crítics, lúcids, indignats, decebut, frustrats, secularitzats*... Torrents s'autodeno-

mina *tranquil*, amb un adjectiu que ell mateix confessa que vol ser una mena de contraposició al títol d'aquelles inoblidables cartes que publicava al setmanari *Destino* el prestigiós periodista José Jiménez Lozano amb l'epígraf de *Cartas de un cristiano impaciente...* (un altre dels adjectius que també s'escau als cristians i cristianes d'avui).

Els temes dels articles són ben variats i diversos. “*Són una mirada de simpatia envers moltes persones que he trobat pel camí*”, –diu l'autor en un breu epíleg. La primera carta tracta de l'*homosexualitat*, i la darrera del *somriure de Déu*.

La lectura d'aquest llibre, que acumula també els mèrits d'haver estat escrit per un laic i, a més a més, d'estar ben escrit literàriament, fa pensar en un altre punt que m'agradaria subratllar: la necessitat, avui més que mai, del llenguatge teològic narratiu.

Fa uns anys, sobretot de la mà del teòleg alemany Johann Baptist Metz, es va parlar molt de la necessitat d'emprar la narració per fer i comunicar teologia. Una narració que es necessita per expressar la totalitat de l'experiència humana, per recuperar el caràcter narratiu de

l'anunci evangèlic i per vehicular un llenguatge que expressi la fe. Teilhard de Chardin va escriure: *per la narració cal educar els ulls per veure Déu arreu, per trobar-lo en tots els racons de la nostra vida...* I Umberto Eco insisteix en dir que *allà on no es pot teoritzar, s'ha de narrar*. I si he evocat aquest breu apunt és perquè crec que Jacint Torrents es mou

modestament en aquests paràmetres. Mn. Miquel Raventós afirma també: *“Són cartes escrites des de la vida. No són les elucubracions d'un filòsof (ni tampoc d'un teòleg, afegiria jo) a la seva taula de despatx, sinó les reflexions que vénen de l'observació diària i atenta de la vida de la gent que tenim al nostre voltant”*.

Viure: ¡quina joia!

Present en un temps de canvis: 1939-2003

de Manuel Tort i Martí, Editorial Claret, Barcelona, 2011

MN. MANEL SIMÓ, periodista i prevere.

Si hagués de titular aquesta ressenya, escriuria sense dubtar *Memòria poètica d'un prevere vitalista*. Perquè Mn. Manuel Tort, ben conegut com a prevere ja emèrit, de la diòcesi de Barcelona, és una persona sempre plena de vitalitat, bon conversador, i creador d'àmbits literaris ben diversos, entre els quals destaca la poesia.

El llibre que ara presenta, però, és un *llibre de memòries*, encara que no és el primer que escriu d'aquest gènere. Entre els més de vint llibres publicats, *Lema Sabactani*, escrit l'any 1976; *Guerra incivil*, escrit l'any 1981; i *Gràcia al cor* (2003), ja tenien molt de recopilació de peripecies i vivències personals de l'autor. Ara, però, Mn. Tort fa el darrer exercici més complet de memòria de tot allò que ha viscut (cal dir que Mn. Tort té una memòria prodigiosa) i aboca al paper la seva trajectòria vital des del final de la guerra civil, quan ell tenia 12 anys, fins l'any 2003, en que va fer els 76. Són més de seixanta anys plasmats en gairebé quatre-centes pàgines.

El llibre es llegeix amb la curiositat i el plaer de qui llegeix una bona novel·la, de la qual, a més a més, (i així serà per a la majoria dels possibles lectors) coneix molt bé, i mol-

tes vegades en pròpia carn, el transfons i l'entramat.

La biografia de Mn. Tort és una biografia plena de sorpreses. L'any 1939 entra al Seminari menor, que abandonarà l'any 1945, perquè algú creu que no té *vocació*. Estudia batxiller i torna a ingressar al Seminari l'any 1949. És ordenat sacerdot l'any 1954, i comença les seves primeres actuacions presbiterals, com a vicari, successivament, d'Esparreguera, primer, i després, ja a Barcelona, de sant Carles Borromeo, de la Mare de Déu de Montserrat i de sant Joan de Gràcia. Com a rector, l'any 1964, s'estrena a Vallromanes, al Vallès, passant aleshores a donar classes de literatura al Seminari Menor. Als tres anys i mig, però, i pensant que ja té prou feina amb la tasca al Seminari, és destinat com adscrit a la parròquia de sant Joan de Gràcia, on ja havia estat vicari, fins que l'any 1974 va ser nomenat *viceeconom* de la mateixa parròquia de sant Joan de Gràcia, en un estrany nomenament. Seguidament serà nomenat rector de la Parròquia del Corpus i, finalment, rector de sant Miquel dels Sants, on és va jubilar, sent avui rector emèrit.

He descrit cronològicament aquesta anadura sacerdotal de Mn.

Tort, perquè si a cada una d'aquestes andanes aboqueu fil per randa tots els records i vivències que li provoquen les estades a cada lloc, tindreu l'esquema d'aquestes memòries.

Llibre ple d'anècdotes divertides, com quan afirma, per exemple, que el seu primer contacte amb l'Opus Dei (?) va ser perquè, per haver guanyat de vailet al Seminari una cursa de cent metres, un mossèn li regalà *Camino*. O quan escolta astorrat, –ell tan amant de la llengua catalana– com uns pelegrins es fiquen a Roma amb els catalans, dient-los “*cómo les puede escuchar la Virgen, si le hablan en catalán*”...

Mn. Manuel Tort, membre de la Unió Sacerdotal, amic d'innombrables capellans (a l'índex onomàstic es troben citats els noms de

més de tres-cents), ens deixa amb aquestes memòries un autèntic regal.

I de ben segur que si acabés aquí aquesta breu ressenya, mn. Tort em diria (perquè ell no calla res del que pensa): *t'has oblidat de posar una mica més de relleu la meva condició de gracienc* (encara que va néixer a Ripollet, però sí que és cert que es considera un ciutadà privilegiat de la ex-vila barcelonina), *i la meva tasca literària i poètica* (i aquí també li dono la raó. Crec que encara no s'ha fet prou justícia literària a aquest lletraferit de les literatura catalana, ni com autor, ni com a professor, tal vegada pel fet de ser prevere, que és, en definitiva, allò que li fa exclamar, com ho fa en el títol de les memòries, que *la vida és una joia...*)

Equipos de ministros ordenados

Una solución para la Eucaristía de las comunidades

El altar vacío

Un libro ilustrado para debatir sobre la falta de curas

els dos de Fritz Lobinger, Herder editorial, Barcelona, 2010

MN. MANEL SIMÓ, periodista i prevere.

Ens trobem amb un parell de llibres que, a primera vista, poden semblar sorprenents perquè afronten un problema del que gairebé tothom parla i es lamenta, però al qual s'aporten normalment poques possibles solucions. El tema és ¿què fer davant l'escassetat actual de sacerdots? ¿Ha de ser la figura del sacerdot cèlibe l'única existent a l'Església, més enllà de les solucions d'ordenació de dones, o de supressió dels preveres celibataris?

Fritz Lobinger, teòleg alemany, avui bisbe emèrit d'Aliwal, a Sud-àfrica, és doctor en missionologia, amb una llarga experiència pastoral a l'Àfrica, i que avui es troba retirat, al monestir de Marianhill (Sud-àfrica), on continua reflexionant i escrivint.

Els dos llibres que ara publica en castellà l'editorial Herder són complementaris, i s'enriqueixen amb dues aportacions molt clarificadores, sobretot per als lectors que no es trobin en les circumstàncies concretes de l'Àfrica. En el primer s'afegeix un capítol del teòleg brasiler Antonio José d'Almeida; i en el se-

gon, de molt interès, una introducció de Juan Antonio Estrada Díaz, catedràtic de Filosofia de la Universitat de Granada.

El resum i la síntesi de la proposta de Fritz Lobinger (i dels dos coautors afegits), que paga la pena llegir i reflexionar acuradament, és la següent: quan ens trobem amb comunitats cristianes que no poden gaudir de l'Eucaristia, per no disposar de preveres ordenats, caldrà plantejar l'ordenació de *ministres ordenats casats* (o no), extrets dels membres mateixos de la comunitat local i formats pels preveres ordenats.

Els llibres de Lobinger fan la proposta i alhora ofereixen els criteris per dissenyar-la, explicant quin hauria de ser el perfil de les comunitats i el perfil dels candidats a ser ordenats. En el segon llibre (*El altar vacío*) aquest disseny es fa de manera clara, pedagògica i amena, acompanyat d'il·lustracions molt curioses.

D'alguna manera, i perquè es pugui entendre millor, la proposta vindria a consolidar un pas més en els que avui anomenem *diaques per-*

manents, sense quedar-se en el diaconat, sinó seguint fins al presbiterat, però amb dues característiques molt concretes i definides: els escollits són membres de la pròpia comunitat, i la formació corre a càrrec dels preveres. No es renuncia a la figura actual del sacerdot cèlibe, però s'afegeix una altra modalitat de ministre ordenat.

Un bisbe brasiler, Dom Demetrio Valentini, fa la presentació del primer dels llibres i escriu: *la intuïció de Lobinger és clara. Qualsevol solució al problema de l'escassetat de sacerdots ha de començar valorant els sacerdots que tenim actualment. Ells estan cridats a ser els formadors i animadors dels <ministres ordenats> en les comunitats, de ma-*

nera que l'Església tindria la garantia de no menystenir la importància i actuació dels actuals sacerdots diocesans cèlibes. I conclou: La intenció dels autors és que les diòcesis examinin detingudament aquesta qüestió... i prenguin les mesures oportunes per fer viable aquest important pas que l'Església és cridada a donar..

No cal afegir gaire més a les paraules citades. Ara toca llegir els llibres, sobretot a qui correspongui, reflexionar i debatre, i arribar a conclusions. I això no crec que estigui a l'abast dels simples lectors i lectores, però sí que poden contribuir a bullir l'olla sobretot en un tema que és de greu actualitat en el moment actual de l'Església..